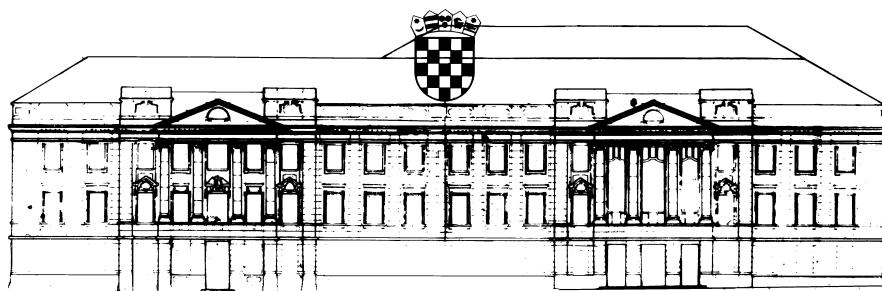




izvješća HRVATSKOGA SABORA



GODINA XVII.

BROJ 432

ZAGREB, 1. II. 2006.

16. SJEDNICA HRVATSKOGA SABORA



**ZAŠTITA OD IONIZIRAJUĆEG
ZRAČENJA**

Utvrđivanje dnevnog reda

_____	<i>S. Šurina</i>	3
AKTUALNO PRIJEPODNE		
_____	<i>J. Šarlija</i>	6
PREDSJEDNIK VLADE REPUBLIKE HRVATSKE dr. sc. IVO SANADER - STAJALIŠTE VLADE REPUBLIKE HRVATSKE O PROGLAŠENJU EPIKONTINENTALNOG POJASA I RIBOLOVNO-EKOLOŠKE ZONE		
<i>Donesenu odluku hrvatska Vlada smatra ništavnom</i>		
_____	<i>M. Krakić</i>	21
PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENI ZAKONA O REVIZIJI PRETVORBE I PRIVATIZACIJE		
<i>Za reviziju pretvorbe i privatizacije još jedna godina</i>		
_____	<i>N. Brčić</i>	23
PRIJEDLOG ZAKONA O ZAŠTITI OD IONIZIRAJUĆEG ZRAČENJA I SIGURNOSTI IZVORA IONIZIRAJUĆEG ZRAČENJA		
<i>Usklađivanje mjera zaštite s međunarodnim propisima</i>		
_____	<i>A. Favro</i>	33
PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O DOPUNAMA ZAKONA O BLAGDANIMA, SPOMENDANIMA I NERADNIM DANIMA U REPUBLICI HRVATSKOJ; PRIJEDLOG ZAKONA O DOPUNI ZAKONA O BLAGDANIMA, SPOMENDANIMA I NERADNIM DANIMA U REPUBLICI HRVATSKOJ		
_____	<i>I. Čerkez</i>	34
PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU UGOVORA IZMEĐU REPUBLIKE HRVATSKE I REPUBLIKE SAN MARINO O IZBJEGAVANJU DVOSTRUKOG OPOREZIVANJA POREZIMA NA DOHODAK		
_____	<i>I. Čerkez</i>	36
KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O DOPUNI ZAKONA O OBVEZAMA I PRAVIMA DRŽAVNIH DUŽNOSNIKA		
_____	<i>A. Favro</i>	37
KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O ZAKLADI POLICIJSKE SOLIDARNOSTI		
_____	<i>I. Čerkez</i>	37
OČITOVANJE HRVATSKOG FONDA ZA PRIVATIZACIJU (HFP) NA IZVJEŠĆE DRŽAVNOG UREDA ZA REVIZIJU O PROVEDENOJ REVIZIJI PRETVORBE I PRIVATIZACIJE, IZVJEŠĆE O POKRENTIM POSTUPCIMA I PODUZETIM RADNJAMA, TE		

PODACI O GOTOVINSKIM PLAĆANJIMA ZA KUPNJU DIONICA
I UDJELA KAO I IZDAVANJU SUGLASNOSTI ZA ZALAGANJE
IMOVINE; IZVJEŠĆE O RADU DRŽAVNIH ODVJETNIŠTAVA
NA KAZNENIM PREDMETIMA U SVEZI PRETVORBE I
PRIVATIZACIJE; IZVJEŠĆE HRVATSKE NARODNE BANKE O
PROCESU OSNIVANJA ODNOSNO PREOBLIKOVANJA BANAKA
U DIONIČKA DRUŠTVA ILI DRUŠTVA S OGRANIČENOM
ODGOVORNOŠĆU, KOJI JE PROVEDEN NA TEMELJU ZAKONA
O BANKAMA I DRUGIM FINACIJSKIM ORGANIZACIJAMA ZA
SVAKU BANKU POJEDINAČNO I O PROMJENAMA VLASNIČKE
STRUKTURE TIH BANAKA; - IZVJEŠĆE DRŽAVNE AGENCIJE
ZA OSIGURANJE ŠTEDNIH ULOGA I SANACIJU BANAKA,
A U SVEZI S IZVJEŠĆEM DRŽAVNOG UREDA ZA REVIZIJU
O PROVEDENOJ REVIZIJI PRETVORBE I PRIVATIZACIJE; -
RASPRAVA O IZVRŠENJU ZAKLJUČAKA HRVATSKOG SABORA
OD 29. SVIBNJA 2002. GODINE, DONESENIH UZ IZVJEŠĆE O
RADU NA PROVEDBI REVIZIJE PRETVORBE I PRIVATIZACIJE
I IZVJEŠĆA O OBAVLJENIM REVIZIJAMA PRETVORBE I
PRIVATIZACIJE

Gotovo polovina predmeta u zastari

_____	<i>N. Brčić; S. Š. Hrnčević; M. Udiljak</i>	40
PRIJEDLOG PROGRAMSKOG I FINACIJSKOG IZVJEŠĆA HRVATSKOG OLIMPIJSKOG ODBORA ZA 2004. GODINU		
<i>Najuspješnija sportska godina</i>		
_____	<i>A. Favro</i>	69
PRIJEDLOG ODLUKE O DODJELI JEDNOKRATNE POMOĆI GRADOVIMA I OPĆINAMA ZA DJELOMIČNO UBLAŽAVANJE POSLEDICA ŠTETE OD OLUJE I BURE IZ STUDENOGA 2004. GODINE, TE MRAZA I NANOSA SNIJEGA IZ VELJAČE 2005. GODINE		
<i>Uskoro nova metodologija</i>		
_____	<i>M. Kozar</i>	71
IZVJEŠĆE O RADU VIJEĆA ZA REGULACIJU ENERGETSKIH DJELATNOSTI I ZAPAŽANJIMA KOJA SU OD ZNAČAJA ZA RAZVOJ ENERGETSKOG TRŽIŠTA I JAVNIH USLUGA U 2004. GODINI		
<i>Daljnja razrada zakonodavnoga i regulacijskog okvira</i>		
_____	<i>D. Krmpotić</i>	75
IZVJEŠĆA MANDATNO-IMUNITETNOG POVJERENSTVA		
_____	<i>A. Favro</i>	77
<i>Izbori - imenovanja - razrješenja</i>		
_____	<i>A. Favro</i>	77
<i>Odgovori na zastupnička pitanja</i>		
_____	<i>M. Micek</i>	78

PRIKAZ RADA:

- 16. SJEDNICE HRVATSKOGA SABORA ODRŽANE 21, 22, 23, 28, 29, 30. RUJNA TE 5, 6, 12, 13. I 14. LISTOPADA 2005.

Utvrdjivanje dnevnog reda

Predsjednik Hrvatskog sabora **Vladimir Šeks** na početku rada 16. sjednice pozdravio je sve nazočne zastupnike kao i premijera i članove Vlade RH. Rekao je da ovom sjednicom započinje redovito jesensko zasjedanje Hrvatskoga sabora. Nakon izvođenja državne himne minutom šutnje nazočni su odali počast hrvatskim braniteljima i svim civilnim žrtvama rata.

Vladimir Šeks konstatirao je da nema primjedbi na zapisnike sa 14. i 15. sjednice, nakon čega se pristupilo utvrđivanju dnevnog reda 16. sjednice. Napomenuo je da je u Konačni prijedlog dnevnog reda uvrstio i dvije nove točke i to: Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o područjima i sjedištima sudova, i Prijedlog odluke o dodjeli jednokratne pomoći gradovima i općinama za djelomično ublažavanje posljedica štete od oluje i bure iz studenoga 1994. godine, te mraza i nanosa snijega iz veljače 2005. godine, čiji je predlagatelj Državno povjerenstvo za procjenu štete od elementarnih nepogoda.

Vladimir Šeks podsjetio je da članak 205. Poslovnika Hrvatskoga sabora određuje da se najprije odlučuje o prijedlogu da se pojedini zakon donese po hitnom postupku, a u konačnom prijedlogu dnevnog reda pod točkom 6., pod točkama od 15. do 21. i pod točkom 26. navedeni su zakoni za koje se predlaže donošenje po hitnom postupku, i to su:

Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o dopunama Zakona o blagdanima, spomen danima i neradnim danima u RH; Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o izmjeni Zakona o reviziji pretvorbe i privatizacije; Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o potvrđivanju Konvencije o dostavi u inozemstvu sudskih i izvan sudskih dokumenata u građanskim ili trgovačkim

stvarima; Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o potvrđivanju Memoranduma o suglasnosti o osnivanju Nacionalnog fonda između RH i Europske komisije; Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o potvrđivanju Ugovora između RH i Republike San Marino o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja porezima na dohodak; Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Državnom inspektoratu; Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o obvezama i pravima državnih dužnosnika; Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o područjima i sjedištima sudova.

Predsjednik Šeks pitao je ima li tko od zastupnika primjedbu na primjenu hitnog postupka kod donošenja ostalih predloženih zakona.

Damir Kajin (IDS) javio se ispred Kluba zastupnika IDS-a. Rekao je da Klub predlaže da se skine hitni postupak za Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o područjima i sjedištima sudova, te za Zakon o upisniku sudskih i javnobilježničkih osiguranja tražbina vjerovnika na pokretnim stvarima i pravima.

Pristupilo se glasovanju. Potpredsjednik Hrvatskog sabora **Luka Bebić** predložio je da se glasuje dizanjem ruku, jer neki zastupnici nemaju ključića za elektronsko glasovanje, što je predsjednik Šeks prihvatio.

Zastupnici su jednoglasno, sa 121 glasom "za" prihvatili primjenu hitnog postupka kod donošenja Zakona o blagdanima, spomen-danima i neradnim danima u RH.

Većinom glasova zastupnika, sa 109 "za" i 12 "protiv" usvojena je primjena hitnog postupka kod donošenja Zakona o izmjeni Zakona o reviziji pretvorbe i privatizacije.

Jednoglasno, sa 122 glasa "za" podržana je primjena hitnog postupka kod donošenja Zakona o potvrđivanju Konvencije o dostavi u inozemstvo sudskih i izvan sudskih dokumenata u građanskim ili trgovačkim stvarima.

Također, jednoglasno, sa 123 glasa "za" u hitni postupak uvršteno je donošenje Zakona o potvrđivanju Memoranduma o suglasnosti o osnivanju Nacionalnog fonda između RH i Europske komisije.

Istim brojem glasova, sa 123 glasa "za", jednoglasno, zastupnici su podržali primjenu hitnog postupka kod donošenja Zakona o potvrđivanju Ugovora između RH i Republike San Marino o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja porezima na dohodak.

I Zakon o ovlasti Vlade RH da uredbama uređuje pojedina pitanja iz djelokruga Hrvatskog sabora uvršten je u dnevni red po hitnom postupku većinom glasova, sa 102 glasa "za" i 21 "protiv".

Većinom glasova, sa 120 glasova "za" i 3 "protiv" uvršten je u dnevni red po hitnom postupku i Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o Državnom inspektoratu.

Hitni postupak podržan je i kod donošenja Zakona o dopuni Zakona o obvezama i pravima državnih dužnosnika, i to većinom glasova, sa 121 glasom "za" i 2 "protiv".

Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o područjima i sjedištima sudova također je uvršten u dnevni red po hitnom postupku većinom glasova, sa 97 glasova "za" i 26 "protiv".

Predsjednik **Šeks** utvrdio je da pisanih prigovora na dnevni red koji je predložio uz poziv na sjednicu nije bilo, te se taj dnevni red sukladno članku 203. stavak 2. smatra usvojenim.

Dodao je da sukladno članku 203. stavak 5. Poslovnika prigovor se sada

može dati samo na one točke koje nije sadržavao prijedlog dnevnog reda upućen uz poziv na sjednicu i to pod točkom 27. uvršten je Prijedlog odluke o dodjeli jednokratne pomoći gradovima i općinama za djelomično ublažavanje posljedica šteta. Kako nitko od zastupnika nije imao prigovor na uvr-

štavanje ove točke u dnevni red, predsjednik Šeks je pozvao zastupnike da glasuju o njenom uvrštavanju u dnevni red. Jednoglasno, sa 123 glasa "za" ova točka je uvrštena u dnevni red sjednice.

Vladimir Šeks predložio je da ne čita cijeli dnevni red, odnosno poime-

nično sve točke dnevnog reda, već da samo objavi da je on utvrđen onako kako ga je predložio u konačnom prijedlogu. Zastupnici su se s njegovim prijedlogom suglasili i time je dnevni red 16. sjednice bio utvrđen.

S.Š.

Dnevni red

- Prijedlog zakona o Državnom izborom povjerenstvu Republike Hrvatske
- Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi,
- Prijedlog zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi - predlagatelj Klub zastupnika HNS/PGS-a,
- Prijedlog zakona o izborima župana, gradonačelnika grada Zagreba, gradonačelnika i općinskih načelnika,
- Prijedlog zakona o izboru članova predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i izboru općinskih načelnika, gradonačelnika, župana i gradonačelnika grada Zagreba - predlagatelj Klub zastupnika HNS-PGS-a
- Prijedlog i Konačnim prijedlog zakona o dopunama Zakona o blagdanima, spomendanima i neradnim danima u Republici Hrvatskoj
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o blagdanima, spomendanima i neradnim danima u Republici Hrvatskoj - predlagatelj Klub zastupnika IDS-a
- Izvješće o provedbi Zakona o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji, za razdoblje od 1. siječnja do 31. prosinca 2004. godine;
- Godišnje izvješće o radu Hrvatske agencije za telekomunikacije, te o stanju i ostvarivanju načela i ciljeva regulacije

- telekomunikacijskog tržišta u Republici Hrvatskoj
- Izvješće o radu Vijeća za regulaciju energetske djelatnosti i o zapažanjima koja su od značaja za razvoj energetske djelatnosti i javnih usluga u 2004. godini
- Programsko i financijsko izvješće Hrvatskog Olimpijskog odbora za 2004. godinu;
- Prijedlog zaključaka Hrvatskoga sabora o stajalištima predstavnika Republike Hrvatske pri donošenju odluka u Vijeću za stabilizaciju i pridruživanje - predlagatelj Klub zastupnika HSP-a;
- a/Očitovanje Hrvatskog fonda za privatizaciju na: izvješće Državnog ureda za reviziju o provedenoj reviziji pretvorbe i privatizacije, izvješće o pokrenutim postupcima i poduzetim radnjama, te podaci o gotovinskim plaćanjima za kupnju dionica i udjela kao i izdavanju suglasnosti za zalaganje imovine; b/izvješće o radu državnih odvjetništava na kaznenim predmetima u svezi pretvorbe i privatizacije; c/izvješće Hrvatske narodne banke o procesu osnivanja odnosno preoblikovanja banaka u dionička društva ili društva s ograničenom odgovornošću, koji je proveden na temelju Zakona o bankama i drugim financijskim organizacijama /"Službeni list SFRJ" br. 10/1989, 40/1989, 87/1989, 18/1990. I 72/1990./ za svaku banku pojedinač-

- no i o promjenama vlasničke strukture tih banaka; d/izvješće Državne agencije za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka, a u svezi s izvješćem Državnog ureda za reviziju o provedenoj reviziji pretvorbe i privatizacije;
- Rasprava o izvršenju zaključaka Hrvatskoga sabora od 29. svibnja 2002. godine, donesenih uz Izvješće o radu na provedbi revizije pretvorbe i privatizacije i izvješće o obavljenim revizijama pretvorbe i privatizacije
- predlagatelj Vlada Republike Hrvatske;
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona, o izmjeni Zakona o reviziji pretvorbe i privatizacije;
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o potvrđivanju Konvencije o dostavi u inozemstvo sudskih i izvansudskih dokumenata u građanskim ili trgovačkim stvarima;
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o potvrđivanju Memoranduma o suglasnosti o osnivanju Nacionalnog fonda između Republike Hrvatske i Europske komisije;
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o potvrđivanju Ugovora između Republike Hrvatske i Republike San Marino o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja porezima na dohodak;
- Prijedlog i Konačnim prijedlog zakona o ovlasti Vlade Republike Hrvatske

da uredbama uređuje pojedina pitanja iz djelokruga Hrvatskoga sabora;

- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Državnom inspektoratu;

- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o dopuni Zakona o obvezama i pravima državnih dužnosnika;

- Konačni prijedlog zakona o Zakladi policijske solidarnosti;

- Konačni prijedlog zakona o potvrđivanju Memoranduma o suglasnosti između Vlade Republike Hrvatske i Europskog zapovjedništva Sjedinjenih Američkih Država koje djeluje u ime Vlade Sjedinjenih Američkih Država u vezi s korištenjem zračnog prostora, poligona, zračnih i pomorskih luka i objekata za obuku od strane američkih oružanih snaga u Europi;

- Konačni prijedlog zakona o šumama;

- Konačni prijedlog zakona o upisniku sudskih i javnobilježničkih osiguranja tražbina vjerovnika na pokretnim stvarima i pravima;

- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o područjima i sjedištima sudova;

- Prijedlog odluke o dodjeli jednokratne pomoći gradovima i općinama za djelomično ublažavanje posljedica štete od oluje i bure iz studenoga 2004. godine, te mraza i nanosa snijega iz veljače 2005. godine - predlagatelj Državno povjerenstvo za procjenu štete od elementarnih nepogoda;

- Prijedlog odluke o razrješenju člana Savjeta Agencije za nadzor mirovinskih fondova i osiguranja;

- Prijedlog zakona o elektroničkom dokumentu;

- Prijedlog zakona o Hrvatskoj komori inženjera šumarstva i drvne tehnologije;

- Prijedlog zakona o zaštiti od ionizirajućeg zračenja i sigurnosti izvora ionizirajućeg zračenja;

- Prijedlog strategije gospodarenja otpadom Republike Hrvatske;

- Prijedlog zakona o tržnicama - predlagatelj Klub zastupnika SDP-a;

- Prijedlog odluke Hrvatskoga sabora o izmjenama i dopunama Odluke o proširenju jurisdikcije RH na Jadranskom moru - predlagatelj Klub zastupnika HSP-a;

- Izvješće o radu Odbora za predstavke i pritužbe za 2004. godinu;

- Izvještaj o izvršenju državnog proračuna RH za 2005. godinu, za prvo polugodište 2005. godine;

- Godišnje izvješće o poslovanju Financijske agencije u 2004. godini;

- Izvješće o mirovinskim tržištima u Republici Hrvatskoj u 2004. godini;

- Izvješće o radu i poslovanju Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje za 2004.;

- Godišnje izvješće o radu Agencije za zaštitu tržišnog natjecanja u odnosu na državne potpore i godišnje izvješće o državnim potporama za 2004. godinu;

- Izvješća o uredbama koje je Vlada Republike Hrvatske donijela na temelju zakonske ovlasti;

- a/izvješće o radu Vijeća HRT-a i provedbi programskih načela i obveza utvrđenih zakonom o programima HR-a i HTV-a u razdoblju od 30. lipnja 2004. do 11. srpnja 2005. godine; b/izvješće Ravnateljstva HRT-a o poslovanju HRT-a za 2004. godinu, s izvješćem neovisne revizije o obavljenoj reviziji financijskih izvještaja za 2004. godinu;

- Prijedlog zaključaka o provedbi Nacionalnog programa djelovanja za mlade - predlagatelj Klub zastupnika HNS-PGS-a;

- Prijedlog zaključka kojim se Vlada Republike Hrvatske obvezuje na podnošenje cjelovitog izvješća o stanju u zdravstvenom sustavu i planu zdravstvene reforme - predlagatelj Klub zastupnika HNS/PGS-a;

- Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o sigurnosti prometa na cestama - predlagatelj Klub zastupnika IDS-a;

- Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o sigurnosti prometa na cestama - predlagatelj Klub zastupnika HSU;

- Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o sigurnosti prometa na cestama - predlagatelj zastupnik Željko Pavlic;

- Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o sigurnosti prometa na cestama - predlagatelj Klub zastupnika HSS-a;

- Izbori, imenovanja i razrješenja

Dopuna dnevnog reda 23. rujna

- Izvješća Mandatno-imunitetnog povjerenstva

- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o potvrđivanju Ugovora o zajmu za projekt socijalnog i gospodarskog oporavka između Republike Hrvatske i Međunarodne banke za obnovu i razvoj

Dopuna dnevnog reda 12. listopada

- Prijedlog rezolucije o stratejskim odrednicama pregovora Republike Hrvatske s Europskom unijom;

- Prijedlog odluke o prijenosu sedam posto dionica INA - industrija nafte d.d. u Fond hrvatskih branitelja

AKTUALNI PRIJEP DNE

Nakon utvrđivanja dnevnog reda 16. sjednice Hrvatskoga sabora 40-tak zastupnika postavilo je svoje pitanje, a najviše premijeru. Pitanja su se odnosila na: razvoj područja od posebne državne skrbi, prava na pristup informacijama, poticanje zapošljavanja, prihode ostvarene u turizmu, predpristupni program SAPARD, rušenje bespravno izgrađenih objekata, provedbu zdravstvenih prava, nasilje u obitelji i nad ženama, do problema vezanih uz cestovni prijevoz, izgradnju cesta, izravan upis djece hrvatskih branitelja na fakultet itd.

*U pitanju upućenom resornom ministru, **Ratko Gajica** (SDSS) podsjetio je na proklamiranu namjeru i cilj Vlade RH da inicira i pomogne razvoj područja od posebne državne skrbi, ali na velikom dijelu tog prostora, kaže, posebno na području povratka još uvijek nema pretpostavki za "održivi život", naročito ne za ono što se navodi kao "uvjet za održivi život". Na tim su područjima uništeni gospodarski kapaciteti, rasturane poljoprivredne zadruge, a u istočnoj Slavoniji i sada se poteže ili osporava povratak zemljišta ljudima. Zbog toga ga je zanimalo što Vlada planira učiniti da se to stanje promijeni?*

***Božidar Kalmeta**, ministar mora, turizma, prometa i razvitka rekao je da je od 1995. godine kada je počela obnova kuća 4. do 6. kategorije do danas*

obnovljeno više od 130 tisuća kuća i potrošeno oko 15 milijardi kuna. Osim toga, obnovljeno je i izgrađeno oko 250 novih škola, više od 100 sakralnih objekata, a samo je HEP u zadnjih deset godina uložio oko 630, odnosno 640 milijuna eura. U ta je područja uloženo oko 25 milijardi kuna, a lani je planirano iz državnog proračuna uložiti milijardu i pol milijuna kuna za čitav niz projekata koji bi trebali dovesti do "održivog razvoja". S tim u vezi ministar je izdvojio nekoliko važnih projekata. Prvi je projekt s Europskom investicijskom bankom tzv. AID 1 vrijedan 100 milijuna eura i koristi se za obnovu socijalne i komunalne infrastrukture. Vlada prihvatila i donijela 2005. i program AID 2. Riječ je o programu integralnog razvoja lokalne zajednice koji se odnosi na ta područja u slijedeće tri do četiri godine, a "težak" je oko 300 milijuna eura. Tu je i program socijalnog i gospodarskog oporavka spomenutih područja. Riječ je o programu Svjetske banke vrijednom 60 milijuna eura, a sastavljen je od više komponenti (razminiranje, obnova komunalne i socijalne infrastrukture, uspostavljanje i organizacija malih i srednjih poduzeća na tim područjima, institucionalno jačanje lokalne zajednice itd.). Ne treba zaboraviti niti porezne olakšice za gospodarske subjekte na tim područjima, a

napose program tamošnjih gospodarskih zona. U sklopu CARDS programa Ministarstvo priprema strategiju regionalnog razvoja u sklopu koje će biti i Zakon o regionalnom razvoju, a koji će tretirati razvoj tih područja, odnosno u kojem će razvoj tih područja imati značajno mjesto.

Zastupnik je rekao da ne može niti ima namjeru osporavati statistiku i ocjene koje je iznio ministar, ali drži da je izneseno uvod u veliki posao kojeg tek valja napraviti te da se radi o potrebama koje su od jučer a ne za prekосуtra.

Pozitivni učinci odluka Savjeta za prostorno uređenje

*Svoje pitanje u svezi sa Savjetom prostornog uređenja Republike Hrvatske, **Mario Zubović** (HDZ) je uputio premijeru. U želji da zaštiti i očuva hrvatski prostor Vlada je donijela odluku o osnivanju Savjeta za prostorno uređenje. Zastupnika je zanimalo koje učinke Savjeta premijer ocjenjuje pozitivnim, a s kojim se problemima Savjet još treba pozabaviti?*

*Za premijera dr. sc. **Sanadera** osnivanje Savjeta i njegovo djelovanje bio je pun pogodak. Svi smo bili svjedoci tužne činjenice da je prijetila velika devastacija prostora RH. Stoga je aktualna Vlada odmah na početku svog djelova-*

nja ustvrdila da treba ustrojiti jedno središnje državno tijelo (državni Savjet za prostorno uređenje) koji bi trebao voditi računa o očuvanju te naše nacionalne vrijednosti. Drži da je u godinu i pol dana rada Savjet imao iznimno dobre rezultate i naišao na izuzetno dobar odjek u hrvatskoj javnosti, a kroz njegov su rad svi senzibilizirani da zajednički rade na očuvanju našeg prostora (stopiranje betonizacije i apartmanizacije na Jadranu npr.). Također je zadatak Savjeta da u području zakonodavstva predlaže određene mjere i zakone u uskoj suradnji s resornim ministarstvom. Savjet to i čini, a jedan od najnovijih prijedloga je osnivanje Državnog urbanističkog zavoda za prostorno planiranje i uređenje kao stožerne institucije. Iako takav odjel postoji u sklopu resornog ministarstva procjena je da ga treba izdvojiti u posebnu instituciju kako bi mu se još više dalo na važnosti. Drži da Savjet cjelokupnim svojim radom šalje vrlo jasne signale domaćoj i svjetskoj javnosti da će Hrvatska voditi politiku očuvanja svojih prostora i brigu o ekologiji, a kroz nadzor nad prostornim planovima utjecati na to da dobijemo samo kvalitetne turističke objekte i drugu izgradnju. Savjet sudjeluje i pomaže našim županijama u izradi prostornih planova i tako kvalitetno pridonosi očuvanju prostora, a napose biranju kvalitetnih projekata u turizmu i izgradnji uopće.

Zastupnik je bio zadovoljan odgovorom i izrazio je nadu da će županije i arhitektonska struka dati podršku Savjetu jer će im pomoć Savjeta biti neophodna u ostvarivanju želja.

Pravo na pristup informacijama

"Zbog kršenja prava na pristup informacijama Upravni sud Republike Hrvatske donio je presudu protiv premijera Ive Sanadera u korist novinarka "101" Jelene Perković koja je tužila Vladu jer nije odgovorila na njezin zahtjev za uvid u sve mjesečne i kvartalne zaključne izvještaje Vladinog Ureda za unutarnji nadzor za 2003. godinu, konstatirao je u uvodu pitanja upućenog premijeru

Nenad Stazić (SDP). "Pitam se što se skriva u dokumentima koje ne dostavljate te što mogu očekivati ostali građani kada ni novinari ne mogu od Vlade dobiti dokumente na koje imaju pravo, i kada čelni čovjek Vlade ne poštuje tako važne zakone kao što je Zakon o pravu na pristup informacijama", zaključio je Stazić.

"Nije točno da Vlada nije dostavila dokumente koje je zatražila spomenuta novinarka, ali je druga stvar ako netko hoće sve politizirati", više puta ponovio je premijer **Sanader**. Pojasnio je još da je Upravni sud zatražio od premijera kao čelnog čovjeka Vlade RH da dostavi te dokumente što je učinjeno prije nego što je Sud donio pravorijek. Premijer Sanader je još rekao kako će se u potpunosti poštovati pravo na informaciju.

Zastupnika čudi što Sud nije obustavio postupak ako je Vlada, kao što se tvrdi u odgovoru, dostavila zatražene dokumente i obavijestila Sud da je ispunila svoju obvezu iz zahtjeva. Stazić uvjerava da ne želi politizirati i veseli se što Vlada dostavlja sve dokumente. Ujedno podsjeća da je još 20. svibnja 2004. uputio ravnatelju Središnjeg ureda porezne uprave zahtjev da mu dostavi rješenje porezne uprave upućeno Hrvatskoj radioteleviziji po kojem se HRT-u potpuno protuzakonito nalaže uplata PDV-a na prihod od pristojbe u iznosu od 73 milijuna kuna. Stazić kaže kako još nije dobio odgovor pa se pita hoće li tužiti sudu čelnog čovjeka Središnje porezne uprave ili će ovo njegovo zastupničko pitanje biti dovoljno da reagira premijer.

Govor mržnje na Internetu

Govor mržnje jedan je od oblika nasilja koji najdublje razara međuljudske odnose, a osim što govori o kulturi jednog društva u najširem smislu te riječi svjedoči o razini na koju se rasprava o bitnim društvenim problemima odvija među ljudima, a često i u samim institucijama, napomenuo je dr. sc. **Furio Radin (neovisni, zastupnik talijanske nacionalne manjine)** u uvodu svoga zastupničkog pitanja. Kako reče, govor mržnje je

jedan od indikatora stanja društva. Svjedoci smo porasta verbalnog ali i drugog nasilja prema pripadnicima nacionalnih manjina. Internet je jedno od područja gdje je govor mržnje najjače, najzastupljenije i najopasnije zastupljen jer ga posjećuju mladi. U prividnom anonimatu na mreži padaju najteže uvrede, iskazuju najteže frustracije, i oživljavaju sramotni mitovi iz prošlosti kao što su fašizam, nacizam i ustaštvo. Govor mržnje na Internetu je globalna pojava, a zabrinjava postotak koji nasilje na međunarodnoj osnovi zauzima u cjelokupnom hrvatskom internetskom prostoru. Činjenica je, međutim, da država do dana današnjeg nije reagirala na takvo stanje niti je poduzela ikakve mjere. Upitao je resornog ministra kani li u skoroj budućnosti Vlada barem pokušati ograničiti takav val mržnje na Internetu, i ako joj je to nakana kojim će preventivnim i represivnim mjerama to učiniti?

Ministar kulture mr. sc. **Božidar Biškupić**, podsjetio je na dva zakona kojima je zabranjen govor mržnje. Prvi se zakon odnosi na medije, a drugi na elektroničke medije. Predviđene sankcije (mjere) za neprovođenje ovih zakona se primjenjuju, a kada je u pitanju Internet one su neprovedive. Ministar se složio s ocjenom zastupnika da raste govor nasilja i mržnje, ali drži da na suzbijanju govora mržnje puno toga treba činiti društvo i, dakako, mediji.

Zastupnik je na to primijetio da je područje Interneta jedno od najbitnijih područja današnjeg komuniciranja, a stvari koje se na Internetu događaju ne događaju se samo u Hrvatskoj nego po cijelom svijetu, ali vlade država svijeta pokušavaju tome stati na kraj. Radin je predložio da se tom problemu pristupi ozbiljnije i odgovornije kod nas jer, kaže, ono što danas može izgledati bezazleno već sutra će pokazati kakav je odgoj jedne generacije. Osobno smatra da se na rješavanju ovog problema ne radi dovoljno.

Poticanje zapošljavanja

U Hrvatskoj je već dugo oko 300 tisuća nezaposlenih radnika, a aktualna je

Vlada ukinula mjere poticaja zapošljavanja bivše koalicijske Vlade putem kojih je zaposleno oko 80 tisuća ljudi, napomenuo je **Josip Leko (SDP)**. Aktualna Vlada nije ponudila svoje alternativne programe zapošljavanja a zaustavila je isplate svih poticaja zapošljavanja po važećim ugovorima pa od veljače 2005. s tog osnova nije isplaćena niti jedna kuna. Zastupnika je zanimalo kada Vlada misli isplatiti te poticaje, a napose poštivati vlastite ugovore i pravnu državu u kojoj bi ona sama ali i država trebale na vrijeme izvršavati svoje obveze.

Odgovarajući na to pitanje, potpredsjednik Vlade **Damir Polančec** najprije je demantirao zastupnikovu tvrdnju glede isplate poticaja zapošljavanja. U zadnje dvije godine u tom smislu isplaćeno je oko milijardu i pol kuna, rekao je ministar i objasnio zatim da aktualna Vlada nije ukinula mjere poticanja zapošljavanja zato jer ne zna što će i kako će dalje ili zato jer nema druga rješenja kojima bi ubuduće poticala rast i razvoj zapošljavanja. Isto tako ne stoji konstatacija o 300 tisuća nezaposlenih u ovom trenutku jer je stopa nezaposlenih npr. u kolovozu lani dosegla najnižu razinu u zadnjih nekoliko godina. Vlada definira nove mjere za rast i razvoj zapošljavanja, a da je na dobrom putu potvrđuje i već spomenuta činjenica da je stopa nezaposlenosti u kolovozu lani bila ispod 17 posto.

Nezadovoljan ovim odgovorom zastupnik je zatražio da mu se dostavi pisani odgovor. Također je ustrajao na podatku o 300 tisuća nezaposlenih.

Izravan upis djece hrvatskih branitelja na fakultet

U odsustvu ministra Primorca, **Ruža Tomašić (HSP)** je svoje pitanje adresirala državnom tajniku u tom Ministarstvu ili potpredsjedniku Vlade RH.

Uvodno je podsjetila na činjenicu da je lani prvi put primjenom Zakona o pravima hrvatskih branitelja i članova njihovih obitelji, djeci hrvatskih branitelja omogućen izravan upis na fakultet. No, tijekom upisa prorektor za nastavu

i studente Sveučilišta u Zagrebu (prof. dr. Vjekoslav Jerolimov) rekao je da će "rektor analizirati kvalitetu studenata koji su pri upisu koristili povlastice kao i učinke njihova upisa na kvalitetu akademskog sadržaja. Uz to, nadležne će institucije na jesen morati razmotriti etičke i pravne aspekte takvog upisivanja". Pritom doktor Jerolimov nije pojasnio na koji će način sveučilište pratiti studente, djecu hrvatskih branitelja, primijetila je **Tomašić**. Interesiralo ju je kakvim će se to oznakama pratiti ovi studenti, i ako će te oznake na bilo koji način diskriminirati djeca (studenti) hrvatskih branitelja što će Vlada poduzeti protiv toga te koje su sankcije za nepoštivanje spomenutog zakona?

Državni tajnik Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa dr. sc. **Nevio Šetić** rekao je da ne može komentirati navode gospodina Jerolimova, ali drži da je ovo Ministarstvo učinilo sve da ispuni spomenuti zakon u dijelu koji tretira ovo pitanje. Podvlači da je u ovom dijelu taj zakon u potpunosti poštivan te da su sva djeca hrvatskih branitelja koja su prošla izborni prag upisana na studij. Bilo je određenih teškoća, ali su pronađena rješenja, zaključio je državni tajnik.

Komentirajući odgovor zastupnica je rekla kako ju je zanimalo zašto Vlada RH nije reagirala na takve istupe doktora Jerolimova.

Prihodi od turizma

Ustvrdivši da se protekla turistička sezona može smatrati najuspješnijom takvom sezonom u proteklih 15 godina, **Krunoslav Markovinović (HDZ)** upozorio je na prisutnu tezu u društvu po kojoj turizam ne može postati strateški hrvatski proizvod jer je uslužna djelatnost. Zamolio je stoga resornog ministra da tu dilemu razriješi odgovarajući na pitanje je li prihodi od turizma značajan za proračun, i u kojoj mjeri?

Iluzorno bi bilo ne usporediti turističke mjesece u godini s onima koji to nisu, odgovorio je ministar financija **Ivan Šuker** primijetivši kako već nekoliko godina ne postoji jasna metodologija izračuna ukupnog prometa od turizma.

No, ako se usporede ožujak i travanj koji nisu turistički mjeseci u nas sa srpnjem i kolovozom koji to jesu, tada se jasno može vidjeti da su prihodi od PDV-a u ljetnim mjesecima bili 16 posto veći. Osim toga, prihodi od PDV-a u kolovozu ima najveći međugodišnji rast i iznosi negdje oko 11 posto. Prihodi od turizma generiraju rast proračuna i gospodarski rast, ali se pritom ne može izbjeći činjenica o još uvijek prisutnoj sivoj ekonomiji u turizmu, ali se situacija umnogome promijenila npr. kod "chartera" uvođenjem vinjeta i izmjenom Pomorskog zakonika.

Svaka pomoć Vlade RH u plasmanu naših turističkih proizvoda itekako bi dobro došla, uvjeren je zastupnik **Markovinović**.

Rang-lista uvjeta poslovanja država u svijetu po Svjetskoj banci

Objaslažući upit upućen premijeru, **Željka Antunović (SDP)** je podsjetila na rang-listu zemalja u svijetu glede uvjeta poslovanja (kakva je poduzetnička klima), a koju je sačinila Svjetska banka na temelju ankete lokalnih poduzetnika ili onih koji to tek kane postati. Na toj rang-listi Hrvatska se našla na 118 mjestu od ukupno rangiranih 155 zemalja što je mnoge iznenadilo. Naš je premijer uložio oštar prosvjed vodstvu Svjetske banke koja je u odgovoru samo ponovila ono što već piše u napomenama uz spomenutu rang-listu - da je Hrvatska u proljeće lani startala s nekim projektima koji bi trebali poboljšati poslovanje u našoj zemlji. Zastupnicu je interesiralo na kojem se mjestu rang-liste uvjeta poslovanja nalazi Hrvatska nakon oštrog premijerovog prosvjeda Svjetskoj banci.

"Vi očigledno mislite da nisam trebao prosvjedovati protiv takve ocjene Svjetske banke, a ja mislim da sam trebao prosvjedovati i u Vaše ime jer je to nasljeđe i prethodne Vlade RH", odgovorio joj je premijer dr. sc. **Sanader**. Premijer drži da taj njegov prosvjed ne predstavlja pokazivanje mišića prema

Svjetskoj banci nego je naprosto reakcija na netočno izvješće budući da su svi uvjeti poslovanja u Hrvatskoj daleko bolji nego u zemljama koje su na toj rang-ljestvici ispred nas. Nakon službeno upućenog prosvjeda Hrvatske Svjetskoj banci premijer Sanader očekuje da će ova financijska institucija isti uvažiti i Hrvatsku rangirati na više mjesto te rang-liste.

Zastupnica je primijetila da joj premijer kao i obično nije odgovorio na pitanje, ali je zato uzeo za pravo da sugerira njene stavove, i to krivo. Antunović tvrdi da nema ništa protiv toga što je premijer prosvjedovao kod Svjetske banke, ali ima protiv što nije prosvjedovao kod aktualne Vlade i prema sebi samome zbog loših uvjeta poslovanja u Hrvatskoj. Upozorava da je metodologija po kojoj je rađena ova rang-lista bila jednako primjenjiva na sve zemlje i vjerojatno se može korigirati u odnosu na svakog ili barem u odnosu na poneku zemlju. Za zastupnicu je nepobitna činjenica da se u Hrvatskoj teško posluje, a tome u prilog govori i neprihvatljivo niska stopa rasta koja će se nakon vladanja aktualne Vlade teško ispraviti. Konačno, zar aktualnoj Vladi RH ni nakon 700 dana nije dovoljno da se prestane pozivati na rezultate bivše Vlade i konačno počne odgovarati za svoj rad i postupke.

Zahtjev za promjenu utvrđenog datuma

Uz konstataciju da je Hrvatska umorna od laži i licemjerja, **Ivo Lončar (neovisni)** se prisjetio proslave 10. obljetnice "Bljeska" i "Oluje" najveličanstvenijih bitaka u hrvatskoj nacionalnoj povijesti. Nakon toga svečano je otvorena auto-cesta od Zagreba do Splita, hrvatski nacionalni san povezivanja hrvatskoga sjevera i juga, a na toj su manifestaciji bile nazočne sve parlamentarne stranke, osim SDSS-a. Istodobno lani i preklani zastupnici SDSS-a išli su u Srb slaveći tamo nekakav Dan ustanka. Lončar drži da je sramota za hrvatsku nacionalnu povijest što i danas Hrvati ne znaju što se zbilo u Srbu 26.

i 27. srpnja 1941. kada su hodočasnici iz Bosanskog Petrovca išli slaviti Sv. Anu blizu Knina, ali su ih po povratku sutradan dočekali srpski pobunjenici te sve katolike izbacili iz vlaka, poklali i bacili u jamu Golubnjaču. Na prošlogodišnjem skupu govoreći u kontekstu datuma (22. lipnja i 27. srpnja) jedan od čelnika SDSS-a zatražio je da se prizna ustanak te da se na hrvatsku zastavu vrati zvijezda petokraka. Zvijezda petokraka je simbol slobode, ali je crvena zvijezda petokraka simbol zla pod kojom je hrvatski narod najviše stradao u svojoj nacionalnoj povijesti, kaže Lončar. Od premijera je zatražio da mu komentira ovo licemjerje.

Za premijera **Sanadera** nije prihvatljiv zahtjev da se promijenjeni 22. lipanj kao Dan antifašističke borbe i kao Dan ustanka vrati 27. srpnja. Nije mu drago osporavanje 22. lipnja i akcija "Bljesak" i "Oluja", a napose kada se zajedno ne slavi tako veliki nacionalni događaj kao što je otvorenje autoceste Zagreb-Split. Svjesni smo teške i krvave hrvatske povijesti, ali zbog novih generacija i naše budućnosti ne smijemo, kaže, dopustiti da se stalno zaplićemo u povijesne teme nego se moramo okrenuti budućnosti, tj. posvetiti rastu standarda ljudi u Hrvatskoj i učvršćivanju međunarodnog položaja Hrvatske. Premijer je pozvao na više međusobne tolerancije, napose na poštivanje istine i činjenica glede hrvatske povijesti. Kao i bilo koja država u svijetu i Hrvatska je imala legitimno pravo da se brani i obrani te se oslobodi. Hrvatska je ponosna na Domovinski rat i akcije "Bljesak" i "Oluja", temelje sadašnje i buduće Hrvatske. Nismo, međutim, ponosni na nedjela učinjena nakon "Oluje", ali su ta nedjela procesuirana (zločini ne zastarijevaju) ili se procesuiraju.

Zastupnik se složio s ocjenom premijera da nam treba budućnost jer smo umorni od prošlosti, ali vidljivo je, kaže, na koji se način priziva prošlost. Zar nije žalosno da iz SDSS-a baš nitko nije bio na svečanom otvorenju autoceste Zagreb-Split. Ova stranka, kaže, u svojim redovima ima i dva Dalmatinca ispod čijih kuća doslovno prolazi ta cesta, ali se

oni nisu potrudili niti da vide kako ta autocesta izgleda i kako hrvatska vlast sa svojim narodom slavi ono što je stoljećima priželjkivano. Sve dok se ne riješi prošlost imat ćemo prizivanje zla i zvijezde petokrake, zaključio je Lončar.

Predpristupni program SAPARD

Svoje pitanje u vezi s predpristupnim programom SAPARD, **Petar Mlinarić (HDZ)** je uputio resornom ministru. Uvodno je podsjetio na to da će, od 1. siječnja 2006. za prilagodbu poljoprivrede, odnosno za razvitak seoskih područja Hrvatskoj biti na raspolaganju značajna sredstva iz predpristupnog programa SAPARD. Međutim, poznato je isto tako da nove članice EU-a nisu u potpunosti iskoristile taj fond, dok se u dijelu javnosti može čuti kako resorno ministarstvo kasni u izradi programa te da bi krajnji korisnici (nositelji programa), mogli ostati bez sredstava Fonda. Zastupnika je zanimalo što je ministarstvo do sada konkretno učinilo na implementaciji predpristupnog programa i na upoznavanju potencijalnih korisnika s programom, a napose da se sredstva iskoriste u najvećoj mogućoj mjeri kvalitetnim projektima?

Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva koje je zaduženo za vođenje predpristupnog programa SAPARD svoje aktivnosti vodi odgovarajuće i sukladno akcijskom planu priprema za korištenje predpristupnih programa Europske komisije, rekao je ministar **Petar Čobanković**. U nastavku ukratko je upoznao zastupnike s dosad učinjenim. Da bi program SAPARD mogao biti dostupan za korištenje potrebno je sačiniti plan za poljoprivredu i ruralni razvitak, te ustrojiti i akreditirati Agenciju za plaćanje (SAPARD agenciju). Unutar Ministarstva dvije su uprave bile zadužene za vođenje tih aktivnosti (Uprava za održivi razvoj seoskog prostora vodila je aktivnosti vezane uz donošenje plana za poljoprivredu i ruralni razvitak, dok je Ravnateljstvo za tržište i strukturne potpore vodilo uspostavu SAPARD agencije). Dosad je već sači-

njen plan usuglašen sa svim socijalnim i gospodarskim partnerima i prezentiran u više hrvatskih područja. Kao glavne mjere u Planu predviđena su: ulaganja u poljoprivredna gospodarstva, unapređenje prerade i trženja poljoprivrednih i ribljih proizvoda, unapređenje ruralnog razvitka, tehnička pomoć, informiranje i promotivne aktivnosti. Ministar kaže da je u srpnju lani Plan dostavljen Europskoj komisiji, i već su ga ocijenili i procijenili konzultanti Komisije. Plan je dakle u Europskoj komisiji i na usvajanju je. A dobio je vrlo dobre ocjene pa je ministar izrazio očekivanje da će u listopadu 2005. u potpunosti biti prihvaćen. Da bi uspostavilo Agenciju za plaćanje ili SAPARD agencije, Ministarstvo je promijenilo svoj unutarnji ustroj (uposljen je djelatnik koji će raditi na softver programu, osiguran odgovarajući prostor za rad Agencije i proračunska pozicija za provođenje SAPARD-a).

Uz konstataciju da je zadovoljan odgovorom, zastupnik je rekao kako nema sumnje da svojim novouvedenim mjerama Ministarstvo već kuca na vrata Europe.

Još o upisu djece hrvatskih branitelja na visoka učilišta

Sukladno Zakonu, ali posve u suprotnosti s akademskim načelima, djeci dragovoljaca i ratnih invalida prošlog je ljeta dopušten izravan upis na visoka učilišta bez plaćanja školarine što je dovelo do posvemašnjeg kaosa, primijetila je **Marija Lugarić (SDP)**. Razlog-fakultetima nedostaje vremena, prostora, novca i ljudi za povećan broj studenata, pa je sve išlo tako daleko da je dovedena u pitanje implementacija prve faze Bolonjskog procesa. Zastupnica kaže da je tom odlukom resorna ministrica podijelila braniteljsku populaciju jer su djeca ratnih vojnih invalida i dragovoljaca Domovinskog rata prije tog zakona upisana na fakultete bez privilegije prvenstva, a mnoga od njih su dužna plaćati školarinu. Drži kako resorna ministrica ima pravo donositi odluke koje smatra ispravnim bez obzira što o tome misli osobno zastupnica i stručna javnost, no

zadnjim odlukama, kaže, ne samo da radi razliku i diskriminaciju između djece kojima su očevi bili branitelji i oni koji to nisu bili, već i između samih branitelja. Potaknuta, kaže, brojnim upitima branitelja i invalida upitala je ministricu što misli učiniti da ispravi nepravdu nanesenu djeci invalida i dragovoljaca koja sada moraju plaćati studij, a napose što kani učiniti da se ta djeca izjednače u tim pravima.

Odgovarajući na pitanje ministrica obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, **Jadranka Kosor** rekla je da joj je posve jasno negativno stajalište ove zastupnice oko upisa djece dragovoljaca, ali i sve ostale djece koja imaju ovu mogućnost upisa na fakultete po Zakonu o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji jer je 2001. digla ruku kada su bitno smanjena prava hrvatskih branitelja i njihove djece. Podsjeća da je to izazvalo brojne prosvjede braniteljskih udruga i krajnje nezadovoljstvo cijele te populacije. Rekla je zatim kako ona nije izazvala kaos kojeg spominje zastupnica i podsjeća da su se ti upisi na studije prošlog ljeta događali na temelju zakona što ga je donio Sabor, a ne potpredsjednica Vlade. Zakon je prošao redovnu proceduru i dva čitanja, a Vi tada niste imali niti jednu primjedbu, nastavila je gospođa Kosor. Ponovila je zatim da nije ona izazvala kaos niti je kaosa bilo, a problemi su riješeni u suradnji s resornim ministrom.

"Ako sam ja tako neuka i zaboravna kao što iz vašeg odgovora proizlazi, čudi me zašto ste nervozni ako je sve ono što ste rekli točno", rekla je zastupnica **Lugarić** očitujući se na dobiveni odgovor. Misli kako joj resorna ministrica nije odgovorila na pitanje što kani učiniti za djecu hrvatskih ratnih vojnih invalida i dragovoljaca Domovinskog rata koja se nisu tako upisala na fakultet i plaćaju školarinu. Ujedno, podsjeća resornu ministricu da je zajedno s još dvoje svojih stranačkih kolega podnijela amandmane na zakonski prijedlog kada se o njemu raspravljalo u Hrvatskom saboru te zatražila da joj se dostavi pisani odgovor o tome.

Rušenje mola

U uvodu svog pitanja **Ante Markov (HSS)** je pohvalio proteklu turističku sezonu ali i upozorio na jedan incident koji se dogodio na Pagu, odnosno u Novalji kada je naredeno rušenje novosagrađenog pristaništa, mola. Do tog je rušenja došlo, kaže, iako pristanište ima javni karakter i nije ničije vlasništvo već pripada narodu i državi, a i Grad Novalja je mišljenja da postoje valjani razlozi što prostorni plan sadrži lokaciju za tu namjenu. Hoćemo li rušiti rivu da bismo je već sutra gradili ili ćemo mijenjati prostorni plan, upitao je Markov te od premijera zatražio da o tome iznese svoje mišljenje.

Odgovarajući na pitanje premijer dr. sc. Sanader složio se sa zastupnikom o protekloj izvrsnoj turističkoj sezoni te naglasio da je to dosad najbolja turistička sezona u povijesti Hrvatske. Ostaje, međutim, pitanje koliko koristimo turizam da bismo ojačali domaću proizvodnju i smanjili uvoz. S tim u vezi iznio je neke podatke. Tako je 2004. aktualna Vlada RH uspjela, prvi put nakon 14 godina, promijeniti trend uvoza i izvoza u Hrvatsku. U 2004. taj je trend izvoza bio puno intenzivniji, jači i veći nego uvoz, a 2005. taj se trend nastavio. Cilj je ostvariti vanjskotrgovinski suficit.

Što se tiče mola na Pagu drži da će se zastupnik složiti s njim kada kaže da ne možemo dopustiti da bilo tko u Hrvatskoj gradi mol na Jadranskoj obali kako mu padne na pamet, a poslije privatno naplaćuje ulazak i vezarinu brodice. Gdje ćemo doći ako dopustimo da svatko u Hrvatskoj na svojoj parceli bespravno izgradi mol kako mu se prohtije ne pitajući pritom za mišljenje niti jednu nadležnu državnu instituciju, rekao je premijer, te izrazio žaljenje što je ovaj događaj izazvao velike emocije.

Zastupnik **Markov** je na premijerovu konstataciju o učincima turizma na smanjenje uvoza primijetio da je uvoz namirnica i hrane za potrošnju u turizmu rastao po stopi od 30 posto. Glede ovog slučaja na Pagu Markov kaže kako nije siguran da ćemo učiniti dobro ako postupimo na isti način prema ovoj

obali (rivi) kao i prema nelegalno izgrađenim objektima. Razlog - riva je vlasništvo naroda. Markov misli da će se premijer složiti s njegovim mišljenjem da ne možemo dozvoliti da naša obala bude hrvatska samo po tome što će Hrvati biti samo poslužitelji na toj obali koja će možda biti u vlasništvu stranca. Upravo stoga je postavio svoje pitanje jer ono sugerira i takvo ponašanje.

Obveza o upaljenim dnevnim svjetlima u prometu

Upućujući svoje pitanje premijeru, **Damir Kajin (IDS)** je najprije uvodno konstatirao da Zakon o sigurnosti prometa na cestama znatno utječe na potrošnju benzina, a time i na financijsku situaciju građana. Odredba o obvezno upaljenim svjetlima danju povećava potrošnju goriva najmanje 3 do 5 posto ili za 1 rezervoar goriva na kraju godine jer 90 posto ljudi vozi danju. Iznosi i podatak po kojem je u prvih sedam mjeseci lani čak 53 tisuće 195 vozača uhvaćeno da danju ne vozi sa svjetlima i pretpostavlja se da su plaćajući za to kaznu u Državni proračun uplatili više od 15 milijuna kuna. Za Kajina to je nepotreban trošak, a kao i to da svaki vozač na ta svjetla godišnje potroši između 300 i 500 kuna. Stoga ga zanima hoće li Vlada promjenom zakonske odredbe o obvezi vožnje s upaljenim svjetlima tijekom dana uštedjeti građanima jedan rezervoar benzina.

Premijer dr. sc. **Ivo Sanader** ne sjeća se kako je zastupnik glasovao prilikom donošenja spomenutog zakona, odnosno ove zakonske odredbe, ali zna da se Kajin zauzima za približavanje Hrvatske EU-u i za prihvaćanje europskih standarda. A obveza upaljenih svjetala danju jedan je od tih standarda u Europi. Uvođenjem te mjere Unija je željela pojačati sigurnost u prometu, a Vlada RH je procijenila da ne treba otkrivati "toplu vodu" nego samo uzeti u obzir statističke podatke o broju prometnih nesreća u Europi prije uvođenja te obveze i nakon toga. U našim razmišljanjima pa i eventualnim promišljanjima o ukidanju te zakonske odredbe valja

uzeti u obzir statističke podatke, ali premijer osobno misli da nema razloga da se ukine odredba o obveznom dnevnom svjetlu u prometu.

"Ja sam glasovao protiv tog zakona, a i praksa vezana za upaljena svjetla po danu podijeljena je u Europi", uzvratilo je zastupnik. Kaže također da Zakon o sigurnosti prometa na cestama nije doveo do smanjivanja smrtnih slučajeva već je samo nanio ogromnu štetu vinarima, vinskoj industriji i ugostiteljima.

Naknada troškova prijevoza pacijenata

Svoje je zastupničko pitanje vezano uz Zakon o zdravstvenom osiguranju, **Dragica Zgrebec (SDP)** adresirala premijeru. "Kada ste potpisivali referendum sa MMF-om, između ostalog, ste se obvezali na značajno smanjivanje prava iz obveznoga zdravstvenog osiguranja. Slijedom toga i voljom saborske većine izmijenjen je Zakon o zdravstvenom osiguranju i uvedene nove financijske obveze korisnicima zdravstvene zaštite", podsjetila je premijera zastupnica. Naglasila je da će stupanje na snagu Zakona (1. listopada) najznačajnije pogoditi one koji moraju više puta tjedno odlaziti na različite terapije, a pritom neće imati pravo na naknadu troškova prijevoza. Pokazala je to na primjeru Međimurske županije gdje 10-tak roditelja vodi svoju djecu dva do tri puta tjedno na različite terapije u Varaždinske toplice i troškovi prijevoza penju se gotovo do 2000 kuna. Izmjenom članka 40. Zakona o zdravstvenom osiguranju neće imati pravo na naknadu troškova prijevoza pa će kod nekih takvih pacijenata doći u pitanje daljnje liječenje. Zastupnicu je zanimalo hoće li se za ovu kategoriju bolesnika učiniti iznimka, odnosno na odgovarajući način izmijeniti važeći Zakon o zdravstvenom osiguranju.

Prikupljamo podatke i kada ih sve prikupimo vidjet ćemo što možemo napraviti, odgovorio joj je premijer **Sanader**, a zastupnica Zgrebec zamolila da se ubrza taj postupak jer je tek nekoliko dana ostalo do primjene Zakona.

Plaćanje poreza na dobit

Već se više puta dosad u neformalnim razgovorima raspravljalo o preraspodjeli i novom modelu plaćanja poreza na dobit, podsjeća dr. sc. **Ivan Čehok (HSL)**. Zna se da je Hrvatska iznimno visoko centralizirana država, poglavito glede fiskalnih prihoda, i da se tek nekoliko postotaka od ukupnih fiskalnih prihoda vraća jedinicama lokalne samouprave, najviše Gradu Zagrebu, a zbog apsurdnog zakona po kojem se porez na dobit plaća u mjestu sjedišta tvrtke. Tako jedna INA koja posluje u Rijeci, Sisku, Kutini i drugim većim gradovima u Hrvatskoj plaća porez na dobit isključivo u Zagrebu, a jednako tako i HEP, Croatia osiguranje itd. Čehok smatra da je moguće pronaći model kojim će se plaćati porez na dobit tamo gdje je dobit i ostvarena tj. diljem Hrvatske, a ne samo u sjedištu tvrtke. Pronalaženje takvog modela pomoglo bi na neki način lokalnoj samoupravi da popuni svoj proračun, a ne samo Gradu Zagrebu koji najavljuje megalomanske projekte jer ostvaruje vrlo visoke prihode od poreza na dobit, i ujedno vodilo bi uravnoteženijem razvitku svih naših gradova i krajeva, zaključio je Čehok.

Tematika na koju se osvrće zastupnik riješena je Zakonom o porezu na dobit i Zakonom o financiranju jedinica lokalne samouprave. Prema potonjem Zakonu gradovima i općinama pripada 20 posto uplaćenog poreza na dobit, 10 posto pripada županijama, a 70 posto državnom proračunu, rekao je ministar financija **Ivan Šuker**. Podsjeća, međutim, da Grad Zagreb ima status županije i Grada pa je i omjer drugačiji - Zagrebu pripada 30 posto poreza na dobit, a državi 70 posto. Ministar kaže kako je zastupnik u pravu kada navodi koliko se poreza na dobit uplati u proračun Gradu Zagrebu - oko 72 posto ukupnog poreza na dobit koji pripada jedinicama lokalne samouprave uplati se u proračun Grada Zagreba, a oko 28 ili 29 posto ostalim jedinicama lokalne samouprave. Ministar se slaže da bi zbog koncentracije gospodarstva sa sjedištem u Zagrebu trebalo razmišljati o ovom problemu, i s

tim u vezi kaže kako će se u Ministarstvu financija formirati jedan radna skupina koja bi u suradnji sa zajednicom gradova i općina pokušala riješiti taj problem. Pritom valja paziti da se administrativno i birokratski ne opterete poduzetnici. Sve u svemu Vlada je u načelu za to da u sklopu politike decentralizacije ostvarena dobit na području jedinice lokalne samouprave na određeni način bude prihod u njezinom proračunu.

Zastupnik je svjestan da prijedlog o novom načinu raspodjele poreza na dobit nije lako administrativno i računovodstveno provesti, ali isto tako misli kako je zadaća Sabora da ne donosi apsurdne zakone. Apsurdno je recimo da Zagrebačka banka ostvaruje dobit diljem Hrvatske, a plaća porez na dobit Zagrebu. Valja stoga pronaći takav računovodstveni izračun koji neće opteretiti poduzetnike u raspoređivanju poreza na dobit (možda preko glavarina ili prema broja zaposlenih u pojedinim jedinicama lokalne samouprave). Bilo kakav drugačiji model plaćanja tog poreza bio bi pravedniji od postojećeg modela, uvjeren je Čehok.

Prijevoz školske djece

U zadnjih osam mjeseci protekle godine bili smo svjedoci galopirajućih cijena benzina (euro super je poskupio 18 posto, a euro dizel 22,5 posto), konstatare je **Milanka Opačić (SDP)**. Početkom nove školske godine prijevoznici školske djece pojavili su se sa zahtjevom da se povećaju cijene tog prijevoza pa je zastupnica upitala premijera hoće li Vlada RH naložiti resornom ministarstvu da poveća decentralizirana sredstava za prijevoz djece ili će doći do problema u tom prijevozu s obzirom na najavu nekih prijevoznika da će otkazati ugovore o prijevozu školske djece po postojećim cijenama.

Odgovarajući na to pitanje, predsjednik Vlade dr. sc. **Sanader** je naglasio da je Hrvatska zahvaljujući politici ove Vlade i gospodarskoj, a napose upravljačkoj politici INE uspjela u puno manjem intenzitetu sačuvati rast cijena nafte i naftnih derivata nego što je to

slučaj u drugim zemljama koje su oslonjene na mediteransko tržište gdje su te cijene rasle tri puta brže nego kod nas. Kako je rekao došlo je do relaksacije cijena nafte i naftnih derivata na svjetskom tržištu (cijene su počele padati), a nastavi li se taj trend za očekivati je i skoriju reakciju INE te smanjivanje cijene benzina.

Zastupnica je izrazila svoje nezadovoljstvo odgovorom. Smatra da uopće nije dobila odgovor na postavljeno pitanje, premijeru je poručila da je žalosno što je nekim studentima omogućeno da se upisuju na studij bez plaćanja školarine, dok drugi (npr. sirotinja u mnogim slavonskim mjestima) ne idu u srednju školu naprosto zato jer ne mogu plaćati prijevoz do škole. Ovi potonji, dakle, neće dočekati studij jer time što neće moći platiti prijevoz do srednje škole istu neće niti završiti, zaključila je Opačić.

Događanja u TLM-u

U uvodu pitanja upućenog premijeru, **Slavko Linić (SDP)** je podsjetio na zaključak kojeg je lani u travnju donio Nadzorni odbor TLM-a u Šibeniku o prodaji imovine organizacijske jedinice transporti, te u svezi s tim proveden je postupak prikupljanja ponuda. Nadzorni odbor i Uprava TLM-a ne nalaze za shodno da izvijeste lokalnu županijsku organizaciju gospodarske komore i poduzetnike koji su do tada bili ovisni o suradnji s TLM-om u prijevoznim uslugama da će prodaja te imovine značiti i prodaju posla, nastavlja zastupnik. TLM sklapa s ponuđačem ugovor o poslovno-tehničkoj suradnji, poduzetnici Dalmacije traže svoju pravdu na ulici, a Vlada da bi riješila problem dalmatinskih poduzetnika izdaje nalog Nadzornom odboru da razvrgne ugovor s ponuđačem, posebno onaj o poslovno-tehničkoj suradnji. Može li se onda očekivati da poduzetnici iz Hrvatske daju pozitivnu ocjenu uvjetima gospodarskog poslovanja u nas što ih izigravaju uprave trgovačkih društava u većinskom vlasništvu Republike Hrvatske, administracija i Vlada RH, upitao

je zastupnik premijera. Također ga je zanimalo što će Vlada učiniti da izmijeni Zakon o javnoj nabavci koji će, kaže, još više ovim upravama omogućiti nezakonito ponašanje.

Odgovarajući mu premijer dr. sc. **Sanader** oštro je opovrgnuo zastupnikovu konstataciju da je Vlada RH dala nalog Nadzornom odboru TLM-a o prodaji imovine. S događanjima u TLM-u Vlada nema nikakve veze, nastavio je premijer, i podvukao kako neće prihvatiti trend da se za sve što se dogodi negativno u zemlji optuži Vlada RH. Rekao je da se ovdje radi o jednoj autonomnoj odluci TLM-a s kojom Vlada nema ništa. Pitanje je samo kako taj problem riješiti. Premijer je apsolutno za to da svi natječaj u Hrvatskoj, bez obzira tko ih provodio (državne institucije ili privatne tvrtke) budu transparentni kao i poslovi koji se daju po načelu najbolje ponude. U slučaju TLM-a prijevoznici su se pobunili protiv davanja posla najboljem ponuđaču, a radnici su se pobunili protiv prijevoznika koji su im blokirali ulaz u tvrtku ne puštajući ih da rade i zarade plaću. U rješavanje nastalog problema uključila se Vlada, odnosno njezin potpredsjednik i ujedno ministar gospodarstva. Događaj sa TLM-om nije dobar signal prema stranim ulagačima i tvrtkama, a napose prema domaćim ulagačima. Mora postojati pravna sigurnost u Hrvatskoj i načelo pakta "Sun servanda", rezolutan je premijer. Rekao je još da će Vlada inzistirati na poštivanju pravne države i učvršćenju pravne sigurnosti ulagača te na tome da svi natječaj budu transparentni.

Evidentno je da postoje propusti u radu Nadzornog odbora i Uprave TLM-a, a mora ih razriješiti Vlada RH, rekao je **Linić**. Obveza je Vlade da jasno i transparentno riješi pitanje odgovornosti za ovakve propuste pa se sutra ne moramo plašiti ocjena poduzetnika o poslovanju u Hrvatskoj. Pozvao je Vladu da razmisli i o Zakonu o javnoj nabavci jer drži da će novodoneseni zakon još više omogućiti nemoralno ponašanje ljudi koji istina nisu u Vladi, ali čiji teret odluka pada na Vladu RH.

Oštrije kazne za izgređnike

Zastupnik **Franjo Arapović (HDZ)** uputio je svoje pitanje ministru unutarnjih poslova. Podsjetio je na nemile događaje na stadionu na Malti kada je igrala hrvatska nogometna reprezentacija protiv domaćina Malte. Netom nakon tih događaja, kaže, da je razgovarao s mnogim predstavnicima navijačkih udruga koji su izrazili ogorčenje ponašanjem pojedinaca ali i nekih medija koji su za to događaje okrivili sve navijače. Nakon tih razgovora zastupnik kategorički tvrdi da odgovornost za to ne snose navijači nego pojedinci koji koriste navijače za nekakvo čudno ponašanje. Zastupnik je upitao resornog ministra što kani poduzeti da bi se spriječili nemili događaji i ulazak izgređnika na stadion jer kada tamo uđu sve je kasno.

Za ministra **Ivicu Kirina** nedopustiva je situacija da se ne može otići niti na športsku manifestaciju s djecom i obitelji uopće, a da se pritom ne bojimo da će netko od naših najbližih stradati u divljanju pojedinih huligana koji se skrivaju iza naziva navijač. Dogodila se Malta iako je naša policija na vrijeme upozorila maltešku policiju, nenaviklu na takve izgredne, da među navijačima ima izgređnika koji konzumiraju alkohol i skloni su incidentima. Malteška policija nije shvatila to upozorenje i dogodio se incident, a sve je MUP ponukalo na predlaganje izmjene i dopuna Zakona o sprječavanju nereda na športskim natjecanjima. Razlog - u važećem Zakonu za takve je izgređnike kazna preniska, a ne postoji niti mogućnost da ih se spriječi u nakani dolaska na športska natjecanja i s tim u vezi te odlazak u inozemstvo. U narednom razdoblju policija će iskoristiti sve postojeće zakonske ovlasti i oštro kažnjavati i najmanji izgred, a napose preventivno djelovati. Treba, međutim, skinuti famu s naziva "navijač". Prave udruge navijača ulažu, naime, puno truda da pomognu svojim klubovima, ali se nažalost u njihove redove uvukao i jedan dio ljudi koji ne misli dobro našoj državi i ljudima. Kirin drži nedopustivim da na utakmice konstantno dolaze jedni te isti evidentirani izgređnici koji

sudjeluju u najgore mogućim neredima i razbijanjima. Smatra da u preventivi moraju sudjelovati svi, a ne samo policija. Rekao je još kako će se poduzeti sve da se u Saboru donesu zakonski propisi koji će, prije svega, štititi one koji sudjeluju na natjecanjima od onih kojima tamo nije mjesto i osobno će se zauzeti da se prema takvim osobama najstrože ponaša. Policija će također preko mjerodavnih institucija pokrenuti aktivnosti da se već u školi upozorava djecu na zakonske posljedice koje će snositi za takvo neprilično ponašanje.

Zastupnik je bio zadovoljan odgovorom ali je upozorio ministra da će policija već za kratko vrijeme imati pune ruke posla jer se veliki broj naših navijača sprema otići na košarkašku utakmicu u Beograd.

Dodjela bespovratnih sredstava tekstilcima

Jedno od najvećih trgovačkih društava koje se bavi tekstilnom proizvodnjom u Slavoniji je "Orljava", društvo s ograničenom odgovornošću u Požezi. "Orljava" ima veliki gospodarski i socijalni značaj u tom kraju budući da zapošljava 500-tinjak žena, naglasila je **Marija Bajt (HDZ)**. Tijekom 2004. "Orljava" je imala značajne investicije čija je svrha bila unapređenje proizvodnje i osvajanje inozemnog i tuzemnog tržišta. Ovaj naš veliki izvoznik pozitivno posluje, što zaposlenima omogućava da dobiju uredno i na vrijeme plaću s uplaćenim porezima i doprinosima. U srpnju 2005. "Orljava" se prijavila na natječaj Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva radi dodjele bespovratnih financijskih sredstava namijenjenih razvoju vlastite proizvodnje, obradi i osvajanju novih tržišta, usvajanju novih tehnologija te edukaciji kadrova. Budući da "Orljava", ispunjava sve tražene uvjete iz natječaja i ima vrlo veliki gospodarski i socijalni značaj u Slavoniji, zastupnicu je interesiralo kada će doći do raspodjele tih sredstava i jesu li zatražena sredstva odobrena "Orljava" kako bi već u 2005. mogla prići realizaciji navedenih investicija.

Ministar gospodarstva, rada i poduzetništva, **Branko Vukelić** rekao je za "Orljavu" da je jedno od najvećih tekstilnih poduzeća u Slavoniji, ali ono što je posebno važno je činjenica da tekstilna industrija usprkos teškim uvjetima na tržištu može poslovati uz jednu razvojnu dimenziju proširujući proizvodnju novim proizvodima, zamjenjujući lohn poslove svojim proizvodima. To samo pokazuje da je aktualna Vlada bila apsolutno u pravu kada je donijela trogodišnji program podrške tekstilnoj i kožarskoj industriji u Hrvatskoj za razliku od prethodne Vlade gdje je ta potpora izostala i kada se razmišljalo da tekstilci nemaju šansu na tržištu zbog jeftine radne snage na istoku, iz Kine itd. Primjer "Orljava" ali i drugih naših tekstilnih tvrtki to demantira. U 2005. godini za raspodjelu je predviđeno 20 milijuna kuna bespovratnih sredstava. Na natječaj za dodjelu sredstava javile su se 162 tvrtke u Hrvatskoj, a posebno će Povjerenstvo sastavljeno od stručnjaka, predstavnika sindikata i poslodavaca te gospodarske komore utvrditi po određenim kriterijima tko će na ta sredstva sve imati pravo. Ministar ne može reći hoće li "Orljava", dobiti sredstva, jer će to utvrditi Povjerenstvo ali kaže da spomenuta tvrtka zadovoljava kriterije iz natječaja. Spomenuta sredstva će biti dodijeljena isključivo za podizanje konkurentnosti tih poduzeća, dakle za ulaganja u nove tehnologije, edukaciju kadrova i ispitivanje i obradu tržišta, odnosno za sve ono što će dati jaču startnu osnovu i zamah boljem nastupu na hrvatskom i inozemnom tržištu.

Zastupnica je bila zadovoljna odgovorom ali je zamolila da se ubrza raspodjela sredstava i pritom ne sumnja da će i "Orljava" tu naći svoje mjesto.

Državna cesta Jelsa-Poljica

Kruno Peronja (HDZ) je svoje zastupničko pitanje postavio na poticaj Hvarana i tamošnje lokalne samouprave. Zamolio je resornog ministra da kaže nešto više o Operativnom planu izvršenja programa radova na obnovi državnih cesta za razdoblje od 2005. do 2008.

gdje je u tablici 16 navedena državna cesta Jelsa-Poljica. Peronja kaže kako je to jedna od rijetkih neobnovljenih državnih cesta na hrvatskim otocima. Napominje još da se iz godine u godinu povećava broj prometnih vozila na tom dijelu državne ceste na otoku Hvaru, a taj će broj biti još veći kada se dovrši cesta do Ploča i izgradi tunel Rabča.

Ministar mora, turizma, prometa i razvitka, Božidar Kalmeta rekao je kako mu je poznat ovaj problem te kako je u Program realizacije državnih cesta 2005-2008. uvrštena i ova cesta. Navodi zatim da je raspisan natječaj za izradu projektne dokumentacije i ponude otvorene, a projektna će se dokumentacija raditi u 2005. i 2006. realizacija tog projekta bila bi u 2007. a cesta gotovo 2008. godine. To je sadašnji plan kojeg se držimo, rekao je ministar, a hoće li cesta biti završena nešto ranije ili neće teško mu je reći.

Ugovor o suradnji političkih stranaka

Zastupnicu **Ingrid Antičević-Marinović (SDP)** interesiralo je da li premijer podržava svog ministra gospodarstva, rada i poduzetništva (gospodina Vukelića) koji je po okončanju lokalnih izbora pošto voljom birača HDZ-e nije dobio većinu, a da bi je osigurao nagovorio sedamdesetsedmogodišnjeg Franju Capana iz HSU, da s njim kao predsjednikom karlovačkog HDZ-a potpiše ugovor o suradnji dviju stranaka. Zastupnica kaže kako Capan za to nije imao ovlasti što je Vukelić dobro znao. Tim se ugovorom (potpisan je 25. srpnja 2005.) HDZ obvezuje osigurati iz gradske blagajne minimalno 20 tisuća kuna mjesečno za funkcioniranje stranke HSU-a, iako toj stranci pripada prema rezultatima izbora tek 2000 kuna. Tako su, čini se, prevareni birači, i k tome još njihovim novcima, zaključila je zastupnica.

Premijer dr. sc. Ivo Sanader rekao je kako baš nije upoznat s detaljima koje iznosi zastupnica, ali jeste s jednom apsolutno legitimnom praksom u Hrvatskoj, da se iz proračuna jedinica lokalne samouprave financiraju sve političke

stranke. Stoga premijer ne vidi nikakav problem u tome.

"Točno, ali po rezultatima izbora HSU je tamo dobio pravo na 2000, a ne na 20000 kuna", uzvratila je zastupnica te konstatirala da je na djelu čista politička korupcija. "A da se spomenuti ministar bavi hrvatskim gospodarstvom, što mu je i posao, a ne torbarenjem i trgovinom gradskih vijećnika, tada Vi ne biste bili primorani pisati tamo neke prigovore stručnjacima Svjetske banke koji, kako ste rekli, nepravedno staviše Hrvatsku na 118. mjesto već spomenute rang-liste daleko iza Albanije, Afganistana Srbije i Crne Gore", zaključila je ova zastupnica.

Pomoć za područja od posebne državne skrbi

Objasnujući upit upućen premijeru, **Nikola Vučević (HNS)** je upozorio na prazan prostor i neobrađena polja na područjima od posebne državne skrbi. Zastupnik je posebno apostrofirao područje Karlovačke županije gdje se obnavljaju kuće, ali to ne znači da se u tim krajevima može i živjeti. Prije Domovinskog rata ljudi su se uglavnom bavili poljoprivredom pa je za očekivati da bi se i dalje željeli baviti tom djelatnošću, ali nemaju poljoprivredne strojeve bez kojih su također ostali u ratu. Jedna je anketa pokazala da je samo u Karlovačkoj županiji par stotina domaćinstava oštećeno na takav način pa zastupnika zanima ima li Vlada namjeru, na koji način i kada omogućiti poljoprivrednim domaćinstvima na područjima posebne državne skrbi, a posebno područjima nastradalim u ratu olakšati način na koji bi došli do tih strojeva (da ih jeftinije kupe) kako bi organizirali suvremenu poljoprivrednu proizvodnju.

Područjima posebne državne skrbi već se pružaju neke olakšice i pogodnosti, odgovorio je premijer **Sanader**. Tako se kroz Fond za regionalni razvoj daje bespovratna pomoć, pomaže se kod kreditiranja i izgradnje komunalne infrastrukture koja je preduvjet za daljnji razvoj tih jedinica lokalne samouprave, a iz Fonda za razvoj i zapošlja-

vanje pomažu se poduzetnici kroz subvencionirane kamate i jamstva. Država se, također, odrekla svog udjela u porezu na dohodak i dobit što u 2005. iznosi oko milijardu kuna. Sve navedeno od velike je pomoći područjima od posebne državne skrbi. Premijer je još podsjetio i na poseban Zakon o Gradu Vukovaru na temelju kojega se poduzetnicima vraćaju plaćeni doprinosi za novozaposlene (taj je iznos u 2005. iznosio 26 milijuna kuna). Svatko tko želi može se pronaći u nekoj od ponuđenih mogućnosti, zaključio je premijer.

Osim što je zatražio da mu se dostavi i pisani odgovor, zastupnik je naglasio da treba pronaći nove i bolje mehanizme koji će ljudima koji tamo žive omogućiti da prežive, a obnovljene kuće ne budu samo vikendice kao što su sada.

Privatizacija "Sladorane" u Županji

Svoje pitanje u svezi s privatizacijom "Sladorane" u Županji, **Ruža Lelić (HDZ)** je uputila potpredsjedniku Vlade za gospodarstvo. Napominje da već drugi put postavlja zastupničko pitanje o toj tvornici koja je izuzetno važna za Županju i cijeli taj kraj, pa i Vukovarsko-srijemsku županiju. Od 1947. od kada je tvornica osnovana bila je oslonac u razvoju tog kraja i sigurnost za svoje djelatnike. Danas u tvornici radi oko 350 radnika, oko 150 sezonskih radnika, a tu je i oko tisuću kooperanata. Radnici i pučanstvo tog kraja sa strepnjom očekuju privatizaciju "Sladorane" (dva natječaja su poništena) jer je u prošloj privatizaciji u samo tri godine stvorena dubioza od 437 milijuna kuna koju su vratili porezni obveznici, dok je dio duga reprogramiran i danas to otplaćuje "Sladorane". Najavljuju se izmjene Zakona o privatizaciji, spominje jasnije definiranje radničkog dioničarstva (ESOP) i sudjelovanje radnika i menadžmenta u privatizaciji, kaže Lelić, pa je zanima hoće li se privatizacija "Sladorane" odgoditi do donošenja izmjene spomenutog zakona?

Odgovarajući na pitanje potpredsjednik Vlade za gospodarstvo, **Damir**

Polančec najprije je riječ-dvije rekao o procesu privatizacije kod nas. Bez obzira na naša iskustva u zadnjem desetljeću, proces privatizacije nema alternativu. Privatizacija se ne provodi zato da bi se iz tih prihoda financirao proračunski deficit jer to nije osnovni razlog i svrha privatizacije, naglašava Polančec, već je to način da se podigne konkurentnost hrvatskog gospodarstva, a time poboljša životni standard naših građana. Svesna da postojeći zakonski okvir definiran Zakonom o privatizaciji možda i nije najbolji Vlada je pristupila izmjenama i dopunama spomenutog zakona, radničko dioničarstvo i "menagment employe buyout" samo su neki modeli koje definitivno moramo ugraditi u nova zakonska rješenja. Sve više pažnje iziskuje model javno-privatnog partnerstva, a u procesu izrade je zakon o tome.

Što se tiče tvornice u Županji, kaže, kako ne postoji afera "Sladorane", a natječaj za privatizaciju poništen je zbog proceduralne greške. Radnicima organiziranim kroz sindikat i Zaposleničko vijeće omogućit će se da prezentiraju model privatizacije koji je, po njihovom mišljenju, najprihvatljiviji i najbolji, naglašava Polančec, ali odmah dodaje kako se s privatizacijom neće žuriti te kako ima sasvim dovoljno vremena da se na odgovarajući način pripremi privatizacija "Sladorane" "Sladorane" od koje će koristiti imati radnici tvornice, cijela ta regija i država u cjelini.

Zastupnica je bila izuzetno zadovoljna odgovorom, a posebno konstatacijom da se neće žuriti s privatizacijom. Nesporo je da treba ići u privatizaciju, samo je pitanje koji model odabrati ali ta privatizacija svakako mora osigurati razvoj tvornice i sigurnost radnih mjesta.

Umirovljeničke udruge, Hrvatska stranka umirovljenika i Vlada dogovorile su radnu skupinu s ciljem da razmotre pitanja vezana uz mirovinski sustav i njegovo funkcioniranje, posebno nakon primjene novog Zakona o mirovinskom osiguranju, konstatirao je u uvodu svog pitanja dr. sc. **Josip Sudec (HSU)**. Kako reče, među tim pitanjima posebno bi se razmatrala ona aktualna vezana za nove umirovljenike, umirovljenike koji

su mirovinu stekli u drugim republikama ili je stječu po posebnim propisima. Sudeca je interesiralo kada se može očekivati početak rada ove radne skupine s obzirom na to da je formirana još u proljeće lani, ali se još niti jedanput nije sastala. "Je li možda jabuka prekisela da u nju zagrizemo", bilo je njegovo retoričko pitanje.

Potpredsjednik Vlade za gospodarstvo, **Damir Polančec**, rekao je kako nema tako kisele jabuke u koju se aktualna Vlada ne bi usudila zagristi, i tako velikog problema kojeg ne bi mogli zajednički riješiti. Nitko nije vjerovao, a i ankete su to potvrđivale, da će doći do obeštećenja umirovljenika, a ipak je zajednički usuglašen model povrata duga umirovljenicima, definiran zakon o tome i osnovan umirovljenički fond, podvukao je Polančec. Glede zastupničkog upita, rekao je kako je definitivno sve spremno za ovaj prvi sastanak i Vlada je spremna za konstruktivan razgovor i usuglašavanje stavova.

"Zahvaljujem se na skorom susretu", uzvratilo je zastupnik Sudec.

Nadzor nad primjenom kolektivnog ugovora

Dragutina Lesara (HNS) zanimalo je tko u tijelima državne vlasti provodi nadzor nad primjenom kolektivnog ugovora o visini najniže plaće u RH, i postoje li podaci o broju radnika koji primaju plaću nižu od najniže te koliko je prijava podneseno protiv onih koji ne poštuju tu odredbu kolektivnog ugovora temeljem članka 114. Kaznenog zakona. Podsjeća da je 1998. tadašnji ministar rada i socijalne skrbi zajedno s ostalim socijalnim partnerima potpisao kolektivni ugovor o visini najniže plaće tako da bude istovjetna najnižoj osnovici za obračun doprinosa za mirovinsko i zdravstveno osiguranje (2080 kuna i 75 lipa). Nadzor nad poštivanjem kolektivnih ugovora jedan je od načina bdijenja nad radničkim pravima, a zastupnik želi vjerovati da postoji državna institucija koja provodi nadzor nad potpisivanjem kolektivnog ugovora.

Ministar gospodarstva, rada i poduzetništva, **Branko Vukelić**, je potvrdio da se najniža plaća ne utvrđuje Zakonom o radu nego kolektivnim ugovorom i iznosi, kako je rečeno, 2080 kuna i 75 lipa za puno radno vrijeme. Zakonska je obveza poslodavca da kod isplate plaće radniku uruči obračun iz kojega je vidljivo na koji je način utvrđen iznos plaće. Poslodavac je također dužan uručiti radniku jedan primjerak prijave za obvezno mirovinsko i zdravstveno osiguranje u roku od 15 dana od stupanja na rad, a ako radniku nije isplaćena plaća u tekućem mjesecu poslodavac je dužan do kraja mjeseca uručiti radniku obračun iznosa koji mu je dužan uplatiti, a nije ga uplatio. Ako radnik ne ostvaruje svoja prava može pokrenuti prekršajni postupak kod nadležnog suda (radi se o novčanim potraživanjima). Ponašanje poslodavca koji ne isplaćuje plaću radniku moglo bi imati obilježje kaznenog djela, a za povredu svojih prava radnik se može obratiti inspekciji rada. Pritom ne treba zaboraviti niti ulogu sindikata. Na kraju ministar je rekao kako trenutno ne može dati točan broj prijava i postupaka koji se vode zbog nepoštivanja spomenute odredbe iz kolektivnog ugovora, ali te podatke može dobiti od nadležne inspekcije te proslijediti zastupniku u pisanom obliku.

Zastupnik je rekao da očekuje pisani odgovor s tim podacima te upozorio na FINU koja, kako je rekao, prati distribuciju plaća. Lesar je uspio doći do podatka koji je objavljen u svibnju lani, a iz kojeg je vidljivo da je u travnju bilo 43 tisuće 181 isplata plaće do 2000 kuna bruto što je ispod najniže plaće zajamčene kolektivnim ugovorom. Pritom upozorava kako ne može tvrditi da se radi o podatku koji se odnosi na puno radno vrijeme radnika, jer Agencija to ne prati, ali ni u kolektivnom ugovoru, što je propust, nema o tome definicije, zaključuje Lesar.

Plaća, oprema i ovlasti policajaca

U svezi s eksplozijom u Britanskom veleposlanstvu mr. sc. **Miroslav Rožić**

(HSP) je podsjetio na izjavu predsjednika Vlade RH kojom je taj događaj okarakterizirao kao napad na približavanje Hrvatske Europskoj uniji. Rožić ne zna je li premijer požalio zbog te svoje izjave nakon što se otkrilo da se uopće nije radilo ni o kakvom napadu nego naprosto o neopreznom rukovanju bombom djelatnika u Britanskom veleposlanstvu. Za Rožića su vrlo hrabre i premijerove izjave o obračunu s kriminalom, posebno organiziranim, koji otvoreno prijete sigurnosti građana, ali već i funkcioniranju države. Zastupnika zanima kako potonju namjeru premijer misli provesti u djelo kada je notorna činjenica da policajci imaju plaću manju od vozača tramvaja, specijalci u rangu vozača autobusa, dok je oprema policajaca u sramotnom stanju (naoružani su trofejnim i zahrđalim pištoljima, šupljim cipelama, i sami nabavljaju opasake i futrole za svoje vatreno oružje), a ovlast im je na razini navlačenja za uho klinača koji u parku varaju na pikulanju.

Glede izjave o događaju u veleposlanstvu Velike Britanije, premijer dr. sc. **Ivo Sanader**, demantirao je zastupnika, ali i jednog urednika na HTV-u zaničavši kako je rekao da je taj događaj napad na približavanje Hrvatske Europskoj uniji. Samo je ustvrdio, kaže, da se ne može oteti dojmu kako je taj čin, ma od koga dolazio, usmjeren protiv približavanja Hrvatske Uniji. Nemili se događaj, naime, zbilo u veleposlanstvu zemlje koja je trenutno predsjedavala Unijom i u vrijeme kada je Hrvatska očekivala neke pozitivne odluke Unije. Rožiću je poručio da je bez obzira na njegovo teatralno obrazlaganje glede djelovanja i opremljenosti naše policije, Hrvatska sigurna zemlja.

Zastupnik je ustvrdio da nije dobio odgovor na pitanje, te pozvao premijera da izađe iz zgrade Hrvatskoga sabora i sam se uvjeri u opremljenost naših policajaca. Vidjet će, naime, kako policajci imaju različite opasake i futrole za vatreno oružje, a i rekli su mu da već 15 godina nisu dobili zamjenu opreme. Zar bi tako opremljeni policajci s postojećim plaćama trebali provesti odlučnu borbu protiv kriminala, posebno organiziranog, pita Rožić.

Rušenje objekata branitelja na Vranskom jezeru

Jedno od najtežih pitanja vezanih uz prostorno planiranje u Hrvatskoj moglo bi se odnositi na Zadarsku županiju, rekao je u uvodu svoga zastupničkog pitanja **Šime Prtenjača (HDZ)**. S tim u vezi podsjetio je na 1978. godinu kada je bivša Skupština općine Biograd na moru donijela Odluku o izradi prostornog plana, 1983. Odluku o definiranju ornitološkog rezervata Vransko jezero, a dvije godine kasnije taj se rezervat razgraničava i donosi odluka o izradi prostornog plana u kojem se jedna zona (uz Crkvicu Majdan) definira kao građevinsko područje. No, 1993. na tom prostoru ovlast preuzima Općina Pakoštane, a 1999. utvrđuje se Park prirode Vransko jezero koji razgraničava tu zonu. Prtenjača napominje da je prije Domovinskog rata, Općina Biograd u toj zoni prodala nekoliko građevinskih parcela, a nakon rata Općina Pakoštane još tri takve parcele našim braniteljima. Međutim, prve nedjelje u ožujku 2003. tadašnja Račanova Vlada izvodi, kaže, najveću spektakularnu policijsku akciju nakon "Oluje" i sa oko 500 specijalaca i policajaca ruši tri objekta branitelja na tim parcelama, a jednom od njih ispostavlja račun za rušenje. Tada se za vrijeme mise pred crkvom sa 500 specijalaca pokušava razgraničiti prostor tog parka prirode i građevinska zona, kaže Prtenjača, interesirajući se kod resorne ministrice što namjerava u ovom slučaju činiti.

Marina Matulović-Dropulić, ministrica zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva odgovorila je da je ovaj problem skoro riješen. Pred saborskim će zastupnicima, naime, vrlo brzo biti utvrđivanje granica ovog parka prirode i granica ornitološkog rezervata. Dio parcela doista se nalazi unutar ornitološkog rezervata, ali uz posebno zalaganje Općine Pakoštane postignut je dogovor i taj problem riješen kroz zamjenske parcele (radi se o ukupno 40 parcela, a od toga 14 ih se mora izmjestiti). Predložene granice vrlo brzo će

ići na javnu raspravu, a ministrica se nada da će na kraju sve biti u redu. Na javnu raspravu vrlo skoro će ići i prostorni plan Parka prirode Vransko jezero, rekla je.

Zastupnik je ustvrdio da na problem rušenja ovih objekata na Vranskom jezeru reagira emotivno jer je riječ o hrvatskom branitelju koji je na straži presječen rafalom, ali je slučajno ostao živ. Oni koji su ga presjekli rafalom i srušili mu staru kuću sada po zakonu dobivaju građevinski materijal i rješavaju svoj status, dok ovaj branitelj mora platiti ispostavljen račun za rušenje od 28 tisuća kuna. Prtenjača naglašava da je osobno na svim razinama poduzeo mjere da se riješi ovaj slučaj, pa moli i ministricu da pomogne, ali i da se omogućiti realizacija zamjenskih parcela ili problem riješi na drugi način.

Potrošnja lijekova

Zastupnik dr. sc. **Andrija Hebrang (HDZ)** je upozorio na podatak po kojem Hrvatska na lijekove troši između 3 i 4 posto svoga ukupnog bruto nacionalnog dohotka. Dio tog novca zaista ide na liječenje pacijenata, ali se veći dio troši na lijekove koje pacijent nikada ne uzme, ili čak na lijekove koji pacijentu štete. Prvu skupinu čine lijekovi koji se nikada ne potroše (40 posto prepisanih lijekova). Hrvatska tako, prema Svjetskoj zdravstvenoj organizaciji, baci u kanalizaciju ili drži u ladicama oko milijardu kuna godišnje. Drugu grupu čine štetni lijekovi. Riječ je o pacijentima kojima se propiše više od tri lijeka istodobno. Farmakolozi upozoravaju da više od tri lijeka ne mogu kontrolirati jer je više nego složen njihov biokemijski spoj u ljudskom organizmu pa to više šteti nego koristi pacijentu. U borbi protiv tog (zla porasta potrošnje lijekova) primjenjuje se niz vrlo korisnih i uspješnih mjera, a zastupnik upozorava da je njegovo pitanje usmjereno na zadnju takvu mjeru. Riječ je o administrativnoj pristojbi koja je uvedena po uzoru na europske zemlje. Neki su mediji, međutim, objavili da je uvođenje te pristojbe prošlog ljeta samo dovelo do

porasta trošenja lijekova. Stoga je od resornog ministra zatražio da mu odgovori je li točna ta informacija budući da su pacijenti unaprijed kupovali lijekove kako bi se zaštitili od nastupajuće mjere. Interesiralo ga je još postoji li evidencija praćenja porasta potrošnje lijekova u situaciji kada isti ne koriste pacijentu, pa mu čak i štete.

Ministar zdravstva i socijalne skrbi, dr. sc. **Neven Ljubičić** opovrgnuo je insinuacije iz dnevnog tiska da je nakon uvođenja administrativne pristojbe povećana potrošnja lijekova. U prvih osam mjeseci lani ta je potrošnja smanjena za oko 3 posto, ali su istodobno uvedeno 47 novih lijekova jer se moraju slijediti trendovi u farmakologiji, a našim se pacijentima želi pružiti najbolja zaštita. Od promatranih osam mjeseci samo je u lipnju zabilježen porast u potrošnji lijekova, a tako je uvijek pred godišnji odmor kada ljudi stvaraju zalihu, što se tolerira i smatra normalnim. No, već u kolovozu potrošnja lijekova se stabilizira, i odgovara potrošnji u srpnju i svibnju npr.

Zastupnik je bio zadovoljan odgovorom.

Nasilje u obitelji i nad ženama

Spoznaja iz medija o znatnom porastu nasilja u obitelji nad ženama, potaknula je zastupnicu **Mirjanu Brnadić (HDZ)** da upita resornu ministricu što namjerava učiniti po pitanju smanjenja, i uopće prestanka tog nasilja.

Jadranka Kosor, ministrica obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, zahvalila je na upućenom pitanju ususret Nacionalnom danu borbe protiv nasilja nad ženama (22. rujna). Sabor je taj dan ustanovio 2004. u znak sjećanja, među ostalim, i na tri poginule žene u Općinskom sudu u Zagrebu i da bi se upozorilo na nasilje nad ženama, ali i u obitelji. U nastavku ministrica je upozorila na Nacionalni program za borbu protiv nasilja u obitelji (donijela ga je Hrvatska vlada 2004.) ustvrdivši da ga sačinjava nekoliko mjera, a među ostalim, 10 dugoročnih i 17 kratkoročnih. Na temelju tog programa i Zakona

o suzbijanju nasilja u obitelji, Vlada je prihvatila Protokol o postupanju u slučaju nasilja u obitelji. Najčešće žrtve tog nasilja su žene, odnosno djeca, a u Protokolu se prvi put vrlo jasno određuje što, tko i u kojem trenutku treba učiniti u slučaju dojave o nasilju u obitelji, odnosno nad ženama. Tako npr. obveza je naših centra za socijalnu skrb, zdravstvenih ustanova i škola da u slučaju dojave o nasilju odmah to prijave policiji, a ona odmah mora reagirati izlaskom na mjesto događaja i nasilniku oduzeti oružje ako ga posjeduje legalno, a jednom za svagda oduzeti ako ga posjeduje ilegalno te ga privesti. Nasilnicima je odzvonilo i uistinu će se progoniti te više nitko neće na dojavu o nasilju nad ženama, odnosno u obitelji smjeti odmahnuti rukom i reći to nas se ne tiče. Jedan od prvih poteza aktualnog premijera i Vlade u cjelini bilo je donošenje odluke o 200 tisuća kuna pomoći Ženskoj autonomnoj kući u Zagrebu koja bi se zasigurno ugasila da Vlada nije tako reagirala jer je ta kuća bila u velikim financijskim teškoćama. Jednako tako nastavilo se i s programom pomoći nevladinim udrugama koje se bave nasiljem nad ženama, odnosno u obitelji. Te udruge imaju punu Vladinu potporu, pa je u tu svrhu 2004. izdvojeno više od milijun i 400 tisuća kuna, a do rujna 2005. milijun i 386 tisuća kuna.

Zastupnica je zahvalila ministrici na iscrpnom odgovoru i svim aktivnostima koje je poduzelo resorno ministarstvo u borbi protiv nasilja u obitelji i nad ženama. Iz izvješća za to odgovornih ministarstava mogu se vidjeti podaci o broju i strukturi žrtava nasilja, strukturi žrtava ali i strukturi nasilnika, a Brnadić drži da bi se cijelo društvo, sva ministarstva, ustanove i relevantni stručnjaci morali uključiti u borbu protiv nasilja u obitelji i nad ženama.

Zbrinjavanje otpada

Nevenku Majdenić (HDZ) je zanimalo može li i na koji način Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva pomoći pri nabavljanju

posuda za otpad, koji se može iskoristiti kao sekundarna sirovina, jedinicama lokalne samouprave ako nemaju mogućnost da to učine same?

Temeljem Zakona o otpadu napravljena je Strategija gospodarenja otpadom o kojoj će zastupnici vrlo brzo raspravljati, podvukla je ministrica **Marina Matulović-Dropulić**. Također je utvrđen način na koji će se formirati cijena odvoza komunalnog otpada, a u toj cijeni mora biti sadržana i nabavka takvih kontejnera. Znajući da pojedine jedinice lokalne samouprave nemaju dovoljno sredstava, osiguravali smo im sredstva za primarno razdvajanje otpada jer je to prvi prioritet. Razlog - ako se ne razdvoji otpad tog će smeća iz dana u dan biti sve više i više, naglasila je ministrica. Spomenula je i dosad osiguranih 7 milijuna i 200 tisuća kuna kojim su kupljene kante i kontejneri pojedinim jedinicama lokalne samouprave, pogotovo na područjima od posebne državne skrbi. Tim se područjima također saniraju divlja odlagališta smeća. Resorno će ministarstvo i Fond za zaštitu okoliša i dalje financirati nabavku tih kanti i kontejnera, zaključila je ministrica, a zastupnica izrazila zadovoljstvo odgovorom ustvrdivši još da je u Hrvatskoj pitanje korisnog otpada tek u začetku pa će ostvarenjem predložene strategije, vjeruje, prestati potreba za uvozom korisnog otpada kojeg imamo u izobilju.

Koprivnička bolnica

Zastupnica **Karmela Caparin (HDZ)** prisjetila se reforme koprivničkog zdravstva koja je započela prije sedam godina provedbom pilot projekta Svjetske banke i s tim u vezi potrošenih 17 milijuna dolara na intelektualne usluge. Rezultat tih usluga bio je odlazak medicinskih djelatnika u Australiju. U srpnju lani je potpisan ugovor o nastavku rekonstrukcije, dogradnje i djelomične nadogradnje centralne bolničke zgrade u koju će se preseliti interna s pulmologijom, hemodijaliza, infektologija, jedinica intenzivnog liječenja i bolnička kuhinja. Nova će interna bolnica koštati 75 milijuna kuna i trebala bi biti

dovršena do travnja 2006. godine pa je zastupnicu zanimalo da li se nova zgrada bolnice gradi iz sredstava Svjetske banke ili postoji neki novi način financiranja Vlade i resornog ministarstva, i ako postoji iz kojih izvora i u kojem iznosu?

Spomenutih 17 milijuna dolara izrodilo je katastrofom u koprivničkoj bolnici, rekao je ministar zdravstva i socijalne skrbi, doc. dr. sc. **Neven Ljubičić**. Ta katastrofa zapravo je značila da je koprivnička bolnica ostala bez intenzivne skrbi, neprimjerene dijalize, ali i bez čitavog niza sadržaja koje bolnica, inače, mora imati. Analizirano je stoga kako se može ispraviti nepravda nanese na toj bolnici, odnosno kako je staviti u punu funkciju, a u razgovorima sa županijom utvrđeno je da se to može učiniti kroz decentralizirana sredstva ili vlastiti prihod. Vlada je u srpnju 2005. donijela jednoglasno dala suglasnost Koprivničko-križevačkoj županiji da se zaduži u razdoblju od 2007. do 2016. godine kako bi se bolnici osigurali sadržaji koji joj nedostaju. Ukupna vrijednost investicije iznosi 85 milijuna kuna, i uz model financiranja koji ima zakonsko uporište i prvi je put predstavljen (85 posto iz decentraliziranih sredstava, a 15 posto iz vlastitih prihoda županije). Ministar je siguran da će zahvaljujući toj odluci Vlade koprivnička bolnica funkcionirati u opsegu kakav bi trebao biti, a to znači kao jedna snažna županijska bolnica.

Zastupnica je bila zadovoljna odgovorom.

Rušenje bespravno sagrađenih objekata na Milni

Temeljem najave o uklanjanju 40-tak bespravno sagrađenih objekata na području Nadosibove u Općini Milna na otoku Braču, **Miroslav Korenika (SDP)** zatražio je od resorne ministrice da objasni kriterije po kojima se odabiru objekti koji prioritarno idu u rušenje. Postavlja to pitanje, kaže, jer se Ministarstvo nije očitovalo na brojne upite čelnikstva te općine, a napose građana tog mjesta. Naglašava da SDP i on osobno podržavaju rušenje bespravno sagra-

đenih objekata pod uvjetima koji jamči Ustav, a to je ravnopravnost i jednakost svih pred zakonima naše države, ali mu se čini da u ovom slučaju to nije tako. Općina Milna je upozoravala Ministarstvo da je suglasna da se objekti ruše svima ili nikome. Razlog - predviđeni objekti za rušenje dobrim su dijelom u drugom i trećem redu od mora u građevinskom području i mogu se u budućem razdoblju legalizirati, ali postoje i bespravno izgrađeni objekti na samoj obalnoj crti u pojasu pomorskog dobra izvan građevinskog područja i na infrastrukturnim koridorima. Potonji objekti, tvrdi Korenika, nisu uopće bili u postupku nadzora niti im je izdano inspeksijsko rješenje, a kamoli rješenje o rušenju iako predstavljaju daleko gore slučajeve devastacije prostora nego objekti predviđeni za rušenje.

Ministrica zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva, **Marina Matulović-Dropulić** rekla je kako nije točno da svi ljudi nisu jednaki pred zakonom. Prvi kriterij na temelju kojeg se odabiru objekti koji idu u rušenje predstavlja zaštićeno područje (obalno područje i parkovi prirode, odnosno nacionalni parkovi). Drugi je kriterij da se objekt nalazi izvan građevinskog područja (takvih je objekata najviše srušeno u Istarskoj županiji). Objekti su se rušili i na područjima predviđenim za druge namjene, a takav je slučaj s Milnom. U Milni se ti objekti nalaze na području turističke izgradnje, a ne na građevinskom području gdje je moguća i druga neka izgradnja. Jednako tako objekti se ruše i ako su u nekoj povijesnoj cjelini itd. Rekla je još da su predstavnici Općine Milna samo jedan jedini put zatražili razgovor s predstavnicima Ministarstva, i ministrica tvrdi da će do tog razgovora sigurno doći, ali Ministarstvo ne može promptno 500 zainteresiranih općina pozvati na razgovor onaj čas kada se netko od njih za to javi. Ministrica je iskoristila prigodu da odgovori i na prethodno postavljeno pitanje zastupnika Markova koji je izrazio svoje čuđenje što je srušen mol na Pagu. Ako netko radi na pomorskom dobru bez koncesije, prostornog plana i dozvole, da bi poslije

usluge tamo naplaćivao, onda se mora znati je li to narodni ili privatni mol. Rekla je još da su se rušili objekti ne samo hrvatskih državljana, već i Austrijancima, Talijanima, Slovencima, a pri tom se poštuju samo kriteriji iz zakona. Do sada je srušeno ukupno 662 objekta, i pregledano 24 tisuće 126 objekata što znači da inspektori neprestano rade, bez obzira što je do njih teško doći.

Zastupnik je bio djelomično zadovoljan odgovorom i zatražio je od ministrice i pisani odgovor te očitovanje na dopise iz Milne. Volio bi, kaže, da se ministrica i osobno uvjeri u razloge zbog kojih inspekcija, unatoč molbama iz te općine nije izašla na teren i vidjela što se nalazi u pojasu pomorskog dobra, i na infrastrukturnim koridorima, vjerojatno zato što tamo neki od današnjih visokih dužnosnika HDZ-a imaju izgrađene kuće za odmor, komentirao je Korenika. Sve u svemu čudi se što je prioritet za rušenje usmjeren na objekte u drugom ili trećem redu od mora, a nije na objekte u prvom redu do mora i na spomenutom koridoru.

Vojarna u Križevcima

Pitanje **Ivane Sućec-Trakoštanec (HDZ)** odnosilo se na kompleks vojarni u Gradu Križevcima u Koprivničko-križevačkoj županiji. Prošla je proslava 14-te obljetnice ulaska naših snaga u tu vojarnu koja je bila u sustavu Varaždinskog korpusa. Kao ondašnjoj predsjednici Kriznog štaba stalo joj je do toga da Ministarstvo stavi zgrade vojarnu u funkciju onako kako misli da će to biti najbolja za Križevce i državu u cjelini.

Državni tajnik Ministarstva obrane, **Mate Raboteg**, rekao je da je Ministarstvo jasno deklariralo Dom Hrvatske vojske i vojarnu u Križevcima kao neperspektivnu za naše oružane snage. Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa bilo je za to da se dio objekta u vojarni prenamijeni za potrebe osnovne škole, a i Križevci su iskazali svoj interes. Predstavnici Ministarstva obrane obavili su u više navrata razgovor sa zainteresiranim stranama uz nazočnost predstavnika Središnjeg državnog

Ureda za upravljanje državnom imovinom. Napominje da Ministarstvo tu nije vlasnik, nego samo u ime Republike Hrvatske upravlja tim objektima, a na objekte koji nisu perspektivni gleda kao na potencijalno zamrznute resurse koje bi trebalo aktivirati i pritom pomiriti potrebe Ministarstva i lokalne zajednice. Modernizacija naših oružanih snaga i proračunska ograničenja prisiljavaju Ministarstvo da traži alternativne izvore financiranja. I dok je Ministarstvo bez naknade ponudilo Križevcima Dom Hrvatske vojske, a za vojarnu predlaže Križevcima da financira opremanje vojarnje Bilogora u Bjelovaru jer je to perspektivan objekt u kojega valja ulagati budući da ne ispunjava potrebne standarde. U Križevcima se nisu složili s tim prijedlogom tvrdeći da nisu u stajnju to isfinancirati, a Ministarstvo je na to od ovog grada zatražilo da se izjasni u kojem su iznosu i vremenu Križevci spremni uplaćivati doprinos koji bi se namjenski koristio. Raboteg je upozorio na razliku u procijenjenom iznosu vrijednosti tih objekata. Područni ured porezne uprave u Križevcima koji je za tu procjenu bio ovlašten procijenio je vrijednost vojarnje na 53 milijuna kuna, a Doma Hrvatske vojske na 12 milijuna i 500 tisuća kuna, ali se Križevčani nisu s tim složili pa su angažirali svog procjenitelja čija se procjena, pokazalo se, drastično razlikovala od spomenute procjene i iznosila je tek nešto malo manje od 18 milijuna kuna. Dio objekata u procjeni vještaka kojeg su angažirali u Križevcima je procijenjen na 0 jer je Grad u svojim planovima iste planirao rušiti, pa je shodno tome i vrijednost zemljišta znatno manja od procijenjene u Područnom uredu Porezne uprave, napominje državni tajnik. S druge strane Ministarstvo je procijenilo vrijednost radova koju traži kao kompenzaciju u vojarni Bilogora u Bjelovaru, a ona je upola manja od najniže procjene vrijednosti nekretnine koju su iskazali Križevci, i iznosi oko 10 milijuna kuna. Stoga u Ministarstvu misle da njihov zahtjev nije pretjeran, te da valja pomiriti dvije procjene vrijednosti nekretnina kako bi se donijela konačna odluka o tome.

Zastupnica se zahvalila na iscrpnom odgovoru.

Mjere za poboljšanje položaja naših pomoraca

Posljednjih smo godina svjedoci da u Europi, ali i u Hrvatskoj, opada interes za pomorska zvanja, među ostalim, i zbog socijalnog položaja pomoraca, primijetio je **Franjo Matušić (HDZ)** u uvodu svoga zastupničkog pitanja. Kaže da dolazi iz Dubrovnika koji svoje bogatstvo duguje pomorstvu i pomorcima, ali danas već postaje problem formirati jedan razredni odjel pomoraca, odnosno onih koji će se u budućnosti baviti pomorskim zvanjima. Još je teža situacija kada treba formirati takav razred na sveučilištu. Budući da je Hrvatska zemlja pomorske orijentacije, a naši pomorci cijenjeni u svijetu i kod stranih brodara, i s obzirom na to da postoji veliki prostor za njihovo zapošljavanje, Matušića je interesiralo što resorno ministarstvo poduzima i što namjerava poduzeti za bolji položaj pomoraca i njihovo zapošljavanje, posebno kada je u pitanju rješavanje njihovog socijalnog statusa.

Državni tajnik Ministarstva mora, turizma, prometa i razvitka, **Branko Bačić**, složio se sa zastupnikom da je u Hrvatskoj i svijetu sve manji interes za pomorska zvanja i zanimanja. Neusklađenu zakonsku regulativu koja definira položaj pomoraca na brodovima, brodari često koriste zapošljavajući pomorce koji dolaze iz manje razvijenih država gdje je niža cijena rada. Novim Pomorskim zakonikom Hrvatska je prvi put uredila uvjete poslovanja naših brodara čiji brodovi plovo u međunarodnoj plovidbi, a napose njihova radna i socijalna prava. Do sada je, naime, bio neuređen radno-socijalni status naših pomoraca, o čemu svjedoči i činjenica da je od oko 27 tisuća registriranih hrvatskih pomoraca tek manji dio njih bio zdravstveno i mirovinski osiguran. Hrvatski je sabor na temelju spomenutog zakona obvezao resornog ministra da donese naredbu kojom propisuje da pomorci koji plovo na brodovima u

međunarodnoj plovidbi plaćaju mirovinsko i zdravstveno osiguranje jednako osnovici kao da plovo u našoj, nacionalnoj plovidbi. Na taj način značajno su im olakšani uvjeti poslovanja i rada, i na određen način omogućen jednostavniji način prijave na zdravstveno i mirovinsko osiguranje. Pored toga, ministar financija donio je naredbu kojom je utvrdio pomorski dodatak (400 kuna dnevno), i koji predstavlja neoporezivi dio dohotka pa se tako praktično direktno uvećava plaća pomoraca koji plovo na brodovima u međunarodnoj plovidbi. Posebnim naputkom propisano je da hrvatski pomorci sa završenim školovanjem u Hrvatskoj više ne moraju plaćati dodatne, a iznimno skupe tečajeve koje su morali odraditi nakon završenog školovanja da bi se zaposlili na brodovima. U planu je i uvođenje stipendija za najbolje hrvatske učenike koji pohađaju srednje i više pomorske škole u Hrvatskoj. Konačno, za mlade pomorce koji završe srednje i visoke škole u Hrvatskoj utvrdit će se sredstva u državnom proračunu za plaćanje izdataka koje brodar mora za njih podmiriti (za mirovinsko i zdravstveno osiguranje) za vrijeme dok oni polažu svoj pripravnički staž na brodovima u međunarodnoj plovidbi.

Zastupnik je bio zadovoljan odgovorom.

Štete od elementarne nepogode

Uz nekoliko uvodnih konstatacija **Ivan Kolar (HSS)** postavio je zastupničko pitanje u svezi sa štetama nastalim zbog elementarne nepogode koju je uzrokovao ledonosni oblak. Za stanje u poljoprivredi drži da je krajnje ozbiljno i bliže jednoj agoniji i katastrofi. Sistemske mjere koje podupiru domaću proizvodnju ne donose rezultate, a konkurenciji koja dolazi izvana i otvorena su joj vrata, te je obilno potpomognuta subvencijama u svojoj državi, uništava domaću proizvodnju. Nesporno je da je našem poljoprivredniku teško, a uz to i priroda se s njim poigrava učestalo ga kažnjavajući elementarnim nepogodama. Njegovo zastupničko pitanje odnosilo se upravo na posljedice

netom doživljene elementarne nepogode. Zanimalo ga je što resorno ministarstvo misli poduzeti glede šteta nastalih tom nepogodom, te ustvrdio da seljaci koji su pretrpjeli štetu očekuju izravnu pomoć Vlade.

Odgovorio je ministar poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva, **Petar Čobanković**. Na zastupničku konstataciju o agoniji u kojoj se nalazi hrvatska poljoprivreda ministar iznosi neke podatke koji bacaju drugo svjetlo na tu situaciju. Već tjedan u kojem se događa ovaj aktualac otvorit će se, kaže, novi objekti za mliječne krave i ULO hladnjače. Slaže se da je trebalo prije dignuti vinograde i voćnjake te stvoriti samodostatnost proizvodnje za vlastite potrebe, ali ta samodostatnost nije dovoljna pa moramo uvoziti proizvode. Slaže se da je uvoz u poljoprivredu veliki, ali valja raditi na njegovom smanjenju. Tako će se krajem 2005. doseći oko milijardu dolara izvoza poljoprivredno-prehrambenih proizvoda, i više od milijardu i pol dolara uvoza, ali je činjenica da izvoz znatno brže raste od uvoza. Elementarne nepogode se ponekad ne mogu izbjeći, a resorno ministarstvo, odnosno Vlada RH zatražili su popis svih šteta na terenu, a većim dijelom to je i učinjeno. I inspeksijske će službe izaći na teren nakon čega će Ministarstvo predložiti Vladi određen način ublažavanja posljedica te elementarne nepogode.

Zastupnik nije bio zadovoljan odgovorom.

Dovršetak cestovnog čvora Novigrad

Nikolu Sopčića (HDZ) interesiralo je kada će konačno biti dovršen cestovni čvor Novigrad na dionici autoceste Zagreb-Rijeka između Karlovca i Bosiljeva. Napominje da je ovaj čvor već dobrim dijelom izgrađen ali nakon promjene Uprave dioničkog društva autoceste Zagreb-Rijeka ništa se više nije na tom čvoru radilo. Hrvatske ceste

imaju program o kvalitetnoj izgradnji prilaznih cesta do samog čvora, no i uz postojeće prilazne ceste samo čvor Novigrad može biti u funkciji. Stavljanjem u funkciju ovog čvora (to je jedino neizgrađeno čvorište na autocesti Zagreb-Rijeka) povezao bi se dobar dio Karlovačke županije a na taj čvor i promet iz susjedne Slovenije, a to bi trebalo biti u interesu i autocesti Zagreb-Rijeka, zaključio je zastupnik.

Državni tajnik Ministarstva mora, turizma, prometa i razvitka **Branko Bačić**, potvrdio je da je spomenuti čvor već dijelom izgrađen i naveo dva razloga zbog kojih je on iznimno bitan za promet na autocesti Zagreb-Rijeka. Prvi razlog leži u činjenici da je promet preko ovog čvora praktički najkraći put iz Metlike u Sloveniji prema Jadranskom moru, a drugi je razlog što se njegovom realizacijom rasterećuje državna cesta D6 koja prolazi kroz Karlovac i u značajnoj mjeri pridonosi stvaranju gužve u tom gradu. Realizacija i dovršetak čvora Novigrad ovisi o izgradnji pristupnih cesta koje se na njega vezuju, rekao je Bačić, te ustvrdio kako je u tijeku ishođenje lokacijske dozvole za pristupnu cestu, a kada se riješi dokumentacija prići će se realizaciji dovršetka izgradnje čvora Novigrad. Dioničko društvo autoceste Zagreb-Rijeka osiguralo je za 2006. godinu 3 milijuna kuna, kojim bi se sredstvima planirao u 2006. dovršetak izgradnje ovog čvorišta, zaključio je državni tajnik, a zastupnik izrazio zadovoljstvo dobivenim odgovorom.

Zašto Liburnija nije na popisu poduzeća od posebnog državnog interesa

Antuna Kapraljevića (HNS) zanimalo je zašto na popisu poduzeća od posebnog državnog interesa nema Liburnije rivijera hotela (osnovni kriterij za uvrštavanjem u taj popis je 25 posto vlasništva države, a ovdje je udio

vlasništva države veći od 50 posto). Je li država zaboravila uvrstiti Liburniju u taj popis ili se to dogodilo namjerno, odnosno ima li s Liburnijom možda neke druge planove, upitao je premijera. Je li država namjerno izostavila Liburniju iz spomenutog popisa kako bi gospodi Ostojiću i Eltzu omogućila pravnu čistu dobit ili pljačku od 1 milijarde i 200 milijuna kuna hrvatske imovine, pitao je još zastupnik.

”Sve što ste rekli nema veze sa zdravim razumom niti je potonja konstatacija točna”, odgovorio je premijer dr. sc. **Ivo Sanader**. Dodao je još da je Vlada RH poštivala dogovor glede kriterija za uvrštavanje poduzeća na tu listu.

Zastupnik je rekao da je jako zadovoljan odgovorom jer je pokazao da su svi poslovi u svezi s pretvorbom Liburnije bili onakvi kako je to objavljeno u tisku, i da je Vlada od početka namjerno izostavila Liburniju. Ovdje se radi o velikoj hrvatskoj imovini (50-tak hotela), rekao je Kapraljevića, a istup zaključio pitanjem: da li je svojevrjemenom nakon pretvorbe i privatizacije, a napose nakon sveg zla koje je tom prilikom napravljeno, HDZ trebalo proglasiti zločinačkom organizacijom i zabraniti rad toj političkoj stranci?

Na potonje riječi reagirao je predsjednik Hrvatskog sabora, **Vladimir Šeks** ustvrdivši da to hipotetički i retorički gledano teška uvreda stavljati HDZ u kontekst zločinačke organizacije. Rekao je još kako ne želi izreći opomenu zastupniku jer to ne bi bilo dovoljno te kako je za zastupnika najbolje ako je hrvatska javnost gledala i slušala njegov nastup. Nazivati jednu hrvatsku stranku koja je odigrala ključnu ulogu u stvaranju Republike Hrvatske zločinačkom organizacijom, sramotna je ocjena, zaključio je predsjednik Šeks.

Uz konstataciju da Vlada nema zaostatke u odgovorima koje je trebala dostaviti Saboru, predsjednik Šeks okončao je ovo aktualno prijepodne.

J.Š.

IZVAN DNEVNOG REDA

PREDSJEDNIK VLADE REPUBLIKE HRVATSKE dr. sc. IVO SANADER - STAJALIŠTE VLADE REPUBLIKE HRVATSKE O PROGLAŠENJU EPIKONTINENTALNOG POJASA I RIBOLOVNO-EKOLOŠKE ZONE

Donesenu odluku hrvatska Vlada smatra ništavnom

Zahvalni smo Sloveniji za potporu početku pregovora s Europskom unijom i što je to pitanje odvajala od prijepora koji postoje između dviju država, ali prijateljstvo i dobrosusjedstvo nećemo kupovati teritorijem

Na prijedlog Kluba zastupnika Hrvatske stranke prava, predsjednik Vlade Republike Hrvatske dr. sc. Ivo Sanader, 5. listopada 2005, izvijestio je zastupnike Hrvatskoga sabora o stajalištu Vlade o Zakonu o proglašenju ekološke zone i epikontinentalnog pojasa u Državnom zboru Republike Slovenije. Ukratko - donesenu odluku Vlada smatra ništavnom.

Premijer je najprije zahvalio na čestitkama upućenim mu povodom početka pregovora s Europskom unijom, naglasivši da je to zajednički uspjeh, ponajprije uspjeh svih građana Republike Hrvatske. Ta podrška poticaj je Vladi da nastavi "s potrebnim naporima da Hrvatsku učinimo zemljom koja se može nositi u svakom smislu sa zemljama Europske unije i da, jednog dana kad se za to ispune uvjeti, postanemo punopravna članica. Nadam se da nećemo dugo čekati" - rekao je.

Sa Slovenijom razvijati odnose na principu dobrosusjedstva

Govoreći o aktualnim zbivanjima u vezi sa Zakonom o zaštićenoj zoni i epikontinentalnom pojasu, donesenim u Državnom zboru Republike Slovenije,

premijer je najprije konstatirao da postoji suglasje da sa Slovenijom, zemljom s kojom smo u bivšoj Jugoslaviji dijelili najbližije odnose i s kojom ćemo i "sutra" dijeliti najbližije odnose, odnosno budućnost u Europskoj uniji, i sada odnose valja razvijati na principu zaista dobrosusjedstva i prijateljstva. Jer, ima puno više toga što nas vezuje, što nas zbližava, nego onih nekoliko točaka prijepora, iako ih ne podcjenjuje. Slovenija je u proteklom razdoblju uvijek razdvajala potporu Hrvatskoj u Europskoj uniji od otvorenih pitanja u našim odnosima - od Savudrijske vale do dugova Ljubljanske banke ("jer, i to ne smijemo nipošto zaboraviti jer naši građani su štedjeli i imali novac u Ljubljanskoj banci i imaju ga pravo dobiti natrag").

Sloveniji upućen prijedlog za razgraničenje pred međunarodnim pravosudnim tijelom

Hrvatska Vlada je donijela Odluku o rješavanju pitanja razgraničenja državne granice na moru između Republike Hrvatske i Republike Slovenije pred međunarodnim pravosudnim tijelom,

kojom Vlada Republike Hrvatske predlaže Vladi Republike Slovenije rješavanje pitanja razgraničenja državne granice na moru između Republike Hrvatske i Republike Slovenije pred Međunarodnim pravosudnim tijelima te zadužuje Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija da diplomatskim putem izvijesti slovensku stranu o prijedlogu Republike Hrvatske iz navedene Odluke. Na temelju te Odluke, ministrica vanjskih poslova je prethodnog dana (4. listopada) pismo s tim dokumentom poslala slovenskom ministru Rupelu i ono je uručeno. Sada, dakle, slovenska Vlada ima službeni prijedlog Vlade Republike Hrvatske da se pitanje razgraničenja na moru - jer ono je do sada bilo glavni kamen spoticanja - riješi pred međunarodnim pravosudnim organima.

Nadalje, podsjetio je premijer, Slovenija je u svojoj odluci koju je prethodnog dana (4. listopada) donio slovenski Državni zbor, proglasila ekološku, odnosno ribolovnu zonu, epikontinentalni pojas u našem području i "ta je odluka u potpunosti i do kraja pravno ništavna".

Hrvatska je prije dva mjeseca (negdje krajem srpnja 2005) razmijenila note s Talijanskom Republikom o određivanju

kota između Hrvatske i Italije, odnosno u određivanju razgraničenja epikontinentalnog pojasa. Dakle, kao sljednica bivše Jugoslavije bili smo dužni to napraviti, točno odrediti kote. One su snimljene po novoj tehnologiji snimanja, koja je puno naprednija i preciznija nego za vrijeme Jugoslavije, prije 30, 40 godina. Taj je posao s Italijom za nas završen.

Slovenci su smatrali da je to jednostran čin jer je definirana kota u sjevernom Jadranu. Da, definirali smo kotu između Hrvatske i Italije, ne razgraničenje. To je razgraničenje epikontinentalnog pojasa dviju zemalja u sjevernom Jadranu. A to je uvijek pripadalo u tom smislu Hrvatskoj kao sljednici bivše Jugoslavije. I zato je slovensko proglašenje epikontinentalnog pojasa u našem dijelu - apsolutno pravno ništavno.

Pred međunarodno tijelo i s prijedporima na kopnu

Osvrnuvši se na izjavu slovenskog ministra vanjskih poslova da će Slovenija tražiti razgraničenje na kopnu, ako Hrvatska traži razgraničenje na moru pred međunarodnim pravosudnim organima, Sanader je rekao da nema ništa protiv. "Ne možemo ići u međunarodni pravosudni postupak ili arbitražu tako da se samo razgovara o onome što mi hoćemo. Ukoliko postoje prijepori na kopnu spremni smo prihvatiti jer za svaku odluku su potrebne obje strane, suglasnost objiju strana". Apelirao je na slovensku stranu da prihvati postupak pred međunarodnim pravosudnim tijelom te na hrvatsku javnost i zastupnike Hrvatskoga sabora da se sačuva prisebnost jer se odlukom slovenskog

Državnog zbora ništa nije promijenilo. Još jedanput je zahvalio Sloveniji na potpori početku pregovora Hrvatske i Europske unije i na činjenici da su tu temu odvajali od ove, kao što i mi činimo.

O slovenskoj odluci saborska deklaracija

Nakon premijerova izlaganja uslijedila je stanka, u kojoj je predsjednik Sabora najavio sjednicu Predsjedništva Sabora u proširenom sastavu, a nakon stanke izvijestio da je postignut dogovor i imenovana peteročlana radna skupina koja će pripremiti prijedlog rezolucije kojem će se Hrvatski sabor očitovati o odluci slovenskog Državnog zbora. Prijedlog je usuglašen i prihvaćen u slijedećem tekstu:

M.K.

"Na temelju članka 80. Ustava Republike Hrvatske i članka 120. Poslovnika Hrvatskoga sabora, Hrvatski sabor na sjednici održanoj 6. listopada 2005. donio je

DEKLARACIJU

kojom

- Hrvatski sabor utvrđuje da je Zakon o zaštićenoj ekološkoj zoni i epikontinentalnom pojasu slovenskog Parlamenta ništavan i međunarodno pravno neutemeljen.
- Hrvatski sabor ističe da donošenje predmetnog zakona predstavlja pokušaj povrede suverenih prava Republike Hrvatske.
- Hrvatski sabor zalaže se za razrješenje graničnih prijepora miroljubivim putem u skladu s Poveljom UN i odgovarajućim međunarodnim konvencijama.

Hrvatski sabor zaključuje

- pitanje razgraničenja na moru između Republike Hrvatske i Republike Slovenije treba rješavati pred međunarodnim pravosudnim tijelima. Sukladno tome, podržavaju se već poduzete inicijative Vlade Republike Hrvatske."

vPRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENI ZAKONA O REVIZIJI
PRETVORBE I PRIVATIZACIJE

Za reviziju pretvorbe i privatizacije još jedna godina

Hrvatski sabor tijekom 16. sjednice donio je Zakon o izmjeni Zakona o reviziji pretvorbe i privatizacije, kojim je rok za tu reviziju produžen za godinu dana, sa 30. rujna 2005. na 30. rujna 2006. U opširnoj raspravi zastupnici HDZ-a podržali su predloženi Zakon, dok su zastupnici oporbenih stranaka, upozoravajući da je malo toga ili ništa učinjeno na sankcioniranju nezakonitosti koje je uočila revizija, upitali čemu samo produženje roka.

O PRIJEDLOGU

Vlada je Prijedlogom zakona o izmjeni Zakona o reviziji pretvorbe i privatizacije, kojeg je uputila u hitnu saborsku proceduru, predložila produženje roka za obavljanje privatizacija sa 30. rujna 2005. na 30. rujna 2006. Rok je produžen zbog toga što se zbog opsežnosti posla i nezavršetka kompletne revizije nije obavila cjelokupna kontrola pretvorbe i privatizacije, te je produženjem roka omogućeno da se ista u potpunosti provede, navodi Vlada u obrazloženju. Vlada podsjeća i da je Hrvatskom saboru predložila provođenje rasprave o izvršenju zaključaka Sabora od 29. svibnja 2002., donesenih povodom izvješća Državnog ureda za reviziju o obavljenim revizijama pretvorbe i privatizacije. Iz toga neupitno proizlazi da je neophodno produžiti rok važenja Zakona o reviziji pretvorbe i privatizacije s obzirom na to da bi iz saborske rasprave mogla proizići eventualna potreba za revizijom nekih od postupaka provedenih temeljem tog

zakona, a koji nisu mogli biti provedeni od posljednje zakonske izmjene, navodi se u obrazloženju. Podsjeća se i da su posljedice provedene pretvorbe i privatizacije vrlo ozbiljne na gospodarskom, radno-socijalnom i moralnom planu, a kako bi se spriječili poremećaji u hrvatskom gospodarstvu izazvani nedovršenjem revizije pretvorbe i privatizacije potrebno je hitno pristupiti izmjenama postojećeg Zakona.

RADNA TIJELA

Odbor za gospodarstvo, razvoj i obnovu, koji je o Prijedlogu zakona raspravljao u svojstvu matičnoga radnog tijela, bez rasprave je i jednoglasno predložio Hrvatskom saboru donošenje predloženog zakona.

Odbor za zakonodavstvo podupro je donošenje Zakona, te se nije usprotivio donošenju po hitnom postupku. Na tekst Konačnog prijedloga Odbor je podnio tri amandmana. Prvim je u članku 1. predložio da se u zagradi ispred veznika "i" doda broj "189/04. i", a drugim da se u članku 2. riječi: "prestaju važiti odredbe Uredbe" zamjene riječima: "prestaje važiti Uredba". Trećim je amandmanom Odbor reagirao na članak 3. i predložio da se riječi: "osmoga dana od dana" zamijene riječju: "danom". Odbor u obrazloženju navodi da se s prva dva amandmana nomotehnički uređuje izričaj, a trećim vrijeme stupanja na snagu usklađuje s namjerom predlagatelja koja je sadržana u razlozima za donošenje Zakona po hitnom postupku.

AMANDMANI

Uz Odbora za zakonodavstvo, na predloženi je Zakon amandmanima reagirao i **Klub zastupnika HSP-a**. Predlažući promjenu naziva u dopune Zakona o reviziji pretvorbe i privatizacije, Klub je predložio da se iza članka 20. dodaju dva nova članka. Novim člankom Klub je predložio da se obveže Vladu na pokretanja proglašavanja pravno ništavnim svakog pojedinačnog slučaja pretvorbe i privatizacije provedene na nezakonit način. Te bi postupke Vlada pokretala po službenoj dužnosti na temelju ocjene nadležnog tijela za reviziju, a za pokretanje tih slučajeva ne bi bilo zastare niti u jednom slučaju, ako nadležno tijelo za reviziju ocijeni da je pretvorba i privatizacija provedena na nezakonit način. Amandmanom je Klub predložio obvezati Vladu na pokretanje postupka ovjere vlasništva u svakom pojedinom slučaju pretvorbe i privatizacije, proveden na nepropisan način, te obvezati Vladu da u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu Zakona propiše postupak ovjere vlasništva uz suglasnost Hrvatskog sabora. Klub je također predložio da se zahtjevi za pokretanje postupka revizije pretvorbe i privatizacije podnose u roku od 180 dana od stupanja na snagu Zakona. U obrazloženju Klub navodi da je u svim slučajevima kada je nadležno tijelo revizije utvrdilo da su pretvorba i privatizacija provedeni na nezakonit način nužno svaki pojedinačni slučaj proglasiti pravno ništavnim, a u ostalim slučajevima nužno ići na ovjeru vlasništva.

RASPRAVA

Obraćajući se zastupnicima s uvodnim obrazloženjima predloženog zakona, ministar gospodarstva, rada i poduzetništva **Branko Vukelić** je naveo da prolongiranje roka završetka pretvorbe i privatizacije do 30. rujna 2006. pokazuje čvrsto i nedvosmisleno opredjeljenje Vlade da se proces revizije, i kroz rasprave u Saboru i eventualno nove zaključke, završi i obavi na što kvalitetniji način. Objasnio je i da se člankom 2. Zakona predlaže prestajanje važenja Vladine Uredbe kojoj je rok prolongiran sa 1. rujna na 30. rujna 2005., a člankom 3. da Zakon, ne kako je navedeno tehničkom greškom, stupi na snagu osam dana od objave, nego danom objave u Narodnim novinama. Dodatnim vremenom od još godine dana želi se pružiti prostora za kvalitetno dovršenje opsežnog i velikog posla revizije pretvorbe i privatizacije, istaknuo je.

Ispravljajući navod o završetku revizije kao cilju zakona, **Ingrid Antičević-Marinović (SDP)** je kazala da je revizija završila svoj postupak, ali da Vlada uporno odbija omogućiti da se i nalazi revizije privedu kraju, te da Vlada i na tekućoj sjednici uporno odbija izmijeniti Kazneni zakon.

Ne treba limitirati rok Zakona

Raspravu je u ime **Kluba zastupnika HSS-a** otvorio **Zlatko Tomčić** ističući kako u Klubu ocjenjuju da su Državni ured za reviziju i Državno odvjetništvo u dosadašnjem procesu uspješno identificirali nezakonita postupanja. Državni ured za reviziju uz redoviti posao može pratiti proces privatizacije iz svoje nadležnosti i u budućnosti, drže u Klubu. Smatraju također da privatizacija neće biti završena do 30. rujna 2006., te da se država ne može odreći kontrole zakonitosti i budućih privatizacija. Usvoji li se predloženi zakon onda to, istaknuo je, znači da će nakon 30. rujna 2006. cijeli posao pasti na Državno odvjetništvo. Klub zastupnika HSS-a drži razumnim nastaviti ustaljenom metodologijom, određena sprega državne revizije,

odvjetništva i ostalih državnih organa, a ne to limitirati rokom važenja zakona. Stoga predlažu da se rok sa 30. rujna 2005. ne zamijeni sa 30. rujna 2006. nego do okončanja privatizacije. Eventualno kraći rok do 30. rujna 2007. je najmanja mjera, inače će Sabor ponovo doći u situaciju da za sedam, osam mjeseci ili godinu dana, s istim obrazloženjem, ponovo produžuje rok za godinu dana. Prihvati li se ta izmjena, predlagatelju je ostavio da procijeni da li utvrditi i rok da ovlaštenici podnesu zahtjeve za buduće privatizacije. Istaknuo je i da u Klubu nemaju dvojbi da bi prekidanje važenja Zakona o reviziji pretvorbe i privatizacije bilo slanje krive poruke javnosti frustriranoj načinom na koji se pretvorba i privatizacija odvijala.

Pretvorba i privatizacija su rak-rana novog vremena Hrvatske, pa Sabor ne bi trebao biti restriktivan u važenju Zakona. Ni Vlada ne bi trebala biti restriktivna i bilo bi najlakše reći da Zakon vrijedi do okončanja privatizacije.

Prenio je i da Klub nema nikakvih dvojbi da je pretvorba i privatizacija rak rana novog vremena Hrvatske, pa Sabor ne bi trebao biti restriktivan u važenju Zakona. Ni Vlada ne bi trebala biti restriktivna i bilo bi najlakše reći da Zakon vrijedi do okončanja privatizacije, naglasio je. Napomenuo je da je to sugestija Kluba, da neće inzistirati na tomu ako se Vlada za to ne odluči, ali da drže da bi to bilo racionalno.

Radi efikasnijeg sankcioniranja nezakonitih postupanja u pretvorbi i privatizaciji sugerirao je i da se razmisli o dodatnim ovlastima Vlade i pravu da, u određenim slučajevima kada Državno odvjetništvo ili Državni ured za reviziju utvrde nezakonito poslovanje, ad hoc poništiti pretvorbu i privatizaciju. Pokažimo malo više volje i odgovornosti da oni koji su u tom najsravnijem, najbe-

skrupuloznijem, najnemoralnijem i najneetičnijem procesu od kada je hrvatske država stvorena krivi i budu krivi, a s onih koji nisu krivi bude definitivno skinuta ljaga, zaključio je.

Klub zastupnika HDZ-a će podržati donošenje predloženog zakona, najavio je **Dražen Bošnjaković**. Zakon o reviziji pretvorbe i privatizacije donijet je 2001. i njime je pokrenut ogroman posao na kojem su bili angažirani stručni ljudi, kazao je. No, dodao je kako se ne mogu oteti dojmu da je izostao drugi dio koji je slijedio nakon toga - sankcioniranje nepravilnosti koje su nedvojbeno konstatirane u dosadašnjim izvješćima, radi čega su i ljudi frustrirani. Radi toga je upitan cilj i smisao cijelog ovog provedenog posla, rekao je. Podsjećajući da se predlaže produženje roka do 30. rujna 2006., izrazio je u ime Kluba uvjerenje kako je Državni ured za reviziju dobro procijenio koji je još posao pred njim i da nema razloga da mu se ne vjeruje. Složio se i sa zastupnikom Tomčićem da možda rok ne bi trebalo limitirati, ako tijekom zasjedanja državna revizija procijeni da je posao duži, da se može ići s nedefiniranim rokom zakona. Klub zastupnika HDZ-a zainteresiran je da se nepravilnosti utvrde, da se konkretiziraju, kao što piše u Zakonu označe imena i prezimena osoba koje su počinile nepravilnosti, da se izvješća dostave nadležnim državnim tijelima, državnom odvjetniku da oni u okviru svojih ovlasti poduzmu sve potrebne radnje kako bi se sankcionirale sve nepravilnosti, istaknuo je.

Napominjući kako se nada da se radio o lapsusu, **Zlatko Tomčić (HSS)** u ispravku netočnog navoda je kazao kako misli da cijeli posao ima jasan cilj i smisao, da se sve nezakonitosti u pretvorbi i privatizaciji na adekvatan način sankcioniraju, a kako to je pitanje potentnosti cijelog sustava da to može obaviti. **Josip Leko (SDP)** u ispravku je naveo da je predstavnik vladajuće stranke stvar doveo do apsurdna - ništa se po zakonu nije napravilo, nisu postignuti efekti, zaposlila se državna revizija, ali ipak se predlaže da ona to još radi. Koji je onda smisao prijedloga, upitao je.

Način na koji je provedena privatizacija u Hrvatskoj otvorio je prostor za obezvređivanje moralnih, socijalnih vrijednosti, unizio osjećaj zakonitosti i pravednosti. Proces privatizacije i pretvorbe treba smatrati rodnom mjestom bezakonja, amorala, političke i svake druge nemoralnosti, istaknuo je dr.sc. **Milorad Pupovac** govoreći u ime **Kluba zastupnika SDSS-a**. Sabor, naglasio je, možda ne može promijeniti negativne elemente pretvorbe i privatizacije koji su iza nas, ali može pokušati povratiti kredibilitet nekih vrijednosti bez kojih društvo dalje ne može. I utoliko je to pitanje državnog odvjetništva, pravosuđa, kao i saborsko, političko pitanje. Jer će ljudi s pravom govoriti da smo svi umočeni, da smo svi na ovaj ili onaj način kumovali i oni koji su imali više moći i oni koji nisu dovoljno govorili, ili se dovoljno glasno distancirali od toga, istaknuo je. Klub zastupnika SDSS-a pozdravlja donošenje predloženog zakona, ali i pružanje šanse da se još jedan put pokuša bar koliko je moguće umanjiti loše efekte i zaustaviti ih u pretvorbama i privatizacijama koje su pred nama, kazao je, dodajući tomu i pokušaj da se povрати povjerenje javnosti u institucije.

U nastavku se osvrnuo na problem privatizacije i manjina. Pripadnici nacionalnih manjina zbog ratnih okolnosti, ali i oni koji nisu bili uključeni u ratne aktivnosti, ostali su isključeni iz mogućnosti privatizacije. To vrijedi i za ljude u istočnoj Slavoniji koji su reintegrirani, koji su se vraćali, za ljude koji su ostali živjeti u gradskim sredinama Hrvatske dijeleći sudbinu svih koji su ratni stradalnici i koji su trpjeli ratne strahote, kazao je. U povratničkim sredinama i danas većina objekata ili onoga što su nekad bile tvornice, zemljište, je u rukama države, uključujući i stanove. Umjesto da se država odluči da ih dodijeli jedinicama lokalne samouprave ili da na neki način pronađe dioničare ili vlasnike tomu stvari stoje kao da su zamrznute. I to malo potencijala na tim područjima kada je u pitanju pretvorba i privatizacija su zapravo bez ikakve šanse, bilo zato što je država troma i posve nera-

cionalno drži svoju šapu na tome, bilo zato što su dodijeljene nekim ljudima koji te kapacitete koriste samo zato da bi se okoristili, različitim poticajima, povlasticama, kreditima koje država omogućava za područja posebne državne skrbi, kazao je. Napomenuo je da to možda nije posao za državno odvjetništvo, ali je za Sabor, neovisno o tome da li je netko Hrvat ili Srbin, iz HDZ-a, SDP-a, Mađar ili bilo tko drugi. To je pitanje općeg dobra, istaknuo je.

Mr.sc. **Vlado Jelkovic (HDZ)** u ispravku je istaknuo kako su i pripadnici nacionalnih manjina imali pravo upisivati iznose vrijednosti dionica kao i svi ostali zaposlenici i bivši zaposlenici na neokupiranim dijelovima Hrvatske.

Nerazumljivi svrha i cilj

Zašto je nužno ili potrebno produžiti rok Zakona, upitao je **Dragutin Lesar** govoreći u ime **Kluba zastupnika HNS/PGS-a**. Napomenuo je da to nije uspio razumjeti niti shvatiti ni iz obrazloženja, ni uvodnog izlaganja ministra. Postoji li u ministarstvu, Vladi neki popis trgovačkih društava koja još nisu podlijegala reviziji, u kojima revizija nije obavljena, ili će morati ići u reviziju? Koliko je tih poduzeća, koja su to, zašto do sada nisu bila obuhvaćena revizijom, upitao je. Napomenuo je da bi bilo dobro dobiti te podatke, kako bi se znalo da li je to moguće obaviti u godinu dana, ili možda Zakon treba produžiti dvije, tri godine, ili uzeti neki drugi termin. Iznio je i podatke iz nalaza Državne revizije da je brojka trgovačkih društava koja trebaju biti obuhvaćena revizijom stala na 1.556 društava i da je u svima njima obavljena revizija i Sabor o tomu dobio izvješća i završno izvješće. Tada, kazao je, nije bilo ni naznake, ni govora ni u mišljenju Vlade da postoji potreba produženja Zakona. Zamijetio je i da se ne zna da li se predloženim Zakonom mijenja, širi popis trgovačkih društava, da se njime ne mijenja metodologija. Produžujemo koncept koji je bio do sada iz nepoznatih razloga, istaknuo je. Upitao je i da li prijedlog znači da će državna revizija imati posla s predstojećim revizijama

možda HEP-a, Hrvatskih šuma, HŽ-a, da li će se one privatizirati po Zakonu o privatizaciji ili posebnim zakonima, kao i INA. Izrazio je i bojazan da se predloženim obrazloženjima i pristupom probuđuje nova lažna nada ljudima da će se u godinu dana produženja Zakona desiti nešto strašno bitno i značajno, da će se ispraviti sve nepravde, krivi potezi, krivi nalazi i vratiti ih na početak privatizacije. Objasnio je i kako je revizijom pretvorbe i privatizacije ostvareno jako malo očekivanja prijašnjih vlasnika, malih dioničara i sindikata.

Što građani sada očekuju od produženja roka revizije? Očekuju da će se u tih godinu dana ispraviti sve što se nije moglo ispraviti u 15 godina.

Što građani sada očekuju od produženja roka revizije? Očekuju da će se u tih godinu dana ispraviti sve što se nije moglo ispraviti u 15 godina, ponovio je. Zato je apelirao na ministra da zastupnike obavijesti koliko trgovačkih društava u godinu dana treba biti obuhvaćeno revizijom, na temelju čega se procjenjuje da državna revizija taj posao može kvalitetno obaviti u godinu dana i Saboru podnijeti izvješće. Ukoliko tu informaciju ne dobijemo nećemo moći podržati predloženi zakon, jer ne razumijemo svrhu, cilj njegova produženja i postojanja, a možda ga treba produžiti još na pet godina, zaključio je.

Izmjenom se samo prolongira rok važenja Zakona, jer hrvatska Vlada ne želi zatvoriti knjigu revizije pretvorbe i privatizacije, istaknuo je u ime predlagatelja ministar **Vukelić**. Možda to zastupnici HNS-a, SDP-a ne žele, kazao je. Možda i zato što nije učinjeno ništa po zaduženjima koje je bivša Vlada dobila zaključcima Sabora od 2002. Vlada želi da taj proces traje, pitanje je kakva će joj zaduženja nakon rasprave dati Sabor, da li će se za neke tvrtke tražiti dodatne revizije, rekao je. Suglasio se sa zastupnikom Tomčićem

da se time treba baviti kontinuirano. Izmjene se ne tiču sadržaja Zakona, to će sigurno biti predmet rasprave, pa i zaključaka koji će obvezati Vladu na određene korake i po pitanju sadržaja Zakona, kazao je.

Ispravljajući netočan navod mr.sc. **Mato Arlović (SDP)** je kazao da je ministar optužio cijeli SDP da je očigledno protiv produženja roka, a ni jedan zastupnik SDP-a još uopće nije govorio. Ili je ministar vidovit, ili govori netočne podatke, naglasio je i rekao kako misli da bi se ministar trebao ispričati i stranci i Klubu zastupnika SDP-a.

Ministar je objasnio da je upotrijebio formulaciju "čini mi se", te da iz jedne replike Ingrid Antičević-Marinović eventualno osjećaj da možda netko želi da se završi sa Zakonom. Istaknuo je da ni u kom slučaju nije rekao da SDP ili HNS iza takvih pozicija čvrsto stoji, te se, ako je to tako doživljeno i shvaćeno, ispričao.

SDP je, istaknula je zastupnica **Antičević-Marinović**, protiv zamagljivanja i bacanja prašine u oči. Produljili smo rokove i sačinili dobre inkriminacije za gospodarski kriminalitet u Kaznenom zakonu, a vi se tomu protivite, vi bi najradije da revizija traje još 10 godina tako da postupak postane bespredmetan, kazala je. Zakon nema nikakve sankcije, jer su one regulirane drugim zakonima, pa sam rok neće ništa promijeniti ako se i tekst u drugim člancima Zakona ne mijenja, istaknula je u ispravku **Dragica Zgrebec (SDP)**. **Dragutin Lesar (HNS)** u ispravku je naglasio da u Klubu zastupnika HNS-a nisu za zatvaranje knjige revizije pretvorbe i privatizacije, što više, da su i temeljem zaključaka koje su nudili Saboru željeli da stvar dođe na čistac.

Bacanje pijeska u oči

Zakon nije ništa doli još jedno bacanje pijeska u oči naivnim, revoltiranim i prevarenim građanima. U ovoj zemlji se ide u zatvor za pet tisuća kuna, ali za 500 milijuna postaje se stup društva oko kojeg će plesati ova, bivša i buduća

Vlada, kazao je govoreći u ime **Kluba zastupnika IDS-a Damir Kajin**.

Nitko poštenim radom nije mogao postati vlasnikom ni Lure, ni Riviere, ni Anite, ni Tankerske plovidbe, ni Lenca, itd. A opet ljudi su postali vlasnici i Lure, i Riviere, jer je naš sustav u sebe svjesno ugradio grešku, virus da se može činiti sve.

Nitko poštenim radom nije mogao postati vlasnikom ni Lure, ni Riviere, ni Anite, ni Tankerske plovidbe, ni Lenca, itd. A opet ljudi su postali vlasnici i Lure, i Riviere, jer je naš sustav u sebe svjesno ugradio grešku, virus da se može činiti sve, otimati sve, ako je netko dovoljno beskrupulozan da se u to upusti, a zašto ne bi, ako nitko zbog toga nije odgovarao, istaknuo je. Naveo je i podatke da je 54 posto predmeta riješeno odbačajem, od toga 48,5 zbog zastare, da je optuženo 18 osoba, a sudovi donijeli četiri presude. Glumilo se pravnu državu, recimo na Kutli, jer je bio metafora pretvorbe, a drugi koji su na isti način došli do kapitala danas možda i preko financiranja stranaka utječu na to koji će se zakon slati u proceduru, pa možda i tko će biti ministar. Naše je pravosuđe trulo, sudstvo ovisno o krupnom kapitalu, kazao je. Naglasio je kako slučaj Liburnija pokazuje da je i Vlada prokockala povjerenje, te da treba voditi računa da nove privatizacije budu transparentne, provedene bez greške. Od privatizacije se u iduće dvije godine treba uprihodovati 12 milijardi kuna, treba raspravljati što, kako prodati, tko je najpovoljniji ponuditelj, rekao je. Suština je da se nama loše piše, a sve drugo je politikanstvo, ništa se neće postići produženjem roka za reviziju pretvorbe. Sve što je privatizirano 1992, 1993., već je u zastari, ljudi koji su u tome sudjelovali danas su stupovi društva. To više ne možemo dovoditi u pitanje, jer ako se to učini stat će proizvodnja, poslovni svi-

jet neće poslovati s tvrtkama 'u istrazi'. Ispravljat ćemo nepravde novim nepravdama, naglasio je.

Poručio je da treba demistificirati i poziciju moći u društvu ili državi. Nije moć u Saboru, kod predsjednika države, moć je definitivno danas u kapitalu, u medijima, HTV-u, kazao je. Moćna je i pozicija Vlade jer raspolaže sa 90 milijardi kuna, doduše kad se odbiju mirovine, plaće, zdravstvo, autonomno raspolaže sa 10 do 15 milijardi kuna, plus procesi privatizacije, rekao je. Ponavljajući da u daljnjoj privatizaciji treba voditi računa da bude pošteno provedena, apelirao je da se doista zatvori "ova knjiga" ne zato što je on za to, nego naprosto zato što je zatvorena.

Na navod da se produženjem roka ništa neće postići, **Marija Bajt (HDZ)** je kazala da se produženje traži zbog opsežnosti posla i nezavršene kompletne revizije.

Bi li se ona pretvorba i privatizacija koja se odvijala tijekom rata zapravo mogla smatrati ratnim profiterstvom i po toj kvalifikaciji ne bi mogla nikada zastarjeti kao ni ratni zločin.

U ime **Kluba zastupnika HSP-a** mr.sc. **Miroslav Rožić** upitao je ministra zašto samo produženje roka kada je dosadašnji rad revizije utvrdio da je u 95,18 posto pretvorbi bilo nezakonitosti. Umjesto da nekom izmjenom Zakona pokušamo sankcionirati tu činjenicu, raspravljamo samo o produženju roka, kazao je. U Klubu zastupnika HSP-a drže i da je upitno je li nastupila zastara za kaznena djela napravljena tijekom pretvorbe i privatizacije.

Bi li se ona pretvorba i privatizacija koja se odvijala tijekom rata zapravo mogla smatrati ratnim profiterstvom i po toj kvalifikaciji ne bi mogla nikada zastarjeti kao ni ratni zločin, istaknuo je. Ako je i nastupila zastara za kaznena djela, nije valjda nastupila zastara za nezakonito stjecanje vlasništva, kazao

je. Sigurno se može i mora oduzeti ono što je protuzakonito stečeno, ali time se ne bavimo, istaknuo je.

U Klubu zastupnika HSP-a imaju i osjećaj da se Prijedlogom iskazuje lažna briga i skrb za pravilno provođenje pretvorbe i privatizacije, te da je on posve bespotreban. Osvrćući se na obrazloženje, naglasio je kako je besmisleno vršiti reviziju trenutnih privatizacija, da to ne radi ni jedan državni ured za reviziju na svijetu. Može se posumnjati da je cilj predlagača da se zapravo trenutne privatizacije obave u skladu sa zakonom i bez nepravilnosti. Da se to ostvari postoji niz nadležnih tijela i mogućnosti pravnih instrumenata, a spomenuo je Odjel za gospodarski kriminalitet MUP-a, USKOK, Državno odvjetništvo. Sve te institucije dužne su poduzeti radnje i bez posebnog revizijskog izvješća, naglasio je. Besmislenost revizije u nekim nedavnim ili trenutnim privatizacijama objasnio je i činjenicom da se nakon slanja revizije čeka izvješće, nakon toga nadležna tijela poduzimaju radnje, te se može biti siguran da neće biti sankcionirani. Kratki rokovi zastare od dvije ili nekoliko godina u kombinaciji sa složenim i bespotrebnim prethodnim postupcima zapravo se nameću kao spas za one koji čine nepravilnosti umjesto da funkcioniraju institucije koje bi trebale takvo nešto sankcionirati, kazao je, upitavši i radi Komisija za vrijednosne papire. Vodimo raspravu tko je što ukradio i kada, možemo li ili ne to kazneno sankcionirati, umjesto da država iznađe instrument kojim bi onima koji su nešto ukradli, a više ih se za to ne može kazneno progoniti zapravo oduzelo ono što su ukradli. Ne treba zatvarati knjigu pretvorbe i privatizacije, nego treba zatvarati lopove u pretvorbi i privatizaciji, poručio je mr. Rožić.

Zakonito, a nemoralno

U ime Kluba zastupnika LS - HSL - DC-a dr.sc. **Zlatko Kramarić** podsjetio je da se u raspravama uvijek govori tko je više u toj privatizaciji jamio, čiji su ti koji su jambil. Na zapadu ništa novo, ništa se dramatično ni poslije ove

prolongacije neće dogoditi, kazao je. Podsjetio je i da se obično kaže da je privatizacija bila sukladna hrvatskim zakonima tog vremena, ali da je bila nemoralna.

Imamo pritisak tih činjenica da je nešto bilo zakonski, ali nije bilo moralno, pa pokušavamo s vremena na vrijeme ići s prijedlozima Zakona o reviziji pretvorbe i privatizacije misleći da će se time nešto riješiti.

Imamo pritisak tih činjenica da je nešto bilo zakonski, ali nije bilo moralno, pa pokušavamo s vremena na vrijeme ići s prijedlozima zakona o reviziji pretvorbe i privatizacije misleći da će se time nešto riješiti. I opet, danas svečano si obećavamo da ćemo napraviti nešto do 30. rujna iduće godine, a zapravo sami sebe varamo, pokušavamo pred javnosti demonstrirati odgovornost i želju da se riješi kvadratura kruga, a unaprijed smo svjesni da je to nemoguće i da se neće dogoditi, kazao je.

Podsjetio je i da su Hrvati privatizaciju shvatili kao mogućnost dobiti nekih 24 milijarde maraka. U isto vrijeme zapadna Njemačka je uložila otprilike 600 milijardi maraka u gospodarstvo istočne Njemačke shvaćajući da privatizacija nikako ne može biti dobit, nego je tek trošak, da je nužno nešto obnoviti da bi uopće moglo biti privatizirano. Istaknuo je kako se i sada revizija shvaća kao da bi nekoga trebalo kazniti, sankcionirati. Osim nekoliko žrtvenih jaraca nitko nije bio sankcioniran, s našom se privatizacijom ništa nije desilo, kazao je izražavajući bojazan da bi bilo najopasnije da se opet kaže kako će nekoliko njih 'visjeti' kako bi se zadovoljila žed za kaznom. A izostaju kudikamo važniji procesi hvatanja gospodarskog ritma, strana ulaganja su sve dalja, a pravna je nesigurnost sve veća, rekao je.

Poručio je da privatizacija koja slijedi mora biti kontrolirana, zakonska, ali

i moralna. Tu knjigu s lošom koncepcijom i lošim očekivanjima treba zatvoriti, a jedini način sankcioniranja ne pripada zastupnicima već pravosuđu. Postoje institucije koje trebaju funkcionirati, kazao je.

Nedopustivo je igrati se s očekivanjima i osjećajima građana kao što se radi s predloženim zakonom, a ako je to rezultat neznanja, nesposobnosti, šlamperaja u Vladi, onda treba postaviti pitanje odgovornosti i možda se zahvaliti onima koji vode ovaj resor, istaknuo je mr.sc. **Mato Arlović** u ime Kluba zastupnika SDP-a. Produženjem roka ništa se ne želi postići, rekao je, naglašavajući da je istekao, a ne produžuje se rok za podnošenje zahtjeva za pokretanje postupka revizije. Drugi je problem, da se ne mijenja Zakon, nego dvije uredbe koje su na snazi i kojima su produljeni rokovi, kazao je. Istaknuo je kako se radi o fikciji, obmani, fatamorgani, da se zakon pokušava nametnuti kao veliko dostignuće iza čega stoji veliko ništa.

Potpuno je nedopustivim ocijenio pozivanje na zaključke iz 2002., a zanečmarivanje onih iz 2004. i 2005. Podsjetio je kako je Sabor prihvatio izvješće o obavljenim revizijama, te na temelju njega utvrdio da je revizija završila posao, a Vlada napada reviziju da nije završila posao. Sabor je donio zaključke što Vlada treba dalje raditi, a Vlada umjesto da radi po tim zaključcima vraća nas tri godine unazad, kazao je. Citirao je i zaključak da će Sabor nakon isteka rokova iz drugih točaka razmotriti dostavljena izvješća i na temelju toga utvrditi poduzimanje potrebnih mjera radi otklanjanja nepravilnosti, nezakonitosti i mogućeg obeštećenja države za štete nastale u pretvorbi i privatizaciji uključujući i izradu novog zakona o privatizaciji. Umjesto da je to pripremila, Vlada je pripremila prijedlog iza kojeg se krije ništa, istaknuo je.

Predložio je da se Vlada zaduži da hitno pripremi prijedlog novog zakona o privatizaciji u kojem će se otvoriti mogućnost za reviziju, za što bi zahtjevi mogli podnijeti radnici, sindikati, poslodavci, oštećeni dioničari, itd. Drugi mu je prijedlog da se napokon krene u rad-

ničko dioničarstvo, a treći da se razluči što je to od posebnog nacionalnog i državnog interesa gdje se za svaki slučaj mora donijeti posebni zakon, te kao primjere naveo Inu, Hrvatske šume, Hrvatske ceste, Hrvatske željeznice, Croatia osiguranje, Croatia banka, bankarski sustav, itd. Istaknuo je da se SDP ne protivi produženju roka, ali da se onda zakon izmijeni i u dijelu da se omogućiti novi rok za podnošenje zahtjeva za reviziju u slučajevima gdje za to postoje razlozi ekonomske, gospodarske, moralne, osobito pravne osnove. U takvoj situaciji možemo razgovarati o ozbiljnom prijedlogu, kazao je, zaključujući da je predloženi zakon posve nepodesan prijedlog za izjašnjavanje.

Ispravljajući navod da je SDP za provedbu revizije pretvorbe i privatizacije i uvođenje reda, mr.sc. **Ivan Bagarić (HDZ)** je istaknuo da bi onda ispoštovali zaključak Sabora iz 2002. i obvezu da se napravi novi Zakon o privatizaciji.

Ministar **Branko Vukelić** u ime predlagatelja ponovio je da je nakana prolongiranja roka da se mogu obaviti i dodatne ili ponovljene i nove revizije, te da nije riječ ni o kakvoj obmani. Zamolio je da se predlože amandmani postoje li nomotehničke ili pravne nejasnoće.

Nakana je Vlade zamagliti, jer je nemoguće amandmanima popraviti tekst i to je, prema Poslovniku neizvedivo, kazao je u ispravku **Nenad Stazić (SDP)**, a **Miroslav Korenika (SDP)** podsjetio da se, prema Poslovniku, ne mogu dati amandmani na članke koji nisu predmet izmjena i dopuna Zakona. Jedino Vlada može dati takve amandmane na vlastiti zakon, istaknuo je. Ponovio je to i mr.sc. **Arlović** i pozvao Vladu da svojim amandmanom obuhvati cijeli članak 21. i uz ostalo produži rok za podnošenje zahtjeva za pokretanje revizije.

Nema inkriminacija za niz nezakonitosti

Pojedinačnu raspravu otvorila je **Ingrid Antičević- Marinović (SDP)** i već na početku, nakon što je ministru poručila da nije ekspert za zakone, već

da je ekspert za ugovore, zaradila opomeni predsjednika Hrvatskog sabora Vladimira Šeksa.

Pitajući što je cilj predloženog zakona, istaknula je kako je Vlada htjela i deset godina prolongiranja roka, ali da stopira sve druge zakone da se procesuiru ono što je državna revizija našla. Naglasila je i kako je koalicija imala četiri godine, te da je dobrim dijelom izgubila izbore jer su neki obećavali da će sve sankcionirati. Međutim, kao izvršna vlast bavili smo se ustrojstvom, nicanjem i porodom pravne države kojoj ondašnji premijer nije davao naloge pravosudnoj vlasti, kao što to čini sada premijer, kazala je. I ona je upitala čemu opterećivati državnu reviziju, ako se nema nimalo političke volje i ako se onemogućuje oživotvorenje nalaza revizije. Moramo priznati da nemamo precizne i suvremene inkriminacije kao što smo priželjkivali, kao što je to bila obvezna učiniti Vlada, kazala je, dodajući da Vlada, kada je pukla bruka oko Liburnije, hoće prikazati kako nije sve zataškala i zamaglila. A istovremeno odbija novelu Kaznenog zakona gdje su omogućeni trostruki rokovi zastare, nakon što Ustavni sud ukinuo tu novelu. Tu padaju sve maske, kazala je, ponavljajući da ne postoji inkriminacija za čitav niz nepravilnosti koje bi trebale naći zasluženu pravdu pred zakonom.

Ispravljajući navod kako je Vlada zamagljivala javnost, mr.sc. **Bagarić** je kazao da Vlada predloženim izvršava obvezu bivše Vlade, koja je 2002. bila obvezna donijeti novi Zakon. Uslijedilo je i nekoliko ispravaka navoda da se koalicijska Vlada u razdoblju od 2000. do 2004. bavila porodom pravne države. Kada smo poradali ovu državu od 90-te nadalje mnogi od vas su bili protiv toga, istaknula je **Lucija Čikeš (HDZ)**. Vlada je 2000. došla na vlast u državu koja je bila ustrojena, uređena, ali jednostavno nije bila dorasla ponašati se u njoj, kazala je. **Krunoslav Markovinović (HDZ)** poručio je kako je pravno čedo za četiri godine bivše koalicijske vladavine "zamalo završilo u odgojno-popravnim zavodu". Zastupnica **Antičević- Marinović** reagirala je povredom Poslovnika, članka 209. o zlorabi instituta

ispravka netočnog navoda, a predsjednik Šeks odgovorio joj da je iznosila određene tvrdnje, te da je tako kada se iznose ocjene da je netko rodonačelnik pravne države i sl.

Replikom je pak reagirao **Pero Kovačević (HSP)** i istaknuo kako je HSP ponudio izlaz, da se amandmanima obveže Vlada da u svim slučajevima gdje nadležno tijelo za reviziju utvrdi nezakonit način provedbe i privatizacije pokrene postupak proglašavanja pravno ništavnim svakog takvog pojedinačnog slučaja.

Nenad Stazić (SDP) na početku je svoje rasprave objasnio kako je Markovićev zakon, koji je stimulirao radničko dioničarstvo, omogućavao da se plaće radnika pretvaraju u udjele, bio dobar i pravedan. Da ga se nije mijenjalo danas ne bismo vodili ovakvu raspravu, a Hrvatska ne bi bila opljačkana, istaknuo je. No, taj je zakon zasmetao političkoj eliti toga doba okupljenoj u HDZ-u koja nije htjela pristati na radničko dioničarstvo i rodila se ideja o sto bogatih obitelji, o koncentraciji i kontroli kapitala, rekao je, dodajući da je 1992. donesen zakon nakon kojeg je krenula nesmiljena pljačka. 1994. osnovana je državna revizija, ali da joj je revizija pretvorbe i privatizacije omogućena posebnim zakonom tek 2001., nakon smjene vlasti. U zaključnom izvješću revizije dana je generalna ocjena da je pretvorba i privatizacija s promijenjenim zakonom bila smišljena, dobro organizirana i savršeno provedena pljačka zamišljena i kontrolirana iz jednog centra i na korist ljudi iz tog političkog centra, kazao je. Objasnio je da bi ponuđeno produženje roka shvatio da je državna revizija rekla da nije stigla obaviti još 250 revizija, da je Vlada rekla da je cilj omogućiti reviziju privatizacija koje su u tijeku ili će tek do njih doći. Vlada naprosto nije rekla ništa, rekao je, pitajući čemu produžetak revizije čak i kada je već gotova. Odgovorio je da je to zato da se ne bi suočili s konačnim rezultatima te revizije, da Vlada ne bi morala odgovoriti na pitanje što dalje. Potpuno nepotrebno, besmisleno, bezrazložno se produžava rok, a da se istodobno ovlaštenu-

cima ne daje pravo da podnose zahtjeve za reviziju, istaknuo je, naglašavajući da Vlada nudi, proizvodi maglu, da je to alibi zakon, podgrijavanje iluzije da će revizija u svom nastavku donijeti pravdu. Neće to donijeti zadovoljštinu nikome, najmanje onima koji su u toj privatizaciji opljačkani, kazao ”

Vlada ne razmišlja o promjeni koncepcije, nego nastoji zadržati postojeću koncepciju, nastoji zadržati privatizaciju u svojim rukama i na taj način završiti taj proces.

Ako se hoće kontrolirati tekuće privatizacije, predstojeću privatizaciju 15 posto Ine, pokušaj privatizacije Liburnije, potrebno je izmijeniti redovni Zakon o državnoj reviziji i reći da nema privatizacije dok revizija ne kaže ”amen”, dok je ona ne potpiše, zaključio je.

Njegov je istup izazvao više ispravaka, a na navod da je Markovićev zakon bio dobar reagirao je dr.sc. **Andrija Hebrang (HDZ)** istaknuvši da su Marković i njegova elita znali da su to bezvrijedna poduzeća i da radničko dioničarstvo ne donosi novi kapital. Marković je taj zakon donio iz drugog razloga, da zadrži komunističke direktore na čelu tih poduzeća i u tome je većim dijelom uspio, kazao je.

Na navod o ideji o sto bogatih obitelji, **Marija Bajt (HDZ)** je podsjetila da je Sabor u lipnju 2000. zadužio Vladu da objavi 200 najbogatijih obitelji u Hrvatskoj, a da je odgovoreno da se to ne može zbog nejasnoća, nedorečenosti, različitih tumačenja. **Jure Bitunjac (HDZ)** osvrnuo se na de facto tvrdnju o kriminalnom zakonu koji je krimen sam po sebi, što je nazvao strašnim kvalifikacijama. Ni bivša Vlada nije izmijenila sadašnji Zakon, kazao je, upitavši može li se za vrijeme bivše vlasti također govoriti o centrima moći koji su dirigirali privatizacijom u to vrijeme.

Vlada ne baca maglu, istaknula je **Lucija Čikeš (HDZ)**. Činjenica o 200,

potom sto bogatih obitelji izvučena je iz konteksta, pokojni predsjednik Tuđman na taj je način htio sačuvati Hrvatsku da ne ode u tuđe ruke, to je radio upravo zbog tih koji nisu nacionalno svjesni i cijelo vrijeme je ponavljao Hrvatsku ni za što, kazala je.

Replikom je na istup zastupnika Stazića i izjave o važnosti radničkog dioničarstva reagirao mr.sc. **Nikola Ivaniš (PGS)**. Podsjećajući se nedavne sjednice Županijske skupštine Primorsko-goranske županije i rasprave o Liburnija Riviera hotelima, kazao je kako je upravo iz redova SDP-a javno iznesena sumnja i teza da je radničko dioničarstvo kao model nešto što je prošlo i u što se u budućnosti ne može više imati povjerenja. Bilo bi dobro da se razjasnimo je li radničko dioničarstvo na što ćemo se oslanjati u budućnosti, ili nije, a ne da u 15 dana iz istog izvora čujemo proturječne teme, kazao je, te se izjasnio kao pobornik dioničarstva u cjelini, ne samo radničkog nego svih zaposlenika. Odgovarajući na primjedbe o proturječnosti, zastupnik **Stazić** je objasnio da je radničko dioničarstvo itekako imalo smisla kada je počinjala pretvorba i privatizacija, kada je trebalo odlučivati kome ide, da li ide Kutli, Mutli i sličnima, ili radnicima koji su to stvarali. Danas, kada je sve opljačkano, radnicima prodavati maglu oko toga da će kroz radničko dioničarstvo dobiti neke vrijednosti predstavlja varanje tih radnika, rekao je.

U ime predlagatelja zastupnicima se ponovo obratio ministar **Vukelić** podsjećajući da se 2002. raspravljalo o istom tekstu izmjena i dopuna sa prolongacijom roka s 2003. na 2005. Upitao je nije li, ako je to sada magla, prije to bilo isto, te podsjetio na zaključke iz 2002. kojim je Vlada obvezana da u roku 60 dana predloži izmjene i dopune zakona kako bi se sankcionirao učinjeni kriminal u pretvorbi i privatizaciji. Ponovio je da prolongacija roka nije nikakva želja da se bilo što zamagli, nego da se taj postupak kvalitetno dovrši do kraja.

U ispravku je **Dragica Zgrebec (SDP)** objasnila da nije riječ o identičnoj izmjeni, da je 2003. dodan novi članak i propisane sankcije za one koji ometaju

rad revizije, te stoga što taj posao nije izvršen do kraja rok produžen na 2005. Ispravkom je reagirala i **Antičević-Marinović** i podsjetila da je Ustavni sud ukinuo novelu Kaznenog zakona, te da je prijedlog SDP-a s identičnim izmjenama Vlada odbila s obrazloženjem da nema potrebe zaoštavati kaznenu represiju. Na tvrdnju da produženje rada revizije neće utjecati na učinke koje želimo od revizije reagirao je **Željko Pecek (HSS)** a posloživši narodne uzrečice izrečene u raspravi zaključio kako je namjera produženja roka revizije da se stvari još odgode.

Koji će biti efekti minimalne izmjene?

Ne bi trebalo biti protiv izmjena Zakona kao što je to predložila Vlada, ali se treba upitati koji će biti efekti ovako minimalne izmjene Zakona, istaknula je u raspravi **Dragica Zgrebec (SDP)**, kojoj se čini da ciljevi iz obrazloženja i kako ih je uvodno naveo ministar uopće neće biti ostvareni. Podsjetila je da je Sabor raspravio konačno Izvješće Državnog ureda za reviziju o reviziji pretvorbe i privatizacije, donio određene zaključke te da bi trebalo postupiti po tim zaključcima. Vlada je nakon konačnog Izvješća predložila Saboru da ga primi na znanje, a sada se, kazala je, govori da postoje određeni problemi u reviziji, niz nepravilnosti i da bi to trebalo riješiti produženjem roka Zakona. I ona je istaknula da umjesto da se postupi po zaključcima nakon konačnog Izvješća predlaže izmjena Zakona koja nema smisla ukoliko neće biti i izmjena nekih drugih članaka Zakona. Naglasila je da bi ustvari trebalo zabrinuti izvješće Državnog odvjetništva da je veliki postotak oslobađajućih presuda uvjetovan i različitim stavovima u pogledu tumačenja propisa između odvjetništva, s jedne, i suda, s druge strane. Moramo se zamisliti koja je procedura donošenja zakona i kako mi olako propuštamo određene zakonske prijedloge, poručila je. Odvjetništvo, dodala je, upozorava i na problem neusklađenosti i nedorečenosti propisa s novonastalim društveno

ekonomskim odnosima, jer poneki nisu sadržavali ni kaznene sankcije. Trebali bi tražiti od Vlade da što hitnije u zakonsku proceduru stavi prijedloge zakona na koje ukazuje Državno odvjetništvo, a ne ovako jednu formalnu promjenu zakona koji je imao određeni rok trajanja i na temelju kojeg je i Državni ured za reviziju obavio svoju zadaću, zaključila je.

Dr.sc. **Slavena Leticu (neovisni)** zasmetao je jedan oblik fatalizma i teza tko je ukrao definitivno je ukrao, te je poručio da Sabor ima najmanje prava pristati na jedan takav tip amoralnog defetizma, malodušja, jer povijesni primjeri pokazuju da su ti procesi ipak ispravljivi.

Osvrnuo se i na dva posljednja slučaja privatizacije - Liburniju i TLM, napominjući da je kod TLM-a došlo do politizacije, davanja legitimiteta nekoj vrsti balvan revolucije i rušenja jednog javno potpuno legalno provedenog natječaja. Upozorio je i na natječaj za Hotelsko poduzeće Koločep, na zabrinjavajuće i apsolutno nedopustivo arbitriranje, preporuku dubrovačke gradonačelnice koja je javno podržala jednog od 14 kandidata, te osobno dao podršku natjecateljima bez profitnih interesa, pod firmom otok znanja. Ako produžujemo pokušajmo da i državna revizija i Vlada i HFP djeluju preventivno, kazao je dodajući kako bi bilo dobro da postoji i neka vrsta GONG-a, sistem ili saborskog ili građanskog nadzora procesa odlučivanja u privatizaciji koji bi preventivno sprečavao zlorabe.

Pero Kovačević (HSP) kao bit problema naveo je da su državna revizija i Državno odvjetništvo postigli puno u smislu utvrđivanja nezakonitosti, da su u 95 posto slučajeva utvrđene nezakonitosti. Podsjetio je i na poznato načelo u pravu da nešto što je stečeno nezakonito ne može nikad postati zakonito. No, mi u pretvorbi i privatizaciji imamo sasvim drugi pristup - nešto što je stečeno nezakonito postaje zakonito, kazao je, navodeći da je Državno odvjetništvo utvrdilo da je tu riječ o iznosu većem od milijardu eura. Predložio je da se iskoristi pravna mogućnost i uvede novi institut,

a to je da se Vladu i sva nadležna tijela obveže da u svim slučajevima kada je utvrđeno da su pretvorba i privatizacije provedene na nezakonit način obvežu da po službenoj dužnosti pokrenu postupak proglašavanja pravno ništavnim tako provedene pretvorbe i privatizacije za svaki konkretan slučaj. Time ne nastupaju štetne posljedice, te da se onemogućava da nešto što je nezakonito stečeno postane zakonito, kazao je, objašnjavajući da su u tom smislu i amandmani Kluba zastupnika HSP-a.

Sve se samo odgađa

Kako bi se spriječili daljnji poremećaji izazvani u gospodarstvu pretvorbom i privatizacijom, a utvrđeni u izvještaju revizije potrebno je pristupiti izmjeni zakona, ali ne samo produženjem roka kako je predloženo, već svih mogućih odredbi koje bi omogućile pokretanje postupaka i ispravile nepravdu i štetu nanesenu građanima Hrvatske, istaknula je mr.sc. **Alenka Košiša Čičin-Šain (HNS)**. Predloženim se, dodala je, cijela stvar samo odgađa i umjesto 1.558 predmeta imat ćemo možda 2.000, umjesto četiri pokrenuta postupka možda njih šest. To svakako nije cilj ovog Zakona, kazala je i istaknula da svrha treba biti ispravljanje nepravde i povrat sredstava, a to se jedino može postići ako se promijeni regulativa. Upitala je zašto se nije ili se ne ukine zastara na predmetima pretvorbe i privatizacije, zašto se nije svojevremeno prihvatila promjena kaznenog zakonodavstva kojim bi se moglo daleko više postići u sankcioniranju. Ne može se olako proći preko svih loše provedenih privatizacija. Do pravde, kako god bila dugotrajna, se jednog dana dolazi, da se to pokuša ispraviti očekuje 450 tisuća građana koji su izgubili svoja radna mjesta, kazala je, zaključujući da bi se time stvorio novi, kvalitetniji okvir za nove situacije, nove privatizacije.

Josip Leko (SDP) podsjetio je da je Sabor tri puta donosio zaključke o reviziji pretvorbe i privatizacije. Sada se spori kada su doneseni, kome su adresirani kao da je jedna Vlada hrvatska, a druga nije, kao da nemamo pravni kon-

tinuitet i kontinuitet loših posljedica privatizacije, istaknuo je.

Na odnosu Vlade prema predloženom zakonu, istaknuo je kako se naprosto ne zna kako ili se neće riješiti taj čvor. Njegovu je mišljenje da nije riječ o neznajući, nego o tomu da se želi zabetonirati, završiti s pretvorbom i privatizacijom i tako osloboditi odgovornosti one koji su u tome sudjelovali na hrvatski način. Produžuje se rok za reviziju, a nastavlja se s dosadašnjom praksom, a 93 posto te prakse bilo nezakonito. Ako se želi nešto učiniti treba prvenstveno tražiti nove modele privatizacije, tako da se ne dogodi TLM i uz kapital prodaje i posao, ni Liburnija čime se kompromitira i država, i privatizacija, istaknuo je. Upitao je i ima li smisla donositi zakon o nastavku revizije pretvorbe i privatizacije i time angažirati ograničene ljudske potencijale državne revizije, a revizija nije imala nikakve koristi. Zabrinjavajućim je ocijenio nastavak privatizacije po istom modelu, na dosadašnji način. To, nastavio je, govori da Vlada ne razmišlja o promjeni koncepcije, nego nastoji zadržati postojeću koncepciju, nastoji zadržati privatizaciju u svojim rukama i na taj način završiti taj proces, a ne pokušati osnovati bar neku radnu skupinu koja bi osmislila novi koncept. Vlada će nastaviti trošiti radnu energiju, sposobnosti, a rezultat će biti kao i do sada, dakle 93 posto nezakonite privatizacije, a posljedice će biti tko je jamio jamio je, zaključio je.

Ministar **Vukelić** je podsjetio da se revizija u slučajevima gdje je već obavljena ne može ponoviti osim ako se ne dođe do novih činjenica i dokumenata koji upućuju na povredu zakona. Ponovio je i da se svake godine obavlja revizija HFP-a i ta i revizija svih privatizacija koje se obavljaju putem Fonda mogu biti temelj da i nadležno tijelo pokrene dodatnu reviziju pojedine privatizacije ako ocijeni da za to ima potrebe.

Nepošteno dobiveno nikad ne može postati pošteno

Nikola Vuljanić (HNS) upitao je koja je svrha Zakona, što će se napraviti,

hoće li se poništiti nešto od privatizacija za koje je ustanovljeno da su definitivno loše napravljeni. Kao primjer naveo je Karlovačku pivovaru koja je ediktom praktično prodana nekome tko je u taj posao uložio malo novca, a izvukao dovoljno da kupi veći dio Poreča. Kao dodatni aspekt naveo je da je Hrvatska potpisnik brojnih međunarodnih sporazuma, ugovora i sl. koji je obvezuju da ih primjenjuje ispred hrvatskih zakona. Podsjetio je da je 1996. donijet Zakon o normalizaciji odnosa sa SR Jugoslavijom, a u aneksu G se govori o pravima jugoslavenskih građana na imovinu koju su imali u Hrvatskoj i obrnuto. Istaknuo je i da Zakon o obveznim odnosima govori o vraćanju imovine stečene na nepravni način i to u punom iznosu sa zateznim kamatama. Očito je da privatizacijski model koji je započeo 90-ih nikada neće postati pravi model, te da se nikada ni jedan pošten građanin Hrvatske neće složiti da je gotovo. Iz toga je izvukao i tri zaključka - nije gotovo, neće biti gotovo ni za godinu dana, platit ćemo sve to još jednom. Istaknuo je i da građani očekuju da Sabor poništi ono što je napravljeno nepošteno, jer što je dobiveno nepošteno nikada ne može postati poštenim. Trebalo bi pronaći model koji bi na pošten način sadašnje državno vlasništvo pretvorio u privatno. Ako i danas to ne napravimo, nemojmo se zavaravati da smo guranjem prašine ispod tepiha stvar riješili, kazao je.

Podsjećajući da je Sabor prihvatio izvješće Državnog ureda za reviziju, **Antun Kapraljević (HNS)** je kazao da se predloženim produženjem roka želi reći da su oni nešto zatajili, da nisu napravili dobro izvješće, da su se pojavila neka nova poduzeća, da je netko nekoga prijavio, a rok je odavno istekao. Produženjem roka bacamo maglu, sijemo mrak na sve ono što smo do sada pokušali kao ispraviti. Ovo što se sada radi je čisto bacanje prašine narodu u oči i sijanje lažnih obećanja da će se možda nešto napraviti. Neće, kazao je.

Zvonimir Mršić (SDP) naglasio je da bi možda bilo dobro da glavna državna revizorica kaže postoji li doista potreba da se produži rok. Predložio je da se

dogovori produžetak ne za godinu, nego dvije, tri, pet godina, ali da se onda kaže da će se sva poduzeća koja su bila u procesu pretvorbe i privatizacije podvrgnuti reviziji. Upitao je i što je s poduzećima koja su pretvorena 1993., a država u njima još danas ima nekakav udio. Možda bi se kod 51 posto mogla tražiti revizija, ali što s poduzećima gdje država ima 49, ili 26 posto vlasništva. Nije se složio s ministrom da ima ovlaštenih osoba koje mogu pokrenuti reviziju ako nešto neupitno upućuje da je bilo povreda zakona. Onda to, nastavio je, ne radi državna revizija, nego Državno odvjetništvo. I on je istaknuo kako treba promijeniti mnoge druge članke Zakona kako bi se pokazala volja i spremnost sankcionirati one koji su odgovorni. A odgovorni su, dodao je, i oni u državnoj upravi koja je omogućila takvu pretvorbu i privatizaciju. Uspije li se doći do tih zaključaka, dogovoriti da se sankcioniraju te osobe, građanima će se moći reći da je bilo nepravilnosti, da ih možda ima još u nekim poduzećima, te se zato od revizije traži da nastavi revizije, a svi će na neki način biti sankcionirati. Do tada se postavlja pitanje čemu produžavati rok za nešto što ne znamo što će biti sadržaj, predmet rada državne revizije u narednih godinu dana, zaključio je.

Ne odreći se kontrole nezakonitog postupanja

U petominutnoj raspravi po klubovima, **Zlatko Tomčić** ponovio je stav **Kluba zastupnika HSS-a** da privatizacija neće biti završena do 30. rujna 2006., da se država ni u kom slučaju ni za staru, ni za privatizaciju koja će se tek događati ne smije odreći kontrole nezakonitog postupanja onih koji su u tom procesu sudjelovali. Ponovio je i da se mogu tražiti neka nova rješenja, a ne samo govoriti o datumima. Ako hoćemo biti transparentni Državni ured za reviziju mora i dalje imati te ovlasti, kazao je, dodajući kako bi Vlada, osim produžetka roka, mogla razmisliti i o drugim promjenama Zakona, u smislu prava ovlaštenika, da li bi možda bilo potrebno i za 1.200, ili 1.300 poduzeća za koja

nitko nije podnio zahtjev uvrstiti u reviziju. Dok god ima bilo kakve šanse da se istjera pravda treba produžavati ovaj zakon, davati mu nove sadržaje, a ako to neće pristati ova Vlada, pristat će neka druga, zaključio je.

Osnovna mana predloženog zakona je što se samo produžuje rok, istaknuo je u ime **Kluba zastupnika HSP-a** mr.sc. **Miroslav Rožić**, podsjećajući i na manjkavosti koje su iznijeli i drugi klubovi, posebno Klub zastupnika SDP-a. Ostane li se samo u domeni produženja roka sa svim pravnim i nomotehničkim manjkavostima, taj pristup izaziva dvojbu kako se zapravo samo pred javnošću želi dobiti alibi oko nastavka revizije pretvorbe i privatizacije. Klub ne može glasovati za takav zakon koji je posve bespotreban za privatizaciju koja se odvija sada, posve neprovediv u svezi s privatizacijom do sada, nego želi od Vlade prijedlog po kojem će se moći razvlastiti sve koji su protuzakonito do sada stekli imovinu. Jer ako ih ne možemo kazneno progoniti moramo im oduzeti ono što su protuzakonito stekli, kazao je.

U raspravu se uključio i potpredsjednik Vlade **Damir Polančec** ponavljajući sadržaj članaka 11. i 19. Zakona. Produžavanjem roka omogućujemo i da se u slučaju pojave bilo kakvih novih, relevantnih podataka može obaviti i revizija nad 1.300 poduzeća koja su privatizirana do travnja 2001., a nisu bila obuhvaćena revizijom. Daje se i mogućnost Državnom uredu za reviziju da, čak i u slučajevima kada je dao pozitivno mišljenje, ako se pojave neke nove, relevantne činjenice prihvati te činjenice i pokrene postupak revizije. Naglasio je da nema govora o tomu da se želi ostaviti u magli daljnji proces privatizacije i da se ne želi revizija poduzeća koja su u privatizaciji od 2001. do danas. Ponovio je da Državni ured za reviziju svake godine radi reviziju poslovanja HFP-a, u sklopu toga je i analiza privatizacije svakog pojedinog poduzeća koje se u toj godini dogodilo. Zakon mora ostati živ da bismo imali mogućnosti u slučaju pojavljivanja novih dodatnih informacija ponovno pokrenuti reviziju svega što je revidirano, mogućnost revizije i onih

poduzeća za koje nije podnijet zahtjev, kazao je.

Nema nevinih kod ovog Zakona, svi su jednako krivi - i oni koji su otimali i oni koji su držali vreću.

Predloženi zakon je loš, kazao je u ime **Kluba zastupnika DC-HSLS-LS-a Frano Piplović** ističući da u Klubu drže da nema nevinih kod ovog Zakona, da su svi jednako krivi - i oni koji su otimali i oni koji su držali vreću. Jer kako postaviti odgovornost prema osobama iz drugih političkih stranka koje su se okoristile primjenom tog Zakona, znali su da ima slabih strana, međutim nisu se libili uzeti poduzeća, doći do mnogih bogatstava. Odgovornost za ovaj Zakon ne snosi samo jedna politička stranka, snosi je dosta političkih stranaka koje su bile utjecajne u hrvatskom društvu, kazao je, poručujući kako bi se trebalo okrenuti tomu kako izići iz rasprava u kojima se vrti u krug, godinama jedni druge optužuju, a loše poruke se svima objijaju o glavu.

Tvrđnja da su svi krivi netočna je, to je zamagljivanje, bacanje prašine u oči, kriva je bila vladajuća garnitura, kazao je u ispravku **Zdenko Antešić (SDP)**.

Klub zastupnika HDZ-a će podržati predloženi zakon, uvažavajući razloge koje je iznijela Vlada, da posao nije do kraja obavljen, da ga treba izvršiti do kraja, najavio je u petominutnoj raspravi u ime Kluba **Dražen Bošnjaković**. Naglasio je da ne mogu prihvatiti teške riječi da se predloženim zakonom baca prašina u oči, da se želi stvoriti još veća magla u privatizaciji. Nije se složio s argumentacijom da se više ništa ne može učiniti, zamijetivši da su svi previše koncentrirani na kazneno-pravni aspekt, žele ljude u zatvoru. Zaboravlja se da su ugovori o pretvorbi i privatizaciji građansko-pravni ugovori, da podliježu Zakonu o obveznim odnosima.

Još uvijek nismo zakasnili s institutom utvrđivanja ništavnosti takvih ugovora

koji su bili u suprotnosti sa Zakonom o obveznim odnosima, a koji kaže da je ništavan onaj ugovor koji je suprotan Ustavu, prisilnim propisima ili moralu, kazao je i naglasio da bi trebalo ići u tom smjeru. Državna bi tijela trebala još jedanput pregledati sve te ugovore, dokumente i vidjeti postoji li mogućnosti korištenja tog instituta, jer tu nema zastare. Ono što je ništavno ništavno je, to znači da takvog ugovora nije bilo, vraća se sve što je temeljem ugovora dobiveno, zaključio je.

Još uvijek nismo zakasnili s institutom utvrđivanja ništavnosti takvih ugovora koji su bili u suprotnosti sa Zakonom o obveznim odnosima, a koji kaže da je ništavan onaj ugovor koji je suprotan Ustavu, prisilnim propisima ili moralu.

Zakon je neprovediv, kazao je u ime **Kluba zastupnika IDS-a Damir Kajin**. Ističući da se ne može danas revidirati pretvorbu, upitao je tko će danas revidirati način na koji je Agrokor stekao čitav niz poduzeća u Hrvatskoj kad mu je vlast bila jamac za zajmove. Pretvorba je danas u poziciji kada je nije moguće revidirati. Možemo samo voditi računa da se buduće privatizacije ne dešavaju po scenariju Liburnije, poručio je.

U završnom osvrtu na raspravu, ministar gospodarstva, rada i poduzetništva **Branko Vukelić** ponovio je da predloženo produženje roka za godinu dana pruža mogućnost ponovne ili novih revizija. To s druge strane otvara mogućnost da sa živućim Zakonom idemo i u sadržajne promjene, kazao je. Nema razloga odustati od postojanja Zakona, Sabor će u raspravama po sljedećim točkama dati zaključke što dalje činiti po pitanju pretvorbe i privatizacije, odnosno njihove revizije, zaključio je.

GLASOVANJE

Na predložene amandmane u ime Vlade očitovao se potpredsjednik Vlade **Damir Polančec** te je prihvatio sva tri amandmana Odbora za zakonodavstvo. Vežano za amandmane zastupnika Pere Kovačevića i Kluba zastupnika HSP-a, predsjednik Hrvatskog sabora **Vladimir Šeks** je izvijestio da nisu podneseni u skladu s Poslovníkom, te podsjetio na članak 163. stavak 3. da se amandmani mogu podnositi samo na članak obuhvaćen predloženim izmjenama i dopunama. Amandmani Kluba zastupnika HSP-a odnose se na promjenu naziva Zakona i jedan članak koji sasvim mijenja sadržaj Zakona, objasnio je. S tim se tumačenjem u ime Kluba zastupnika HSP-a nije složio **Pero Kovačević** koji je istaknuo da se odredbom koja se mijenja stavlja u funkciju svih 20 i nešto odredbi koje su u Zakonu sadržani. Zatražio je tumačenje Odbora za Ustav i Poslovník, te to traženje ponovio i nakon još jednog obrazloženja predsjednika Sabora o suprotnosti amandmana s Poslovníkom. Na primjedbu zastupnika Kovačevića da se ne može ići na glasovanje do očitovanja Odbora, predsjednik Sabora Šeks odgovorio je da, ako nije zadovoljan tumačenjem i ako smatra da se radi o pogrešnom tumačenju predsjednika Sabora, to kasnije može raspraviti na Odboru za Ustav i Poslovník, te ići i na Ustavni sud.

Zlatko Tomčić u ime **Kluba zastupnika HSS-a** zamijetio je da su se u raspravi predstavnici Vlade složili da, umjesto jedine odredbe koje se mijenja, treba unijeti i još neke novine u Zakon, a da je Vlada u međuvremenu od toga odustala.

Predsjednik Hrvatskog sabora nakon toga stavio je na glasovanje predloženi zakon, a predložene su izmjene Zakona o reviziji pretvorbe i privatizacije, zajedno s prihvaćenim amandmanima, prihvaćene sa 83 glasa "za", 13 "suzdržanih" i četiri "protiv".

N.B.

PRIJEDLOG ZAKONA O ZAŠTITI OD IONIZIRAJUĆEG ZRAČENJA I SIGURNOSTI IZVORA IONIZIRAJUĆEG ZRAČENJA

Usklađivanje mjera zaštite s međunarodnim propisima

Zastupnici Hrvatskog sabora su većinom glasova prihvatili Prijedlog zakona o zaštiti od ionizirajućeg zračenja i sigurnosti izvora ionizirajućeg zračenja.

Zakonom se određuju načela i mjere zaštite od ionizirajućeg zračenja, postupanje u izvanrednim događanjima, način skladištenja i zbrinjavanja radioaktivnog otpada te nadzor nad provedbom mjera zaštite od ionizirajućeg zračenja, a sve radi osiguranja i smanjivanja rizika po život i zdravlje ljudi i okoliša.

O PRIJEDLOGU

U prikazu ovog Prijedloga zakona poslužili smo se izlaganjem državnog tajnika Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi **Ante Zvonimira Golema** koji je obrazlažući Prijedlog rekao "Prijedlogom zakona o zaštiti od ionizirajućeg zračenja u Republici Hrvatskoj uskladije se legislativa s dokumentom Međunarodne agencije za atomsku energiju pod nazivom "Osnovni standardi za zaštitu od ionizirajućeg zračenja i sigurnosti ionizirajućeg zračenja" u kojem su detaljno razrađena teorijska i provedbena načela te kriteriji i osnove za izgradnju infrastrukture za provedbu mjera zaštite od ionizirajućeg zračenja kakav bi trebala uspostaviti svaka država." Također je i Europska unija propisala da sve njene članice moraju ujednačiti razinu zaštite sukladno preporukama međunarodnih organizacija. Dosadašnji propisi određivali su mjere koje imaju za cilj povećanje operativne sigurnosti pri radu s izvorima ionizirajućeg zračenja, sprje-

čavanje okolnosti koje mogu prouzročiti izvanredni događaj i svođenje mogućih posljedica na minimum ali u njima nisu bile predviđene mjere sigurnosti koje treba poduzeti u cilju sprečavanja oštećenja, gubitka, krađe i nedozvoljenog pristupa izvoru ionizirajućeg zračenja ili njegovog premještanja tj. mjere fizičke zaštite. Predloženim odredbama dana je osnova za daljnju razradu mjera zaštite koja će se propisati podzakonskim aktima, povećava se operativna sigurnost pri radu s izvorima, sprječavanje okolnosti koje mogu prouzročiti izvanredan događaj, svođenje moguće štete na minimum ali i osiguravanje mjera fizičke sigurnosti takvih izvora. Novim zakonskim prijedlogom bi, kako je obrazložio državni tajnik, upravne poslove na području zaštite od ionizirajućeg zračenja obavljao Državni zavod za zaštitu od zračenja koji bi vodio i zbrinjavanje radioaktivnog otpada i izvora bez posjednika, a upravni nadzor nad provedbom ovog zakona i propisa donesenih na temelju ovog zakona obavljalo bi Ministarstvo zdravstva koje bi provodilo i inspekcij-ski nadzor.

RADNA TIJELA

Odbor za zakonodavstvo podupire prihvaćanje ovog Zakona.

Odbor za europske integracije nema primjedbi na ovaj Prijedlog, te smatra da je usklađen s pravnom stečevinom Europske unije i da ispunjava obveze iz Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju.

Odbor za rad, socijalnu politiku i zdravstvo podupire prihvaćanje ovog

Prijedloga, a sve primjedbe, prijedloge i mišljenja, koja se odnose na nedostatak kvantitativnih određenja granice zračenja za pojedine skupine stanovništva i prevelikih ovlasti Državnog zavoda za zaštitu od ionizirajućeg zračenja, a pre-male ovlasti ministarstva koje bi trebalo donositi propise i podzakonske akte, uputit će predlagatelju da ih uzme u obzir prilikom izrade Konačnog prijedloga zakona.

Odbor za prostorno uređenje i zaštitu okoliša prihvaća donošenje ovog Prijedloga zakona, a sve primjedbe, prijedloge i mišljenja će uputit predlagatelju da ih uzme u obzir prilikom izrade Konačnog prijedloga zakona.

RASPRAVA

Usklađivanje s novim preporukama Međunarodne agencije za atomsku energiju

Raspravu je otvorio u ime Kluba zastupnika HDZ-a zastupnik dr. sc. **Andrija Hebrang (HDZ)** izjavivši da je ovo jedan od vrlo važnih zakona, te da se Hrvatska još 1993. priklonila svim međunarodnim zahtjevima Međunarodne agencije za atomsku energiju u Beču, CRP-a u New Yorku, te Svjetske zdravstvene organizacije koji obuhvaćaju ovu problematiku. Te godine je utemeljen i Zavod za zaštitu od zračenja. Ovim Prijedlogom zakona želi se udovoljiti dvama novim uvjetima, koje je kao preporuke naznačila Međunarodna agencija za atomsku energiju, od kojih je jedan da se postrože uvjeti oko čuvanja, tran-

sporta i rukovanja izvorima zračenja, za koje zastupnik smatra da su dobro regulirani. Međutim, druga odrednica koja prema njegovom mišljenju zahtijeva širu raspravu jest činjenica da se nigdje u zakonu ne spominje niti jedna veličina, dimenzija ili odrednica količine već se sve prepušta pravilnicima što za ovako važan zakon nije poželjno. Zastupnik se također osvrnuo na neke nelogičnosti u sustavu hijerarhije i raspodjele dužnosti, te smatra da većinu ovlasti ne bi trebao imati Zavod za zaštitu od zračenja već da bi trebale biti podijeljene s nadležnim ministarstvima. Na kraju izlaganja je naglasio da, unatoč ovim manjim zamjerkama koje bi trebale biti ispravljene do slijedećeg čitanja, je ovaj Prijedlog zakona dosta kvalitetan i prije svega potreban modernom društvu.

Slijedeći je u raspravi govorio zastupnik **Nikola Ivaniš (PGS)** u ime Kluba zastupnika HNS/PGS-a. Rekao je da njegov klub zastupnika drži, kao što je već i prije u raspravi izneseno, da ovako načelan zakon nije ono što nam treba, te da tridesetak podzakonskih akata koji će biti doneseni mogu u cjelini izmijeniti bit zakona. "Zbog toga" dodao je "zaista držimo da se moraju propisati neke maksimalno dopuštene doze npr. za pučanstvo, ljude koji profesionalno rade. Odredbe tko se smije, a tko ne smije izlagati zračenju, u smislu dobi, doza, zatim djelatnosti koje se izuzimaju iz nadzora i još čitav niz stvari koji bi Zakon učinile kvalitetnijim i smanjile potrebu za podzakonskim aktima".

Druga kritika je kao i u prethodnog zastupnika išla u smjeru bolje formalne uredenosti ovlasti. Na kraju izlaganja Ivaniš je podupro Prijedlog uz napomenu da se do slijedećeg čitanja u njega uvedu nadopune.

Ukorak sa suvremenim svjetskim izazovima

U pojedinačnoj raspravi riječ je prva uzela zastupnica **Ruža Lelić (HDZ)** koja je naglasila da Hrvatski sabor već dugi niz godina prati i uređuje ovu problematiku, a ovim novim Prijedlogom zakona ide u korak sa suvremenim svjetskim izazovima. Podržala je izlaganje zastupnika Andrije Hebranga i mišljenje Odbora za rad, socijalnu politiku i zdravstvo. Dodala je da bez obzira na sve navedeno u ovom Prijedlogu ima bitnih i pozitivnih pomaka, te da je usklađen sa stečevinama Europske unije.

Propisati minimalne i maksimalne doze dopuštene doze zračenja

Slijedeći je u raspravi govorio zastupnik **Stjepan Bačić (HDZ)** podsjetivši da se "poslije 2001. godine, nakon 11. rujna, pokazalo da opasnosti od terorizma postaju naročito izražene, te se onda pristupilo i usuglašavanju s novim smjernicama Međunarodne agencije za zaštitu od atomskog zračenja kojima i mi prilagođavamo svoje zakone." Naglasio je da

je ono što je do sada izrečeno u raspravi konstruktivno, a posebno se osvrnuo na prevelike ovlasti Državnog zavoda upućujući još jednom na nelogičnost da Zavod donosi pravilnik i vrši kontrolu istog. Uputio je predlagatelja na mišljenje Odbora za rad, socijalnu politiku i zdravstvo koje je sugeriralo da Državni zavod daje prijedloge, a ministar donosi pravilnike. Predložio je također da se u Zakon unesu kvantitativna određenja dozvoljenih maksimalnih i minimalnih doza zračenja, te je zaključio izlaganje potporom ovom Prijedlogu zakona uz nužne korekcije do slijedećeg čitanja.

Zastupnik **Ivo Josipović (neovisni)** je sugerirao da se u prekršajnim odredbama ne navode specifikacije kako će inspektor na licu mjesta postupati jer s time interferira Zakon o prekršajima te se tako stvara jedan lex specialis koji će otežati redovito vođenje postupka u slučaju prekršaja.

U zaključnom izlaganju državni tajnik **Ante Zvonimir Golem** je zahvalio na raspravi koja je, prema njegovim riječima, bila konstruktivna te će uvelike olakšati Vladi pripremu Prijedloga zakona za drugo čitanje.

Zastupnici Hrvatskog sabora su većinom glasova, sa 94 glasa "za" i 1 "suzdržanim", prihvatili Prijedlog zakona o zaštiti od ionizirajućeg zračenja i sigurnosti izvora ionizirajućeg zračenja. Sve primjedbe i prijedlozi uputit će se predlagatelju radi pripreme Konačnog prijedloga zakona.

A.F.

PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O DOPUNAMA ZAKONA O BLAGDANIMA, SPOMENDANIMA I NERADNIM DANIMA U REPUBLICI HRVATSKOJ (PREDLAGATELJ: VLADA RH); PRIJEDLOG ZAKONA O DOPUNI ZAKONA O BLAGDANIMA, SPOMENDANIMA I NERADNIM DANIMA U REPUBLICI HRVATSKOJ (PREDLAGATELJ: KLUB ZASTUPNIKA IDS-A

Zastupnici su većinom glasova donijeli Zakon o dopunama zakona o blagdanima, spomendanima i neradnim danima u Republici Hrvatskoj, čiji je predlagatelj Vlada Republike Hrvatske.

Većinom glasova je odbijen Prijedlog zakona o dopuni zakona o

blagdanima, spomendanima i neradnim danima u Republici Hrvatskoj, koji je predložio Klub zastupnika IDS-a.

I jednim i drugim prijedlogom uvodi se 25. rujna kao spomendan na donošenje Odluke o pripajanju Istre, Zadra i otoka matici Hrvatskoj.

O PRIJEDLOZIMA

O prvom Prijedlogu čiji je predlagatelj Vlada RH govorio je državni tajnik **Antun Palarić**. Vlada RH predlaže da se kao spomendan u RH obilježi 25. rujna kao spomen na 25. rujana 1943. godine kada je u Pazinu zasjedao pokraj-

ski Narodnooslobodilački odbor za Istru i kad je donesena i potvrđena Odluka o pripajanju Istre, Zadra i otoka matiči Hrvatskoj. Na taj način zaokružen je teritorij RH na zapadu, definirane su i granice RH koje nitko ne može osporiti i to je jedan od ključnih datuma za noviju hrvatsku povijest. Nakon raskida državnopravnih veza s državama članicama bivše Jugoslavije i agresije koja je uslijedila, stiglo je i međunarodno priznanje hrvatske države. Predlažemo da se dan 15. siječanj obilježi kao spomen dan, kad nas je priznalo svih 12 tadašnjih država članica Europske zajednice te Austrija, Poljska, Mađarska i Malta.

U ime drugog predlagača govorio je zastupnik **Damir Kajin (IDS)**. IDS ovu inicijativu predlaže u znak pijeteta oko 17 tisuća stradalih Istrijana u II. svjetskom ratu, a cilj je vrednovanje Narodnooslobodilačkog rata. Suditi i pregovarati o prošlosti mogu jedino oni koji su u tome sudjelovali, a borci NOR-a iz Istre su se opredijelili upravo za 25. rujna, temeljem čega Županija istarska i slavi svoj dan. Zato predlažemo 25. rujna kao spomendan RH, rekao je Kajin. Pazinskim odlukama prvi put u svom povijesnom pamćenju Istra, Rijeka i pripadajući otoci oslobađaju se nakon 13 stoljeća pod tuđinskim vlastima. To su bili osnovni razlozi zašto je SAB Županije istarske procijenio da taj datum treba obilježavati i na nacionalnoj razini. Damir Kajin na kraju je zaključio: "Da nije bilo narodnooslobodilačke borbe nikada Istra ne bi bila dio Hrvatske, da nije bilo 17 tisuća žrtava nikada Istra ne bi bila ni u Hrvatskoj, da nije bilo Josipa Broza Tita koliko god nekome to izgledalo kontroverzno nikada Istra ne bi bila u Hrvatskoj, odnosno Sloveniji".

RADNA TIJELA

O Prijedlogu zakona o dopunama Zakona o blagdanima, spomendanima i neradnim danima u Republici Hrvatskoj, s Konačnim prijedlogom Zakona, koji je predložila Vlada RH, izvješće su dali **Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav i Odbor za zakonodavstvo**.

Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav raspravio je ovaj Prijedlog zakona kao matično radno tijelo. Odbor je u raspravi podržao rješenja iz Prijedloga zakona. Nakon rasprave Odbor je jednoglasno predložio Hrvatskom saboru da donese Zakon o dopunama Zakona o blagdanima, spomendanima i neradnim danima u Republici Hrvatskoj.

Odbor za zakonodavstvo podupire donošenje ovog Zakona i ne protivi se prijedlogu predlagatelja da se ovaj Zakon donese po hitnom postupku, kao ni da stupi na snagu danom objave u "Narodnim novinama". Na tekst Konačanog prijedloga Odbor nema primjedaba.

O Prijedlogu zakona o dopuni Zakona o blagdanima, spomendanima i neradnim danima u Republici Hrvatskoj, koji je predložio Klub zastupnika IDS-a, izvješće su dali **Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav i Odbor za zakonodavstvo**.

Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav raspravio je ovaj Prijedlog zakona kao matično radno tijelo. Odbor je u raspravi utvrdio da je pitanje iz ovog Prijedloga zakona na odgovarajući način uređeno Prijedlogom zakona koji je podnijela Vlada Republike Hrvatske. Nakon rasprave Odbor je jednoglasno predložio Hrvatskom saboru da donese sljedeći zaključak. Ne prihvaća se Prijedlog zakona o dopuni Zakona o blagdanima, spomendanima i neradnim danima u Republici Hrvatskoj koji je podnio Klub zastupnika IDS-a iz razloga iznesenih u raspravnom dijelu ovog izvješća.

Odbor za zakonodavstvo ne podupire donošenje ovog Zakona iz razloga što je njihov sadržaj sadržan u Prijedlogu zakona o dopunama Zakona o blagdanima, spomendanima i neradnim danima u Republici Hrvatskoj, s Konačnim prijedlogom zakona.

RASPRAVA

Potpora Vladinu prijedlogu

U ime Kluba zastupnika HDZ-a govorio je **Lino Červar (HDZ)**. Klub zastu-

pnika HDZ-a daje potporu Konačnom prijedlogu zakona o blagdanima, spomendanima, i neradnim danima u RH koji je dostavila Vlada RH, a kojima će se dan donošenja Odluke o sjedinjenju Istre, Rijeke, Zadra i otoka s maticom zemljom 25. rujna, te dan međunarodnog priznanja RH 15. siječnja proglasiti spomendanima. Pazinske odluke od 13. rujna i 25. rujna predstavljaju Deklaraciju o oslobođenju Istre i njezinom sjedinjenju s domovinom, rekao je Červar. 25. rujna dogodilo se sjedinjenje Istre, Rijeke, Zadra i otoka s maticom zemljom, a s 13. rujnom dogodilo se i političko-pravno sjedinjavanje s domovinom Hrvatskom. To je bio važan korak u antifašističkoj borbi i presudan korak na teškom i krvavom putu u konstituiranju Hrvatske kao države u svjetskoj zajednici slobodnih naroda, istaknuo je Červar. Na kraju je zaključio da Klub zastupnika HDZ-a daje potporu obilježavanju ovih velikih događaja od posebnog značaja za našu domovinu s porukom da svake godine prilikom obilježavanja ovih spomendana ne prihvaćamo to iskazivanje nacionalne dimenzije kao iritantnu političku ideologiju, već kao istinsku težnju da svoj na svome uz nadahnuće povijesnih pobjeda zajednički modeliramo dugoročnu nacionalnu viziju i projekte.

U ime Kluba zastupnika HNS/PGS-a govorio je zastupnik **Dragutin Lesar (HNS/PGS)**. Klub HNS-a u cijelosti podržava prijedlog Vlade i dio prijedloga IDS-a. Što se tiče mog osobnog glasa, rekao je Lesar, on će ovisiti o tome kako će se Vlada očitovati o amandmanima koje su podnijeli kolegica Zgrebec i kolega Pavlic zajedno sa mnim. Dragutin Lesar je naglasio da je potrebno uvrstiti u Zakon i spomendan koji se odnosi na Međimurje, odnosno Versajski ugovor, kad je Međimurje pripalo Hrvatskoj.

U ime Kluba zastupnika HSP-a govorio je zastupnik **Miroslav Rožić (HSP)**. Rekao je da je naslov Zakona sam po sebi zbunjujući. Postavlja se pitanje što su blagdani, što su spomendani, što su neradni dani, postoje li blagdani koji nisu neradni dani i sl. Klub zastupnika

HSP-a smatra da bi novim Zakonom trebalo odrediti kratko i jasno koji su državni praznici i koji su neradni dani u Republici Hrvatskoj, a sve ostale spomendane obilježiti i dostojanstveno proslaviti na drugi način, a ne određivati zakonom, rekao je Lesar.

U spomendane i 9. siječnja

Nakon ovog uslijedila je pojedinačna rasprava, za riječ se javila zastupnica **Dragica Zgrebec (SDP)**. Rekla je da podržava i jedan i drugi Prijedlog zakona, s obzirom na to da je Vlada u svoj zakon unijela i prijedlog Kluba zastupnika IDS-a. Dakle, da spomendanima u Hrvatskoj obilježavaju 25. rujna kao sjećanje na sjedinjenje Istre, Dalmacije i dalmatinskih gradova i otoka i 15. siječnja kada je Hrvatska međunarodno priznata kao samostalna država. Zgrebec je istaknula da je ona supotpisnica amandmana kojim bi se obilježio spomendan kada je Međimurje raskinulo veze s Mađarskom.

Za riječ se javio zastupnik **Željko Pavlic (MDS)** koji je također rekao da kao potpisnik amandmana podržava da se 9. siječanj kao dan donošenja rezolucije o odcjepljenju Međimurja od mađarske uprave, proglasi spomendanom u RH.

U nastavku je govorio zastupnik **Velimir Pleša (HDZ)**. Rekao je da podržava amandman koji su podnijeli zastupnici Lesar i Pavlic, te zastupnica Zgrebec. Naglasio je da je 9. siječanj važan, jer se tad prvi put očitovala politička volja da Međimurje pripadne Kraljevini kojoj je tad pripadala Hrvatska.

Zaključno u ime Kluba zastupnika HSU-a govorio je **Josip Sudac (HSU)** podržavši Prijedlog zakona i posebno amandman.

Državni tajnik **Antun Palarić** je na kraju rekao da Vlada izuzetno cijeni sve krajeve Republike Hrvatske i da će Vlada gore spomenuti amandman, kada za to dođe vrijeme prihvatiti.

U raspravi je govorio **Damir Kajin (IDS)**, kao predlagatelj drugog zakona.

Još jednom je naglasio da su Pazinske odluke imale važnu povijesnu ulogu i da je 25. rujna 1943. godine veliki dan Hrvatske integracije jednako značajan za Hrvatsku koliko i za Istru i da ga treba obilježavati. Ovime je rasprava zaključena.

Zastupnici su većinom glasova sa 89 "za" i 11 "suzdržanih" donijeli Zakon o dopunama Zakona o blagdanima, spomendanima i neradnim danima u Republici Hrvatskoj. Amandmane koje su podnijeli zastupnici Dragutin Lesara i Željko Pavlic i zastupnica Dragica Zgrebec; u članku 1. stavku 1. i stavku 2., predlagatelj je prihvatio u svom očitovanju.

Zastupnici većinom glasova, 71 glasa "za", 12 "suzdržanih" i 11 "protiv" nisu prihvatili Prijedlog zakona o dopuni Zakona o blagdanima, spomendanima i neradnim danima, predlagatelja Kluba zastupnika IDS-a, sukladno prijedlozima radnih tijela.

I. Č.

PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU UGOVORA IZMEĐU REPUBLIKE HRVATSKE I REPUBLIKE SAN MARINO O IZBJEGAVANJU DVOSTRUKOG OPOREZIVANJA POREZIMA NA DOHODAK

Zastupnici su većinom glasova donijeli Zakon o potvrđivanju Ugovora između Republike Hrvatske i Republike San Marino o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja porezima na dohodak, čiji je predlagatelj Vlada RH.

Polazna osnova za pregovore pri sklapanju ugovora o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja porezima na dohodak i na imovinu kao i u većini država, jest Model ugovora o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja porezima na dohodak i na imovinu Organizacije za ekonomsku suradnju i razvoj (OECD). Potpisivanje Ugovora o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja porezima na dohodak između Republike Hrvatske i Republi-

ke San Marino je nužan slijed aktivnosti koje Republika Hrvatska poduzima glede povećanja stupnja uzajamne gospodarske suradnje između Republike Hrvatske i Republike San Marino. Ugovorom između Republike Hrvatske i Republike San Marino o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja porezima na dohodak uređuju se načini izbjegavanja dvostrukog oporezivanja dohotka i dobiti. Jedna od najvažnijih definicija Ugovora jest definicija rezidenta, pomoću koje se izbjegava dvostruko oporezivanje hrvatskih rezidenata. Hrvatskim građevinskim i sličnim poduzećima omogućuje se da ne plaćaju porez na dobit u Republici San Marino, ako ti radovi

traju kraće od 12 mjeseci. Također će se omogućiti hrvatskim zrakoplovnim i pomorskim društvima koji obavljaju prijevoz robe ili putnika između Republike Hrvatske i Republike San Marino, plaćanje poreza na ostvarenu dobit isključivo u Republici Hrvatskoj. Završnim odredbama ovog Ugovora propisano je da će hrvatska društva u Republici San Marino imati status i pogodnosti kao i društva te države.

Odbor za zakonodavstvo podupire donošenje ovog Zakona i ne protivi se prijedlogu predlagatelja da se ovaj Zakon donese po hitnom postupku. Na tekst Konačnog prijedloga Odbor nema primjedaba.

Odbor za financije i državni proračun raspravljao je o predmetnom Zakonu kao matično radno tijelo. Odbor je odlučio jednoglasno predložiti Hrvatskom saboru donošenje Zakona o potvrđivanju Ugovora između Republike

Hrvatske i Republike San Marino o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja porezima na dohodak.

Zastupnici su bez rasprave sa 92 glasa "za" i 1 "suzdržanim" donijeli Zakon o potvrđivanju Ugovora između

Republike Hrvatske i Republike San Marino o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja porezima na dohodak.

I.Č.

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O DOPUNI ZAKONA O OBVEZAMA I PRAVIMA DRŽAVNIH DUŽNOSNIKA

Zastupnici Hrvatskog sabora su većinom glasova, po hitnom postupku, prihvatili Konačni prijedlog zakona o dopuni Zakona o obvezama i pravima državnih dužnosnika.

Konačnim prijedlogom zakona o dopuni Zakona o obvezama i pravima državnih dužnosnika određuje se da se u 2005. godini plaće državnih dužnosnika neće uvećavati za 0.5% za svaku navršenu godinu radnog staža. Ovaj propis bio

je na snazi i 2005. godine jer se primjenjivala Uredba o dopuni Zakona, a ona bi prestala važiti stupanjem ovog Zakona na snagu. Ostvarena ušteda donošenjem Zakona bila bi oko 13 milijuna kuna, naglasio je **Antun Palarić**, državni tajnik Središnjeg državnog ureda za upravu.

Odbor za zakonodavstvo podupire prihvaćanje ovog Konačnog prijedloga zakona.

Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav nema primjedbi na ovaj Konačni prijedlog zakona.

Zastupnici Hrvatskog sabora su (bez rasprave) većinom glasova, sa 82 glasa "za" i 10 "suzdržanih", prihvatili Konačni prijedlog zakona o dopuni Zakona o obvezama i pravima državnih dužnosnika.

A.F.

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O ZAKLADI POLICIJSKE SOLIDARNOSTI

Zastupnici su većinom glasova donijeli Zakon o Zakladi policijske solidarnosti, čiji je predlagatelj Vlada RH.

O Prijedlogu u ime predlagatelja govorio je državni tajnik u Ministarstvu unutarnjih poslova **Ivica Buconjić**. Rekao je da je osnovni cilj ovog Zakona promicanje humanitarnog djelovanja i potpore policijskim službenicima prilikom svih oblika stradavanja i ugrožavanja njihovog socijalnog položaja, pružanje financijske pomoći članovima obitelji poginulih policijskih službenika, pružanje materijalne i zdravstvene pomoći nezaposlenim roditeljima kojima je poginuli policijski službenik bio jedini skrbnik, pružanje financijske pomoći za liječenje teško oboljelih policijskih službenika i osiguravanje sredstava za pružanje pomoći svim policajcima koji se nađu u teškim socijalnim prilikama. Uz rješenja koja postoje u Zakonu o policiji, u Zakonu o mirovinskom i invalidskom osigura-

nju želimo uvesti još jedan dodatni institut kojim bi se pružila mogućnost pružanja dodatne pomoći policajcima, odnosno obiteljima stradalih policajaca, rekao je Buconjić. U konačnu verziju Zakona uvrštene su primjedbe i prijedlozi dani na Prijedlog zakona. Uvrštena je odredba da ministar imenuje članove Upravnog odbora iz redova policijskih službenika kako bi to bila prava Zaklada u kojoj bi policajci sami utvrđivali kome će pomoć biti dodijeljena. Buconjić je zaključio da je donošenje ovog Zakona potrebno i da će polučiti dobar uspjeh.

Odbor za zakonodavstvo podupire donošenje ovog Zakona, a na tekst Konačnog prijedloga Odbor nema primjedaba.

Odbor za unutarnju politiku i nacionalnu sigurnost je podržao stajalište predstavnika Vlade RH te je jednoglasno odlučio Hrvatskom saboru predložiti donošenje Zakona o Zakladi policijske solidarnosti.

Odbor za ustav, Poslovnik i politički sustav je rečeni Prijedlog zakona raspravio kao matično radno tijelo. Odbor je jednoglasno predložio Hrvatskom saboru da donese Zakon o Zakladi policijske solidarnosti.

Nakon uvodne riječi predlagatelja u ime Kluba zastupnika HSP-a govorio je **Pero Kovačević (HSP)**. Rekao je da će Klub HSP-a podržati ovaj Konačni prijedlog zakona, ali se osvrnuo na kompletnu situaciju u policiji s obzirom na plaće, dugove i prava iz kolektivnog Ugovora. "Ovim Zakonom o Zakladi ne može se riješiti ono što bi trebali riješiti sustavno zakonski", ustvrdio je Kovačević. Na primjer u Zakon o pravima i zaštiti vojnih i civilnih invalida, potrebno je uvrstiti i pripadnike policije te njihove obitelji, zaključio je Kovačević.

Zastupnici su jednoglasno sa 94 glasa donijeli Zakon o Zakladi policijske solidarnosti.

I.Č.

PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU UGOVORA O ZAJMU ZA PROJEKT SOCIJALNOG I GOSPODARSKOG OPORAVKA IZMEĐU REPUBLIKE HRVATSKE I MEĐUNARODNE BANKE ZA OBNOVU I RAZVOJ

Hrvatski sabor je donio ovaj Zakon nakon kraće rasprave, hitnim postupkom (to je bila i sugestija nadležnih radnih tijela - Odbora za zakonodavstvo te Odbora za financije i državni proračun).

Riječ je o zajmu od 35 mln. eura, na rok otplate 10 godina i uz početak od 5 godina, kojim će Svjetska banka sufinancirati spomenuti projekt, vrijedan oko 60 mln. eura (razliku će osigurati Republika Hrvatska, u razdoblju od 2005. do 2008. godine). Cilj - poticanje gospodarske i socijalne revitalizacije nerazvijenih i ratom pogođenih područja posebne državne skrbi (I., II. i III. skupina).

O PRIJEDLOGU

Zdravko Livaković, državni tajnik Ministarstva mora, turizma, prometa i razvitka, informirao je zastupnike da je hrvatska Vlada, početkom veljače 2005, donijela Odluku o pokretanju postupka za sklapanje Ugovora sa Svjetskom bankom o zajmu za Projekt socijalnog i gospodarskog oporavka. Sredinom veljače obavljani su završni pregovori i parafiran je tekst Ugovora, a početkom svibnja potpisao ga je ministar financija. Ovim zajmom, u visini od 35 mln. eura, Svjetska banka sufinancirat će projekt socijalnog i gospodarskog oporavka, čija se ukupna vrijednost procjenjuje na 60 mln. eura. Preostalih 25 mln. eura obvezna je osigurati Republika Hrvatska, u državnim proračunima od 2005. do 2008. godine. Svrha ovog zajma je poticanje gospodarske i socijalne revitalizacije nerazvijenih i ratom pogođenih područja posebne državne skrbi i povećanje socijalne kohezije na tim područjima, te ubrzanje procesa povratka stanovništva. Projekt se sastoji od 4 komponente (Program ulaganja u lokalnu zajednicu; Razminiranje; Razvoj institucija; te

Upravljanje projektom), a trebao bi biti završen do 2009. godine.

Gospodin Livaković je napomenuo da će u Ministarstvu mora, turizma, prometa i razvitka biti ustrojena jedinica za koordinaciju projekta, a ustanovit će se i regionalne jedinice za tri područja: istočnu i zapadnu Slavoniju, Baniju i Kordun, te Dalmaciju i Liku. U njihovoj nadležnosti bit će koordinacija s Ministarstvom, lokalnim zajednicama i privatnim sektorom, transparentan izbor mikroprojekata, nadzor postupaka nabave, itd. Komponentu razminiranja provodit će Hrvatski centar za razminiranje.

Spomenuo je i to da je Hrvatska dobila ovaj zajam na rok otplate od 10 godina, uz početak od 5 godina, te kamatu od 2,72 posto.

RASPRAVA

Jedan u nizu zajmova za gospodarski oporavak

Stjepan Bačić je informirao zastupnike da Klub zastupnika HDZ-a podupire predloženi zakon. Riječ je, kaže, o jednom u nizu zajmova za gospodarski oporavak i poticanje održivog razvoja koje Republika Hrvatska koristi otkako je 93. godine postala članicom Međunarodne banke za obnovu i razvoj. Primjerice, 94. godine je s tom institucijom potpisan ugovor o višenamjenskom zajmu u iznosu od 128 mln. USD, za financiranje obnove na ratom razrušenim područjima. Do danas je potpisano 25 ugovora o dugoročnim zajmovima, u ukupnoj vrijednosti od preko 1,8 mlrd. USA. Uvjeti ovoga najnovijeg zajma su povoljni i očekuje se da će ta sredstva biti utrošena namjenski. Budući da je predviđeno i da država sudjeluje u njegovu sufinanciranju, i to s iznosom koji nije zanemariv, treba voditi računa

o tome da se ulaže u one projekte koji će omogućiti i vraćanje tog kredita, napominje zastupnik.

Klub zastupnika IDS-a će svakako glasovati za ovaj zakon, jer su zajmovi IBRD-a najpovoljniji od svih koji se mogu dobiti na tržištu novca, izjavio je **Damir Kajin**. Nažalost, niti kuna od ovih milijardu i 800 milijuna dolara koje je Hrvatska pozajmila od te institucije stigla na prostor Županije istarske. Apelirao je, stoga, na resorno Ministarstvo da kod raspodjele sredstava za revitalizaciju gradova (ugovor o zajmu za tu namjenu od oko 150 mln. eura, ratificiran je još ljetos) ne zaobide baš sve istarske gradove, napose ne Buzet.

Bilo bi daleko pametnije, kaže zastupnik, da manje priželjkujemo kreditne aranžmane a više strana ulaganja (strani kapital dolazi u zemlju uglavnom kroz formu pretvorbe i privatizacije). Primjerice, u protekle dvije godine po toj je osnovi u Hrvatsku došlo oko 800 mln. dolara, dok je u istom razdoblju u Slovačku uloženo oko 5 mlrd. dolara (riječ je, uglavnom, o greenfield investicijama, a ne o preuzimanju državnih poduzeća, kao kod nas). Stoga je krajnje vrijeme da se u Saboru otvori rasprava o mjerama koje bi trebalo poduzeti radi privlačenja stranog kapitala, naglašava Kajin.

Vatrogasne mjere nisu dostatne

Osnovna je svrha ovog zajma da se područjima koja su najviše stradala u ratu dade financijska injekcija, koja bi trebala ojačati gospodarstvo, a samim time stvoriti i nove, kvalitetnije socijalne sadržaje, konstatira **Ante Markov**, predstavnik Kluba zastupnika HSS-a. Međutim, ovakve vatrogasne mjere nisu dostatne da bi se ublažile ogromne razlike u regionalnom razvoju (raspon dohotka po glavi stanovnika kreće se od respektabilnih 20 tisuća dolara u Zagre-

bu, do dvadeseterostruko manjeg iznosa u Slavoniji, dijelu Dalmacije i Lici). Stoga ove kreditne aranžmane moraju pratiti i promjene u fiskalnoj politici, mjerama poticaja i gospodarskog oporavka, ali i ulaska stranih investicija na područja koja su ne samo od posebnog interesa, nego koja naprosto vape za investicijskim sredstvima, naglašava zastupnik. Drugim riječima, treba napraviti novu preraspodjelu ukupnog društvenog bogatstva, a ne da prihod od dobiti jedne tvrtke smještene u Zagrebu (npr. Naftalina) bude veći od prihoda cjelokupnog gospodarstva u jednoj županiji. Mi ćemo podržati ovaj zakonski prijedlog, ali upozoravamo na to da se ovakvim mjerama nećemo pomaknuti naprijed, nego će nam se stopa zaduženosti još povećati. Potrebna je promjena ekonomske strategije, da bi ojačao realni sektor ove zemlje, jer jedino to može promijeniti ove nerazmjere i negativne tendencije (ukupni javni dug već je dostigao gotovo 24 - 25 mlrd.)

Željko Pavlic (MDS) je izjavio da načelno podržava donošenje ovog zakona, ali da se pribojava da Medimurska županija ni ovaj put neće participirati u kreditnim sredstvima. S obzirom na to da je prosječna plaća na tom području svega 2 852 kune (prosjeck u Hrvatskoj je 4330 kuna) smatra da bi se mogla uključiti barem u dio projekta koji govori o programu ulaganja u lokalne zajed-

nice, odnosno u projekte gospodarskog oživljavanja koji podupiru razvoj poljoprivrednih i nepoljoprivrednih aktivnosti koje pridonose stvaranju dohotka. U prilog tome spomenuo je da je jedna općina na tom području (Domašinec), u sustavu posebne državne skrbi.

Po mišljenju zastupnika bilo bi puno bolje da se kreditna sredstva ne dijele po županijama, nego jedinicama lokalne samouprave, tj. općinama i gradovima, kako bi se pomoć izravno usmjerila tamo gdje je to najpotrebnije.

Povoljne kredite za tako kvalitetne programe

Mr.sc. **Marko Širac (HDZ)** je podsjetio na činjenicu da je proteklih četrnaest godina, otkako Hrvatska intenzivno surađuje sa Svjetskom bankom, njen financijski rejting znatno poboljšao. Zahvaljujući tome, danas možemo zaključiti i tako povoljne kredite za tako kvalitetne programe, kao što je ovaj, uz kamatu od 2,2 posto i grace periodom od pet godina, odnosno rokom otplate od 10 godina.

U nastavku je informirao zastupnike da je prvi kredit Svjetske banke korišten u Istri, za kreditiranje razvoja vodoopskrbnog sustava. Riječ je o kreditu od 100 milijuna dolara, koji je Republika Hrvatska preuzela (bio je zaključen prije Domovinskog rata). Utrošeno je, među-

tim, svega oko 60 milijuna, jer su u razdoblju od 1990. do 94. radovi obustavljeni. Budući da je jamstva za taj kredit dala hrvatska Vlada, država je morala otplatiti cjelokupni iznos kredita koji je dospio na naplatu.

Taj je zajam bio zaključen još 89-90. godine, dakle za vrijeme bivše Jugoslavije, ali radilo se o 28 a ne 100 milijuna dolara, ispravio ga je **Damir Kajin**. Da država nakon 90. godine nije bila toliko centralizirana ("dizala" je više od 90 posto sredstava koja su se oprihodovana na tom području) ne bi trebala ni participirati u vraćanju tog kredita, zaključio je.

Nakon toga je državni tajnik **Zdravko Livaković** izvijestio zastupnike da je Vlada uvažila amandman Odbora za zakonodavstvo, na članak 3. Konačnog prijedloga zakona. Riječ je amandmanu nomotehničke prirode koji je postao sastavnim dijelom zakonskog teksta. Potom je predsjednik dao na glasanje Konačni prijedlog zakona koji je jednoglasno usvojen.

Ishod rasprave - Zakon o potvrđivanju Ugovora o zajmu za Projekt socijalnog i gospodarskog oporavka između Republike Hrvatske i Međunarodne banke za obnovu i razvoj donesen je (jednoglasno "za" u predloženom tekstu, uz spomenutu amandmansku korekciju.

M.Ko.

OČITOVANJE HRVATSKOG FONDA ZA PRIVATIZACIJU (HFP) NA IZVJEŠĆE DRŽAVNOG UREDA ZA REVIZIJU O PROVEDENOJ REVIZIJI PRETVORBE I PRIVATIZACIJE, IZVJEŠĆE O POKRENUTIM POSTUPCIMA I PODUZETIM RADNJAMA, TE PODACI O GOTOVINSKIM PLAĆANJIMA ZA KUPNJU DIONICA I UDJELA KAO I IZDAVANJU SUGLASNOSTI ZA ZALAGANJE IMOVINE; IZVJEŠĆE O RADU DRŽAVNIH ODVJETNIŠTAVA NA KAZNENIM PREDMETIMA U SVEZI PRETVORBE I PRIVATIZACIJE; IZVJEŠĆE HRVATSKE NARODNE BANKE O PROCESU OSNIVANJA ODNOŠNO PREOBLIKOVANJA BANAKA U DIONIČKA DRUŠTVA ILI DRUŠTVA S OGRANIČENOM ODGOVORNOŠĆU, KOJI JE PROVEDEN NA TEMELJU ZAKONA O BANKAMA I DRUGIM FINACIJSKIM ORGANIZACIJAMA ZA SVAKU BANKU POJEDINAČNO I O PROMJENAMA VLASNIČKE STRUKTURE TIH BANAKA; - IZVJEŠĆE DRŽAVNE AGENCIJE ZA OSIGURANJE ŠTEDNIH ULOGA I SANACIJU BANAKA, A U SVEZI S IZVJEŠĆEM DRŽAVNOG UREDA ZA REVIZIJU O PROVEDENOJ REVIZIJI PRETVORBE I PRIVATIZACIJE; - RASPRAVA O IZVRŠENJU ZAKLJUČAKA HRVATSKOG SABORA OD 29. SVIBNJA 2002. GODINE, DONESENIH UZ IZVJEŠĆE O RADU NA PROVEDBI REVIZIJE PRETVORBE I PRIVATIZACIJE I IZVJEŠĆA O OBAVLJENIM REVIZIJAMA PRETVORBE I PRIVATIZACIJE

Gotovo polovina predmeta u zastari

Hrvatski sabor raspravio je tijekom 16. sjednice više izvješća vezanih uz reviziju pretvorbe i privatizacije - očitovanje Hrvatskog fonda za privatizaciju na obavljenju reviziju, izvješća o preoblikovanju banaka i sanaciji i restrukturiranju banaka, te o kuponskoj privatizaciji. Kao i svaka rasprava o pretvorbi i privatizaciji i ova je obilovala nizom replika i ispravaka, raspravama o tomu tko je kriv za niz uočenih nepravilnosti u tom procesu, zašto se ništa nije učinilo na njihovu sankcioniranje, upozoreno na nedorečenost i neusklađenost zakona, na probleme u odnosima HFP-a, državnih odvjetništava i pravosuđa. Posebnu pozornost izazvale su i činjenice da su na temelju izvješća o reviziji i podnijetih kaznenih prijava donijete samo četiri presude, da je za niz predmeta nastupila zastara, itd. Sabor tijekom 16. sjednice nije donio zaključke, već su oni prihvaćeni naknadno.

O IZVJEŠĆIMA

U predstavljanju očitovanja i izvješća poslužit ćemo se uvodnim izlaganjima predstavnika predlagatelja.

Očitovanje HFP-a na Izvješće Državnog ureda za reviziju o provedenoj reviziji pretvorbe i privatizacije, Izvješće o pokrenutim postupcima i poduzetim radnjama, te podaci o gotovinskim plaćanjima za kupnju dionica i udjela kao i izdavanju suglasnosti za zalaganje imovine zastupnicima je uvodno predstavio vršitelj dužnosti predsjednika HFP-a **Grga Ivezić**.

Temeljem Zakona o pretvorbi obavljeno je ukupno 2.895 postupaka pretvorbi društvenih poduzeća, a temeljem Zakona o reviziji pretvorbe i privatizacije Državni ured za reviziju revidirao je 1.556 pretvorbi. U razdoblju od prosinca 2003. do rujna 2004. revidirano je 287 društava, a prema analizi HFP-a 271 društveno poduzeće pretvoreno je

u trgovačko društvo temeljem Zakona o pretvorbi, a 16 po drugim propisima. Analiza revizije nad 271 poduzećem pokazuje da je državna revizija utvrdila da je u 199 društava pretvorba obavljena bez uočenih nepravilnosti, odnosno da je u 220 društava postupak privatizacije proveden bez nepravilnosti.

Struktura uočenih nepravilnosti u postupku pretvorbe, istaknuo je Ivezić, pokazuje da se nepravilnosti najčešće vezuju uz članak 2. Zakona o pretvorbi, a u toj grupi najčešće zbog manjkavosti dokumentacije, zahtjeva bivših vlasnika i dr. nije bilo moguće precizno utvrditi status zemljišta. HFP je i prije revizije u svim slučajevima u kojima su uočene nepravilnost otklanjao rješenjima.

Druga veća grupa nepravilnosti vezuje se za članak 11. i najčešće se radi o slučajevima u kojima je revizija imala drugačiji metodološki pristup za procjenu pojedinih bilančnih stavki. Uglavnom se radi o poduzećima s područja posebne

državne skrbi, te imovini poduzeća koja se nalaze na području bivših republika. Postupci radi procjene te imovine započeti su nakon donošenja Zakona o privatizaciji i mnogi su još u tijeku, kazao je v.d. direktor Fonda.

Veća grupa uočenih nepravilnosti u postupku pretvorbe vezana je i uz članak 47. Zakona o privatizaciji, a HFP smatra da se ne radi o nepravilnostima, jer je u društveni kapital procjenjivana samo imovina za koju je uz odluku o pretvorbi društvo dostavilo i dokaz o pravu raspolaganja. Upravo na temelju članka 47. HFP donosi rješenja kojima tu neprocijenjenu imovinu, ako se radi o tehnološkoj cjelini, procjenjuje i obvezuje društva na povećanje temeljnog kapitala i prijenos Fondu novih dionica, objasnio je.

U strukturi nepravilnosti uočenih u postupcima privatizacije, najveći ih je dio vezan uz primjenu članka 36. Zakona o privatizaciji. Radi se o slučajevima u kojima je sklopljen ugovor o prodaji dionica kupljenih s popustom između izvornog dioničara i novog stjecatelja, a HFP-u nije dostavljen ugovor o prodaji dionica, pa Fondu preostali dug nije plaćen jednokratno u roku šest mjeseci od dana sklapanja ugovora.

Slijedeća je grupa nepravilnosti vezana uz primjenu članka 21d. Zakona o pretvorbi gdje Državni ured za reviziju ocjenjuje da ugovori o prodaji neotplaćenih dionica nisu bili sastavljeni na način propisan tom odredbom. HFP nije stranka tih ugovora, pa stoga ni na koji način ne može biti odgovoran za te nepravilnosti, a niti na njih utjecati, kazao je Ivezić.

Znatnija grupa nepravilnosti vezuje se i uz primjenu članka 8. Zakona o pretvorbi kojima je bilo zabranjeno financiranje kupnje dionica na teret društva.

Kontrolu pretvorbe HFP je obavljao temeljem članka 45a. zakona o pretvorbi sve do odluke Ustavnog suda kojom je ta odredba proglašena neustavnom, kazao je Ivezić. Istaknuo je da je nakon toga prestala svaka mogućnost da HFP, nakon upisa društva u sudski registar, reagira u slučajevima kada je uočeno da se dionice otplaćuju na teret sredstava

društva, osim podnošenja kaznenih prijava, što je Fond i radio.

Temeljem provedene analize HFP-a može se zaključiti da je najveći broj, po Državnom uredu za reviziju uočenih nepravilnosti u procesu pretvorbe i privatizacije, izvan odgovornosti HFP-a, te da se radi samo o manjem opsega nepravilnosti u odnosu na cjelokupni provedeni postupak pretvorbe i privatizacije, a ni u kojem slučaju o takvim povredama zakona o pretvorbi i o privatizaciji koje bi pojedinu pretvorbu, odnosno privatizaciju činile nezakonitom, zaključio je v.d. predsjednika Fonda Grga Ivezić.

Zastara u 48,5 posto slučajeva

Izvješće o radu državnih odvjetništava na kaznenim predmetima u svezi pretvorbe i privatizacije sačinjeno je temeljem zaključka Hrvatskog sabora od 14. travnja 2004., podsjetio je glavni državni odvjetnik **Mladen Bajić**.

U prvom dijelu Izvješća obrađuje se rad i pravna problematika u svezi kaznenih prijava i izvješća Državnog ureda za reviziju zaprimljenih od 2002. do 2004., a drugi se dio odnosi na predmete u kojima su ranije prijave podnosili policija, druga državna tijela i fizičke i pravne osobe.

Od svibnja do rujna revizijom je obuhvaćeno 1.556 bivših društvenih poduzeća, a državna je revizija Državnom odvjetništvu podnijela ukupno 178 prijava i izvješća, od čega 71 kaznenu prijavu i 107 posebnih izvješća sa sumnjom na počinjena kaznena djela. Proizlazi da je revizija u 11,4 posto pregledanih subjekata utvrdila nezakonitosti koje bi imale obilježja ili osnovane sumnje za postojanje nekog od kaznenih djela koje se goni po službenoj dužnosti.

Kaznene prijave i izvješća prije svega su se odnosili na prodaju imovine koja nije ušla u temeljni kapital pravne osobe, od ukupno 178 prijava i izvješća na to se odnosilo njih 72, ili 40 posto, 20 posto ih se odnosilo na pretvaranje neosnovanih potraživanja u udjele, 8,5 posto na protupravna postupanja kod procjene društvenog kapitala, 4,5 posto na korištenje popusta kod prijenosa neotpla-

ćenih dionica, 4 posto na financiranje, kreditiranje kupnje dionica sredstvima samog društva, 10 posto na postupanje suprotno zakonima o prometu vrijednosnim papirima i o preuzimanju dioničkih društava, a ostatak, 11,2 posto je u kategoriji ostalo.

Najbrojnije kaznene prijave zaprimljene su vezano za neunošenje i prodaju imovine, dionica, udjela, stvari i prava u vrijednost društvenog kapitala, a prema nalazima državne revizije, štete za HFP s tog osnova iznose 484 milijuna njemačkih maraka. Osnovni problem kod utvrđivanja kaznene odgovornosti u tim slučajevima je činjenica da rješenja HFP-a kojima su davane suglasnosti na pretvorbu nisu sadržavale popis imovine koja je unesena u društveni kapital već samo ukupnu vrijednost, te broj i nominalnu vrijednost dionica. Problem je i da se zbog navedenih manjkavosti u knjigama upisivalo i vlasništvo nekretnina koje nisu ušle u temeljni kapital. Odvjetništvo je u vezi s tim imalo čitav niz sporova, prije svega građansko-pravnih, gdje je poništavalo takve upise i vratilo tu imovinu, a riječ je prije svega o turističko-hotelskim kućama. Saniranje posljedica, u slučajevima kada nije moguće utvrditi postojanje osnovane sumnje na počinjenje kaznenog djela, moguće je u redovnom postupku pred sudovima, pa je odvjetništvo u više navrata davalo inicijativu HFP-a da podnosi tužbe za povrat protupravno stečene imovine ili koristi.

Bajić je upozorio i na složeno dokazivanje postojanja kaznenih djela i u slučajevima pretvaranja neosnovanih potraživanja u udjele, protivno članku 2. Zakona o pretvorbi. Neka postupanja su sporna u odnosu na utvrđivanje namjere da se počinji kazneno djelo, a u nekim su slučajevima nastale protupravne radnje bile vezane za šire gospodarske političke odluke, kazao je, napominjući da govori o tihom sanaciji banaka. Nije bilo dovoljno elemenata da bi se to ocijenilo kao kazneno djelo nego su se takva postupanja kasnije svela na građansko-upravne odnose ili nemogućnost utvrđivanja što je doista trebalo pripasti i pripadalo tim bankama.

Međutim, unatoč tomu u nekoliko je predmeta odvjetništvo išlo u kaznene prijave, a jedan od primjera je pretvorba Slobodne Dalmacije. Bajić je pritom podsjetio da je Vrhovni sud odbio istražni zahtjev Državnog odvjetništva i ta je odluka pravomoćna. Unatoč tomu, Državno je odvjetništvo podnijelo zahtjev za zaštitu zakonitosti u tom dijelu, ali odluka još nije donijeta.

Glavni državni odvjetnik istaknuo je i da su sudovi u odnosu na tzv. menadžerske kredite zauzeli stajalište da se ne radi o kaznenim djelima, što je za odvjetništvo na određeni način bilo obvezujuće u daljnjem postupanju po sličnim ili istim predmetima.

Ti primjeri i odluke Vrhovnog suda dio su konteksta i teškoća u kojemu Državno odvjetništvo postupa i ilustriraju primjedbe da je proces pretvorbe i privatizacije s kazneno-pravnog aspekta neodgovarajuće praćen potrebnim propisima, odnosno da zakoni o pretvorbi nisu sadržavali kaznene odredbe kojima bi se razriješile dileme razlikovanja protupravnosti od njihova prerastanja u kazneno djelo, kazao je.

I kod kategorije protupravnih postupanja kod procjene vrijednosti društvenog kapitala, gdje je revizija štetu procijenila na 945 milijuna kuna, riječ je o činjenično-pravno vrlo složenom pitanju. Pitanje upisa nekretnina u zemljišne knjige, prema članku 6. stavku 2. Zakonu o pretvorbi, vršeno je samo na temelju akta o registraciji, odnosno upisa u sudski registar i dotadašnjeg prava korištenja pa je bilo nemoguće razlučiti je li to namjerno učinjeno radi pribavljanja protupravne koristi ili se radilo o pogrešnom tumačenju propisa.

Posebno poglavlje u kojem je državna revizija podnosila samo izvješća je prijenos neotplaćenih dionica stečenih popustima malih dioničara. I u tom slučaju Državno je odvjetništvo HFP upozoravalo da može u redovnom sudskom postupku sanirati neplaćene razlike.

Slijedeća kategorija je financiranje, kreditiranje kupnje dionica sredstvima samog društva, protivno članku 8. Zakona o pretvorbi i članku 2. Zakona o privatizaciji. Kod malih dioničara

odvjetništvo se odlučilo na oportunitet i nije išlo u te postupke s obzirom na male iznose, dok se u postupke išlo u slučajevima većih iznosa i tamo gdje je menadžment tvrtke koristio te povlastice i kupovao dionice.

Dokazivanje kaznenih djela u slučajevima stjecanja i prometa dionica suprotno zakonima o vrijednosnim papirima i o preuzimanju dioničkih društava, bilo je jednostavno, pa se išlo u optuženja i donesene su i presude.

Podatci o kaznenim djelima po prijavama i izvješćima Državnog ureda za reviziju, pokazuju da se prije svega radi o zloporabama ovlaštenja u gospodarskom poslovanju (104, ili 58,4 posto prijava i izvješća), nesavjesnom radu u službi (28, ili 15,7 posto), kršenju članka 104. Zakona o vrijednosnim papirima (19, ili 10,7 posto), nesavjesnom gospodarskom poslovanju (11, ili 6,2 posto), itd.

Izvješće pokazuje i da je najviše odbačaja kaznenih djela, 54,5 posto (97 slučajeva), što je nešto više od uobičajenog prosjeka od 35 posto. No, 48,5 posto odbačaja (47 slučajeva) odnosi se na nastup zastare. U 18 slučajeva, ili 10,1 posto, radi se o utuženjima, a ostalo, 30 posto predmeta, je još u tijeku istrage, odnosno izvida.

Samo četiri osuđujuće presude

Povodom optužnih akata u predmetima državne revizije sudovi su izrekli samo četiri osuđujuće presude i to jednu uvjetnu za kazneno djelo zloporabe ovlaštenja u gospodarskom poslovanju, jednu uvjetnu zbog nesavjesnog gospodarskog poslovanja, te dvije bezuvjetne novčane kazne zbog kaznenog djela iz članka 104. Zakona o vrijednosnim papirima.

Glavni državni odvjetnik istaknuo je i kako je odvjetništvo, temeljem zapisnika o pregledu određenih subjekata Državnog ureda za reviziju, samo izvuklo još 21 kazneni predmet, što je završilo sa šest optuživanja i sedam istražnih postupaka.

Iznio je i podatke o postupanju u odnosu na nezakonitosti koje su eviden-

tirala druga državna tijela. Od 1991. do danas podneseno je još 1.048 prijava, točnije prijavljeno 1.048 osoba. Većinu prijava podnijela je policija (61 posto), zatim Financijska policija (16,7 posto), građani 2,6 posto, oštećena trgovačka društva 5,2 posto, te 4,2 posto ostali.

Donošenjem Zakona o reviziji pretvorbe i privatizacije (svibanj 2001.) i početkom rada revizije stalo se s podnošenjem kaznenih prijava od policije i drugih nadležnih tijela i od tada je izvan revizije podneseno svega 20-ak kaznenih prijava.

Sudovi su izrekli samo četiri osuđujuće presude - jednu uvjetnu za kazneno djelo zloporabe ovlaštenja u gospodarskom poslovanju, jednu uvjetnu zbog nesavjesnog gospodarskog poslovanja, te dvije bezuvjetne novčane kazne.

Postupajući po prijavama nezavisnim od državne revizije, Državno je odvjetništvo ukupno optužilo 339 osoba, a 78 ih je osuđeno, od čega je izrečeno deset bezuvjetnih kazni zatvora u rasponu od jedne do 4,5 godina.

Glavni državni odvjetnik upozorio je da, s obzirom na često nedovoljno jasno pravno uređenje pretvorbe i privatizacije, dio izvršenih nezakonitosti nije mogao biti sankcioniran, posebno stoga što su odredbe kaznenog prava koje se odnose na gospodarski kriminal bile preuzete iz bivšeg socijalističkog sustava. Područna odvjetništva isticala su slabu kvalitetu kaznenih prijava, loše instruirane i nedovoljno utemeljene, bez dovoljnih podataka i dokumenata za odlučivanje. Znatne su teškoće bile i u pribavljanju potrebne dokumentacije, posebno od banaka koje se nerijetko pozivaju na propis o bankarskoj tajni. Postojale su i znatne teškoće u dokazivanju postojanja kaznenih djela, jer se radi o posebnim i složenim predmetima gospodarskog kriminala. Neusklađenost i nedorečenost propisa omogućavalo je

različita tumačenja i otežavalo dokazivanje namjere za počinjena kaznenih djela. Okolnosti koje su pogodovale tolikom broju nepravilnosti posljedica su nepostojanja odgovarajuće kontrole cijelog postupka pretvorbe i privatizacije i to kako od izvršnih tijela, tako i internog nadzora tijela Fonda, istaknuo je Bajić. Treba, zaključio je, razlikovati radnje koje čine elemente kaznenog djela od ostalih nezakonitosti i nepravilnosti i, posebno, nemoralnih postupanja.

U skladu sa zaključkom Sabora Hrvatska narodna banka (HNB) dostavila je Izvješće o procesu osnivanja odnosno preoblikovanja banaka u dionička društva ili društva s ograničenom odgovornošću, koji je proveden na temelju Zakona o bankama i drugim financijskim organizacijama za svaku banku pojedinačno i o promjenama vlasničke strukture tih banaka. Viceguverner HNB-a **Čedo Maletić** objasnio je da se u prvom dijelu izvješća daje prikaz izvora podataka, u drugom zakonodavni okvir na temelju kojeg se provodio proces preoblikovanja banaka, te u trećem prikaz samog osnivanja, tj. preoblikovanja za svaku banku pojedinačno, kao i promjene vlasničke strukture. Proces preoblikovanja banaka odvijao se 1989. i HNB nije raspolagala podacima, jer je tada nadležna institucija bila Narodna banka Jugoslavije. HNB je morala rekonstruirati te podatke, te ih je pribavljala iz sudskih registara, a naknadno su vršene neke provjere i dodatne kontrole, objasnio je. Podatci za 1995. i 1997. HNB je imala u svojim arhivama, a od 1999. nadalje prikuplja ih temeljem zakonske ovlasti i postoji serijski niz i nije bilo problema za davanje podataka o vlasničkoj strukturi.

Objašnjavajući zakonodavni okvir, tj. Zakon o bankama i drugim financijskim organizacijama, donesenog početkom 1989., Maletić je istaknuo da su u Zakonu bili iscrpno definirani načini preoblikovanja banaka, formiranje osnivačkog fonda, obveze, prava i odgovornosti dioničara, itd. Taj je Zakon preuzet u zakonodavni okvir Republike Hrvatske

Zakonom o preuzimanju saveznih zakona iz ovlasti financija 1991. i vrijedio je sve do 1993. kada je Sabor donio Zakon o bankama i štedionicama.

Prema tom Zakonu 22 banke su prošle proces preoblikovanja u dionička društva, odnosno društva s ograničenom odgovornošću. To su banke koje su poslovale tada na teritoriju Republike Hrvatske, odnosno imale su sjedište u Hrvatskoj. Uz to, po tom Zakonu još su izdana 23 odobrenja, odnosno osnovane su još 23 nove banke. Donošenjem i primjenom Zakona iz 1989. prvi put u bivšoj SFRJ pojedinim institucijama koje su bile u društvenom vlasništvu je nominiran titular vlasništva i to na način da su udjeli u osnivačkim fondovima pretvoreni u udjele u dioničkim društvima ili društvima s ograničenom odgovornošću. Međutim, suštinski, u samom poslovanju banaka nije se ništa dogodilo. Iako je postojao titular vlasništva, ti vlasnici su bili društvena poduzeća. Tek donošenjem Zakona o pretvorbi društvenih poduzeća iz 1991. suštinski je došlo i do promjena u vlasničkoj strukturi banaka, jer je došlo do promjene njihove vlasničke strukture, zaključio je viceguverner HNB-a.

Za sanaciju banaka 13 milijardi kuna

I Izvješće Državne agencije za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka, a u svezi s Izvješćem Državnog ureda za reviziju o provedenoj reviziji pretvorbe i privatizacije Saboru je dostavljen temeljem zaključka od 14. travnja 2005.

Proces sanacije i restrukturiranja banka, naglasio je direktor DAB-a **Vinko Radić**, tekao je izvan pravnog okvira po kojem se vršila privatizacija trgovačkih društava. Banke su osnovane po zakonima o bankama, bilo po onom iz bivše SFRJ, bilo po zakonu Hrvatske, dok je sanacija i restrukturiranje vršena temeljem odluka Vlade RH. Druga činjenica koju je Radić istaknuo je da je proces sanacije i restrukturiranja u dobroj mjeri promijenio financijsku infrastrukturu zemlje, kao i vlasničku strukturu bana-

ka koje su danas pretežito u privatnom i inozemnom vlasništvu.

Treća je činjenica da, bez obzira što je Zakon prestao vrijediti, barem formalno, proces sanacije i restrukturiranja praktično još i danas teče, jer u jednoj banci proces još nije dovršen, a preostale su ukupno dvije državne banke - Croatia i Hrvatska poštanska banka - za koje se još ne zna da li ih čeka proces privatizacije.

Četvrta je činjenica da DAB još vodi jako puno sporova temeljem te procedure, što je jedan od velikih operativnih poslova i problema u DAB-u, a oni imaju i vrlo značajne financijske posljedice.

Direktor DAB-a upozorio je i na stečajevе banaka i društava koja su zajedno s njima otišli u stečaj. Potkrijepio je to i podacima da je DAB na ime osigurane štednje do sada isplatio nešto manje od četiri milijarde kuna, a iz stečajeva banaka je zatvorila 1,2 milijarde kuna, od čega samo 152 milijuna kuna u novcu.

Troškovi sanacije i restrukturiranja banaka su ukupno veći od 13 milijardi kuna. S druge strane, s tog naslova do sada je ostvaren ukupan prihod od oko 6,5 milijardi kuna.

Temeljem Zakona o sanaciji i restrukturiranju banaka iz 1994. i Zakona o DAB-u, Vlada je od 1995. do 2000. donijela šest odluka za sanaciju i restrukturiranje banaka - Slavonske, Riječke, Splitske, Privredne, Dubrovačke i Croatia banke.

Troškovi sanacije i restrukturiranja su ukupno više od 13 milijardi kuna, a direktor DAB-a napominje da je vrlo teško znati točan i konačan broj, jer su sanacija i restrukturiranje vršeni iz više vidova financiranja. S druge strane, s tog naslova do sada je ostvaren ukupan prihod od oko 6,5 milijardi kuna. U portfelju DAB-a još oko devet milijardi kuna nominalne vrijednosti portfelja, ali je teško reći koja je realna vrijednost tog

portfelja, jer je dosta subjekata već završilo ili su stečajevi u tijeku.

Kao dva pitanja koja zaslužuju pozornost Radić je istaknuo pitanja Croatia banke i Hypo banke. Vrijednost sporova vezanih uz Hypo banku je oko milijardu kuna, a možda i više, a Radić je istaknuo kako se nada da se svi neće izgubiti. Proces sanacije i restrukturiranja Croatia banke još nije završen, iz tog su procesa proistekli sporovi, odnosno tužbe bivših dioničara. Bez obzira što postoje dvije pravomoćne presude Visokog trgovačkog suda, nismo ih mogli izvršiti, već smo, jer je država u tu banku uložila 553 milijuna kuna, podigli tužbu na Ustavnom sudu, kazao je Radić, izražavajući nadu da će presuda Ustavnog suda pomoći i razrješenju tog problema.

Uvodno izvješće o kuponskoj privatizaciji zastupnicima je podnio potpredsjednik Vlade **Damir Polančec** napominjući da se pritom oslanja na izvješće Državnog ureda za reviziju, o kojem je Sabor raspravljalo 2002., i njegovu dijelu posvećenom kuponskoj privatizaciji. Podsjetio je da su Zakonom, i posebno Pravilnikom o kuponskoj privatizaciji definirani jasni kriteriji kakva to poduzeća moraju biti - profitabilna i solventna. Radi se o 1997. 1998. godini kada HFP nije imao pravu i jasnu statistiku ni pregled svog portfelja, vremenu u kojem su mogle i nastale su određene pogreške, kazao je.

Od ukupno oko 230 tisuća imaoca prava, nešto više od 92 posto njih kupone su dali na upravljanje privatizacijskim investicijskim fondovima (PIF-ovi), a nešto ispod 8 posto samostalno je sudjelovalo na dražbi.

Državni ured za reviziju utvrdio je, a potvrđuju to i izvješća HFP-a, da dobar dio poduzeća ponuđenih u kuponskoj privatizaciji nije odgovarao temeljnim kriterijima - nisu bila profitabilna, ili nisu bila solventna. Od ukupno 478 poduzeća njih 270 nije odgovaralo jednom od navedenih kriterija, kazao je Polančec.

Nakon tri dražbovna kruga trebao je uslijediti prijenos iz dražbovanih dionica i udjela u PIF-ove, no, tada se dolazi do novog problema, jedan dio poduzeća

predviđenih za kuponsku privatizaciju HFP jednostavno nema u svom portfelju. Nakon izvršena prijenosa ili definiranja prava na prijenos dionica PIF-ovi su se pobunili, jer je Zakonom njima bila namijenjena i definirana puno veća vrijednost od onoga što im je na kraju u dražbama ponuđeno i zatražili su da im se omogući zamjena, nadoknada dionica. Ministarstvo privatizacije, naglasio je potpredsjednik Vlade, u to je vrijeme bilo svjesno da dobar dio poduzeća ne odgovara Pravilniku, ali je PIF-ovima i pojedincima objašnjavalo da će se otvoriti proces naknade dionica.

Proces zamjene ili naknade nije bio dovoljno transparentan, nije vođen na najpametniji, najbolji mogući način, niti je prezentiran javnosti. Zamjena je, objasnio je Polančec, vršena na način da su ugovore između HFP- a i PIF-ova potpisivali predsjednik HFP-a i njegov zamjenik, umjesto da su učinili cijeli postupak puno transparentnijim. Mišljenje Državnog ureda za reviziju, kao i potpredsjednika Vlade je da je trebalo objaviti i javno obznani listu dionica kojima će se eventualno raditi zamjena, da je trebalo definirati kriterije po kojima će se zamjene vršiti. Međutim to nije učinjeno, a Vlada je tada dala ovlaštenje ministru privatizacije i predsjedniku HFP-a da sa svakim PIF-om sklapaju ugovore o zamjeni dionica. Učinjena je i još jedna greška, nisu jednako tretirani i nisu dane jednake šanse svim PIF-ovima za zamjenu dionica, a nešto manje od 8 posto ljudi koji su se odlučili samostalno sudjelovati u kuponskoj privatizaciji nisu dobili šansu da sudjeluju u naknadi dionica. Međutim, ugovori su sklopljeni, supotpisani i tim ugovorima PIF-ovi su trebali vratiti HFP-u dionica nominalne vrijednosti oko 780 milijuna maraka. Proces zamjene je trajao 1998. i 1999. i izvršeno je transfera u vrijednosti oko 500 milijuna maraka, a ostalo je neizvršenih ugovornih obveza u visini 280, ili 290 milijuna maraka.

Osporavanje ugovora multipliciralo probleme

Nakon smjene vlasti, 2000. zaključeno je da je najbolji put pokušati svim

pravnim sredstvima osporiti ugovore o zamjeni dionica. Iz materijala se pak, istaknuo je potpredsjednik Vlade, iščitava da su kolegij, predsjednik HFP-a Hrvoje Vojković, pravni sektor HFP-a sugerirali nešto drugo, rješavanje sporova mirnim putem na način da se postojeći ugovori raskinu, a sklope novi. Međutim, nije se postupilo prema tim mišljenjima i odlučilo se za varijantu koja je dovela do toga da su se danas, kazao je, problemi multiplicirali, troškovi narasli na više od 500 milijuna kuna.

Zatražena je i intervencija Državnog odvjetništva, koje je pristalo zastupati HFP u tim sporovima, a odlučeno je i da se uzme još jedan pravni savjetnik u procesu zastupanja HFP-a, ali i države u sporovima. Polančec je zanimljivom ocijenio i raspravu o odabiru tog odvjetničkog društva, navode iz zapisnika da se ne može uzeti ni jedno odvjetničko društvo iz Zagreba, nego se angažira odvjetničko društvo iz Rijeke (Vukić, Krajačić i partneri) i kreće u sporove. Išlo se na poništenje ugovora koji nisu konzumirani, a, prema ugovorima, u slučaju sporova nadležno Arbitražno vijeće Hrvatske gospodarske komore. HFP je dobio tri arbitražna spora, a tri izgubio (s Validusom, Dom holdingom i SN Holdingom), te je na trgovačkom sudu zatraženo poništenje odluka o arbitraži.

Potpredsjednik Vlade prenio je i da se u materijalima koje je potpisao tadašnji predsjednik HFP-a Vojković i poslao ih predsjedniku Upravnog odbora (Slavku) Liniću navodi da je to jedan od mogućih puteva, ali nosi i velike rizike, a jedan od njih je i mogućnost da fondovi tuže državu za izgublenu dobit.

To se i dogodilo, pet od sedam fondova koliko ih je sudjelovalo u kuponskoj privatizaciji, dižu tužbu na općinskom sudu, a za izgublenu dobit ona je 'teška' 530 milijuna kuna bez kamata, što je danas s kamatama oko 1,2 milijarde kuna.

Jedna tužba na trgovačkom sudu je izgubljena, druga traje, a žalbom na Visokom trgovačkom sudu zatraženo je poništenje te odluke. U međuvremenu SN Holding po pravorijeku traži i dobi-

va rješenje za ovrhu računa HFP-a, slijedi ovrha računa Fonda, HFP je blokirani, plaće mora isplaćivati kroz tvrtke kćeri i sl.

Pet od sedam fondova koliko ih je sudjelovalo u kuponskoj privatizaciji, digli su tužbu na općinskom sudu, a za izgublenu dobit ona je 'teška' 530 milijuna kuna bez kamata, što je danas s kamata oko 1,2 milijarde kuna.

Na traženje mišljenja i očitovanja Upravnog odbora HFP-a zatražio o stajnju u sporovima i najboljem načinu da se završi priča oko kuponske privatizacije, čelništvo Fonda sugerira rješavanje mirnim putem. Upravni odbor predlaže Vladi da se sporovi rješavaju mirnim putem, a prije toga traži očitovanje Državnog odvjetništva koje također podržava rješavanje sporova mirnim putem, jednoobrazno, na isti način prema svima. Prvi put kazao je potpredsjednik Vlade, u tom se trenutku problem pokušava riješiti transparentno, razvidno i jasno.

Vlada je donijela odluku o rješavanju sporova s PIF-ovima mirnim putem i tada se pojavljuje prijedlog sporazuma o nagodbi sa SN i Dom holdingom. Njihov interes bile su dionice Liburnije, donijet je nacrt sporazuma, no, nije ga se moglo provesti jer HFP u svom portfelju u tom trenutku nije imao dionica Liburnije, a traje i ovrha nad računom Fonda. Zato Upravni odbor u studenome donosi zaključak kojim se, iz tih razloga, sporazum stavlja izvan snage.

Polančec je istaknuo da on, koji se kao predsjednik Upravnog odbora HFP-a u priču uključuje u ožujku, nije bio upoznat s tom činjenicom o stavljanju izvan snage sporazuma iz rujna. Bez obzira na to, HFP u siječnju 2005. dobiva obavijest trgovačkog suda da je izgubio tužbu za poništenje pravorijeka s Dom holdingom, te rješenje po kojem je obavezan izvršiti pravorijek Arbitraž-

nog vijeća HGK u roku osam dana, a ako to ne izvrši kazna su penali od stotisuća kuna dnevno. Predmet pravorijeka je Liburnija, Dom holding je prema ugovoru o naknadi dionica trebao dobiti 72 tisuće dionica Liburnije, što je oko 24,5 posto, a u pravorijeku su i dionice drugih poduzeća koje HFP u tom trenutku nema. Ponovno se pokreću razgovori i traži se model kako pravorijek provesti, a u ožujku dolazi obavijest Državnog odvjetništva da je sudac općinskog suda, po tužbi kojom PIF-ovi tuže državu za izgublenu dobit, zatražio vještačenje o visini štete. Sve to bili su i dodatni argumenti da se pokrene novi krug pregovora i pokuša naći rješenje, kazao je Polančec. Podsjećajući da HFP u tom trenutku nije imao dionice Liburnije, nego ih je imao Kapitalni fond s kojim je obavljena zamjena dionica u travnju, naveo je da HFP u svibnju to stavlja u Vladinu proceduru. U kolovožu, ne na telefonskoj, nego na redovnoj sjednici Vlada donosi odluku da daje suglasnost na taj sporazum. Nakon toga, pojavljuje se činjenica da je sporazum u studenome stavljen izvan snage, kazao je potpredsjednik Vlade, ponavljajući da mu je tu činjenicu zatajio predsjednik kolegija HFP-a čime je učinjena velika proceduralna greška. Učinili smo sve da stavimo izvan snage sporazum, na dobrom smo putu, istaknuo je Polančec zaključno uvjeravajući zastupnike da će HFP ponovo postati vlasnik dionica Liburnije.

RADNA TIJELA

Odbor za gospodarstvo, razvoj i obnovu većinom je glasova Hrvatskom saboru predložio zaključak kojim se prihvaća očitovanje Hrvatskog fonda za privatizaciju na Izvješće Državnog ureda za reviziju o provedenoj reviziji pretvorbe i privatizacije, izvješće o pokrenutim postupcima i poduzetim radnjama, te podacima o gotovinskim plaćanjima za kupnju dionica i udjela kao i izdavanju suglasnosti za zalaganje imovine.

Očitovanje je Odbor raspravio u svojstvu matičnog radnog tijela.

Odbor u izvješću s te rasprave ističe da su predstavnici predlagatelja u uvod-

nom izlaganju ukazali na niz problema s kojima se suočio HFP, posebno istaknuvši zakonom propisanu i u praksi operacionaliziranu podjelu nadležnosti između Državnog ureda za reviziju i Fonda.

Odbor za financije i državni proračun, kao matično radno tijelo, raspravio je Izvješće o procesu osnivanja, odnosno preoblikovanja banaka u dionička društva ili društva s ograničenom odgovornošću koji je proveden na temelju Zakona o bankama i drugim financijskim organizacijama za svaku banku pojedinačno i o promjenama vlasničke strukture tih banaka, koje je dostavila HNB.

U uvodnom izlaganju predstavnik HNB-a istaknuo je da je Izvješće dostavljeno temeljem zaključka Hrvatskoga sabora. U Izvješću su, za svaku banku pojedinačno, navedeni podaci o 10 najvećih osnivača-dioničara banke pri osnivanju, odnosno preoblikovanju banke u dioničko društvo (1989.), podaci o 10 najvećih dioničara banke na dan 31. prosinca 1995., podaci o dioničarima banke s više od 5 posto dionica banke na dan 31. prosinca 1997., kao i podaci o dioničarima banke s više od 3 posto dionica banke u razdoblju od 31. prosinca 1999. do 31. prosinca 2004. Pored toga iskazani su podaci o stečaju pojedine banke, podaci o bankama nad kojima je proveden postupak sanacije i restrukturiranja, kao i podaci o izvršenim pripajanjima banaka.

U raspravi na Odboru istaknuto je mišljenje da je HNB korektno izradila Izvješće sukladno zaključku Hrvatskoga sabora, te je Odbor jednoglasno Saboru predložio zaključak o prihvaćanju Izvješća.

Jednoglasno i bez rasprave Odbor za financije i državni proračun Saboru je predložio i prihvaćanje Izvješća DAB-a, a u svezi s Izvješćem Državnog ureda za reviziju o provedenoj reviziji pretvorbe i privatizacije, koje je Odbor također raspravio kao matično radno tijelo.

U uvodnom izlaganju predstavnik DAB-a istaknuo je da je Izvješće dostavljeno temeljem zaključka Hrvatskoga sabora u svezi s provedbom revi-

zije pretvorbe i privatizacije. U Izvješću su iznijeti podaci o provedbi sanacije i restrukturiranja banaka prema Zakonu o sanaciji i restrukturiranju banaka. Sredinom 2000. godine donesen je Zakon o prestanku važenja Zakona o sanaciji i restrukturiranju banaka s tim da se svi ranije pokrenuti postupci sanacije i restrukturiranja banaka dovrše prema odredbama Zakona o sanaciji i restrukturiranju banaka. U tom trenutku Državna agencija za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka bila je vlasnik 100 posto dionica Dubrovačke banke d.d. Dubrovnik i Croatia banke d.d. Zagreb. Dubrovačka banka je privatizirana, međutim, Croatia banka nije privatizirana i DAB je i dalje vlasnik 100 posto dionica banke. U razdoblju od listopada 1995. do svibnja 2000. godine sanirano je 6 banaka za što je utrošeno ukupno 11,498 milijardi kuna (glavnica bez kamata). DAB je temeljem različitih vrsta prihoda u svezi sanacije i restrukturiranja banaka naplatio odnosno ostvario povrat uložених sredstava u ukupnom iznosu 6,475 milijardi kuna, navodi se u izvješću Odbora.

Odbor za pravosuđe u svojstvu matičnog radnog tijela razmotrio je Izvješće o radu državnih odvjetništava na kaznenim predmetima u svezi pretvorbe i privatizacije. U uvodnom izlaganju glavni državni odvjetnik je istaknuo da se Izvješće podnosi sukladno zaključku Hrvatskoga sabora sa 13. sjednice od 14. travnja 2005. godine. Prvi dio Izvješća obrađuje postupanje u vezi kaznenih prijava i izvješća Državnog ureda za reviziju zaprimljenih u razdoblju 2002-2004. godine. Drugi dio Izvješća odnosi se na prijave policije, drugih državnih tijela, pravnih i fizičkih osoba u predmetima pretvorbe i privatizacije. Razvidno je da je Državni ured za reviziju izvršio reviziju u 1.556 subjekata, te podnio 71 prijavu i 107 izvješća sa sumnjom na postojanje kaznenih djela. Najčešći oblici nezakonitih radnji su prodaja imovine koja nije unijeta u kapital društva i pretvaranje neosnovanih potraživanja u udjele, a najčešće kazneno djelo je zloraba ovlasti u gospodarskom poslovanju. Broj odbačenih

prijava je 54 posto, dok je broj optuženih osoba 18 posto. S obzirom na veliki postotak oslobađajućih presuda, istaknuto je da je on uvjetovan i različitim stavovima u pogledu tumačenja propisa između Državnog odvjetništva s jedne strane i suda s druge strane.

Članovi Odbora u raspravi su utvrdili da je Državno odvjetništvo na cjelovit način obradilo kaznene prijave Državnog ureda za reviziju u postupcima pretvorbe i privatizacije, kao i da je dalo prikaz obrađenih predmeta u razdoblju 1991-2005. godine gdje su podnositelji kaznenih prijava policija i druga državna tijela, fizičke i pravne osobe.

Izvješće pokazuje da je 54 posto predmeta riješeno odbačajem, od toga 48,5 posto zbog nastupa zastare progona do koje je došlo prije podnošenja prijave državnom odvjetništvu, optuženo je 18 osoba, a sudovi su donijeli 4 presude. Takvi rezultati zasigurno nisu ispunili očekivanja javnosti u postupcima pretvorbe i privatizacije, čime bi pridonijeli vraćanju povjerenja u pravosudni sustav Republike Hrvatske, navodi se u izvješću Odbora.

Analizirajući izvješće i uvažavajući obrazloženje državnog odvjetnika da je u najvećem broju predmeta zastara progona nastupila i prije podnošenja prijave državnom odvjetništvu jasno je da su takvom stanju pogodovali i zastarni rokovi iz preuzetih saveznih propisa, a isto tako valja naglasiti da su događaji u pretvorbi i privatizaciji rezultat društvene situacije i specifičnih okolnosti. Takozvani efekt "tamne brojke" viši je nego je trebao biti, ali manji od onoga što se u javnosti priča.

S obzirom na to da je broj oslobađajućih presuda šest puta veći od postotka oslobađajućih presuda u odnosu na broj optuženih u drugim kaznenim djelima, taj podatak govori da bi pravosudni sustav trebao poraditi na ujednačavanju sudske prakse i objedinjavanju kaznenopravnog sustava u jednu cjelinu, navodi se u izvješću Odbora koji je jednoglasno predložio Hrvatskom saboru donošenje zaključka da se Izvješće o radu državnih odvjetništava na kaznenim predmetima u svezi pretvorbe i privatizacije prima na znanje.

Prijedlozi zaključaka

Prijedloge zaključaka dostavili su klubovi zastupnika HSS-a, HSP-a i HSU-a.

Klub zastupnika HSS-a predložio je da Sabor zaključcima prihvati Izvješće o radu državnih odvjetništava, a da ne prihvati Očitovanje HFP-a. Klub je predložio i da se zaključcima Vlada obveže da u roku 30 dana raspravi i utvrdi potrebne mjere, odnosno predloži zakonska rješenja kojim će obvezati poslovne banke na dostavu podataka o financijskim transakcijama u pretvorbi i privatizaciji za društva kod kojih su utvrđene nepravilnosti, te da u istom roku od 30 dana utvrdi poduzimanje potrebnih mjera radi otklanjanja nepravilnosti, nezakonitosti i mogućeg obeštećenja Republike Hrvatske za štete nastale u pretvorbi i privatizaciji uključujući i izradu novog Zakona o privatizaciji kojim bi se trebao definirati novi model privatizacije.

Klub zastupnika HSP-a predložio je četiri zaključka. Prvim bi se Vlada obvezala na pokretanje postupaka poništenja svakog pojedinačnog slučaja pretvorbe i privatizacije koji je proveden na nezakonit način, a drugim na pokretanje postupaka oduzimanja imovine nezakonito stečene tijekom privatizacije, radi povratka vlasnicima od kojih je nezakonito oduzeta. HSP je zaključcima predložio i da se obveže Vlada da u roku 30 dana predloži Saboru nove zakone o privatizaciji i o javno-privatnom partnerstvu. Četvrtim zaključkom Klub je predložio da se, radi javno iskazanih sumnji u brojne nepravilnosti i u zakonitost postupka Vlade RH i HFP-a, obveže Državni ured za reviziju na izvršenje revizije privatizacije Organizacijske jedinice Transport - Promal TLM u Šibeniku i Liburnia Riviere u Opatiji, te da o tome podnese izvješće Saboru u roku od 90 dana.

Osam zaključaka Saboru je predložio **Klub zastupnika HSU-a**. Za prva dva Vladi je dao rok od šest mjeseci u kojem bi trebala definirati mogućnosti utvrđivanja kaznene odgovornosti u svim slučajevima u kojima ona postoji, bez obzira na vrijeme nastanka, te osigura-

ti povrat imovine u svim slučajevima nezakonite privatizacije. HSU je predložio i da se Vladu zaključkom obveže da u primjerenom roku osigura povrat imovine i u slučajevima kada nisu izvršene sve ugovorne obveze ili ishodi jamstva da će se neizvršene obveze izvršiti. Četvrtim zaključkom predložio je obvezati Vladu da u roku šest mjeseci predloži novi zakon o privatizaciji, s ugrađenom obvezom kontinuiranog nadzora praćenja preuzetih obveza iz ugovora. Državni ured za reviziju HSU je predložio obvezati da u roku tri mjeseca obavi reviziju zamjenskih dionica između HFP-a i Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, a u roku šest mjeseci kompletnu reviziju kuponske privatizacije, zbog sumnje u zakonitost provođenja, kao i reviziju svih oblika privatizacije i prodaje državne imovine u nadležnosti upravljanja gradova i općina. Posljednjim, osmim zaključkom Klub zastupnika HSU-a predložio je da Sabor obveže Vladu da u roku tri mjeseca riješi pitanje posuđenih dionica HFP-u i Ministarstvu razvitka i obnove.

RASPRAVA

Otvarajući objedinjenu raspravu o izvješćima predsjednik Hrvatskog sabora **Vladimir Šeks** je izvijestio da je zastupnik mr. Nikola Ivaniš predložio da se obavi i rasprava o kuponskoj privatizaciji i njenim efektima. Vlada je, na traženje da se dostavi materijal kao podloga za tu raspravu, Sabor obavijestila da provede raspravu na temelju posebnog separata iz Izvješća Državnog ureda za reviziju pod naslovom "kuponska privatizacija" s čime se, izvijestio je, složio zastupnik Ivaniš.

Skrivanje od hrvatske javnosti

Prije uvodnih izlaganja, nekoliko je zastupnika prigovorilo što raspravu ne prenosi Hrvatska radiotelevizija (HRT). **Damir Kajin (IDS)** to je ocijenio nedopustivim. Dogovor je da treba prenositi teme od nacionalnog interesa, a takva je svakako i privatizacija 1.556 tvrtki koje je obuhvatila revizija, rekao je, predla-

žući da se u kraćoj stanci iskoristi autoritet institucije Sabora i ravnatelja HRT-a zamoli da omogući direktan prijenos.

Hrvatski sabor, ni njegov predsjednik, kao ni zastupnici uistinu nemaju nikakvog utjecaja na izravne, neizravne ili bilo kakve prijenose Hrvatske televizije (HTV), odgovorio je predsjednik **Šeks**. Svaka inicijativa ravnateljstvu ili uredništvu HTV-a doživljava se i ocjenjuje kao nedopušteni pritisak. Ali svjedoci smo da se Hrvatski sabor i važna događanja i zbivanja u njemu i cenzuriraju i ignoriraju od uredništava pojedinih urednika HRT-a, kazao je.

HSS zna da kao predsjednik Sabora ne možete utjecati na prijenose ili neprijenose, ali uz suglasnost i na zahtjev klubova, može odlučiti da se rasprava obavi sutra kada bude prijenosa, naglasila je **Ljubica Lalić (HSS)**.

S tim se složila i **Milanka Opačić (SDP)** i istaknula da ne treba vršiti pritisak na HRT, da Sabor ima svoj termin i da bi se tomu moglo prilagoditi, te u ime Kluba SDP-a predložila da se rasprava o predloženim točkama nastavi sutra.

Predsjednik Sabora odgovorio je da zbog prijenosa HTV-a neće odgađati raspravu, da ne može odgađati sjednice da bi određene teme bile tempirane da budu u vrijeme izravnog televizijskog prijenosa.

Prijedlog da se rasprava prebaci za sutra u ime Kluba zastupnika HSS-a iznio je i **Zlatko Tomčić**, a **Damir Kajin** u ime Kluba zastupnika IDS-a kazao da jednostavno ne može vjerovati da predsjednik Sabora ne može ono što je bivši predsjednik, Tomčić, redovito mogao, sazvaio ili pozvao ravnateljstvo i prijenos bi bio osiguran.

U ime Kluba zastupnika HDZ-a **Ivan Jarnjak** predložio je da se rasprava nastavi, objašnjavajući i da bi za sutrašnjeg TV prijenosa, od 10,30 do 13,30 sati, mogli govoriti samo klubovi i to ne svi, a posebno ne pojedinci, pa bi neki bili privilegirani.

Branimir Glavaš u ime Kluba nezavisnih zastupnika preporučio je da se zamoli premijera, jer on, kazao je, može utjecati i u više je navrata vršio pritisak na HTV i rezani su prilozi, a stanku je u

ime Kluba zastupnika SDP-a zamolila **Milanka Opačić**.

Nakon stanke, u ime Kluba zastupnika SDP-a izrazila je nezadovoljstvo takvim načinom rada parlamenta. Naglasila je da je raspored točaka dnevnog reda posve drugačiji od dogovorenog na proširenoj sjednici Predsjedništva Sabora, te da je Klub zastupnika SDP-a, zajedno s Klubom zastupnika HSS-a, predložio je da se rasprava o ovoj temi počne sutra ujutro, što nije prihvaćeno. Jasan je razlog tom inženjeringu - skrivanja te teme od hrvatske javnosti, kazala je i najavila da će se zastupnici oporbenih stranaka potruditi da hrvatsku javnost informiraju o raspravi.

Odbijajući prijedlog za odgodu, predsjednik **Šeks** istaknuo je da bi ona u tom slučaju, uzimajući u obzir broj prijavljenih, očekivane polemike, možda trajala desetak dana, jer bi je uvijek trebali voditi samo tri sata kada je izravni prijenos. Uvodno su se potom s dodatnim obazloženjima izvješća zastupnicima obratili v.d. predsjednika HFP-a **Grga Ivezić**, glavni državni odvjetnik **Mladen Bajić**, viceguverner HNB-a **Čedo Maletić**, direktor DAB-a **Vinko Radić**, te potpredsjednik Vlade **Damir Polančec** (predstavljena su u poglavlju O izvješćima).

Uvodna izlaganja v.d. predsjednika Fonda i potpredsjednika Vlade izazvala su i nekoliko ispravaka netočnih navoda.

Tako je nakon izlaganja Grge Ivezića ispravkom reagirala **Ljubica Lalić (HSS)** i konstatirala da izvješće nije onako kako se to tražilo zaključkom Sabora. Tražilo se očitovanje na sveukupno izvješće Državnog ureda za reviziju, a ne samo zadnjeg dijela, istaknula je. Naglasila je da u djelatnost Fonda spada i upravljanje državnom imovinom, a to je i imovina koja nije ušla u temeljni kapital, pa je Fond bio dužan skrbiti se o njoj. Kako se skrbio rekla je revizija - od 80 milijardi kuna koliko je vrijedila imovina, čini se da je samo 3,5 milijarde naplaćeno, istaknula je.

Na istup potpredsjednika Vlade najprije je Povredom Poslovnika, člana-

ka 127, 177. i 203. reagirala **Dragica Zgrebec (SDP)**. Objasnila je da izvješća o kuponskoj privatizaciji nema u dnevnom redu, niti je dopunjeno, da je dan usmeni prikaz, a da akti moraju sadržavati obrazloženje. Njih u pisanoj formi nema, a prema Poslovniku predsjednik Sabora takav će akt vratiti na doradu, kazala je.

Josip Leko (SDP) u ispravku je netočnog navoda istaknuo da je potpredsjednik Vlade kontradiktoran i netočno tvrdi da su Upravni odbor HFP-a i Vlada radili transparentno. Podsjetio je na navod da nije znao za povlačenje suglasnosti, te naglasio da je valjda njegov prethodnik Vladu obavijestio o tomu. O transparentnosti se, dodao je, najbolje izjasnila druga strana koja želi vratiti nagodbu na prvobitno stanje, ali da joj Vlada plati 700 milijuna kuna više nego što je nagodbom postigla.

Predsjednik Sabora **Šeks** odgovorio je da je Vlada predložila da se raspravi izvršenje zaključaka Sabora od 29. svibnja 2002. i ti su zaključci podloga za raspravu. U pogledu kuponske privatizacije, podsjetio je da je predlagatelj zastupnik Ivaniš, da se on usuglasio, a zastupnici prihvatili da podloga bude posebni separat iz izvješća Državnog ureda za reviziju o kuponskoj privatizaciji.

Mr.sc. **Nikola Ivaniš** u svom je istupu podsjetio da je 18. kolovoza podnio zahtjev da se kuponska privatizacija stavi na dnevni red Sabora, a zbog gužve koja se digla oko Liburnia Riviera Hotela. Ne želeći ulaziti u to tko sve želi izbjeći raspravu i iz kojih razloga, istaknuo je da je njemu za raspravu dovoljan radni materijal od 6. svibnja 2002., te da na početku sjednice nitko na to nije imao primjedbi.

Kako nije bilo zainteresiranih predstavnika odbora za dodatna obrazloženja, prešlo se na raspravu predstavnika klubova.

Potpuna impotencija pravosudnog sustava

U ime **Kluba zastupnika HSS-a Zlatko Tomčić** je podsjetio na nekoli-

ko podataka iz završnog izvješća Državnog ureda za reviziju - kod 1.556 revidiranih poduzeća temeljni kapital smanjen je za četiri milijarde maraka, 345 društava otišlo u stečaj, 'skrivena' je jedna milijarda maraka temeljnog kapitala, 386.675 ljudi ostalo je bez posla, u 95,18 posto pretvorbi i privatizacija bilo je protuzakonito. I danas egzistira pitanje kako napustiti tu kaljužu pretvorbe i privatizacije, izvući društvo iz evidentno najvećeg i moralnog etičkog potonuća, a ne da nas to opterećuje još 10-ak, 15, 20 ili 30 godina, kazao je. Istaknuo je da su se najegzaktniji odgovori očekivali, ali nisu dobiveni od HFP-a, ali da je potvrdu potpune impotencije pravosudnog sustava dobiveno od Državnog odvjetništva.

Objasnilo je zašto smatra da HFP nije izvršio zadaću, te naveo da je HFP očitovanje na izvješće Državne revizije sveo samo na 287 društava, iako je Dom nedvosmisleno tražio očitovanje na svih 1.556 poduzeća. Sabor HFP-u mora dati zadaću da u najkraćem mogućem roku da kompletno očitovanje, kazao je, upitavši i tko će kontrolirati to očitovanje kada se HFP amnestira u 80 posto slučajeva.

Dio izvješća HFP-a o pokrenutim postupcima i detalji o svakom poduzeću nemaju smisla, a najčešće završava sa postupcima koji su u toku, rekao je. Naglasio je i kako se iz pojedinih slučajeva iščitava kako je cijeli proces pretvorbe i privatizacije opterećen voluntarizmom, diskrecijskim pravima, nepoštivanjem odluka, itd. Konstatciju da je HFP radio i velike greške potkrijepio je primjerima jednog građevinskog poduzeća kod kojeg u društveni kapital nisu uvrštene obveznice u iznosu sto milijuna dinara, poduzeće koje je sakrilo 955 stanova i nije ih uvrstilo u temeljni kapital.

Istaknuo je i da nije očekivao da dio izvješća o gotovinskim plaćanjima za kupnju dionica bude na tri četvrtine stranice, suha statistika, a frapantan je podatak da je riječ o gotovo 550 milijuna eura. Očito prema izvješću HFP-a, nitko nije kriv, a Državni ured za reviziju je vrlo jasno ustanovio da je 95,18

posto slučajeva pretvorbe i privatizacije protuzakonito, rekao je.

Nešto malo više svjetla uvodi izvješće o radu državnih odvjetništava, koje je ukazalo na najveće probleme pretvorbe i privatizacije - nedorečenost, neusklađenost zakona.

Istaknuo je i da izvješće odvjetništva u nekoliko navrata vrlo explicitno govori gdje je HFP griješio, te da je iz njega vrlo jasno da je odnos državnog odvjetništva, HFP-a, pa i Državnog ureda za reviziju, tog kompleksa koji je imao ambiciju raspjetljati sve marifetluke u privatizaciji, sa sudovima zapravo ključan problem. Državno odvjetništvo ima jedan pravni stav, Vrhovni sud ga pobija, na temelju toga se primjenjuje praksa i Državno odvjetništvo jednostavno diže ruke od određenih slučajeva. Moramo se suočiti i sa činjenicom da i onaj postotak slučajeva kada je dignuta kaznena prijava naši sudovi nisu u stanju procesuirati, kazao je.

Iz izvješća odvjetništva vrlo je jasno da je odnos državnog odvjetništva, HFP-a, pa i Državnog ureda za reviziju, tog kompleksa koji je imao ambiciju raspjetljati sve marifetluke u privatizaciji, sa sudovima zapravo ključan problem.

Istaknuo je i da je pretvaranje neosnovanih potraživanja u udjele bila čista pljačka u korist kasnije privatiziranih banaka. U izvješću se govori o 355 milijuna maraka, kazao je dodajući da je slušao podatke od 2,5 do 3 milijarde maraka za bankarski sustav. Kao najinteresantniju iznio je konstataciju da su se zloporabe dešavale kod potraživanja koja su u cijelosti bila otplaćena i nisu se vodila u bilancama poduzeća, ili da se radilo o enormnim, nerealnim valorizacijama.

Osvrćući se na problem prijenosa neotplaćenih dionica, zatražio je da se da popis, tko su klijenti, tko su ti koji su

se na taj način obogatili. Pa dajte da jednom čujemo tko su ti menadžeri, poručio je.

Strancima plaćamo što su preuzeli sanirane banke

Sama pretvorba i privatizacija kao ideje vjerojatno nisu sporne, no, sporno je nešto drugo - to se događalo u ratu, samo su odabrani u tome mogli sudjelovati, pravosuđe je do 1990. ovisno o politici, a danas je o krupnom kapitalu, jer je sve na području pretvorbe i privatizacije u zadnjih nekoliko godina legalizirano, istaknuo je **Damir Kajin** u ime **Kluba zastupnika IDS-a**. Kao četvrtu spornu točku naveo je da se protiv pretvorbe danas više ne može boriti, jer ako se dovede u pitanje vlasnička struktura dovest će se i gospodarska. Istina je, kazao je, da nisu samo HDZ-ovci stjecali poduzeća, već i neki drugi koji su do 1990. bili direktori, pa i narodnjaci koji imaju neke PIF-ove.

Upitao je i čemu daljnja revizija kada relativna zastara nastupa nakon 10 godina, a od pretvorbe je prošlo 14, odnosno 15 godina, te zamijetio da se u izvješću HFP-a sve relativizira. Istaknuo je i da je sanacija bankarskog sustava koštala 11,5 milijardi kuna, a zapravo je stajala 25 milijardi. Hrvatska je prijenosom financijskog suvereniteta na strance dobila 4,9 milijardi kuna, oni su sa još 1,1 milijardu kuna dokapitalizirali te banke, no banke su sanirane putem državnih obveznica u iznosu 5,7 milijardi kuna. To će reći da smo strancima platili ili plaćamo što su preuzeli sanirane hrvatske banke i to je sigurno najveći privatizacijski grijeh, ustvrdio je.

Osvrćući se na izvješće Državnog odvjetništva, objasnio je da se kod prodaje imovine koja nije ušla u temeljni kapital prvenstveno radi o turističkom zemljištu koje nije ušlo u temeljni kapital. A danas te hotelske kuće koriste stotine hektara kampova i nikome ništa ne plaćaju.

Ako mora biti tako, predložio je da država provede nacionalnu lutriju i slučajnim izborom kampove, imamo ih 50,

ili 70, podijeli pedesetorici, sedamdesetorici sretnika, druge godine novim sretnicima, itd., a ne da uvijek isti sišu sisu.

U slučajevima pretvaranja neosnovanih potraživanja u udjele, šteta je 455,9 milijuna maraka, riječ je o tomu da su direktori hotelskih kuća pristali da na temelju revaloriziranih, a ranije otplaćenih kredita, banke preuzmu hotel. Na jedan način to je bila i sanacija banaka, ali na drugi su ti isti direktori zadržali svoja mjesta, plaće, a hotele su preuzele banke koje su u međuvremenu privatizirane i preko njih stranci su de facto stekli hrvatsku imovinu, kazao je. Naglasio je i kako je izvješće definitivno beatificiralo menadžerske kredite, kako je posebna vrsta kriminala mogućeg jedino u Hrvatskoj da mali dioničari otplaćuju svoje dionice do danas po nominali, a velikima se izlazi ususret novom procjenom.

Neka država provede nacionalnu lutriju i slučajnim izborom i kampove, imamo ih 50, ili 70, podijeli pedesetorici, sedamdesetorici sretnika, druge godine novim sretnicima, itd., a ne da uvijek isti sišu sisu.

Iznio je i interesantne stvari u kuponskoj privatizaciji - PIF Expandia bio je drugi po snazi, imao je 597 milijuna maraka, a prodali su Arena turist i još 60 poduzeća, izvukli su se i pobjegli u Češku, Ameriku. Tuđmanov unuk, Dejan Košutić imao je Središnji nacionalni fond težak 430 milijuna maraka, a 2000. prodaje ga, kao i udjele u 197 poduzeća Epicu grofa Eltza.

Kao kompromitirajuće stvari za Vladu u slučaju Liburnija naveo je da je, osim što je posao zatvoren u tri dana, to bio proizvoljni dogovor između Vlade, tj. HFP-a i Ostoje i Eltza na način da je cijena srušena za 407 milijuna kuna. Apsolutno je kod Liburnije u ovom trenutku podržao Vladu. Upozorio je i da

je, nakon što je spriječena velika, na dijelu mala privatizacija koju treba spriječiti, a u kojoj su u deset godina za 41,4 milijuna eura prodana 43 ili 44 objekta.

Upozorio je i da je kapital danas preuzeo institucije države, te da je to postalo i opasno. Politika je danas marginalna, pogotovo predstavnička vlast u Saboru. Moć je u medijima, u HTV-u, u kapitalu, u izvršnoj vlasti, ustvrdio je.

Citirao je i Rojsovu "tko jamio jamio", istaknuo da izvješće pokazuje da je pretvorba kompromitirala zemlju, te Vladi poručio da vodi računa da nove pretvorbe ne poprime obrise skandala poput Liburnije. Upozorio je i da se danas ne može dirnuti u velike sustave. Tko je u ovoj državi u stanju dirnuti u jedan Agrokor, koji zapošljava 15 ili 17 tisuća ljudi, ili TDR, s četiri tisuće ljudi, upitao je. Grijeh struktura ne da se ispraviti, ali s takvom politikom ne treba nastaviti, zaključio je.

Pljačka Hrvatske nije počela, nego završila 1990.

Dr.sc. **Andrija Hebrang** u ime **Kluba zastupnika HDZ-a** konstatirao je da je u raspravi bilo više politizacije nego privatizacije. Ne može se oteti dojmu da je čitava tema nametnuta ne zato da bi se ispravile nepravilnosti, kaznili krivci, nego da bi se reklo građanima da je HDZ opljačkala državu, da je ona krivac za kriminal u pretvorbi. Svi su, kazao je, svjesni loših strana privatizacije, ali nitko ne ide u srž stvari, ne pita gdje su korijeni svega što se dogodilo, da li je zaista HDZ ta koja je nakon 1990. bila kreator svih pljački, uništavatelj radnih mjesta.

Istaknuo je da pljačka Hrvatske nije počela 1990, te upitao čije tragove trebaju prikriti takve insinacije neutemeljene na povijesnim činjenicama. Pitajući tko je opljačkao Hrvatsku, naglasio je da HDZ, kao tadašnja vodeća stranka priznaje i svoj udio u tome. No, dodao je i da su jedina stranka koja je isključila sve sudionike nepravilnosti u privatizaciji, a druge stranke to još čeka.

Iznio je i niz statističkih podataka za razdoblje od 1980. do 1990. o stanju u

gospodarstvu naslijeđenom 1990. i uvjetima u kojima je započela privatizacija - gubici poduzeća bili su 5,5 puta veći od ukupne akumulacije, inflacija je krajem 1990. bila 609,5 posto, te je godine pokrenuto više od 400 stečajeva, krajem 1990. bilo je oko 200 tisuća nezaposlenih, a još 400 tisuća fiktivno zaposlenih koji su primali plaće isključivo na temelju novih zaduženja poduzeća. Na temelju tih podataka ustvrdio je da je pljačka hrvatskog gospodarstva završila, a ne počela 1990. Svaki napad na HDZ u vezi pljačke politizacija je da bi se sakrili vlastiti tragovi, rekao je. Podsjetio je da je 1989. počela pretvorba i privatizacija po Markovićevu modelu, a zadatak je bio da komunistički direktori zasjednu na funkciju i tako uđu u nešto novo.

Pretvorba je, nastavio je, počela prije 1990., a pretvarala su se ta nelikvidna poduzeća u još nelikvidnija, inflacija u hiperinflaciju, gospodarska tragedija u gospodarsku katastrofu. Takvo gospodarstvo 1990. nasljeđuje HDZ, slijedi srpska agencija koja je, naveo je, uništila cca 30 milijardi dolara u gospodarstvu, njenim početkom BDP je pao za 50 posto, a kada toliko padne kažu da treba 50 godina da se vrati u početni.

Pretvorba je počela prije 1990., a pretvarala su se ta nelikvidna poduzeća u još nelikvidnija, inflacija u hiperinflaciju, gospodarska tragedija u gospodarsku katastrofu.

Prisjetio se i ratnih Vlada čiji je bio član, noći u kojima se raspravljalo da li ići u privatizaciju, a moralo se krenuti jer je Europa neminovno išla u privatizaciju. Krenulo se bez pravne podloge, bez iskustva i vremena da se u to udubi, jer su ratne Vlade raspravljale ne o privatizaciji, nego kako spasiti hrvatsku državu od agresora. I dio novca od privatizacije išao je u naoružanje, kazao je, zahvalio onima koji su dali svoj dio i poručio da one što su uzeli nešto sebi treba riješiti pravosuđe, a ne politika.

Na kritike iz rasprave o svega 4,56 posto kaznenih prijava, odgovorio je da je paket zakona bio složen, da i danas vrhunski stručnjaci kažu da je nemoguće razlučiti zlo od dobrog, nemoralno od kaznenog djela. Naglasio je i da revizija pretvorbe nije počela 2000., da je puno odradeno prije, jer je sve bolje ono što se događalo, što su neki zloupotrijebili rat, što su jamili. Više su, kazao je, jamili do 1990. nego poslije, ali za osudu je i jedno i drugo. Naglasio je i da se od 1991. krenulo u svojevrstnu reviziju i da su od tada podignute prijave protiv 1.048 osoba. Podsjetio je da je 1993. u Saboru HDZ predložio zabranu menadžerskih kredita, te da je i tada iznio primjer menadžerskog kredita na milijun maraka jednog tada visokog državnog dužnosnika. Tada je predloženo i donošenje kodeksa časti za dužnosnike, na čelu tima bila je jedna opozicijska političarka, ali kodeks, rekao je, nikada nije donesen.

Iz izvješća se vidi da se štete mjere u stotinama milijuna eura ili maraka, ali, kazao je, šteta koja je nastala između 2000. i 2004. to nadilazi - šteta privatizacije HT-a s monopolnim ugovorom tri godine vrijedi nekoliko milijardi, a tek će se osjetiti štete Ine gdje se za 25 posto vlasništva prodaje preko 50 posto upravljanja. Dodao je tomu i slučajeve Riječke banke, Viktora Lenca, Excelsiora, te štetu poklona Savudrijske vale s neizmjenom cijenom. To su grijesi koji su politički. Naši su grijesi politički utoliko što smo u isto vrijeme brinuli, stvarali državu, ginuli za svaki centimetar, onda dođe vlada koja poklanja kvadratne kilometre, kazao je.

Zamolio je da se ide naprijed, da Sabor raspravlja o budućnosti, a da se prošlost prepusti stručnim službama. No, stid prošlosti postoji, njega prepustimo onima koji su državu uništavali, a ne onima koji su je stvarali, zaključio je.

Inicijative sankcioniranja lopovluka padale u Saboru

Svih ovih godina nije bilo dovoljno političke volje i potpore u Saboru da

se donesu rješenja koja će obračunati s lopovlukom u privatizaciji. Puni deset godina HDZ nije prihvaćao raspravu o potrebi revizije, kazala je govoreći u ime Kluba zastupnika SDP-a **Milanka Opačić**. Tek nakon dolaska na vlast koalicije, 2001. donesen je Zakon o reviziji pretvorbe i privatizacije, a njenom provedbom i službeno je potvrđeno da je, dok su se privilegirani pojedinci bogatili, mali čovjek završio na ulici i socijalnoj pomoći. Izgubljeno je gotovo 400 tisuća radnih mjesta, a samo su četiri osobe osuđene, brojke su male i kod drugih prijava. Prema tome, ništa se nije napravilo na sankcioniranju lopovluka u privatizaciji, zaključila je.

Naglasila je i da izvješće Državnog odvjetništva potvrđuje da je u potpunosti izostalo sankcioniranje štetne politike, da pokazuje nemoć državnog aparata, spoticanje ili o bankarske tajne ili neke druge prepreke.

Uz uništavanje radnih mjesta, posljedice su i sve veća apatija stanovništva, opća nevjerica u pravnu državu, netrpeljivost prema politici i političarima, gubitak vjere u pravdu i pravednost u ovoj zemlji, kazala je.

Uz uništavanje radnih mjesta, posljedice su i sve veća apatija stanovništva, opća nevjerica u pravnu državu, netrpeljivost prema politici i političarima, gubitak vjere u pravdu i pravednost u ovoj zemlji.

Nakon prvog izvješća državne revizije koalicijska Vlada mijenjala je Kazneni zakon, produžila zastarne rokove, uvela nova kaznena djela iz područja gospodarskog kriminaliteta koja su izbrisana 1996. Uslijedila je još jedna izmjena Kaznenog zakona, ali je taj zakon HDZ srušio na Ustavnom sudu zbog nekvalificirane većine kojom je donesen. No, pravi je razlog što je zakon bio preoštara u sankcijama i nije odgovarao onima koji su ga i rušili, kazala je.

Podsjetila je i da su samo klubovi SDP-a i Libre podržali prijedlog koalicijske Vlade o zakonu o jednokratnom porezu na imovinu za koju se ne može dokazati način stjecanja, a nije dobio većinu ni u srpnju prošle godine kada je drugi put dan u proceduru. Svaka inicijativa da se sankcionira lopovluk pala upravo u Saboru i to ne uvijek jedino zbog izostanka podrške HDZ-a. Interesi u privatizaciji očigledno su nadrasli stranačke podjele, istaknula je.

Naglasila je kako je HDZ odgovoran za stvaranje političkog okruženja koje je omogućilo negativni tijek pretvorbe i privatizacije, te da je i današnji način privatizacije nastavak HDZ-ovog politički usmjerenog procesa privatizacije iz 90-ih. Danas ponovno procese privatizacije vode isti zainteresirani pojedinci ili skupine kao i do 2000., a Vlada isključivo pod pritiskom javnosti odlučno odustaje od namještenih poslova i natječaja, kazala je.

Tema revizije u Saboru otvorena je kada je otvorena afera Liburnija. S punim pravom građani su odlučili dići glas protiv netransparentne predaje Liburnije profiterima, istima koji su po treći put zaradili na leđima prognanika i ratnih stradalnika, kazala je. Zapitala je i što je prava istina s Vladinom odlukom o prodaji Liburnije, te točke nema na dnevnom redu sjednice 4. kolovoza, pa je ili telefonski odlučeno o prodaji, ili se radi o nekakvim tajnim odlukama.

U SDP-u nisu zadovoljni do sada učinjenim u sankcioniranju protuzakornih i nemoralnih radnji u privatizaciji, kazala je i ponovila da su svi pokušaji koalicijske Vlade zaustavljeni u Saboru. Nemojmo ljudima nuditi iluziju, jer ni danas ovdje nema političke volje da se nešto riješi. Ako bude predloženo rješenje kojim će se ispraviti nepravde, vratiti bar dio radnih mjesta, zajamčiti transparentan nastavak privatizacije imat ćete potporu u Klubu SDP-a, zaključila je.

Ispravljajući netočan navod **Ivan Jarnjak (HDZ)** je naveo kako je za vrijeme dok je bio ministar unutarnjih poslova podneseno oko 700 do 800 kaznenih prijava protiv počinitelja kaznenih djela

u privatizaciji. Koalicijska Vlada, naglasio je, imala je većinu u Saboru i nitko je nije mogao srušiti, mogla je donijeti zakon koji je htjela, kao što je mogla skupiti dovoljno ruku da dva puta mijenja Ustav.

Ispravkom je reagirala i **Marija Bajt (HDZ)** i podsjetila da je 29. svibnja 2002. Sabor zaključcima obvezao tadašnju Vladu da u roku 60 dana predloži izmjene zakona potrebnih da se sankcionira kriminal u pretvorbi i privatizaciji, utvrdi porijeklo novca kojima je privatizacija izvršena, što nije učinjeno.

Opasan pokušaj diskvalifikacije slobodnog tržišta

Rasprava se vodi zbog zaključaka Sabora da se raspravi o očitovanjima, te zato što se odlučuje o početku pregovora o ulasku u EU, istaknula je u ime Kluba zastupnika HNS/PGS-a dr. **Vesna Pusić**. Zamijetila je i da se rasprava vodi suprotno dogovoru na Predsjedništvu i logici, nakon što su raspravljene izmjenne Zakona o produžetku roka revizije. To je, kazala je, učinjeno da se rasprava o izvješćima ne bi vodila pred televizijskim kamerama.

Osvrćući se na raspravu dr. Hebranga u ime Kluba zastupnika HDZ-a, istaknula je da bar toliko partijskih sekretara, funkcionera ima u redovima HDZ-a kao i s druge strane. Na tvrdnju kako je Hrvatska opljačkana do 1990., kazala je da sigurno jest, ali da je i HDZ odgovoran barem kao svatko drugi u Saboru, jer je tu to više-manje ravnomjerno raspoređeno. Iz rasprave dr. Hebranga, nastavila je, dalo bi se zaključiti da bez obzira što ljudi misle, što su izgubili radna mjesta, znaju tko je pokrao poduzeća u njihovu mjestu, to zapravo nije istina i ništa se od toga nije dogodilo i bolje im je nego što im je bilo, iako toga nisu svjesni.

Iz očitovanje HFP-a najopasnijim je ocijenila pokušaj diskvalificiranja ideje slobodnog tržišta i izbacivanja države iz vlasništva poduzeća, iz interveniranja u gospodarstvo koliko je god to moguće.

Važno je razlikovati što je kriminal, a što sloboda tržišta i izbacivanje države iz ekonomije, kazala je.

I ona je ponovila da očitovanjem HFP-a nije odgovoreno zahtjevu Sabora, jer se nije očitovao o svim, nego samo slučajevima od konca 2003. do rujna 2004., da je očitovanje o tvrtkama nekonzekventno, bez zaključaka o tome što Fond poduzima, tko je odgovoran i na koji će se način HFP tu postaviti. Iz ovog se, kazala je, ne može iščitati niti da Fond na sebe preuzima bilo kakvu odgovornost, odnosno bilo kakvu zadaću da se prema tome postavi.

Upozorila je na različite svote koje se pojavljuju vezano za sanirane banke, te upitala kako će se riješiti sporovi s Hypo bankom u vrijednosti oko milijardu kuna, na koji je način došlo do toga, koje su konzekvence za odgovorne. Govoreći o izvješću Državnog odvjetništva istaknula je kako je to možda i paradigma problema. Revidirano je 1.556 poduzeća, podneseno 178 prijava i izvješća, procesuirano 18, donesene dvije uvjetne i dvije novčane kazne. To ne može biti, kazala je, dodajući i da su druge institucije, a ne državna revizija, podnijele 1.048 prijava, te je još devet ljudi u zatvoru.

Nije dosta da se dogodilo to što se dogodilo, da mi stojimo kao društvo, parlament, pravosuđe, institucije nemoćni pred tim i ništa nam ne preostaje nego da se uvjeravamo međusobno da možda ipak nije bilo tako strašno.

Nije dosta da se dogodilo to što se dogodilo, da mi stojimo kao društvo, parlament, pravosuđe, institucije nemoćni pred tim i ništa nam ne preostaje nego da se uvjeravamo međusobno da možda ipak nije bilo tako strašno. To nije ozbiljan pristup, naglasila je.

Vrlo zanimljivi ocijenila je i oblike prijave, označujući najtežim ele-

mentom činjenicu da je od 178 prijava njih 47 odbačeno zbog zastare. I ona je navela kako izvješće odvjetništva pokazuje da je jedan od glavnih razloga za nemoć da se bilo što napravi i to da su zakoni takvi da zapravo prikrivaju tu vrstu pljačke. To je nešto s čim u vezi mi možemo i moramo nešto napraviti, zaključila je.

Netočnim je u ispravku navod da je do rasprave došlo i zbog toga što to netko iz Europe očekuje označio **Franjo Matušić (HDZ)**. HDZ-u, naglasio je, itekako odgovara da rasprava bude pred kamerama. Mi ne namještamo, ne utvrđujemo raspored emisija na HTV-u, možda ste ga vi utvrđivali kad ste bili na vlasti, pa mislite da mi to možemo danas raditi, mi to ne radimo niti možemo raditi, kazao je.

I dr. Hebrang u ispravku je istaknuo da HDZ želi raspravu pred kamerama, ali da ih uvijek izrezuju. Naglasio je i kako nije rekao da je ljudima bolje, ali da oni to ne znaju, da toga nisu svjesni, već je to rekao jedan od članova bivše koalicije. Kazao je i kako mu je drago da je zastupnica Pusić rekla da je HDZ kriv za privatizaciju koliko i druge stranke. Konačno smo došli do dijagnoze.

U trenutku kad je predsjedavajući, mr. **Mato Arlović** davao riječ zastupnici Bajt za ispravak netočnog navoda regirao je zastupnik Jarnjak zatraživši da intervenira jer potpredsjednica (dr. Pusić) kaže da je jedna stranka zločinarka. U ime Kluba zastupnika HDZ-a zatražio je stanku, koju je mr. Arlović, napominjući da nije čuo što se dogodilo jer je baš u tom trenutku davao riječ zastupnici Bajt, i odobrio.

Dragutin Pukleš u ime Kluba zastupnika Hrvatske stranke umirovljenika naveo je kako podaci državnog ureda za reviziju pokazuju da nešto nije u redu i traže odgovore na pitanja, je li model pretvorbe i privatizacije zaista bio pljačkaški pohod ili nije. Nemamo odgovor jesu li hrvatski građani nezakonito izvlašteni od imovine koju su stvarali godinama i kako valja amortizirati te, po njih štetne posljedice koje se svakodnevno alimentiraju u pitanjima njihove svakodnevnice. Umjesto da je

došlo do zamaha gospodarskih aktivnosti nestalo je 400 tisuća radnih mjesta, nastali su problemi u mirovinskom i zdravstvenom sustavu i postavlja se pitanje kako ispraviti pogreške u pretvorbi i privatizaciji i kako uspostaviti mehanizme da nema zastare u odgovornosti za učinjene nezakonitosti. Mora se pronaći model trajnog sankcioniranja nemoralnog bogaćenja u pretvorbi i privatizaciji, zaključio je.

U ispravku netočnog navoda **Neenad Stazić (SDP)** rekao je kako ne stoji navod da nema odgovora na pitanje je li pretvorba i privatizacija bila pljačkaški pohod. Odgovor je u nalazu Državne revizije koja je nedvojbeno utvrdila da je 95 posto subjekata obuhvaćenih revizijom pretvoreno i privatizirano nezakonito.

U ime Kluba zastupnika HSL/DC/LS-a **Franjo Piplović** rekao je da će temeljem rasprave na sljedećim izborima povući simpatije birača samo ona politička stranka koja će kvalitetno sankcionirati posljedice pretvorbe i privatizacije. Navodeći kako je javnost odavno izgubila nadu da će moći nadoknaditi izgubljeno, rekao je kako i dalje ostaje želja da se dozna tko je opljačkao, tko je vlasnik. Međutim, dodao je, iz podataka Državnog odvjetništva nema tko su vinovnici, a to je bitno, jer su ti ljudi među nama, a nisu kažnjeni, a to posebno frustrira građane. Ima sredina u kojima su takvi ljudi postali ugledni građani, njih se moli za razne donacije, poziva na prijame, rekao je i poručio kako očekuje da državni organi reagiraju i da se postigne prijeko potreba željena pravda.

Naveo je da se iz izvješća stvari mogu svrstati u dvije kategorije, odnosno da je pretvorba i privatizacija provedena na dva načina - prodajom tuđe imovine i pretvaranjem lažnih potraživanja u udjele. A pravosuđe je to kazneno djelo fino nazvalo zloraba ovlasti u gospodarskom poslovanju. To se odnosi isto i na onoga koji je opljačkao 10 kuna i deset milijardi i zbog toga treba napraviti razliku i ne podvoditi pod istu kategoriju.

Naveo je kako se ljudi pitaju zašto je došlo do zastare, je li joj pogodovala

politika i koja, koji političari, ili joj je pogodio loš zakon. Ako je loš zakon je li tko predložio da ga se izmijeni. Sada na koncu tražiti od pravosuđa da to riješi nerealno je očekivati i treba smoći snage i reći javnosti da taj problem u biti ne možemo riješiti, zaključio je.

U ime Kluba zastupnika SDSS-a **Ratko Gajica** rekao je kako zbog nepoštjenja i nekontrolne procesa pretvorbe i privatizacije nisu polučeni gospodarski efekti. Što se u tom procesu događalo ilustrirao je primjerom zadruga. Naveo je da su te zadruge stekle imovinu koja je bila dobra garancija da se nešto učini, imale su stotine zaposlenih i nekoliko tisuća članova njihovih obitelji koje su se u to uzdale. Te su zadruge izradile tradiciju da se živi od vlastitoga rada. No, dodao je, transfer je urađen na zanimljiv način, zadruge su date u ruke i na raspolaganje pojedincima koji nisu ni znali gdje se te zadruge nalaze. Mišljenja je kako ih nisu mogli preuzeti bez jakog sponzorstva i to je najvažnije. Novi vlasnici nisu imali volju da nešto rade niti su ulagali, a nakon nekog vremena zatražili su u sudskim postupcima i poslovne prostore tih zadruga, dakle zgrade, imovinu. Na tu su imovinu u banci dizali hipotekarne kredite i nakon što ih nisu vraćali, kao vlasnici su se upisivale banke. U tom vremenu zadrugari su se žalili u Fond za privatizaciju, ali im je rečeno da su rokovi prošli i da se više ne može ništa učiniti. Radi toga što se događalo bilo bi dobro da se sada pošalje poruka da se zakon mora poštivati i da se događaji iz pretvorbe i privatizacije ne bi smjeli arhivirati.

Na sceni legalizacija nezakonito stečenog kapitala

U ime Kluba zastupnika HSP-a mr. sc. **Miroslav Rožić** rekao je kako je pretvorba i privatizacija, a kasnije njihova revizija pokazala da je na sasvim nemoralan način izvršena prvobitna akumulacija kapitala. Sada je, dodao je, na sceni legalizacija tako stečenoga kapitala, a bivša i sadašnja vlast omogućile su stvaranje i održavanje jedne nove kapitalističke elite koja je svoj

imetak stekla dok su drugi sudjelovali u Domovinskom ratu. To je nužno uzrokovalo podjele u društvu koje se i danas očituju na svim razinama i područjima. Dosadašnje vlasti svrstale su se na stranu manjine koja raspolaze s upitno stečenim dobrima i imajući u vidu takvo stanje jasno je zašto je više postupaka pokrenuto protiv hrvatskih branitelja nego protiv hrvatskih tajkuna. Naveo je kako je po sudu HSP-a u tom lancu relativiziranja tajkunskih grijehova najslabija karika Državno odvjetništvo koje u izvješćima pokazuje neprimjerenu nemoć za procesuiranje nepravilnosti. Njegovo neuvažavanje podataka Državnog ureda za reviziju nameće pitanja, da li Državno odvjetništvo to ne čini zbog neznanja ili nečeg drugog, o čemu ne želimo niti nagađati.

Treba utvrditi koje od nadležnih tijela ne postupaju kako valja, rekao je i dodao da iz izvješća Državnog odvjetništva nije razvidno po kojem je kriteriju podignuta optužnica protiv jednih, a protiv drugih nije. Ne postoje jasni razlozi zašto je netko za isto djelo optužen, a drugi nije. Ako se tome pridoda sporost i sve druge negativne karakteristike sudstva, nije ni čudno da hrvatski građani po svim anketama najmanje povjerenja imaju upravo u pravosuđe.

U vezi s pretvorbom i privatizacijom sada je na sceni slijeganje ramenima, relativiziranje nepravilnosti i pokušaj pometanja najvećeg problema, a to se, rekao je, pokušava i objedinjavanjem raznih izvješća. Naveo je kako u Klubu zastupnika HSP-a drže da se krivac za takvo stanje nalazi u političkoj volji. Navodeći da nalazi Državnog ureda za pretvorbu i privatizaciju jasno i nedvojbeno pokazuju veliki broj nepravilnosti, postavio je pitanje koliko je optužnih prijedloga podignuto protiv odgovornih osoba u Hrvatskom fondu za privatizaciju.

Bespomoćnost državnih tijela nije prisutna kod sitnih i beznačajnih kaznenih djela koje počinu obični građani. Tu je efikasnost vrlo visoka. Iz nesposobnosti državnih tijela da procesuiraju najveću pljačku u Hrvata jasno i nedvojbeno proizlazi da se država nalazi daleko

od vladavine prava i ako se nešto ozbiljno ne promijeni to će još dugo ostati. I bivša i sadašnja vlast očito nemaju ili nisu imali volje ni snage, ni želje, a ni znanja za sankcioniranjem pustoši pretvorbe i privatizacije, zaključio je.

Koliko je optužnih prijedloga podignuto protiv nadležnih u HFP-u.

Drugi dio vremena u ime Kluba zastupnika HSP-a izlagao je dr. sc. **Tonči Tadić**. Naveo je da se država u reviziji svih godina bavila tzv. običnom privatizacijom dok se vrlo malo prostora posvetilo kuponskoj privatizaciji. Možda o njoj Hrvatski sabor nikada ne bi ni raspravljao da se nije dogodio slučaj Liburnija hotela.

Smatra da su bile kristalno jasne navodne namjere ljudi koji su pisali zakon o PIF-ovima, a to je oštećiti ratne stradalnike kroz dionice. Postavlja se pitanje zašto država taj dio svojih dionica nije okupila u posebni državni fond za oštećenje ratnih stradalnika nego ga je prepustila privatnim društvima očekujući da će bolje od nje skrbiti o potrebama ratnih stradalnika. Program kuponske privatizacije nije donesen i obavljen na zakonski način, portfelj dionica namijenjen PIF-ovima nije bio prezentiran javnosti, nisu bile uključene sve firme koje su trebale biti, a dražbovane i stvarno prenesene dionice se ne podudaraju. S razlogom se nakon toga postavlja pitanje zašto to nije zaustavljeno, nego se preko toga prošlo, upitao je.

Nadalje je naveo kako se nakon toga došlo do najluđeg dijela kuponske privatizacije, a to je zamjena dionica, što je zaista bizarna stvar.

Također je upitao zašto se kod Liburnije nije išlo na naplatu u novcu od prodaje dionica na burzi i zašto se dozvolilo da se u sjeni privatizacije provede ona konačna po kojoj su se PIF-ovi pretvorili u holdinge. Navodeći kao primjer slučaj Liburnija hotela rekao je da Hrvatski sabor mora istražiti čitavu stvar i iznijeti je pred hrvatsku javnost. Klub zastupni-

ka HSP-a ne želi više tolerirati trgovanje nezakonito stečenim dionicama, poručio je.

Ispravljajući netočan navod **Slavko Linić (SDP)** naveo je kako nije točno da bivša koalicijska vlast nije zaustavila zamjenu dionica u kuponskoj privatizaciji. Preuzimanjem Fonda za privatizaciju odmah je to zaustavljeno, rekao je.

Ljudi nisu protiv privatizacije nego protiv pljačke

U pojedinačnoj raspravi u nastavku rasprave **Ingrid Antičević-Marinović (SDP)** prenijela je ocjenu Sindikata metalaca koji su saborsku raspravu nazvali predstavom.

Navela je da je bivša koalicijska vlast Državnoj reviziji prijavila čitav niz nezakonitih radnji koje su i utvrđene, ali nitko nije kažnjen. Prema tome sve nema smisla ako se nadležnim tijelima ne omogući da sankcioniraju ono što je u reviziji pronađeno kao nezakonito, navela je i dodala kako se apsolutna pravda neće moći provesti, ali kakvu takvu treba uspostaviti. Ljudi nisu protiv privatizacije već protiv pljačke i lopovluka, poručila je.

***Uđeš u dućan i kupiš na bon coku-
le, odeš s njima na izlet, i tako
iznošenim vratiš se natrag i tra-
žiš zamjenu za najskuplje cipele.***

Hrvatska se nalazi pred nizom reformi i nije ih moguće provesti do kraja ukoliko je u društvu na djelu dihtonija i ukoliko je uznemireno navedenim činjenicama. Danas je prosječni građanin svega željan, a najviše pravde. Iako su svjesni da neće biti oštećeni oni traže pravdu koja je preduvjet daljnjeg razvoja društva - navela je.

Podsjetila je da je bivša koalicijska vlast temeljem saborskih Zaključaka predložila da se umjesto zloporabe položaja i ovlasti kao kazneno djelo uvede zloporaba povjerenja i druge izmjene. No, od prve se izmjene odustalo, dok su

druge prihvaćene, navela je i podsjetila da je sadašnja vlast od toga odustala. Kazneni zakon mijenja se po treći put, a tih izmjena i dalje nema, navela je i vlasti poručila da joj je to obveza. Podsjetila je da je bivša vlast takvu novelu bila predložila u Kaznenom zakonu, ali da je to propalo jer ju je Ustavni sud proglasio neustavnom jer nije donijeta dvotrećinskom većinom. Potom je Klub zastupnika SDP-a to zanovio no, većina u Hrvatskom saboru ju je odbila. Ponovala je da je Kazneni zakon nužno izmijeniti i u dijelu koji govori o zastari procesuiranja zabranjenih radnji u pretvorbi i privatizaciji.

Nenad Stazić (SDP) ustvrdio je da nalaz Državne revizije pokazuje da je pretvorba i privatizacija bila ordinarna pljačka. O tome svjedoči podatak da 95 posto revidiranih subjekata nije radilo po zakonu. S jedne strane imamo grupu bogataša koja na početku procesa privatizacije nije imala ni bicikl, a danas se voze u helikopterima, a s druge ogromnu masu obespravljenih i opljačkanih radnika koji nisu bezimena. To je onih 400 tisuća koji su izgubili radna mjesta, a među njima su i branitelji. Otišli su sa svojih radnih mjesta da brane državu, a kad su se vratili njihovih radnih mjesta više nije bilo, ili su uništena u ratu ili su nestala u pretvorbi i privatizaciji. Stradalnici Domovinskog rata dva su puta stradali. Prvi put kao građani, kao radnici, a drugi put kroz PIF-ove. Naveo je kao je i Lucija Čikeš u raspravi navela kako je dr. Franjo Tuđman odlučio stvoriti 200 bogatih obitelji kako bi nacionalno bogatstvo došlo u ruke svjesnih ljudi. Bolju definiciju, nisam čuo, rekao je. Govoreći o kronologiji kako je taj postupak pretvorbe i privatizacije tekao, naveo je da je ukinut Markovićev zakon. Kazneni zakon je prilagođen kako ne bi bilo sudskog progona, na čelo banaka su postavljeni odani ljudi koji su davali kredite koje potom nitko neće vraćati. Sve se to zna, a koja korist od toga, zaključio je i upitao kako provesti pravdu i kazniti pljačkaše. Predložio je dvije mogućnosti - poništiti cjelokupnu pretvorbu i privatizaciju, a to znači provesti revoluciju, novu nacionalizaciju. Bivša Vlada nije

imala taj mandat već da kroz pravosudni sustav riješi nepravde.

Mogu li se doznati imena

Stazić je nakon toga ponovio da je bivša koalicijska vlast donijela poseban zakon i pokrenula reviziju pretvorbe i privatizacije uzdajući se u pravosuđe da će utamničiti pljačkaše. No, rezultat toga je pobjeda zakona nad pravdom jer pravda zahtijeva kažnjavanje, a zakon kaže da se pljačkaša ne može kazniti jer je nastupila zastara. I to je rezultat, rekao je i upitao, mogu li se danas barem doznati imena onih koji su bili u tom pljačkaškom lancu, kako se zovu direktori, tko je bio državni odvjetnik, predsjednik Fonda za privatizaciju.

U ispravku netočnog navoda **Marija Bajt (HDZ)** navela je da je na temelju definiranih pravila kuponske privatizacije napravljen popis osoba koje su na to imale pravo. Također je rekla kako su zastupnici HDZ-a dok su bili oporba od tadašnje koalicijske vlasti zatražili da se pripremi i objavi taj popis od 200 obitelji. To smo zatražili u lipnju 2000, ali je zaključak odbijen sa 83 glasa, a protiv je bio i SDP, navela je.

U nastavku rasprave **Dragica Zgrebec (SDP)** ustvrdila je kako nema nikakvog prijedloga kako sankcionirati i sanirati negativne posljedice pretvorbe i privatizacije. Vlada nije ponudila odgovore, rekla je i podsjetila da je tijekom zadnjih godina bilo raznih pokušaja koji su neslavno završili. Osvrćući se na izlaganje Andrije Hebranga u ime Kluba zastupnika HDZ-a, navela je kako je zanimljivo da se kroz proces pretvorbe i privatizacije zapravo nije ništa dogodilo s obzirom na to da ničeg nije ni bilo jer je sve opljačkano do 1990. No, podsjetila je da je revizija ipak utvrdila da je temeljni kapital kojim se ušlo u pretvorbu smanjen za 4 milijarde njemačkih maraka i da u njega nije unijeto gotovo milijardu maraka vrijednosti koja se nije mogla procijeniti jer se nije moglo doći do cijena nekretnina i zemljišta. Revizija je utvrdila da je smanjen broj zaposlenih za 386 tisuća, da je 345 poduzeća otišlo u stečaj. Navela je kako može prihvatiti

tezu da za to nije odgovorna samo jedna stranka, ali činjenica je da je HDZ do 2000. u Hrvatskom saboru imao takvu većinu da je mogao samostalno donositi zakone i zato je njegova odgovornost najveća. Imali ste mogućnost kontrolirati pretvorbu i privatizaciju, navela je i upitala zašto to nije učinjeno.

Govoreći o uvjetima u kojima je taj proces tekao za dobar primjer navela je da je Slovenija najprije sanirala svoja poduzeća čime im je podigla vrijednost i nakon toga ih privatizirala. Nije bilo nikakvog razloga da Hrvatska u taj proces krene u ratu, navela je.

Zamjerila je što u izvješću Fonda za privatizaciju nema podataka što je revizija utvrdila, a činjenica je da Fond godinama nije pokušavao prodati dionice i udjele stečene u pretvorbi i privatizaciji. Također su u slučajevima neredovite otplate Fond i mirovinsko osiguranje sa zakašnjenjem raskidali ugovore s kupcima i dionice vraćali u svoj portfelj, a kupcu vraćali uplaćeni iznos. Kupac se koristio upravljačkim pravima sve do raskida ugovora, navela je i dodala da je poslije toga uslijedila kuponska privatizacija.

Netočno je da su poduzeća imala veliku vrijednost. HDZ je svoje koji su se ogriješili izbacio iz stranke.

Podsjećajući na mnoge saborske rasprave, izvješća i zaključke koje je predložio Klub zastupnika SDP-a, a pridružio se potom i Klub zastupnika HDZ-a, navela je da je Vlada u izvješću dala svoje mišljenje u kojem navodi da je primila na znanje izvješća. Dakle, svemu ne treba komentar i pitanje je što će Vlada učiniti i nakon ove dodatne rasprave o pretvorbi i privatizaciji, zaključila je.

U ispravku netočnog navoda **Andrija Hebrang (HDZ)** naveo je kako nije rekao da HDZ nije suodgovoran za privatizaciju, ali da je svoje sudionike koji su se ogriješili o zakon i moral izba-

cio iz stranke i od takvih stranku očistio. Također je netočno da su poduzeća imala veliku vrijednost, odgovorio je.

U izvješćima nema ništa novoga

Dragutin Lesar (HNS) naveo je kako se nadao da će u pristiglim materijalima dobiti nešto novo, što nije znao, ali nažalost da nema ničega što već nije pročitao i o čemu novine u zadnjih 13 godina nisu pisale. Iz tih izvješća nameću se tri zaključka koja nikako ne mogu stajati. Po tome su svi koji tvrde da su pretvorba i privatizacija bili pljačka u krivu i da se s tom floskulom prestane. Hrvatsko pravosuđe je utvrdilo da je bilo 13 osoba koje su procesuirane i postavlja se pitanje gdje su slijedom tih podataka elementi organizirane pljačke. Toga nema, navodi se da su to bili pojedinačni ekscesi. Također je po tim izvješćima i floskula da su se neki obogatili na brzinu i treća da je 400 tisuća ljudi izgubilo radna mjesta. Dakle, sugerira se da nije riječ o gubitku radnih mjesta već o racionalizaciji gospodarstva. Na kraju se postavlja pitanje zašto Hrvatski sabor o ovome ponovo raspravlja, upitao je i odgovorio da je to tražio. Podsjetio je na saborske zaključke iz travnja 2004. u kojima je stajalo da će se u roku 90 dana pristupiti otklanjanju nepravilnosti i izradi novog zakona o privatizaciji. Napominjući da je Klub zastupnika HNS-a odbio supotpisati te zaključke naveo je da ništa nije učinjeno i predložio predlagateljima zakona da se ne stane na raspravi nego da se utvrde mjere obeštenja onih koji su stradali zbog nezakonitosti i predlože novi zakon o privatizaciji koji će uključivati i ESOP model.

Ljubica Lalić (HSS) navela je kako je po izvješću utvrđeno da je nakon 1556 trgovačkih društava u kojima je obavljena privatizacija 400 tisuća radnika ostalo bez posla, a za 4 milijarde njemačkih maraka smanjen temeljni kapital. No, smatra da je šteta još veća jer je revizijom obuhvaćeno tek nešto malo više od polovice privatiziranih poduzeća. Navodeći da su utvrđene 1996 nepravilnosti

i podnesena samo 71 kaznena prijava rekla je kako se ne smije miriti s konstatacijom ogromne štete i nesankcioniranju onih koji su je počinili.

Navela je da je najcjelovitije izvješće Državnog odvjetništva iz kojega jasno proizlazi da je privatizacija bila planirana, da ju je htjela vladajuća elita i da su se oni koji su dobili signal samoposluživali bez naplate dok ih je sustav štutio, uključujući i sudbenu vlast. Dakle, političkom voljom i nedorečenim zakonima trebalo je stvoriti sudstvo koje neće životnije i realnije tumačiti zakone i pristupati njihovom ciljanom tumačenju. Sada je jasno zašto je sredinom 90-ih došlo do smjene sudaca i imenovanja novih i neiskusnih. Držali su se stavova Vrhovnog suda koji je dao jasnu sliku u slučaju Kutle i Slobodne Dalmacije, odnosno menadžerskih kredita.

Upitavši kako je moguće da odgovora nema, navela je da se obrazloženje može naći u izvješću Hrvatskog fonda za privatizaciju u kojem stoji da većina utvrđenih nepravilnosti nema veze s Fondom. Da nije tragično bilo bi komično, zaključila je i istaknula kako upravo Fond upravlja državnim imovinom. Fond je morao znati za sve postupke, no očito je bio u funkciji politike. Dakle, za sve što nam se događalo u privatizaciji stvoren je zakonski okvir i jasno je da nema političke volje da se pokušaju sankcionirati nezakonitosti i sanirati šteta.

Mi Rusima proizvode, oni JNA oružje

Krunoslav Markovinić (HDZ) citirao je jednu novinarku koja je napisala da je kletva privatizacije bačena na HDZ, no, dodao je, u njoj su sudjelovale sve stranke, sve se događalo po istom zakonu i nakon 3. siječnja 2000. Možebitne promjene mogle su zaustaviti usmjerenu rasprodaju cavtatskih i dubrovačkih hotela, Riječke banke ili je u četiri godine koalicijske vlasti prevladavala bezidejnost ili nemogućnost dogovora.

Ustvrdio je da je vremenskim odmakom fama o neprocijenjenoj vrijednosti

privatiziranih tvrtki dosegla nesuđene razmjere pri čemu se zaboravlja katastrofalno stanje privrede krajem 80-ih godina, posebno tekstilne industrije. Zastupnicima je poručio da potraže Vjesnik iz tih godina koji izvanredno opisuje stanje usmjerenosti velike industrije prema SSSR-u i partnerima, prezaposlenost po jedinici proizvoda posebno administracije kada je na jednog radnika u proizvodnji dolazilo 1,2 ili 1,5 administrativaca. Sliku, dodao je, dopunjava zastarjelost tehnologije, zaostajanje za modernom proizvodnjom, neinventivnost, neulaganje i uspavanost sigurnim klirinškim izvozom. Otvaranje tržišta izazvalo je šok jer je počela pristizati jeftinija roba pa je dobar dio industrije postao nekonkurentan. Početak Domovinskog rata poklopio se s prestankom izvoza u zemlje klirinškog tržišta i to je uništilo velike socijalističke firme. Formula mi Rusima proizvode, oni JNA oružje, a na Topčideru štampanje inflatornog novca i time namirenje radnika više nije funkcioniralo, rekao je.

Možebitne promjene koalicijske vlasti možda su mogle zaustaviti rasprodaju cavtatskih i dubrovačkih hotela, Riječke banke, ili je u četiri godine Račanove vlade prevladavala bezidejnost i neučinkovitost.

Naveo je kako je kvalitetna privatizacija bila nemoguća jer nitko nije htio kupiti tvrtke s velikim brojem zaposlenih nepotrebnih za modernu proizvodnju. Relativno je dobro prošla privatizacija dijela prehrambene industrije i trgovačkih firmi.

Sindrom privatizacije Rusije, kupovane velikih firmi radi hipotekarne podloge, izvlačenje novca iz banaka ni kod nas nije izbjegnuto i to je samo djelomično sankcionirano, rekao je.

Govoreći o okruženju u kojem je privatizacija počela naveo je da su zadušeni hoteli od početka balvan revolucije

ostali bez turista, a u njih smješteni prognanici i izbjeglice. Prepreka privatizaciji bile su i loše procijene vrijednosti firmi, nesređeni vlasnički papiri. Naveo je da su hale bile tvorničke, a zemlja društveno vlasništvo. No, ipak novac od privatizacije održavao je mirovinski i zdravstveni fond, financirala se obrana, u ratu porušeno, pomoglo preživljavanju brodogradilištima.

Naveo je da je Račanova vlast izbore dobila obećanjima da će sudionici privatizacije biti kažnjeni, podsjetio je da do kraja mandata nije ništa učinila iako su učinke privatizacije proučavali iz prve ruke ljetujući na jahti suvlasnika privatizirane firme "Viktor Lenac", visoko pozicioniranog stranačkog prijatelja Vrhovnika. Dakle, ta Vlada privatizaciju tumači po potrebi.

Naveo je da je Državna revizija posložila firme po postupku privatizacije. Koliko se propusti, nedostaci, krive procjene mogu nazvati kriminalom dalo bi se pričati, rekao je i predložio da bi daleko bolje bilo izdvojiti dokazive slučajeve. Zaključno je rekao kako je dobro da se privatizacija odvijala po istom zakonu pa slijedom toga zastupnici jedni drugima ne mogu prigovarati da su na nju utjecali i pogodovali joj. Izrazio je uvjerenje da će saborska rasprava pridonijeti transparentnosti i smanjiti političko generaliziranje.

Problem s Riječkom bankom izmislio Šuker

Na njegovo izlaganje za replike su se javili zastupnici SDP-a.

Slavko Linić rekao je da je problem s Riječkom bankom koja je sanirana za vrijeme Račanove vlasti izmislio sadašnji ministar financija **Ivan Šuker**. Obrnuto je, rekao je i ustvrdio da je Riječka banka primjer kako je bivša Vlada Ivica Račana spasila tu banku koja je dobila novog vlasnika. **Dragica Zgrebec** navela je kako nije točno da bivša Vlada nije učinila ništa kako bi sankcionirala nepravilnosti i navela da je Hrvatski sabor zadužio nadležne institucije da riješe određene probleme.

U nastavku rasprave **Alenka Kočića Čičin-Šain (HNS)** navela je kako se izvješće Hrvatskog fonda za privatizaciju ne može smatrati relevantnim jer Fond nije utvrdio inflaciju, a niti izvršio revalorizaciju vrijednosti poduzeća i dionica, već je pogodio kupcima na način da je obezvrijedio dionice i vrijednosti poduzeća i time napravio nepopravljivu štetu na ime državne imovine.

Dodala je da postupci naznačeni u izvješću revizije ne odgovaraju prvim razmjerima počinjenih djela na štetu države. Nadalje, uplate Fondu ne odgovaraju stanju osnovne vrijednosti državne imovine. Ocijenila je da se podacima iz revizije i očitovanja Fonda sugerira poništenje pretvorbe i privatizacije. Podsjećajući na saborski zaključak iz svibnja 2002. navela je da je u zakašnjelom izvješću koje je pred zastupnicima Državno odvjetništvo podastrijelo paušalne podatke i ocjenu ne ulazeći u bit pretvorbe. Iz tog je izvješća koje kasni tri godine razvidno da je napravljeno površno i jednostrano, ocijenila je. U izvješću Državnog ureda za statistiku riječ je o goloj statistici koja je gotovo poražavajuća. Čudno mali broj s obzirom na to da se zna na koji je način provedena pretvorba i privatizacija, navela je, dodajući kako je zabrinjavajuće da je tek u 11,4 posto predmeta utvrđena nezakonitost.

Predložila je da se konačno o rasvjetljavanju te problematike i sankcioniranju nezakonitosti prestane pisati statistika i davati lažne nade nego da se pokrenu sve snage i konačno proradi pravna država.

Navela je kako je u razdoblju od 2000. do 2003. došlo do određene stagnacije negativnih pojava, no i istaknula da je u to vrijeme bilo puno stečajeva, ponekada i neopravdanih koji nisu doveli do oporavka već do likvidacije poduzeća, a što je u konačnici okrunjeno unosnom prodajom nekretnina. Posljedne dvije godine, dodala je, obojane su pojedinačnim aferama od "Sunčanog Hvara", netransparentnim natječajem za nastavak gradnje autoceste, odabirom telekomunikacijskog partnera, "Županjske

sladorane", prodaje "Promala" i "Liburnija hotela".

Nedovoljnim je ocijenila i izvješće HNB-a i najvećom tragedijom smatra što su hrvatske banke prešle u vlasništvo stranaca i što je Hrvatska na taj način gotovo konolizirana.

Zašto ako je loš, zakon nije mijenjan 2000.

U nastavku rasprave **Dražen Bošnjaković (HDZ)** naveo je kako su pojedine saborske rasprave vrlo depresivne i da se nakon njih čovjek s pravom pita kako smo uopće preživjeli, kako je država opstala i izgradila se. To činjenično jedno s drugim ne ide, rekao je. Kada bi to bilo točno postavlja se pitanje kako smo se uspjeli obraniti, zbrinuti prognanike, izgraditi državu. Nadalje je upitao kako to, ako je zakon o privatizaciji bio loš nije izmijenjen 2000.

Ako je sve bilo tako loše kako smo se obranili, zbrinuli prognanike, obnovili porušeno i razvili državu.

Ne stoji, rekao je, ni tvrdnja da je izgubljeno 400 tisuća radnih mjesta. Utjecaj na to razdoblje imalo je i stanje prije 90-ih, rekao je i istaknuo kako treba shvatiti da privatizacija nije obična kupoprodaja firmi već proces. Podsjetio je da je tržište bilo zatvoreno, da je bilo viška zaposlenih. Ako netko kupuje firmu on želi ostvariti profit, a profita nema ako ima viška radne snage i ako su povećani troškovi, rekao je. Trebamo objektivno reći kakve smo firme imali tih 90-ih godina i je li bilo kvalitetnih interesenata da ih kupe. Nismo to imali, rekao je i dodao da je bilo i dobrih primjera kao što je Kraš, Lura, Agrokor, Frank itd.

Ocijenio je kako bi sada bilo potpuno pogrešno izmijeniti Kazneni zakon na način da se nepravilnosti kažnjavaju retrogradno. To može vrijediti samo pro future, rekao je i dodao da se treba koncentrirati na civilni, građanski dio i pokušati vratiti stvar na početak u situ-

aciji kada se utvrdi da je nešto neustavno i nemoralno u civilnim postupcima sklapanja pojedinih ugovora. Podsjetio je da je čitav niz optužnica pao zbog termina "društveno vlasništvo" kojega više nema.

Osvrćući se na rasprave u kojima je spominjan slučaj "Liburnija hotela" naveo je da je tome dana ogromna medijska pozornost, ali i podsjetio da je čitava stvar vraćena na početak. Podsjećajući da je u tom slučaju država tužena, upitao je da li itko zna koliko će je to koštati. Nama se može dogoditi da će država sutra dionice možda platiti više nego vrijede, jer su u četverogodišnjem sudovanju na pola milijarde kuna narasle kamate, a da se ne govori o sudskim troškovima.

Slavko Linić rekao je kako nikada neće razumjeti tvrdnju da nije izgubljeno 400 tisuća radnih mjesta, da nije porastao broj umirovljenika. Vi ne osjećate potrebu govoriti kako za to nema opravdanja, poručio je Bošnjakoviću. **Josip Leko** je upitao ga je tko je pripremio teren za prodaju banaka. Također je rekao da državni odvjetnik i nije mogao podnijeti više prijava po okviru kakav je stvorila politika. Ajmo o tome raspravljati, pozvao je Bošnjakovića i dodao da su samo neki privatizacijom zadovoljni jer su došli do društvenoga kapitala. Odgovarajući Bošnjakoviću zašto zakon nije izmijenjen **Nenad Stazić** je rekao da je zakon samo jedan od nužnih elemenata za osmišljenu organiziranu pljačku. Prije svega trebalo je donijeti političku odluku da se to učini, trebalo je osmisliti pljačku i to provesti, rekao je.

Mato Crkvenac rekao je da se gubitak radnih mjesta ne smije relativizirati i da je u najvećoj mjeri posljedica pretvorbe i privatizacije. Također je rekao da Hrvatska još danas nije postigla razinu izvoza u Europu kakav je imala koncem 80-ih. **Dragica Zgrebec** navela je kako je od Bošnjakovića očekivala da će predložiti kako sanirati posljedice, no umjesto toga, navela je, začudila me vaša izjava kako je neprihvatljivo produžiti rokove zastare. Navela je kako se čak i po važećem zakonu mogao kontrolirati proces pretvorbe i privatizacije.

Odgovarajući na replike **Bošnjaković** je rekao kao je ranije naveo pitanje opravdanosti 400 tisuća radnih mjesta koja su zasnovana u jednom drugom gospodarskom sustavu koji se nije temeljio na ekonomskim načelima. Također je odgovorio kako nije rekao da je Zakon o pretvorbi i privatizaciji loš, već da je samo odgovarao onima koji to tvrde i pitao ih zašto ga nisu promijenili kad su bili na vlasti. Također je ponovio kako se svi mogu sjetiti da su štrajkovi počeli koncem 80-ih. U poduzećima su radili ljudi za koje nije bilo posla jer su vođena na načelima državne, a ne tržišne ekonomije. Na koncu je rekao kako bi bio prvi kada bi se moglo retroaktivno kazniti one koji su postupali nezakonito. No to svi znaju da nije moguće. Ne kažem da se nepravilnosti nisu dogodile, međutim, nisu sve pljačka, otimačina i kaznena djela i to se vidi iz izvješća Državne revizije, poručio je.

Kaznenih djela bilo, ali puno manje nego se u javnosti spominje

U nastavku rasprave **Emil Tomljanović (HDZ)** naveo je da je izvješće Državnog odvjetništva stručno sačinjen dokument i da njegova analiza ocrtava što se stvarno u tim procesima dogodilo i događa u kazneno-pravnoj problematici specifično počinjenih kaznenih djela ili pak kaznenoj odgovornosti. Analiza tih počinjenih kaznenih djela u odnosu na pojavne oblike protupravnih radnji po prijavama i izvješćima Državnog odvjetništva upućuje na zaključak da su dominantne protupravne radnje bile u oblasti prodaje imovine koja nije ušla u temeljni kapital pravne osobe, zatim pretvaranje neosnovanih potraživanja u udjelu trgovačkih društava, korištenje popusta kod prijenosa neotplaćenih dionica, financiranje i kreditiranje kupnje dionica sredstvima samog društva te postupanje suprotno zakonu o prometu vrijednosnim papirima i o preuzimanju trgovačkih društava. Kada se navedeno projicira na konkretna kaznena djela za njih je ukupno procesuirano 178, od

čega je odbačeno 48,5 posto. Podatak da je nakon pregleda 1556 subjekata podnijeta 71 prijava i 107 navedenih izvješća, to nije iznenadilo ni Državno odvjetništvo ni stručnu javnost. Upitavši zbog čega je to tako, odgovorio je da kaznena odgovornost postoji samo u slučaju osnovane sumnje. Dakle, treba razlučiti postupke i radnje koji čine kazneno djelo od ostalih nepravilnosti ili pak nemoralnih postupanja koje ne spadaju u kaznenu represiju.

Kaznena odgovornost postoji samo u slučaju osnovane sumnje i treba razlučiti što čini kazneno djelo od ostalih nepravilnosti ili nemoralnih postupanja.

Kaznenih djela s konkretnim elementima u postupku pretvorbe i privatizacije je bilo i to puno više nego Hrvatska zaslužuje, ali ih je i puno manje nego što se u javnosti prezentira, zaključio je.

Josip Leko (SDP) u replici je naveo kako u Tomljenovićevoj slici nedostaje financijski, socijalni, moralni, a napose razvojni element koji su isticali promicatelji pretvorbe i privatizacije. Najvažnijim je naznačio politički element, odnosno one koji su osmislili taj proces.

Odgovarajući mu Tomljenović je rekao da se politizirati može do beskonačnosti, ali da podaci govore drugačije i da je dobro da ih je javnost čula.

Kruno Peronja (HDZ) je u nastavku rasprave rekao kako je iz izvješća Hrvatskog fonda za privatizaciju razvidno i da se može zaključiti što je Fond radio, na temelju kojih zakona i propisa je donosio odluke. Na ovom je Domu da odgovornije pristupi kreiranju budućih zakona, a ne stalno snatriti u prošlost jer nas to neće odvesti nigdje, već da samo u raspravama zaoštravamo stavove, a nikakav praktični korak se ne može napraviti. Izvješće je temeljito i svrha mu je da se opovrgne i jednom zauvijek kaže da osiromašenje nije posljedica provedenih odluka. Tome u prilog naveo je da hrvatski radnici nisu bili vlasnici

svoga i svačega, nisu bili bogati. No, dodao je, treba pojačati odgovornost i stručnost mora doći do izražaja. Pono- vio je da revizija utvrđuje nepravilno- sti, a ne nezakonitosti i hoće li doista nepravilnosti biti i nezakonitosti utvr- đuju nadležna tijela, u konačnici sud. I stoga je i izvješće Državnog odvjetniš- tva također temeljito i ne može se stoga reći da su sudovi nekompetentni, da su slušali nečije naloge, rekao je. Njihovi rezultati, dodao je, nisu ispunili očeki- vanja javnosti, no na nama je da vratimo povjerenje u sustav kojega zajednički moramo izgrađivati. Pravosudni sustav trebao bi raditi na usklađivanju sudske prakse.

Govoreći o izvješću HNB-a o preo- blikovanju banaka u dionička društva naveo je da se temeljiti sustav može izgrađivati na temelju točno utvrde- nog vlasništva. Ne društvenog jer je to ograničavajući faktor. Smatra da je Državna agencija za osiguranje šted- nih uloga i sanaciju banaka obavila svoj posao. Izrazio je uvjerenje da se nikada više neće doći u situaciju da se saniraju banke na račun poreznih obveznika. Također je rekao kako je trebalo izvršiti saborske zaključke iz svibnja 2002. i dodao kako vjeruje da se više Hrvatskom saboru neće dogo- diti da nadležna tijela ne provedu nje- gove zaključke.

U ispravku netočnog navoda **Dragica Zgrebec (SDP)** je rekla da Fond za pri- vatizaciju nije dao vrlo precizno izvje- šće, te da je nedvojbena kaznena odgo- vornost što su prije zamjena dionica u nekim slučajevima prethodile odluke izvršne vlasti. O tome u izvješću Fonda nema ni riječi, navela je.

Damir Kajin (IDS) rekao je isprav- ljajući netočan navod kako je banke tre- balo sanirati zbog onih koji su imali sto tisuća ili 30 tisuća kuna uštede- vine.

Milanka Opačić (SDP) je repliciraju- ći zastupniku Peronji rekla kako se očito ratuje s činjenicama i zdravom pameti jer je siromaštvo nastupilo nakon pre- tvorbe i privatizacije. Nakon toga je 400 tisuće sudbina ostalo bez radnog mjesta, a u gospodarstvu je nestalo pet milijardi njemačkih maraka, navela je.

Marin Jurjević (SDP) naveo je u replici kako je zaprepasten Peronjinim riječima da nije trebalo sanirati banke, primjerice Splitsku. To bi značilo da bi sva trgovačka društva ostala bez dionica i depozita na svojim računima, to znači da bi Split propao, a velikim dijelom i Dalmacija.

Za repliku se javio i **Nikola Vuljanić (HNS)** navodeći kako je Peronja ustvr- dio da su svi dobro obavili svoj posao, a to nije točno. Osvrćući se na njegov navod da bi trebalo vratiti povjerenje rekao je da je to nemoguće ako široki sloj naroda ne vjeruje u taj sustav. Kako vratiti to povjerenje, minorizacijom slu- čaja ili pak suosjećanjem s oštećenima i voljom da se nešto poduzme, upitao je.

Šime Lučin (SDP) rekao je kako Vlada Ivice Račana i sada Ive Sanade- ra ne bi o ovome raspravljale da neke vlade prije nisu to dozvolile. Oni koji su sve to osmislili znali su da država ne može ostaviti banke na cjedilu zbog malih štediša i onda su izvlačili novac iz tih banaka znajući da će netko dugove pokriti. Rekao je kako je suglasan da se ne bi trebalo vraćati u prošlost kada se ne bi sjetio one - tko je jamio je jamio. Ako takvu poruku šaljemo, onda je to poruka o našoj neučinkovitosti i da ne poštujemo Ustav, poručio je.

Radnici ostali bez ičega, tajkuni se obogatili

Josip Leko (SDP) u replici je kazao kako mu se iz izlaganja zstupnika Peron- je čini da je operacija uspjela, a paci- jent umro. Prevedeno radnici su ostali bez ičega, tajkuni se obogatili, a hrvat- ska kao jedina država ostala bez 95 posto svoga bankarskog sustava.

Nenad Stazić (SDP) naveo je kako je Peronja rekao da vlasništvo nije bilo ničije, pa iz toga onda slijedi da nitko pojedinačno nije ni opljačkan. To društveno vlasništvo bilo je nacional- no bogatstvo, rekao je dodajući da bez obzira što radnici nisu bili njegovi titu- lari, da je trebalo pripasti njima.

Odgovarajući na ispravke netočnog navoda i replike **Peronja** je ponovio kako je izgubljeno mnogo radnih mje-

sta, ali ne samo zbog pretvorbe i pri- vatizacije nego i zbog gubitka tržišta, nekonkurentnosti, rata itd. Ponovo je upitao zašto nisu provedeni zaključci Hrvatskog sabora iz 2002.

Društveno vlasništvo bilo je naci- onalno bogatstvo i trebalo je pri- pasti radnicima bez obzira što nisu bili njegovi titulari.

Također je rekao da je svako radno mjesto dragocjeno, ali s uspješnim pri- stupom u razvitku gospodarstva. Pono- vio je da je Državni ured za reviziju napravio sve što se od njega tražilo, ali da očito nije bilo ni snage ni želje da se zaključci Hrvatskog sabora provedu. Da su se proveli, sada bi se raspravljalo o aktualnim stvarima rekao je i ponovio kako je 90-ih godina pokrenuto više od 400 stečajeva i da je koncem 90-tih bilo oko 196 tisuća nezaposlenih, a još ih je toliko fiktivno radilo.

Zaključno je rekao kako su izvješća nadležnih tijela dobra i da treba izvr- šiti zaključke koje će donijeti Hrvatski sabor. Ako se dogodi da to ne učini- mo kao što je to slučaj sa zaključcima iz 2002. to će nas vratiti natrag, a to ne smijemo dopustiti, poručio je.

Devedesetih inflacija bila 600 posto, 200 tisuća nezaposlenih

U nastavku rasprave **Ivana Sućec-Trakoštanec (HDZ)** navela je kako se ne može volontaristički birati vrijeme kada će se govoriti o procesi- ma koji imaju svoje uzroke i posljedice. Kada se govori s toliko žara o društve- noj imovini, podsjetila je da se ona nije stjecala zadnjih 50 godina, već da je ona bila nečija privatna imovina, a kada se podružvila mogla je napredovati ako je s njom netko dobro gospodario. Neka je i propala i tako se došlo do 90. kada je inflacija iznosila 600 posto, bilo je 200 tisuća nezaposlenih, a svaki je treći u gospodarstvu bio previše zaposlen. I da nije bilo rata i da nije bilo privatizaci-

je gospodarstvo bi slijedom navedenoga pretrpjelo promjene i došlo bi do smanjivanja broja zaposlenih, istaknula je.

Gospodarstvo je moralo pretrpjeti promjene, navela je istaknuvši da je društveno vlasništvo bio apstraktni pojam i da zaposlenici u poduzećima na to vlasništvo nisu imali pravo. U toj situaciji s druge strane socijalistički su direktori bili puno bogatiji od današnjih privatnih poduzetnika.

Navela je da su druge zemlje kroz proces pretvorbe prolazile kroz dugi niz godina, a Hrvatska kroz turbulentno vrijeme rata, pa nije bilo ni vremena za educiranje malih dioničara.

Osvrćući se na izvješća nadležnih institucija navela je da je zabrinjava njihova neujednačenost oko istoga problema.

Nadalje je navela da su prvi rezultati privatizacije, ma kakva ona bila ovogodišnji gospodarski rast od 5,8 posto, porast plaća za 5 posto i smanjenje nezaposlenih. Dakle, nije bilo samo negativnih stvari, već i dobrih, ocijenila je, navodeći i da je izvoz porastao za 12,2 posto, dok je uvoz rastao za 8 posto.

Navela je kako je čudi da oporba koja kritizira pretvorbu i privatizaciju nije ispunila saborske zaključke, nego je od toga prošlo tri godine.

Govoreći o privatizaciji i pretvorbi navela je da je često bilo diskrepancije između knjigovodstvene i tržišne vrijednosti nekog poduzeća. Zaključila je da bi, ako netko zna da se netko ogriješio o zakone, te osobe trebalo navesti imenom i prezimenom i trebale bi odgovarati jesu li ili nisu imovinu stekli legalno.

U ispravku netočnog navoda **Zlatko Tomčić (HSS)** rekao je kako mu se kao opravdanje čini obrazloženje zastupnice da nije bilo pretvorbe da se gospodarstvo ne bi prilagodilo tržišnim uvjetima. To je netočno, rekao je i dodao kako je iz izvješća jasno da je u 95 posto slučajeva bilo nepravilnosti.

Šime Lučin (SDP) je replicirajući zastupnici rekao kako je prvi put čuo da je za ovakav tip privatizacije krivo gospodarstvo u socijalističkoj Hrvatskoj. Upitao je, a što je onda privatizirano, ako ničega nije bilo. Naveo je da je

taj model privatizacije bio HDZ-ov i da je SDP bio protiv njega. Da društveno vlasništvo nije pretvoreno, nego da se odmah išlo na privatizaciju, dakle da se odmakla politika, možda danas ne bi ni bilo ovakve privatizacije, zaključio je.

Odgovarajući mu **Sučec-Trakoštanec** je navela kako je upravo u svom izlaganju rekao da su sve te silne milijarde kuna o kojima SDP priča magla i dim. Bilo bi mi drago da ste za pet godina uspjeli dokazati i jednu milijardu koju je netko imenom i prezimenom uzeo i da je vraćena u Hrvatsku, a što vam je bila zadaća u proteklom mandatu.

U replici je **Ljubica Lalić (HSS)** rekla da je zastupnica pokušala relativizirati sve što se dogodilo u pretvorbi i privatizaciji zanemarujući činjenice koje je utvrdila Državna revizija. Navela je da se u taj proces krenulo na temelju političke odluke i da kod političke elite nije bilo nesnalaženja, već je privatizacija napravljena smišljeno. Neprecizni su bili zakoni, zaključila je.

Odgovarajući joj **Sučec-Trakoštanec** je rekla da je ozbiljna osoba koja želi raspravljati na temelju argumenata. Problem promjene i strukture gospodarstva iziskuje puno ozbiljniju i širu raspravu od politizacije nalaza Državne revizije.

Nikola Vuljanić (HNS) u replici je naveo da su po riječima zastupnice Sućec-Trakoštanec svi krivi osim organizatora modela. A tko je tjerao Vladu da privatizaciju počne u ratu. Rekao je da ne treba govoriti o onima koji svoje radnike plaćaju, već o onim drugima koji su ih otpustili.

Odgovarajući mu **Ivana Sućec-Trakoštanec** je navela kako je to tipično socijalističko mišljenje - svi su drugi krivi samo ja ne učestvujem. Svi smo isto krivi i nevini, a nečiju krivicu može utvrditi samo sud. Kao što ne mogu prihvatiti da je sve dobro tako ne mogu prihvatiti i da je sve loše, navela je i ponovila da niti je privatizacija izmišljena zato da se nešto opljačka niti su svi koji su u njoj sudjelovali lopovi.

Nenad Stazić (SDP) je replicirajući joj naveo da kolektivne krivnje nema niti je itko zagovara, ali da ostaje nepobitna činjenica da je model privatizaci-

je zamišljen kada je HDZ bio na vlasti. Tome u prilog naveo je kako ga je zvala Ankica Lepej i rekla da je ona tadašnjem državnom odvjetniku nosila dokumente o nekim nepravilnostima, ali da ništa nije učinio. Ponovio je kako se krivnja za zlorabe u pretvorbi i privatizaciji može individualizirati.

Vlada Ivice Račana nije provela saborske zaključke

Odgovarajući na repliku **Sučec-Trakoštanec** je upitala zašto SDP nije proveo saborske zaključke koje su sami usvojili. Sve bi bilo jasnije da je to učinjeno i da su se pronašle te osobe o kojima govorite. Vlada Ivice Račana imala je rok od 60 dana da to učini, da se kazne počinitelji, objave njihova imena. No, to se nije dogodilo, odgovorila je.

Predsjedavajući sjednicom, predsjednik Hrvatskog sabora **Vladimir Šeks (HDZ)** rekao je kako ne zna kakav je Stazić razgovor imao, no da je spomenuo državnog odvjetnika, a da je u to vrijeme baš on to bio. Vama nitko nije mogao reći da je baš meni nosio dokumentaciju i ne možete na taj način bilo kojeg zastupnika prokazivati temeljem nekakvog telefonskog razgovora. Nemojte me na taj način posrednim putem prikazivati kao odgovornu osobu za zataškavanje kriminala u pretvorbi i privatizaciji, poručio je Staziću predsjednik Vladimir Šeks.

Niti je privatizacija izmišljena zato da se nešto opljačka, niti su svi koji su u njoj sudjelovali lopovi.

Nenad Stazić mu je odgovorio da ne zna je li se to odigralo, ali da mu je to rekla Ankica Lepej.

U replici zastupnici **Sučec-Trakoštanec** zastupnik **Željko Pecek (HSS)** rekao je kako po njezinim navodima HDZ-a u privatizaciji nigdje nema. Ustvrdio je kako će revizija privatizacije utjecati na strana ulaganja i zato, predložio je, treba

promijeniti važeći zakon, a posebno je to važno kako bi se obeštetilo prognanike kojima su PIF-ovi kupovali dionice po svega 15 posto vrijednosti. Trebamo se dogovoriti kako utvrditi porijeklo tajkuskoga novca, zaključio je.

Odgovarajući na repliku **Ivana Sućec-Trakoštanec (HDZ)** navela je kako je sreća za hrvatski narod što je HDZ bio na vlasti sve te godine i da je ponosna što je njegova članica. Zastupniku je rekla da se s njim djelomično slaže i da je to navedeno u saborskim zaključcima iz 2002. te da je čudi što tada nije inzistirao da se provedu. Trebali ste nakon toga svibnja, kada su zaključci doneseni, već u rujnu tražiti od koalicijskog partnera SDP-a da se konzimiraju, poručila je.

U ime Kluba zastupnika HSP-a **Tonči Tadić** ustvrdio je kako su se zastupnici odmaknuli od teme o kojoj se raspravlja i zatražio desetminutnu stanku. Tome su se priključili i zastupnički klubovi HNS/PGS-a, SDP-a, HSS-a, IDS-a i HDZ-a.

Što dalje s protupravno stečenom imovinom?

U nastavku rasprave nakon stanke dr. sc. **Tonči Tadić** u ime Kluba zastupnika HSP-a rekao je kao se u Sabornici već satima sluša šamaranje s jedne i druge strane, a zastupnici nasuprot tomu moraju reći što dalje činiti s protupravno stečenom imovinom. Može li se dalje to tolerirati ili ne može, može li Hrvatski sabor kada to već nisu Vlade, donijeti zaključak da je to neprihvatljivo, daljnja trgovina na takav način i raspolaganje nezakonito stečenim dionicama i firmama. I u tom smislu, naveo je da je Klub zastupnika HSP-a predložio amandman u kojem stoji da se nelegalno stečena imovina proglasi ništavnom, da se počnu kontrolirati provedbe ugovora o privatizaciji i da se svako kršenje kažnjava, da se kuponska privatizacija proglasi ništavnom.

U ime Kluba zastupnika HNS/PGS-a **Dragutin Lesar** rekao je da su razočarani raspravom. Podsjetio je da je Hrvatski sabor u travnju 2005. prihvatio zaključke temeljem kojih je obvezan Fond za

privatizaciju, HNB, Agencija za sanaciju banaka i Državno odvjetništvo da podnesu izvješća što je i učinjeno. Međutim, dodao je u točki 8. zaključaka rečeno je da će se nakon tih izvješća u roku 90 dana utvrditi poduzimanje potrebnih mjera, uz ostalo to je uključivalo i izradu novog zakona o privatizaciji u kojem bi trebalo utvrditi i novi ESOP model, radničko dioničarstvo. Ističući kako to nije učinjeno, a da ni u raspravi nije čuo tko će to učiniti pozvao je predlagatelje zaključaka iz travnja, da se sastanu i utvrde tko će ispuniti tu obvezu.

Predlagatelji zakona se trebaju dogovoriti tko će predložiti novi zakon o privatizaciji.

U ime Kluba zastupnika SDP-a **Milanka Opačić** navela je kako su svi prijedlozi bivše Vlade da se to pitanje riješi pali u vodu u Hrvatskom saboru, jer nije bilo političke volje da se donesu zakoni kojima bi se sankcionirala pljačka u pretvorbi i privatizaciji. Izrazila je bojazan da se to neće dogoditi ni sada.

Zlatko Tomčić u ime Kluba zastupnika HSS-a je citirajući sva dosadašnja izvješća nadležnih tijela rekao kako je jasno da je proces pretvorbe i privatizacije politički projekt HDZ-a s početka 90-ih. Nadalje, kroz ta su izvješća dokazani pravni nered, zlonamjernost, klijentelizam, neučinkovitost kaznenog progona i štete. Također je dokazano da je moguće voditi postupke za povrat protupravno stečene imovine i podizati tužbe, da Hrvatski fond za privatizaciju ignorira zaključke Hrvatskog sabora i da nedvojbeno snosi krivnju za protuzakonita postupanja. Naveo je da je iz izvješća dokazano da se još uvijek skrivaju imena pojedinaca koji su bili najistaknutiji u procesu pretvorbe i privatizacije.

Ocijenio je da su izvješća Državnog ureda za reviziju korektna, a da je ono Državnog odvjetništva definitivno skinulo prašinu sa cijelog slučaja pretvorbe i privatizacije.

Navodeći kako se iz saborskih klupa pokušava dovesti u pitanje utvrđena isti-

na, predložio je da Hrvatski sabor doneše zaključke koji bi stvorili uvjete da se obeštete pojedinci, država, a da se kazne oni koji se još uvijek mogu kazniti i da se utvrdi novi model privatizacije.

U ime Kluba zastupnika IDS-a **Damir Kajin** naveo je kako je, slušajući rasprave, sve više svjestan da od revizije pretvorbe i privatizacije neće biti ništa. Oni koji su sudjelovali u privatizaciji i pretvorbi danas su amnestirani, amnestirala ih je Državna revizija i oni će se i dalje bogatiti.

Naglasio je da je protiv toga da se pod sve podvuče crta i dvije tri sudske osude s neznatnom novčanom kaznom. Pozivajući se na zastupnike koji su zatražili da se proglasi ništavnost svih postupaka, rekao je da je to moguće samo nacionalizacijom kakvu je napravio Tito 1946. Za mnoge od privatiziranih tvrtki država jamči za zajmove i što bi se u tom slučaju dogodilo, upitao je navodeći kako bi ipak prihvatio proglašavanje ništavnosti, ali i da zna da se revizijom nažalost ništa ne bi učinilo.

U ime Kluba zastupnika SDSS-a **Milorad Pupovac** naveo je da se još uvijek može provesti zakonitost za ono što zakon propisuje. Rekao je da postoje državni mehanizmi koji mogu spriječiti one koji ne čine ništa i ne mogu razviti gospodarstvo. U općem nacionalnom interesu u tom se smislu mora moći djelovati i o tome trebamo razgovarati, rekao je i dodao da u tom smislu je doista pitanje može li se saborska rasprava shvatiti kao podvlačenje crte s jednim tipom politike u koju smo, rekao je, svi bili umočeni.

Predsjedavajući sjednicom **Vladimir Šeks** naveo je tko je sve bio u najvišim državnim tijelima od 1990., pa tako i predstavnike tadašnjeg SKH-SDP Dušana Bilandžića, u Vladi nacionalnog jedinstva Zdravka Tomca itd. To je bio državni vrh koji je donosio strateške odluke i u pogledu pretvorbe i privatizacije, rekao je. Mi smo sada u poziciji da radi različitih i objektivno-subjektivnih problema koji su nastali s modelom pretvorbe i privatizacije budemo u poziciji one biblijske - Oci jedoše kiselo grožđe, a djeci trnu zubi.

Pretvorba i privatizacija su prvobitna akumulacija kapitala

I na koncu u ime Kluba zastupnika HSLS/DC/LS-a **Frano Piplović** naveo je kako je i poslije saborske rasprave jasno da je pretvorba i privatizacija bila prvobitna akumulacija kapitala. Ona je završena i posljedice su tu, a svi koji imalo poznaju povijest znaju da su svugdje u svijetu završile kao svojevrsni oblik otimačine. Ocijenio je kako je licemjerno optuživati bilo koga i prebacivati odgovornost. Kada je u pitanju Zakon o pretvorbi i privatizaciji nema nevinih. Javnost traži žrtve, osobito oni koji su ostali bez radnih mjesta. Žrtve bi trebali ponuditi najodgovorniji u parlamentu, najjači po broju glasova i druge ne uvlačiti u to.

U ime Kluba predložio je da Hrvatski sabor donese deklaraciju u kojoj bi otprilike stajalo da je oteto prokleta i da se ne može ničim legalizirati.

Neki su već mogli "svirati klavir"

Ivan Jarnjak ponovio je da HDZ nije samovoljno pokrenuo raspravu o privatizaciji, nego temeljem zaključaka Sabora, da njen cilj nije podvlačenje crte pod sve što se događalo, nego upravo obrnuto - da se nastave procesi, da se kroz za to nadležne institucije odijeli zakonito od nezakonitog, da se utvrdi na koji način odgovorni mogu biti procesuirani.

Tko je kriv, kriv je i za to treba odgovarati, bez obzira kojoj stranci pripadao, gdje bio i koliko imao, ako je kriv, neka odgovara, naglašava zastupnik.

Izrazio je žaljenje što prethodna, odnosno Vlada Ivice Račana nije izvršila zaključke Sabora koji je tražio da mu u roku od 60 dana predloži zakon kojim bi se kaznio kriminal učinjen u pretvorbi i privatizaciji. Da je to učinila, danas bi vjerojatno raspravljali o rezultatima tih zaključaka i bili bi dvije-tri godine naprijed, neki bi već "svirali klavir s druge strane brave, a ne bi se baha-

tili protupravno stečenim sredstvima", poručio je Jarnjak.

Antičević-Marinović (SDP) uzvraća da je Račanova Vlada izmijenila Kazneni zakon i inkriminirala upravo gospodarski kriminal, te produžila zastarne rokove, a da je HDZ glasovao protiv tog Zakona i srušio ga na Ustavnom sudu.

Suštinu rasprave, potpredsjednik Vlade **Damir Polančec** vidi kao pokušaj da se teret krivnje proizašle iz pretvorbe i privatizacije svali na sadašnji HDZ.

Odbacuje tvrdnje da je glavina pretvorbe i privatizacije ili 93 posto, bila nezakonita, a zastupnike koji to navode poziva da mu pokažu gdje to piše. Činjenica je, priznaje, da postoje nepravilnosti, no nepravilnosti i nezakonitosti nisu jednake.

Iz kritika usmjerenih procesu kuponske privatizacije, iščitava želju da se ocrni ta, kao i privatizacija općenito, ali i HDZ koji je u to vrijeme vodio taj proces.

Navodi da je kuponska privatizacija bila proces temeljen na plemenitoj ideji da se obeštete stradalnici Domovinskog rata, da im se prenesu udjeli uspješnih poduzeća.

Nitko, kaže, ne spori da je proces vođen nedovoljno transparentno, da od 480 tvrtki koje su bile predmet kuponske privatizacije, njih 280 nije bilo profitabilno i solventno, da su najveći problem bili nedovoljno jasni ugovori o naknadi dionica.

Do početka 2000., odnosno do smjene HDZ-ove vlasti, realizirano je 65 posto ugovora, 35 posto nije, naveo je Polančec, pitajući predstavnike koalicijske vlasti je li njihova zadaća bila rješavati ili umnažati probleme?

Ne spori da je u privatizaciji bilo i kriminala i nezakonitih radnji, ali ističe da je koalicijska Vlada od 2000. do 2004. imala priliku sankcionirati, promijeniti stvari, ispuniti zaključke Sabora iz 2002. ali da to nije učinjeno.

Milanka Opačić (SDP) odbacuje tvrdnje da prošla Vlada nije ništa učinila po zaključcima Sabora, kaže da je učinila sve, ali da su stvari pale u Saboru.

Pale su drugi put kada smo mijenjali Kazneni zakon, jer ste ga Vi iz HDZ-a srušili na Ustavnom sudu, rekla je zastupnica, dodajući da je koalicijska Vlada predložila i zakon o jednokratnom oporezivanju, ali da su u Saboru za njega glasovali samo klubovi SDP-a i Libre.

HDZ nije srušio Kazneni zakon, odgovorio je predsjednik Sabora **Vladimir Šeks**, podsjetivši da je inicijativu za njegovo ukidanje, radi formalne protuustavnosti, osim Kluba zastupnika HDZ-a podnio i predsjednik HHO **Žarko Puhovski**.

Nema podvlačenja crte, tko je kriv, kriv je i za to treba odgovarati.

Dakle, istaknuo je, ni jedna stranaka nije ukinula taj Zakon, to je učinio Ustavni sud.

Gdje su nestala radna mjesta?

Osvrćući se na protekla izlaganja, **Andrija Hebrang (HDZ)** se zapitao zašto se uvijek, iako je jasno da nije tako, tvrdi da je HDZ ukinuo 300 do 400 tisuća radnih mjesta, da je HDZ-ova vlast kriva za milijarde dolara i maraka otišlih u inozemstvo?

Što se tiče milijardi eura, njih je predsjednik države Mesić obećao vratiti, prošlo je pet godina, a to nije učinio, podsjetio je zastupnik, upitavši se zašto je tako?

Ponudio je odgovor "jer je Vaša fikcija krivnja HDZ-a".

Vraćajući se u 1990., u vrijeme stvaranja države, naveo je da je Hrvatska naslijedila gospodarstvo u takvom stanju da nije bilo vrijedne tvornice i tvrtke.

Pozvao se na podatke iz godišnjeg Statističkog vjesnika da su rashodi rasli 17,5 posto brže od prihoda, da je inflacija na koncu 1990. bila 600,9 posto, gubici 5,5 puta veći od akumulacije, da su u polovici poduzeća dugovi bili veći od imovine.

Naveo je da je koncem 90. bilo 200 tisuća nezaposlenih i 400 tisuća zaposlenih koji su primali plaće na teret novih zaduženja svojih poduzeća, što se pokrivalo hiperinflacijom - tu je, dodaje, tih 400 tisuća radnih mjesta koji su automatski propala u trenutku ukidanja takvog načina plaćanja.

Na taj je način sve ono što se trebalo privatizirati obezvrijedeno, pa smo mi dalje trebali voziti u toj krtinji koja je hrđava, lupeta i radi na rezervi spremnika, s takvom se krtinom nije mogla napraviti dobra trgovina, rekao je Hebrang.

Naveo je da je u sedam godina rata gospodarstvo dalje obezvrijedeno, a "krtinja dovedena do ništavila" - BDP je pao za 50 posto, troškovi države za obranu porasli su za 40 posto, proizvodnost pala za 50 posto, 30 posto gospodarskih subjekata je srušeno, a to je, precizirao je, 180 tisuća radnih mjesta, koje pripisujete HDZ-u.

Kad to zbrojimo sa onih 400 tisuća fiktivnih, koje smo naslijedili 90., eto Vam odgovora gdje su radna mjesta, uzvratilo je na kritike.

U seriji ispravaka netočnih navoda **Željka Antunović (SDP)** ističe da krivnja HDZ-a nije fikcija SDP-a, nego nalaz Državne revizije. To što u nalazu Revizije nije bilo kaznenih djela, objašnjava time što su "ondašnje grešne strukture" odbile kaznenim dijelom proglasiti pljačke u pretvorbi i privatizaciji ili gospodarske pljačke.

Hebrangovo izlaganje konstruktivnim je ocijenio **Slaven Letica (neovisni)**, koji hvali njegov pokušaj da u povijesni okvir stavi gospodarsku krizu Hrvatske.

No, netočnim označava da je hrvatsko gospodarstvo 90. bilo neka vrsta stare krtinje, te naglašava da je nacionalno bogatstvo tih godina bilo više od 300 milijardi dolara.

Netočno je, vrlo neodgovorno i posrdno nazivati starom krtinom to što je mukom radnika stvarano desetljećima, uzvratila je **Antičević-Marinović (SDP)**.

Darko Milinović (HDZ) kaže da je SDP-ovcima vjerojatno žao što sudionici kuponske i inih privatizacija više ne sjede u HDZ-ovim klupama.

"Mi smo spremni prihvatiti križ prošlosti naše stranke, no jeste li Vi spremni prihvatiti nasljeđe prošlosti Vaše partije, upitao je kolege iz SDP-a, pobrajajući pritom '71., Jazovku, Bleiburg, pa i razoružanje teritorijalne obrane '90. godine".

Ostoja i Eltz opljačkali su stradalnike

Za raspravu oporbenih kolega **Nevenka Majdenić (HDZ)** kaže da je bila politikanska i okrenuta skupljanju političkih bodova, da se radi o svojevrsnom podilaženju javnosti kojoj su servirane mnoge teze, ne i očekivani argumenti.

Podsjeća da je privatizacija išla u vrijeme kad su mnoge tvrtke bile osiromašene, da su radnici dobivene dionice prodavali po bilo kojoj cijeni, jer im je svaka kuna trebala za život, da većina nije vjerovala u novi oblik vlasništva, u dividende.

Žali što se ne spominju i pozitivni primjeri privatizacije, kojih su, kaže, brojni.

Pozdravila je Vladinu nakanu da produži rok za reviziju pretvorbe i privatizacije kako bi ona bila sveobuhvatna i cjelovita.

Na kritike oporbenih kolega odgovara podatakom da se donošenjem Zakona o reviziji pretvorbe i privatizacije u svibnju 2001. i početkom rada Državne revizije na toj reviziji, praktički stalo s podnošenjem novih kaznenih prijava - od 2002. do svibnja 2005. zabilježeno je samo 20 prijavljenih osoba.

93 posto nezakonitosti, nepravilnosti, nemoralnosti, tragičan je rezultat kojeg je utvrdila državna revizija, opetuje **Slavko Linić (SDP)** i dodaje kako će, upravo na tumačenju tih podataka, građani vidjeti razliku između SDP-a i HDZ-a.

HDZ smatra da je kriv socijalizam, agresija i nitko drugi, možda malo i oni koji su sudjelovali u privatizaciji, mi u SDP-u smo jasni - odgovoran je svatko tko je sudjelovao u privatizaciji, naglašava zastupnik.

Najvećom tragedijom smatra gubitak 800 tisuća radnih mjesta - 400 tisu-

ća utvrđeno po izvješću Revizije, 400 tisuća stvorenih umirovljenika koji su mladi umirovljeni. "Da, svih 800 tisuća su posljedica zločina, nepravilnosti, nezakonitosti i nemoralnosti u pretvorbi", tvrdi zastupnik.

Zabrinjavaju ga podaci koji govore da je malo procesuiranog, da je malo onih koji su kažnjeni, da se blago kažnjava čak i utvrđena nezakonitost.

Glede kuponske privatizacije, naglašava da velik broj zamjena dionica nije bio u skladu s pravilnikom, da sudionici nisu bili u jednakom položaju, da je u pojedinim slučajevima HFP vrijedne dionice davao za potpuno uništena trgovačka društva.

Kad imate takve podatke, pitam Vas hoćete li ići na nagodbu s onima koji su sudjelovali u takvim zamjenama, upitao je Linić i dodao - Nismo ti koji su se htjeli nagadati, koji su povukli sudske postupke.

Te su postupke, naglašava, povukli grof Eltz, Ostoja i još neki drugi, "jer im nije bilo dovoljno što su opljačkali stradalnike Domovinskog rata".

Tvrdi da su zloporabom informacija, Ostoja, Eltz, PIF-ovi, holdinzi koji su ih naslijedili, oduzeli dionice stradalnicima Domovinskog rata te dodaje - "Oni su ti koji su vrijednosti strpali u svoj džep, mi ih moramo povratiti".

Glede Liburnije, kaže da je pravorijek arbitraže bio 570 milijuna kuna s kamata do svibnja 2005., i da je to iznos koji je Vlada trebala platiti i voditi daljnje sporove.

No, potpredsjednik Polančec, tvrdi Linić, Ostoja i Eltzu daje 1,2 milijarde kuna i to je ono što je poklonjeno tim ljudima i zato je Liburnija problematična.

Tvrđnju da je 800 tisuća nezaposlenih isključivo posljedica Zakona o pretvorbi i privatizaciji, **Franjo Matušić (HDZ)** naziva monstruoznom neistinom, te podsjeća da je nametnuti rat, koji je trajao sedam godina, imao velike posljedice na zaposlenost i gospodarstvo. Na istom je tragu i razmišljanje **Emila Tomljanovića (HDZ)**, te **Jure Bitunjca (HDZ)** koji Linića proziva da se za vrijeme dok je bio potpredsjednik Vlade broj neza-

poslenih sa 365 tisuća povećao na 415 tisuća, a da je gospodarstvo Dalamacije praktično uništeno kroz razne reprogramirane stečajeve.

Na spominjanje Liburnije **Velimir Pleša (HDZ)** spominje Sunčani Hvar i podsjeća da je premijer Račan 23. siječnja 2003. potpisao odluku o prodaji dionica te hotelske tvrtke, da bi 6. veljače potpisao odluku o neprihvatanju ponuda za kupnju dionica Sunčanog Hvara.

Takav kopernikanski obrat u 14 dana od premijera jedne države sve je samo ne ozbiljan i odgovoran potez, ocijenio je zastupnik.

Potpredsjednik **Polančec** podrobno je govorio o sporovima proizašlim iz kuponske privatizacije, sporovima koji su prije svega vezani uz ugovore o naknadi dionica između HFP-a i PIF-ova, naglasivši da se u rješavanju nastalih problema rukovodio nalazom Državnog ureda za reviziju, Izvješćem pravnog sektora HFP-a, očitovanjem Državnog odvjetništva.

Svih 800 tisuća radnih mjesta posljedica su zločina, nezakonitosti, nemoralnosti u pretvorbi.

Naš cilj i naš interes nije suprotan, nego identičan - minimalizirati štetu koja je nastala iz nejasne i neadekvatne procedure, zakonskog rješenja i pravilnika o kuponskoj privatizaciji, odgovorio je zastupniku Liniću.

Pljačke iz Račanova vremena

Franjo Matušić (HDZ) ne spori da je u pretvorbi i privatizaciji bilo dosta nepravilnosti, pa i onih koje se mogu okarakterizirati kao kaznena djela, ali drži da se pokušava zaboraviti da je pretvorbe i privatizacije bilo i nakon 2000. godine.

Stalno se pokušava zaboraviti četverogodišnje djelovanje, odnosno nedjelovanje bivše, koalicijske Vlade, ustvrdio je upitavši se kakvo je to djelovanje bilo?

”Što se tiče privatizacije bilo je kriminalno, bilo je pljačkaško”, odgovorio je

spominjući prodaju Dubrovačke banke i hotela Excelsior, slučaj Riječke banke.

Dubrovačka je banka, naveo je, kao sanirana prodana za 170 milijuna kuna u vrijeme Račanove Vlade. Istovremeno je država, temeljem toga što je izuzeto iz portfelja Banke, toj istoj Banki bila dužna do početka 2005. nadoknaditi 310 milijuna kuna.

Što je to, ako nije pljačka, upitao se zastupnik?

Podsjetio je i kako se u krizi Riječke banke govorilo o stotinama milijuna kuna štete, a novine sada pišu kako će se neki od aktera te pljačke postaviti za nekog direktora.

Govoreći o prodaji dubrovačkog Excelsiora, podsjetio je da se za kupnju javio i jedan svjetski lanac ponudivši više od 30 milijuna njemačkih maraka. Paralelno se, međutim, javio i gospodarstvenik s odličnim poznanstvima sa članovima Upravnog odbora HFP-a, pa je hotel dobio za 1,2 milijuna maraka, s tim da je u gotovini platio 600 tisuća maraka, a 600 je navodno uloženo u obnovu hotela koji je inače obnovljen državnim sredstvima u iznosu od 30 milijuna maraka, naveo je zastupnik.

Priključio se stranačkim kolegama koji traže da se oduzme nezakonito ili nepravilno stečena imovina.

Ponosni smo što smo učinili u Riječkoj banci, krađu dilera, lošu upravu koja ga nije spriječila u odsudnom trenutku, riješili smo za 21 dan, uzvratilo mu je Linić.

”Kao što Vi i neki Vaši smatraju pljačkom neke druge stvari, ja pljačkom smatram ono što ste Vi radili”, rekao je **Matušić**, prozvavši Linića da je Upravni odbor HFP-a, u kojemu je bio, kod odlučivanja o Excelsioru ignorirao mišljenje resornog ministra koji se protivio spomenutoj odluci. Prozvao ga je da je odgovoran i za Riječku banku, jer je bio potpredsjednik Vlade i znao je što se događa.

Komentirajući (ne) djelotvornost bivše vlasti u pogledu privatizacije, Pleša se ponovno vraća Sunčanom Hvaru i kaže da su se na njemu ”osunčali mnogi tadašnji političari”, a onda je sunca nestalo i afera je, barem privremeno, otišla u sjenu.

Matušić dodaje da su se mnogi sunčali i na jahti Damira Vrhovnika, čelnog čovjeka privatnog brodogradilišta Viktor Lenac koje je dobivalo državna jamstva, suprotno stavu Državne revizije da se privatnom poduzeću jamstva ne mogu davati.

Ta je osoba, kaže, tražila državna jamstva i kad nije vraćala prethodne kredite, a primala je plaću od 120 tisuća kuna mjesečno.

Suglasan da treba naći način da se oduzme nezakonito stečena dobit, **Miroslav Korenika (SDP)** Matušiću poručuje kako se nada da će, kad ponovno dođe u Sabor, podržati već dva puta odbijeni SDP-ov zakon kojim se htjelo uvesti porez na nezakonito ili nemoralno stečenu imovinu.

Spisak po strankama

O naslijeđenom gospodarstvu, o uvjetima u kojima se radilo u ratnim okolnostima pobliže je, na primjeru Karlovačke županije, govorio **Ivan Vučić (HDZ)**, navodeći da je u županiji i Gradu 85 posto ljudi bilo mobilizirano, da su žene radile na poslovima muškarača kako bi pokušali održati kakvu-takvu proizvodnju.

Upitao se kako uopće može funkcionirati gospodarstvo čija je pokretna, a velikim dijelom i nepokretna imovina mobilizirana u Hrvatsku vojsku, čije je tržište 90 posto bilo oslonjeno na prostor bivše Jugoslavije, a deset posto na zapad, čija je županija zbrinjavala do sto tisuća prognanika?

Tko je, zapitao se, u tim uvjetima mogao raditi i očuvati radna mjesta, biti konkurentan na tržištu koje je išlo naprijed?

Kaže da bi Vlada iz tog perioda bila najsretnija da nije išla u proces privatizacije, ali da su je pritiskale i Svjetska banka i Europa, a i samo tržište.

Smatra da u samom procesu pretvorbe i privatizacije nije učinjeno toliko nepravdi, kriminala i krivičnih djela, već ih je više učinjeno poslije - prodajom poduzeća i njihove imovine, otvaranjem poduzeća kćeri, prebacivanjem novca, pa i sanacijskog iz poduzeća koje je sanirano na poduzeća kćeri itd.

Bez namjere da nekoga brani, protiv se generaliziranju pretvorbe i privatizacije.

Treba se, kaže, sjetiti onih koji su u ratnim okolnostima privatizirali poduzeća sa 20 zaposlenih, a danas su došli do 500, njima treba odati priznanje.

Naveo je da je po njegovim spoznajama do 2000. godine privatizirano samo šest posto "državnog kapitala poduzeća takva kakva su bila u ratu", te da su ih privatizirali svi. "Osobno želim da izađe spisak tih ljudi po strankama tko ih je privatizirao", izjavio je zastupnik, dodavši da je prema njegovim spoznajama "negdje oko deset posto HDZ-ovaca".

Kaže da u HDZ-u ne bježe od toga da su neki koji su bili članovi te stranke, zagrizli u duboke vode kriminala, pa i u privatizaciji, te za njih traži najoštrije kazne. Ali, hvala Bogu, ti više nisu među nama, naveo je zastupnik.

Račanovu Vladu proziva da nije ispunila niz obećanja, npr. nije objavila spisak 200 obitelji, da je nastavila "jesti" najvrjednije, a to su, precizira, INA, HT, hoteli. itd.

Svjestan je da, hтели to ili ne, slijedi daljnja privatizacija onoga što je ostalo najvrjednije - dijela INA-e, Hrvatskih željeznica, Hrvatskih šuma, brodogradnje.

Mislim da oko nekih stvari moramo postići politički konsenzus, a mislim da je ovo nacionalno pitanje, da tu ne smijemo uvoditi usko stranačke interese i da svi skupa moramo voditi brigu o budućnosti, zaključio je zastupnik Vučić.

Željko Pecek (HSS) ne podržava teze HDZ-ovih zastupnika da "onih koji su to radili" više nema među njima, kao ni tezu o političkoj krivnji bivše Vlade.

Pozvao je da se malo manje govori o krivcima, a više o nevinima. U ove posljednje ubraja male dioničare koji su nekoliko godina plaćali dionice, pa ostali bez njih, sudionike kuponske privatizacije, umirovljenike.

Ako se više koncentriramo na nevine, a zaboravimo krivce, onda bi mogli formirati i fond iz kojega bi obešteti sudionike privatizacije koji se zovu mali dioničari, koji se zovu sudionici Domo-

vinskog rata i umirovljenici, poručio je zastupnik.

Na spominjanje Karlovačke županije, Mato Crkvenac (SDP) upitao je tko je provodio privatizaciju u toj županiji dok je 85 posto muškaraca bilo u rovovima, a žene radile na poslovima muškaraca?

Odbacuje prigovore na privatizaciju INA-e, te kaže da se Vlada odlučila privatizirati 25 posto plus jednu dionicu te tvrtke u dobrom trenutku i kad je na svim razinama potvrđena ocjena da INA u regiji dugoročno ne može sama biti glavni čimbenik.

Miroslav Korenika (SDP) odaje HDZ-u priznanje za nastanak hrvatske države, ali i napominje da treba priznati kad se nešto napravi krivo.

Ići u privatizaciju usred rata, sasvim sigurno nije dobar potez i na to nas, kaže, nije natjerala ni Svjetska banka, ni bilo koja druga institucija.

Činjenicu da se u dva dana neprestano ponavlja da je Hrvatska opljačkana, ali da nitko ne spominje kad se počela pljačkati, odlučio je ispraviti **Ivo Lončar (neovisni)**.

Ustvrdio je da je prva pljačka nastala 1945., "kad se Partija vratila iz šume i kad smo uspostavili diktaturu proletarijata", da druga počinje kad "diktatura proletarijata za svog premijera, također člana Partije, imenuje Antu Markovića". Od tada se, kaže, počinje s pretvorbom i privatizacijom, svi direktori bili su članovi Partije i tada počinje prava pljačka.

Formirati fond za obeštećenje nevinih sudionika privatizacije - malih dioničara, stradalnika, umirovljenika.

Kao ključnu izdvaja 1993., odnosno 1994. godinu kad se, kaže, opet događa pljačka, a opet pljačkaju članovi Partije, "jer su bili bivši direktori, naučili su kako se to radi".

Spominje i pljačku iz doba "partijsko-seljačke koalicije" i poljoprivredne kombinata.

Ostoja priznao financiranje HDZ-a

Na kronologiji postupaka u kuponskoj privatizaciji, **Zdenko Antešić (SDP)** iščitao je put koji je vodio do privatizacijskih afera kakva je i afera Liburnija.

Na slučaju Liburnija, kaže, na površinu su isplivale sve posljedice kuponske privatizacije - umjesto javnih investicijskih fondova dobili smo privatna investicijska poduzeća, umjesto velikog broja malih dioničara dobili smo malobrojne tajkune, umjesto strateški raspršenog vlasništva koncentrirano ulaganje, a umjesto uređenog i transparentnog tržišta kapitala tajne pogodbe i sudske prinude.

Vlada je, kaže, dug prema SN i Dom holdingu odlučila podmiriti predajom 256 000 dionica Liburnije i tako su dva holdinga te dionice dobila za 520 milijuna kuna.

Zašto Vlada nije dionice prodala putem natječaja, upitao je zastupnik, koji odgovor i objašnjenje takve Vlade odluke nalazi u tome što je vlasnik jednog od fondova ili poduzeća povezanog s njegovim fondom, financirao predizbornu kampanju HDZ-a.

Taj posao u stvari je vraćanje duga iz predizborne kampanje, sam Ostoja je priznao da je financirao HDZ, ustvrdio je zastupnik.

U priču o Liburniji uključio se i **Damir Kajin (IDS)** naglašavajući da su razne uprave tog opatijskog turističkog poduzeća prodale čak 44 objekta za 41, 4 milijuna eura, da to nije stabiliziralo poslovanje poduzeća, ali je "većina članova tih uprava danas teška po nekoliko milijuna eura".

Od 102 objekta danas ih je ostalo 50-ak, a nakon što su građani Opatije i Lovrana zaustavili veliku pretvorbu, odnosno pljačku, na djelu je mala pretvorba hotela Danica, Jadranka i Vila Eltza koju treba zaustaviti, upozorava zastupnik.

Izražava bojazan da Vlada zapravo vrši pritisak na Lovran, gdje HDZ nema vlast.

Bit svega, **Antešić (SDP)** vidi u tome što je nominalni dug države prema SN i

Dom holdingu 520 milijuna kuna, a ti su holdinzi dobili procijenjenu vrijednost od 1,2 milijarde kuna, mada se Državno odvjetništvo tome suprotstavilo.

Stoga, dodaje, sve skupa potiče sumnju da je cijeli scenarij unaprijed dogovoren sa krajnjim ciljem "zamračenja" 1,2 milijarde kuna iz državnog proračuna.

Jedni Hrvatsku branili, drugi grabili

Nakon žrtava koje su građani dali u Domovinskom ratu, pretvorba i privatizacija ostavile su najteže tragove na tkivu hrvatskog društva, ocijenio je **Antun Peruško (SDP)**, podsjetivši da se glavina pretvorbe i privatizacije provodila u neprimjereno, ratno vrijeme kad su jedni Hrvatsku branili, a drugi po njoj grabili.

Zašto smo išli u privatizaciju u takvim vremenima, upitao je, dodavši da je od '90. do 2000. bilo zahtjeva za revizijom pretvorbe i privatizacije, ali da je HDZ-ova Vlada bila protiv toga, "nastojalo se zacementirati postojeće stanje stvoreno otimačinom".

Pobrojao je porazne rezultate koje je, revidirajući pretvorbu i privatizaciju, utvrdio Državni ured za reviziju - u revidiranim društvima umanjena je vrijednost bivšeg društvenog kapitala, oko 386 tisuća radnika ostalo je bez radnog mjesta, na oko 30 posto društava otvoren je stečajni postupak, u 505 ih nije ostvaren razvojni program.

Eto, dodao je, to su rezultati naše pretvorbe i privatizacije, koji su nacionalna bogatstva oduzeli onima koji su ih stvarali, a dali novopečenicim tajkunima.

Svjestan je činjenice da je i u redovima SDP-a bilo mangupa, ali napominje da im je "taj manguperaj" omogućio zakon koji je donijela prva HDZ-ova Vlada.

To je, dodaje, bio izraz političke volje koju su ti mangupi iskoristili.

Pita se kako građanima objasniti da nakon svega što su prošli u pretvorbi i privatizaciji, proizilazi da je gotovo sve bilo u skladu sa zakonom, da su izrečene svega četiri presude, od kojih dvije uvjetne i dvije novčane itd.

Građani se s time ne mogu pomiriti, kaže Peruško i tvrdi kako bi, da nije

bilo pritisaka nekih oporbenih klubova, među kojima i Kluba zastupnika SDP-a, za Vladu cijela priča bila završena u veljači kad je primila na znanje Izvješće Državne revizije.

Poručuje da saborska rasprava ne smije završiti primanjem na znanje, da se moraju donijeti zaključci koji građanima neće sijati nove iluzije.

Odgovorio je zastupniku Milinoviću koji je kazao da današnji HDZ priznaje greške starog HDZ-a, a retorički se upitao za odnos SDP-a spram grešaka bivše Partije.

Peruško podsjeća da je SDP na svojoj prvoj konvenciji '90. donio četiri deklaracije, među kojima je i povijesna u kojoj se, kao pravni sljednik bivše Partije, ispričao svim građanima Hrvatske koji su na bilo koji način patili kao žrtve komunističkog režima.

Ivo Lončar (neovisni) na to ga je upitao je li greška Partije Bleiburg, Križni put, Goli otok, Gradiška, '71., UDBA-ina ubojstva diljem svijeta i po Hrvatskoj, je li greška iseljenje više od milijun Hrvata od kad je Partija upravljala Hrvatskom od '45. do '90. Ispričali ste se onima koji su patili, a niste onima kojima ste skratili patnje, uzvratilo je Hebrang (HDZ).

Vraćajući se na slučaj Liburnija, **Linić (SDP)** ne dijeli optimizam da će Vlada uspjeti poništiti ugovor s fondovima, ali drži da ima rješenja - Državno odvjetništvo mora utvrditi da je sa 650 milijuna kuna pogodovano ljudima koji vode institucije koje su naslijedile fondove.

Onaj tko nekomu daje bez sudskih rješenja, bez bilo kakve naznake da država može izgubiti spor, to je pogodovanje i ako to Odvjetništvo utvrdi, tada je ugovor s Liburnijom ništavan i raskinut će se, kaže Linić.

Potpredsjednik Vlade **Polančec** je optimist, uvjerava da će Vlada vratiti dionice Liburnije, te odbija optužbe o pogodovanju fondovima.

Amnezija je ozbiljno stanje

Upozorivši da je amnezija pojedinca vrlo ozbiljno stanje, a kolektivna amnezija zastrašujuće opasno stanje, **Miljen-**

ko Dorić (HNS) primjećuje da se u dvodnevnoj raspravi pokazala upravo kolektivna amnezija u odnosu na 90-e i na početak ovog desetljeća, uz crno-bijelu tehniku s lijeve i desne strane Sabornice.

Sagledavajući rezultate privatizacije, podsjetio je da je ogroman broj ljudi ostao bez posla, ali i bez dostojanstva, bez mogućnosti da školuju djecu kako su to željeli, da su mnogi od tih mladih ljudi otišli u svijet, raselili se.

Priču o privatizaciji na hrvatski način potkrijepio je primjerom starijeg građanina iz Rijeke koji je radio 45 godina, koji nije gladan, ali je željan svega ostaloga. S druge strane, djeca onih koji su upropastili tvornicu u kojoj je radio voze najskuplje automobile, družu se u najelitnijim noćnim lokalima Monaca, Londona, dok se oni koji su stvarali tvornice družu po gradskim parkovima i pučkim kuhinjama.

Pita je li se moglo spriječiti to što se u 15 godina događalo u pretvorbi i privatizaciji, a kao odgovor nudi upozorenje koje je još početkom '92. čelnik HNS-a Krešimir Džeba zapisao u jednom dnevnom istu. Upozorio je, naime, da je privatizacijski model HDZ-a pun slabosti i da će dovesti do transakcija koje mogu biti kriminalne naravi, da će određeni ljudi po nekim stranačkim ili političkim zaslugama na vrlo jeftin način doći u posjed brojnih poduzeća.

To smo ponavljali dugi niz godina, Odvjetništvo, policija i pravosuđe su to znali, ali nije bilo želje da se ispravi tijek privatizacije, izjavio je zastupnik.

Liburniju vidi kao opomenu da model iz 90-ih nije zaboravljen i potpuno napušten.

U dvodnevnoj raspravi **Vlado Jelković (HDZ)** vidi puno politiziranja, ali i nastojanja da se HDZ-u nametne krivnja i optuži ga se za pljačku države.

Ponovio je nalaze do kojih je došla Državna revizija revidirajući 1.556 od gotovo tri tisuće bivših društvenih poduzeća obuhvaćenih pretvorbom čija je vrijednost procijenjena na oko 80 milijardi kuna, suglasan s ocjenom koja prevladava u javnosti da je malo onih koji su odgovarali za nezakonitosti.

Ne spori da su propusti izneseni u nalazima Državne revizije ozbiljni, no smatra da to nisu najveći problemi pretvorbe i privatizacije, da je na stanje koje postoji danas puno više utjecao način na koji su novi vlasnici upravljali poduzećima.

Pojedinci su, podsjetio je, kupovali poduzeća u pretvorbi po zakonu i uglavnom preko svojih privatnih poduzeća, d. o. o.-a, potom su u kupljenim tvrtkama imenovali novu upravu i nadzorni odbor, svu nabavu i prodaju u novim tvrtkama, radili su preko matičnog poduzeća i iz razlike u cijeni otkupljivali dionice ili vraćali kredit.

To, kaže, ne bi bio problem, da na taj način iz kupljene tvrtke nije isisano sve što se moglo, radnici su završili na burzi, vlasnik se obogatio i stekao vrijedne nekretnine.

Slično je, tvrdi, bilo i kod kupnje tvrtki menadžerskim kreditima - zalog su bile dionice kupljenog poduzeća, kupac nije preuzimao gotovo nikakav rizik.

Vlasnički su se odnosi, navodi, mijenjali i kod plaćanja radova u obnovi, ali i nekih infrastrukturnih radova na državnoj razini dionicama iz portfelja HFP-a. Građevinska su poduzeća na taj način postajala vlasnici tvrtki za koje nikada nisu čuli, a bilo je, ističe, i onih građevinskih poduzeća koja su mogla birati dionice.

Uvjeravajući da je to bila uobičajena praksa i u mandatu bivše Vlade, upitao se je li HDZ kriv baš za sve ono što se želi prikazati?

Razne uprave Liburnije prodale su čak 44 objekta za 41,4 milijuna eura, poslovanje se nije stabiliziralo, ali je većina članova uprava teška po nekoliko milijuna eura.

Da stanje gospodarstva iz 90.-e nije bilo sjajno, ilustrirao je primjerom tvrtki iz Karlovačke županije - sve najveće tvrtke, najveće po broju zaposlenih, već su tada bile u stečaju, od Pamučne indu-

strije Duga Resa, preko Kraša do DIP-a Ogulin.

Time ne želim umanjivati odgovornost HDZ-a za propuste u pretvorbi i privatizaciji, ali grijeh je tisuće poštenih članova stranke žigosati kao krivce za razne pretvorbene makinacije, jer su te makinacije činili pojedinci s imenom i prezimenom, naglasio je zastupnik, napominjući da makinacije nisu radili samo članovi jedne stranke.

Svjestan da učinci privatizacije i repovi koji se iza toga vuku previše opterećuju ukupni život Hrvatske, pozvao je da se sankcioniraju sve učinjene nepravilnosti, pa i oduzimanjem imovine, a krivci označe imenom i prezimenom.

Individualna, a ne kolektivna odgovornost

Željko Pavlic (MDS) suglasan je da Sabor nema mandat amnestirati one koji su zloupotrijebili zakon i obogatili se na račun hrvatskih građana otuđenjem nacionalnog bogatstva.

Citirao je što su o reviziji pretvorbe i privatizacije 1998. govorili pozicija i opozicija, pokazavši da je retorika ostala ista, ali da se stanje nije promijenilo ni za milimetar.

Porazne posljedice pretvorbe i privatizacije objašnjava s tri osnovna razloga.

Prvi je sam koncept privatizacije - ondašnja vlast izabrala je oblik pretvorbe koji se temelji na otkupu dionica, drugi je razlog neusklađenost i nedorečenost propisa s novonastalim društveno-ekonomskim odnosima, a treći su kriminalne radnje i zloporabe tih zakona. Svoje je navode ilustrirao primjerom malih dioničara.

Zakon je, podsjetio je, predvidio prodaju dionica ili udjela u poduzećima zaposlenima i ranije zaposlenima uz popust od 20 posto plus jedan posto za svaku godinu staža do vrijednosti 20 tisuća maraka. Problemi nastaju s pojavom torbara koji su ljudima nudili određenu cijenu za dionice - za 20 tisuća maraka "na ruke" su davali tri, četiri ili pet tisuća maraka, s tim da su dalje mešetarili tim dionicama. Bili su to špekulanti kojima interes nije bio zadržati

poduzeće, nego im je bitnije bilo da to poduzeće prodaju temeljem tih dionica, a to je bilo protivno zakonu.

Kao drugi propust u zakonu spominje što je omogućeno da državne banke, koje su bile najveći vjerovnici društvenih poduzeća, pretvore svoja potraživanja u dionice i udjele, a najpoznatiji takav slučaj bila je, kaže, splitska Slobodna Dalmacija.

Podržao je kolege koji traže da se kazne svi koji su kršili zakone, te se zauzeo da se kontroliraju sadašnje privatizacije kako se ne bi ponovila prijašnja gorka iskustva.

Odgovornost, naglasio je, mora biti individualna, nikako kolektivna.

Tonči Tadić (HSP) ističe da je već kod donošenja Zakona o reviziji pretvorbe i privatizacije, 2001., učinjena temeljna greška, jer je njime predviđena revizija samo tvrtki za koje se podnese prijava, ne svih tvrtki, te je određen rok za reviziju.

Upozorava i na činjenicu da iz svih dostavljenih izvješća nisu izašla dva ključna dokumenta - novi zakon o privatizaciji, te zakon o javno-privatnom partnerstvu.

Tvrdi da Vlada i HFP nisu izvukli pouku iz nalaza revizije privatizacije, a argument za to nalazi u slučaju šibenskog TLM-a i Regeneracije iz Zaboka.

Samo transportna jedinica TLM-a ima u nekretninama 21 tisuću kvadrata, da je kvadrat samo po sto eura to je oko 16 milijuna kuna, dakle deset puta više od iznosa za koji je ta firma prodana, a prodana je za 1,6 milijuna kuna, naveo je zastupnik.

Slično je, dodaje, bilo i u Regeneraciji, gdje se umjesto strateškog partnera išlo na kamufliranje privatizacije kroz navodno radničko dioničarstvo, da bi sve skupa preuzeo direktor i neki njegov partner koji će, zamislite, tvrtku dokapitalizirati prodajom nekretnina. Sve se to, naglašava, odvija po Zakonu o privatizaciji iz 1996. kojeg ni pretrpila, ni prošla, ni aktualna Vlada nisu imale snage promijeniti.

Koncept kuponske privatizacije kroz PIF-ove drži potpuno besmislenim, tumačeći kako je u najmanju ruku naiv-

no očekivati da će privatni privatizacijsko-investicijski fondovi bolje skrbiti o stradalnicima Domovinskog rata, nego hrvatska država.

Ispada, kaže, da su Ostoja i grof Eltz sve što su radili, radili iz humanitarnih pobuda.

Pita zašto se država nije sjetila pa formirala neki braniteljski ili prognanički fond i tomu fondu povjerila dionice, pa da on brine za dividende?

”Najludim” dijelom smatra zamjenu dionica, što Zakon o PIF-ovima nije predviđao, ali je to ipak provedeno, jer su PIF-ovi utvrdili da im dionice nisu dobre. Sve to, dodaje, radeno je mimo tržišta, izravnom pogodbom HFP-a s pojedinim PIF-om.

Poziva se na primjer koji je dala Državna revizija, kada su vraćene dionice Šećerane Virovitica, a PIF-ovi Velebit i Dom u zamjenu dobili dionice Rivijera holdinga u Poreču koje su 92 posto vrijednije od onih koje su vraćene.

Događaje s Liburnijom vidi kao zadnju u nizu proizvoljnih odluka, proizvoljne dodjele dionica, proizvoljne zamjene, proizvoljno ustanovljenog duga itd.

Konstatira kako je takve proizvoljnosti bilo u čitavom nizu od '98 do danas.

Nisu svi lopovi, ni zločinci

Na početku izlaganja **Antun Kapraljević (HNS)** pročitao je kolumnu don Živka Kustića posvećenu pretvorbi, odnosno privatizaciji vlasništva i posljedicama koje je imala za hrvatski narod i državu.

U 'svom' je dijelu rasprave, pak podsjetio da je Hrvatska bila izložena agresiji i da je platila ogromnu cijenu za svoju slobodu i neovisnost.

Ističe da je ta bitka dobivena, mada se tijekom nje dijelom potvrdila narodna izreka "Sirotinja u rat daje sina, a bogatuni kravu". Napominje, međutim, da je Hrvatska imala i posebnost koju ni narodne izreke ne poznaju, a po kojoj su odabrani u Domovinskom ratu od sirotinje postali bogatuni, a nisu dali ni sebe, ni kravu.

Očekuje da se ispune zahtjevi koje je Sabor donio, a to je da će Sabor u roku

od 90 dana dobiti prijedlog mjera radi otklanjanja nepravilnosti, nezakonitosti i mogućeg obeštećenja države za štete nastale u pretvorbi i privatizaciji, uključujući i izradu novog zakona o privatizaciji koji bi definirao i ESOP model.

Šime Prtenjača (HDZ) poslužio se vlastitim primjerom da pokaže kako sve nije bila pljačka i kako svi nisu lopovi, a još manje zločinci.

Naveo je da je u najtežim danima napustio mjesto financijskog direktora i prihvatio se obrane svoga grada (Zadra), u to je vrijeme vodio glavni rat za spašavanje Dalmatinske banke u Zadru. Spasio je, kaže, Tankersku plovidbu, još neke od firmi Turist hotela u Zadru, nije pogodio svojim prijateljima da privatiziraju hotele ili bilo što drugo, kao što su neki drugi. Dao sam maksimalni doprinos, a nikada ni od koga nisam dobio nalog kako treba djelovati da bi se opljačkalo i ukralo, istaknuo je zastupnik, držeći da su svi koji su željeli, mogli dati svoj doprinos.

Veliki promet, mala zarada

Dvodnevnu raspravu **Silvano Hrelja (HSU)** oslikao je narodnom izrekom o velikom prometu i maloj zaradi, te objasnio zašto je tako - jednostavno zato što ljudima nije dana moć da uskrnu mrtvace, a velik dio privatiziranog gospodarstva jesu mrtvaci svedeni na vrijednost kvadratnog metra nekretnina.

Podsjeća da je privatizacija krenula u vrijeme rata, te ističe da je "amoralnost u tom i takvom vremenu poticati egoizam i grabež, ali je veoma lukavo od kreatora političkog sustava".

Naglašava da tvorci privatizacije nisu ni danas svjesni koliko su ljudskih sudbina ugrozili, koliko obitelji razorili, uvijek su bili daleko od suza, gnjeva i siromaštva.

Ističe da ima pravo govoriti na taj način, jer je od 1994. do 2003. bio s tim ljudima, zna koja je dimenzija i ljudskog egoizma i ljudske tuge i nevolje.

Iznosi i slučaj direktora kojeg su radnici držali cijelu noć zatočenog, jer im nije davao plaću, nego je otplaćivao dio-

nice iz poslovanja poduzeća, da bi ga koncem 1999. HFP nagradio na način da je raskinuo ugovor o kupnji, prihvatio povrat neotplaćenih dionica i oslobodio ga hipoteke na obiteljsku kuću.

Koalićjska Vlada, kaže, nije sankcionirala tu pojavu, a samo u Istri ih je bilo desetak - Laguna Commerce Poreč i Istra plastika Pazin su samo najizrazitiji primjeri.

U Digitronu Buje radnici nikada nisu ostvarili pravo prvokupa samo zato što je lokacija potencijalno vrijedna za buduću Schengensku granicu.

Spominje i prodaju Arena turista na burzi za osam posto vrijednosti pretvorbenog kapitala i kalvariju Istarske banke koji su, kaže, prikazani legalnim, ali nije dokazano da su bile potrebne i svrhovite ili se pak radi o dobro smišljenim scenarijima?

Na spominjanje Istarske banke reagirao je Damir Kajin (IDS), podsjetivši da je ta banka, koja je danas dobra banka, bankrotirala tri puta - 1993., kao i sve banke koje su pratile brodogradnju, 1997., kad je Miroslav Kutle preuzeo preko 40 posto Banke, te treći put kad je Hrvatska narodna banka poslala upravitelja.

Istarska banka iz državnoga proračuna nije dobila niti jedne kune, a da je propala građani bi kroz osiguranu štednju izgubili 700 milijuna kuna, država 800 milijuna, banka bi za sobom povukla preko tri tisuće radnih mjesta u čemu taj tvoj sindikat nije htio sudjelovati, predbacio je Kajin Hrelji.

Ispada da su Ostoja i grof Eltz, sve što su radili, radili iz čisto humanitarnih pobuda.

Hrelja (HSU) je upitao zašto se Kajin toliko žesti, kada je sve tako čisto?

Kajinu je poručio - kada bih ja mogao dokazati ono što znam, a Vi to možete dokazati, onda bi istina o Istarskoj banci i Arena turistu bila bitno drugačija, a znam i imamo pouzdane informacije, međutim dokaza nema, jer ste ih Vi maknuli sa strane.

Počinitelji kriminala zaslužuju prezir

Ivan Bagarić (HDZ) ponovio je neke od podataka koji oslikavaju loše stanje hrvatskog gospodarstva pred sam rat. Radilo se, kaže, o poduzećima čiji su gubitci bili za pet i pol puta veći od akumulacije, koja su živjela u okruženju inflacije od 609 posto, u kojima je pokrenuto preko 400 stečajeva, koja su imala upola manje investicija nego deset godina ranije, dakle 1980. godine.

To je, dodaje, bilo vrijeme s 200 tisuća nezaposlenih i još 400 tisuća fiktivno zaposlenih, vrijeme s dugom od sedam milijardi dolara.

Usljedila je agresija sa 30 milijardi šetete, s padom BDP-a od 50 posto po godini.

Priznaje da su u privatizaciji, rađenoj paralelno s (obranom od) agresije učinjeni propusti, te ističe da oni koju su počinili kriminal zaslužuju prezir, osobito s obzirom da se dogodio u vrijeme kad je netko davao život za Hrvatsku.

Navodi da je propusta bilo i u mandatu bivše Vlade koja je privatizirala velik dio INA-e, telekomunikacije, koja je Riječku banku sanirala, pa privatizirala. Na teret joj stavlja i slučaj Lenac, prodaju hotela Excelsior, deficit proračuna, Savudrijsku valu, ali i vozni park, odnosno leasing 22 automobila.

Za ta se vozila, naveo je, godišnje plaća najam od 800 tisuća kuna, taj je posao napravila Vlada Ivica Račana čiji ministri, a sada zastupnici, sve to znaju i upiru prstom na 99 posto nas koji niti smo luk jeli, ni mirisali, ali smo sudjelovali u obrani, ne i u privatizaciji, ne i u pljački, ne ni u čemu nemoralnom.

Izlaganje je zaključio porukom da aktualna Vlada treba podršku kako bi se spriječilo i preveniralo sve loše što se događalo, te radi ulaska u EU, jer će taj ulazak donijeti više posla i više dobra života onima koji ga sada nemaju, ali i svima drugima.

Jakša Marasović (HNS) ne slaže se da bivša država nije imala ništa, navodi da je ono što je ostalo iza nje procijenjeno na 24 milijarde maraka, bez jav-

nih poduzeća i banaka. Podsjeća da je kardinal Bozanić, kao moralna vertikala, za pretvorbu rekao "grijež struktura", a Velimir Terzić, također moralna vertikala i saborski zastupnik, u listopadu 1995. ustvrdio da "druge europske države imaju mafiju, a kod nas mafija ima državu".

Bagarić (HDZ) odgovara kako ni Washington, ni Churchill, ni jedan veliki državnik nije manje velik zbog toga što su, dok su oni stvarali državu, neki miševi krali i pljačkali. Pa to je njima na sramotu, ne toj vlasti, a osobito ne ovome političkom vodstvu HDZ-a, odnosno ovoj Vladi, koja je sve što je bilo loše odstranila i izvadila iz svog tkiva, poručio je zastupnik.

Za Bagarićevu raspravu **Ivica Pančić (SDP)** kaže da je još jedna u stilu 'držite lopova', odnosno čini se da po njemu nije kriv kriminalac koji opljačka nekoliko banaka, već su krive štetiše koje su bile u banci i nisu ga spriječile ili su krivi policajci koji mu nisu uspjeli ući u trag. U grijeh prošle Vlade, u kojoj je bio ministar, upisuje to što nije uspjela razbiti leglo kriminala i kupucije.

Putinov koncept

U vremenu rezerviranom za završnu riječ klubova, **Silvano Hrelja (Klub zastupnika HSU-a)** poručuje kako bi HSU zadovoljila rješenja kojima bi se oduzela imovina onima koji su zlorabili položaj ili su se na bilo koji način okoristili privatizacijom.

HSU-ovci bi cijenili i male pomake u utvrđivanju odgovornosti pojedinaca za uništavanje javnog dobra države, a rado bi podržali i izmjene Kaznenog zakona po kojima djelovanje protiv javnog dobra i interesa ne bi zastarjevalo.

Dobivena izvješća podržat će kao profesionalna i korektna, a ustrajati će na provedbi travanjskih zaključaka Sabora.

Kolege i kolegice poziva da ne izjavljuju da su u vlastitim redovima raščistili sa onima koji su se okoristili modelom privatizacije, poručujući im da pogledaju čime se i danas bave ključne figure prve i druge faze privatizacije.

HSU i naši birači jesu žrtve privatizacije, svjesni su da je ovakva surova i sirova privatizacija podijelila građane na tajkune i one bez kune i da se ovaj problem ne može riješiti na način da politička pozicija ili opozicija otvore problem, blokiraju rješenja i na javnoj sceni odmjeravaju snage. To je jeftina zabava, a rješenje moramo pronaći u političkom i građanskom konsenzusu, poručio je Hrelja.

Zlatko Kramarić naglašava da se ne osjeća odgovornim za ono što se događalo prethodnih godina. Ne znači ako je netko iz moje stranke okrvavio ruke u privatizaciji da bih i ja zbog toga morao biti odgovoran, kaže zastupnik, suglasan da knjigu o privatizaciji ne bi trebalo zatvoriti.

Tvorci privatizacije uvijek su bili daleko od suza, gnjeva i siromaštva.

Predlaže i Putinov koncept - koji kaže da se od 1. listopada podvlači neka crta, ali se od svih ruskih tajkuna zahtijevalo da pare vrate nazad, stave u funkciju ruskog gospodarstva i da na taj način sudjeluju u ispravljanju nepravdi ruskim građanima.

Mi, dodaje, to također možemo napraviti, ne treba sumnjati u institucije sustava.

Poništiti nezakonitu pretvorbu

Ljubica Lalić ističe da je proces pretvorbe i privatizacije politički projekt vlasti iz 90.-ih godina i tada vodećeg HDZ-a.

Navodi da su kroz nalaz revizije dokazana nezakonita i zlonamjerna postupanja, pravni nered, klijentelizam, neučinkovitost kaznenog progona i štete. Dokazano je, nastavlja, da se nastale štete mogu sanirati tužbama, povratom protupravno stečene imovine, te tužbama za poništenje ugovora. Dokazano je da HFP ignorira zaključke Sabora, a upušta se u postupke obeštećenja tek pod pritiskom nalaza Državne revizije i

mišljenja Državnog odvjetništva. Dokazano je i da HFP najvećim dijelom snosi krivnju za protuzakonito postupanje u procesu pretvorbe i privatizacije te da se još uvijek skrivaju imena društava i pojedinaca koji su bili najistaknutiji klijenti procesa.

Klub naglašava da su izvješća Državnog ureda za reviziju korektna, jasna i kao takva prihvaćena u Saboru, da je očitovanje Državnog odvjetništva definitivno skinulo prašinu sa sveukupnog procesa pretvorbe i privatizacije, da se kroz raspravu ponovno pokušava dovesti u pitanje istina utvrđena po nalazu Državnog ureda za reviziju.

Ako ima političke volje da se na temelju utvrđene istine pristupi procesu obeštećenja i države i građana, da se kazne oni koji se nisu skrili iza rokova zastare, tada prihvatimo zaključke koje je, među inim, predložio i Klub zastupnika HSS-a, pozvala je Lalić.

Zaključke **Kluba zastupnika HSP-a** prenio je Tonči Tadić.

Klub traži da se obveže Vladu na pokretanje postupka poništenja svakog pojedinog slučaja pretvorbe i privatizacije koji je proveden na nezakonit način.

Traži i da ju se obveže na pokretanje postupka oduzimanja imovine nezakonito stečene tijekom privatizacije radi povratka vlasnicima kojima je nezakonito oduzeta.

Predlažu da se Vladi dade zadaća da u roku od 30 dana konačno Saboru pred-

loži novi zakon o privatizaciji i zakon o javno-privatnom vlasništvu.

Pozivajući se na javno iskazane sumnje u brojne nepravilnosti i u zakonitost postupaka Vlade i HFP-a, traže da se obveže Državni ured za reviziju da revidira privatizaciju Transport Promal TLM u Šibeniku i Liburnija Rivijere u Opatiji i da o tome izvijesti Sabor u roku od 90 dana.

Nikola Vuljanić (Klub zastupnika HNS/PGS-a) kolegama poručuje kako nemaju pravo predlagati nove zaključke dok se ništa nije napravilo s postojećima, odnosno zaključcima koje je Sabor donio u travnju 2005. Shodno tome, Klub neće glasovati ni za kakve nove, dok se ne ostvare postojeći zaključci.

Ingrid Antičević-Marinović izvijestila je o zaključcima **Kluba zastupnika SDP-a**.

Klub predlaže da se ne prihvati očitovanje HFP-a na Izvješće Državnog ureda za reviziju o provedbi revizije pretvorbe i privatizacije, jer je nekompetentno i ne udovoljava istim SDP-ovim zahtjevima iz travnja 2005.

Traži da se Vladu obveže da u roku od 30 dana Saboru dostavi izvješće o odgovornosti članova Vlade u pogodovanju prodaje dionica Liburnija Rivijera hotela iz Opatije Dom holdingu.

Vladu bi, predlaže, trebalo zadužiti da u roku od 90 dana utvrdi naknadu za korištenu i prodanu imovinu koja nije unesena u temeljni kapital društva i pokrene postupak naplate za korište-

nu odnosno prodanu imovinu u korist državnoga proračuna.

Prijedlog je Kluba da Vlada dobije zadaću da u roku od 60 dana Saboru dostavi prijedlog zakona kojim bi se jednokratno oporezivala imovina pravnih i fizičkih osoba stečena u postupku pretvorbe i privatizacije, te da izmijeni i dopuni Kazneni zakon i precizira gospodarski kriminal kako je to učinjeno za koalicijske Vlade.

Predsjednik **Vladimir Šeks** na koncu je podsjetio da je Sabor u travnju 2005., raspravljajući o izvješću na provedbi revizije pretvorbe i privatizacije od prosinca 2003. do rujna 2004. donio niz zaključaka, među inima obvezao određene državne institucije da dostave svoja izvješća koja će potom razmotriti.

Izvješća smo dobili, raspravu proveli, tri kluba predložila su zaključke, konstatirao je predsjednik, napominjući da sada treba naći metodologiju po kojoj će Sabor utvrditi poduzimanje potrebnih mjera radi otklanjanja precizno naznačenih nepravilnosti.

Napomenuo je da ne može na glasanje staviti prijedloge separatnih zaključaka klubova, nego treba pokušati naći model kako doći do konsenzusa.

Stoga ostavljam otvorenim rok, sazvat ću predsjednike klubova da pokušamo konsenzualno doći do zajedničkih rješenja, najavio je Šeks i zaključio raspravu.

N.B.; S.Š.; M.U.

PRIJEDLOG PROGRAMSKOG I FINANCIJSKOG IZVJEŠĆA HRVATSKOG OLIMPIJSKOG ODBORA ZA 2004. GODINU

Najuspješnija sportska godina

Zastupnici Hrvatskog sabora su većinom glasova prihvatili Prijedlog programskog i financijskog izvješća Hrvatskog olimpijskog odbora za 2004. godinu, s rezultatskim i financijskim pokazateljima uspješnosti.

O PRIJEDLOGU

U prikazu ovog Prijedloga izvješća poslužili smo se izlaganjem predsjednika Hrvatskog olimpijskog odbora Zlatka Mateše. Nakon kratkog uvoda o ulozi i

strukturi HOO-a **Zlatko Mateša** je prezentirao izvješće sastavljeno od rezultatskog i financijskog dijela. U rezultatskom dijelu prikazani su prošlogodišnji uspjesi hrvatskih sportaša prema kojima je 2004. godina bila najuspješnija

godina hrvatskog sporta od proglašenja samostalnosti. Također su i u financijskom dijelu iskazani dobri pokazatelji jer su prihodi Odbora uvećani za 4.16% od planiranih, dok su rashodi bili manji za 2.4%. Kako Olimpijski odbor nije organizacija koja ostvaruje dobit, višak sredstava uloženi je u dodatno financiranje nacionalnih sportskih saveza, dodao je. Naglasio je da su usprkos izrazito malom izdvajanju za sport, u realnom i apsolutnom odnosu na GDP i prema visini proračuna, koje Hrvatsku dovodi na posljednje mjesto svih tranzicijskih zemalja, svi predviđeni programi isfinancirani čemu je pridonio i rast vlastitih prihoda od marketinga za 12%. Za kraj izlaganja spomenuo je dva izvrsna događaja u 2004. godini, za koje je zaslužna Vlada RH, a to su financiranje Olimpijskih igara u Ateni i nastojanje Ministarstva financija da se kroz izmjenne poreznog sustava riješi dugogodišnji problem stipendija sportaša.

MIŠLJENJE VLADE

Vlada Republike Hrvatske nema primjedbi na Programsko i financijsko izvješće Hrvatskog olimpijskog odbora za 2004. godinu.

RADNA TIJELA

Odbor za financije i državni proračun podupire prihvaćanje ovog prijedloga.

Odbor za obitelj, mladež i sport nema primjedbi na ovaj Prijedlog.

RASPRAVA

Dobri rezultati i uspješna otplata preuzetih obveza

Prva u raspravi je u ime Kluba zastupnika SDP-a govorila zastupnica **Biserka Perman (SDP)** koja je kao pozitivne strane istakla uspjehe sportaša ali i uspjeh u otplaćivanju svih dugovanja i preuzetih obveza iz proteklih razdoblja, također je izrazila nadu da će se donošenjem novog Zakona o sportu konač-

no riješiti financijska pitanja posebno porezne olakšice za izdvajanja sredstava iz dohotka ili dobiti gospodarskih subjekata. U kritičkim napomenama naznačila je potrebu preciznijeg izvještavanja o tome dokle se u planiranju i provedbi programa Olimpijskog odbora stiglo. Podsjetila je na diskriminirajuća pravila za financiranje individualnih programa mladih, jer je vidljivo da su njima većinom obuhvaćeni sportaši iz kadrovski ekipiranih, pretežito olimpijskih sportova. Pozvala je Olimpijski odbor da barem kod ovakvih programa ne pravi razlike među pojedinim sportovima. Predložila je formiranje dugoročnog programa koji bi po etapama financijski i kadrovski pomagali tzv. male sportove što bi ujedno i omogućilo bolji uvid u rad i funkcioniranje pojedinih sportova i sportskih saveza. Također je uputila kritiku sporosti, lošoj informatičkoj povezanosti i činovničkoj krutosti administrativnog aparata unutar Odbora iako su određena sredstva već uložena u rješavanje tog problema koji otežava kategorizaciju, statusna pitanja sportaša i njihova rješenja. "U dijelu koji se odnosi na sport lokalne razine" nastavila je "navedeno je niz aktivnosti koje su se odvijale kroz Ured za lokalni sport, ali i tu fale konkretni rezultati, kao i daljnji planovi proizašli iz dosadašnjih aktivnosti, kao i podatak u kojoj je fazi izrada registra sportskih građevina i kad se očekuje finalizacija tog projekta." Pohvalila je napore i ostvarene rezultate vodstva i stručnih službi na financijskom planu i marketingu. Na kraju izlaganja, još je jednom upozorila na diskriminaciju pojedinih neolimpijskih i manje atraktivnih sportova što se očituje ne samo u Olimpijskom odboru, već i u Odboru za državne nagrade sporta i drugim institucijama. Zastupnica je pozvala gospodina Matešu da svojim autoritetom pomogne u izjednačavanju priznanja rezultata svih sportaša. Završila je riječima da će "Klub zastupnika SDP-a podržati ovo izvješće, a ujedno i očekujem da ćete uvažiti i naše primjedbe u smislu poboljšanja kvalitete budućeg rada Hrvatskog olimpijskog odbora i hrvatskog sporta uopće".

U Ateni bez specijalista medicine rada

Slijedeći u raspravi govorio je zastupnik **Kajo Bučan (HDZ)** u ime Kluba zastupnika HDZ-a. Uvodno se osvrnuo na dio programskog izvješća iz područja zdravstvene zaštite sportaša u kojem, za Olimpijske igre u Ateni 2004. godine, u medicinsko osoblje nisu uključeni oni koji se bave medicinom rada iako je prije dvije godine u Republici Hrvatskoj uvedena specijalizacija iz sportske medicine. Također je uputio kritiku na nepostojanje sustavnog rješavanja problema posebno kada neriješena pitanja, obećanja i nesporazumi otežavaju stimuliranje mladih i nadarenih sportaša te se stvara dojam da svi samo čekamo novi Zakon o sportu, a u međuvremenu se svi slučajevi prelamaju preko Olimpijskog odbora. Zastupnik je iznio stav Kluba zastupnika HDZ-a da je "Hrvatskoj potreban institut za sport koji bi kontrolirao sportaše i primjenjivao sva znanstvena dostignuća koja bi pomagala sportašima u življenju, prehrani, trenaznom i natjecateljskom procesu". Također je podsjetio na obećanje dano zlatnim rukometašima i Janici Kostelić o dostojnom obilježavanju njihovih imena u Gradu Zagrebu na koje se još uvijek čeka. Čestitao je svim sportašima na prošlogodišnjim uspjesima i zaključio da će Klub zastupnika HDZ-a podržati ovo izvješće, ali će također inzistirati na ispravljanju svih grešaka koje se potkradaju u financijskim izvješćima.

U ime Kluba zastupnika HNS/PGS-a govorio je zastupnik **Srećko Ferenčak (HNS)**. Zastupnik je uvodno spomenuo izvrsne rezultate hrvatskih sportaša na prošlim Olimpijskim igrama koji ukazuju koliko je sport važan čimbenik za čitavu državu i "ponovno se dokazuje kao najbolji veleposlanik Hrvatske države u svijetu". Nadalje se osvrnuo na kadrovske promjene unutar Olimpijskog odbora koje su pridonijele vidljivom pomaku u poslovanju, koje je iskazano i u financijskom dijelu Izvješća, posebno na području marketinga. Iz ostvarenih ušteda, koje nisu išle na štetu

sportaša i transparentnog načina odlučivanja s jasnim kriterijima, vidljivo je da poslovanje ide u dobrom smjeru i u tom smislu će Klub zastupnika HNS/PGS-a poduprijeti ovo Izvješće, dodao je. Izrazio je nadu da će Vlada i ubuduće znati prepoznavati važnost sporta, te je na tom tragu sugerirao eventualno povećavanje sredstava koja se izdvajaju iz igara na sreći hrvatske lutrije i još jače oslanjanje na vlastite prihode pojačanim marketingom.

U pojedinačnoj raspravi prva je govorila **Ivanka Rokšandić (HDZ)** skrenuvši pažnju na izradu izmjena i dopuna Pravilnika o kategorizaciji koju je pokrenuo Ured nacionalnih sportskih savjeta koja bi trebala utvrditi razlog povećanom broju rješenja o kategorizaciji u 2004. godini. Također je naglasila nužnost što bržeg donošenja novog Zakona o sportu što je spomenula i većina govornika. Kao posebno mjesto u ovogodišnjem Izvješću, zastupnica je istaknula potrebu stvaranja što boljih uvjeta za mlade koji se žele baviti sportom kao što je osiguravanje smještaja i sredstava za stipendije. U ovom okviru, podsjetila je i na održavanje treće Olimpijade i olimpijskog festivala dječjih vrtića koji sve većim brojem sudionika na najbolji način uključuju u sport one najmlađe. Kao značajno područje u ovom Izvješću, izdvojila je i dio o lokalnom športu kojemu bi Olimpijski odbor, prema njezinom mišljenju,

trebao posvetiti više pažnje i kvalitetnije provođenje programa. Iako izdvajanja za sport iz proračuna nisu velika pohvalno je zatvaranje financijske konstrukcije bez velikih uskraćivanja sredstava samim sportašima, ali su potrebna i veća izdvajanja u sportsku infrastrukturu koja bi bila regulirana posebnim pravilnikom o kojem je zastupnica govorila još u raspravi o prošlom Izvješću za 2003. godinu, a koji bi se stvorili preduvjeti za ujednačavanje uvjeta za bavljenje sportom u svim sredinama.

Do kraja 2005. pravilnik o kategorizaciji

Nakon završene rasprave, u ime predlagatelja, zastupnicima se još jednom obratio predsjednik Hrvatskog olimpijskog odbora **Zlatko Mateša**. Zahvalivši se na doprinosu raspravi pojasnio je neke od otvorenih pitanja tijekom rasprave. Pitanje pravilnika o kategorizaciji, objasnio je, trenutno je na raspravi u nacionalnim savezima, a njegovo usvajanje se predviđa do kraja 2005. godine. Nadalje, individualne programe skrbi o mladima Olimpijski odbor je odlučio pojačati u slijedećem razdoblju, dok na području lokalnog sporta, prije svega evidencije sportskih objekata, Olimpijski odbor nema nadležnost već je ona u rukama njihovih vlasnika tj. gradova i jedinica lokalne samou-

prave. Predsjednik odbora rekao je da neki sportovi, prije svega "mali sportovi", jesu do jedne mjere u nepovoljnijoj poziciji, no za to je velikim dijelom odgovorna i privatizacija medijskog prostora koji ne nalazi komercijalnu opravdanost izvještavanja o njima. Olimpijski odbor, ipak, zakupljivanjem stranica i dobrim odnosima s hrvatskom televizijom, pokušava barem malo utjecati na poboljšanje njihovog položaja. Pozdravio je ideju o institutu za sport. Što se tiče obilježavanja značaja naših sportaša, nastavio je, Olimpijski odbor je bio nositelj inicijative da se Janica Kostelić proglasi počasnom građankom Zagreba i da joj se dodijeli ulica. Odbor je uspio u prvoj namjeri dok je drugi dio inicijative sada u rukama gradskih vlasti. Posljednji problem s kojim se Zlatko Mateša složio da predstavlja veliku prepreku, jest standardizacija izgradnje sportskih objekata. Međutim, dodao je, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta zajedno s Arhitektonskim fakultetom radi na jednom takvom pravilniku o standardizaciji sportskih objekata, što bi trebalo doprinijeti kvalitetnom rješavanju ovog problema u budućnosti.

Zastupnici su većinom glasova, sa 78 glasova 'za' i 1 'suzdržanim', prihvatili Prijedlog programskog i financijskog izvješća Hrvatskog olimpijskog odbora za 2004. godinu.

A.F.

PRIJEDLOG ODLUKE O DODJELI JEDNOKRATNE POMOĆI GRADOVIMA I OPĆINAMA ZA DJELOMIČNO UBLAŽAVANJE POSLJEDICA ŠTETE OD OLUJE I BURE IZ STUDENOGA 2004. GODINE, TE MRAZA I NANOSA SNIJEGA IZ VELJAČE 2005. GODINE

Uskoro nova metodologija

Na prijedlog Državnog povjerenstva za procjenu šteta od elementarnih nepogoda, Sabor je dodijelio jednokratnu pomoć iz Državnog proračuna gradovima i općinama (22) koji su u studenome 2004. te u veljači 2004. pretrpjeli štete od elementarnih nepogoda. Odlu-

kom Parlamenta lokalnim jedinicama na području Splitsko-dalmatinske i Dubrovačko-neretvanske županije (22) doznačeno je ukupno 2.397.331,00 kuna, ili 5 posto od verificirane štete.

Donošenje ove odluke popraćeno je i posebnim zaključkom kojim su

zastupnici zadužili Vladu da u što kraćem roku propiše novu metodologiju za procjenu štete od elementarnih nepogoda, te ubrza postupak isplate pomoći za ublažavanje posljedica prouzročenih elementarnim nepogodama.

Uvodno spomenimo još da su se sudionici u raspravi založili za to da se u Proračunu osigura više novaca za tu namjenu, ali i za unaprjeđenje cjelokupnog sustava za borbu protiv elementarnih nepogoda. Predstavnik Povjerenstva je izvijestio da posebna radna skupina već priprema novu metodologiju, te da bi uskoro trebale uslijediti izmjene i dopune Zakona o elementarnim nepogodama.

O PRIJEDLOGU

Predloženu Odluku zastupnicima je obrazložio predsjednik Povjerenstva, zastupnik **Niko Rebić**. Pojasnio je da se ne radi o naknadi štete, već o jednokratnoj bespovratnoj pomoći iz Državnog proračuna za ublažavanje šteta od elementarnih nepogoda. Dobit će je oštećenici koji su pretrpjeli izravnu štetu na poljoprivrednim kulturama i dugogodišnjim nasadima, uslijed orkansko-vjetrova i olujne bure u studenome 2004. te mraza i nanosa snijega iz veljače 2005. Štete nastale na infrastrukturi i u građevinarstvu obvezni su sanirati drugi subjekti, odnosno društva u čijoj je to nadležnosti, te sami vlasnici.

Po riječima zastupnika, u studenome 2004. godine orkansko-vjetrova i olujne bure zahvatile su područje četiriju županija, odnosno 72 općine i grada. Međutim, Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva je verificiralo ukupne štete u poljoprivredi za 18 gradova/općina, u iznosu od 38.381.577,00 kuna (zahtjevi koji ne udovoljavaju zakonskim propisima su odbijeni). Prema važećoj metodologiji, pomoć se daje u visini 5 posto od potvrđene štete, što ukupno iznosi 1.919,00 kuna.

U veljači 2005. godine niske temperature (mraz) s nanosima snijega uzrokovale su štete na usjevima i nasadima na području jedne županije, odnosno 5 općina i gradova. Budući da su direktne štete u poljoprivredi verificirane samo kod četiri lokalne jedinice, u ukupnom iznosu od 9.621.300,00 kuna, odobrena je pomoć u iznosu od 478.253,00 kuna. Predloženom Odlukom, sredstva pomo-

ći - u ukupnom iznosu od 2.397.331,00 kuna - raspoređena su na dvije županije, odnosno 22 grada/općine.

Po riječima zastupnika Rebića, u Proračunu za 2004. godinu je za tu namjenu osigurano 5 milijuna i 600 tisuća kuna, a za 2005. godinu 6 milijuna kuna. To su doista skromna sredstva o čijem utrošku odlučuje jedino Hrvatski sabor, na prijedlog Državnog povjerenstva. Ako na računu nema dovoljno sredstava, mogu se koristiti i tekuće proračunske zalihe, o čemu odlučuje Vlada RH. Tijekom 2004. godine ona je u dva navrata intervenirala tim sredstvima, tako da je za ublažavanje šteta od poplave, oluje i tuče, u razdoblju od 1. siječnja do 15. rujna, dodijeljeno više od 18 milijuna kuna.

Budući da je 2005. godine Povjerenstvu pristigao velik broj zahtjeva za pomoć, u iznosu od preko milijardu kuna, već sada je izvjesno da će biti nužne intervencije iz tekućih zaliha Državnog proračuna. S druge strane, sve veći broj lokalnih jedinica odlučuje se na povrat dobivenih sredstava u Državni proračun, jer se radi o tako malim iznosima, da ih je teško podijeliti. Događa se, primjerice, da pojedine lokalne jedinice dobiju svega 100 kuna pomoći. Svjesno činjenice da je sadašnji model izračuna šteta i dodjele pomoći stradalima od elementarnih nepogoda preživio, Državno povjerenstvo je formiralo radnu grupu koja bi do kraja godine trebala predložiti izmjene i dopune Zakona o elementarnim nepogodama, zaključio je Rebić.

RADNA TIJELA

Nadležna radna tijela - **Odbor za zakonodavstvo, matični Odbor za financije i državni proračun te Odbor za lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu** sugerirali su Hrvatskom saboru da donese predloženu Odluku. Ovaj posljednji je predložio i da se posebnim zaključkom zaduži Vladu RH, da u što je moguće kraćem roku propiše novu metodologiju za procjenu štete od elementarnih nepogoda, te ubrza postupak isplate pomoći za ubla-

žavanje posljedica uzrokovanih elementarnim nepogodama.

RASPRAVA

Osigurati više sredstava u Proračunu

Dragica Zgrebec je najavila da će Klub zastupnika SDP-a poduprijeti ovu Odluku, iako pomoć koja se dodjeljuje u tako minimalnom iznosu, i to sa zakašnjenjem od gotovo godine dana, i nije od velike koristi. Smatraju, naime, da je Povjerenstvo ranije trebalo upozoriti Vladu na potrebu izmjene Zakona, odnosno na to da u Proračunu ima premalo sredstava za sanaciju šteta od elementarnih nepogoda koje su se dogodile u 2004. godini. Nažalost, ni prilikom donošenja rebalansa Proračuna nije uvažen amandmanski zahtjev oporbe da se stavka na kojoj su planirana sredstva za tu namjenu poveća. A da je to moguće, najbolje potvrđuju iskustva prošle Vlade i bivšeg saziva Sabora. Naime, 2003. godine, kad su bile velike suše, rebalansom Proračuna osigurano je 400 mln. kuna za pomoć poljoprivrednicima čija je proizvodnja uništena.

Ubrzati isplatu pomoći

Govoreći u ime Kluba zastupnika nacionalnih manjina, mr.sc. **Zdenka Čuhnil** je podsjetila na to da je proizvodni ciklus u poljoprivredi vrlo spor, te konstatirala da bi tih 5 posto od verificiranih šteta možda nešto i značilo da su sredstva doznačena ranije, a ovako neće imati nikakvog efekta. Izrazila je žaljenje što se ovom prilikom ne razmatra mogućnost ublažavanja šteta od elementarnih nepogoda koje su tijekom lipnja i srpnja 2005. poharale 20 tisuća hektara zemljišta na području Bjelovarsko-bilogorske županije i totalno uništile usjeve u Međimurskoj županiji. Zbog toga se zastupnici nacionalnih manjina zalažu za to da se pronađe način da se ta skromna sredstva pomoći doznače oštećenim poljoprivrednicima na vrijeme, odnosno u roku od 30 dana nakon nastanka štete.

Dakako, podržat će donošenje ove odluke, naglasila je njihova predstavnica.

Sredstva nisu pravedno raspodijeljena

Po ocjeni Kluba zastupnika HSS-a, što ju je prenio **Ante Markov**, dodijeljena sredstva ne predstavljaju neku ozbiljnu pomoć. Osim toga, predložena Odluka nije pravedna, jer su "preskočene" određene elementarne nepogode koje su se dogodile na području Šibensko-kninske županije, što valja ispraviti. Naime, velika poplava je krajem 2004. nanijela ogromne štete, tako da su Gradsko vijeće Šibenika i Županija proglasile elementarnu nepogodu, a da se i ne govori o posljedicama orkansko nevremena u kolovozu 2005. (kretalo se brzinom od 180 km/h i prouzročilo štetu od oko 4 mln. kuna).

S obzirom na promjene klimatskih uvjeta i nebrigu ljudi za okoliš, posljednjih godina elementarne nepogode su postale sve učestalije, napominje zastupnik. Stoga treba djelovati preventivno i tražiti nove načine kako bi se što djelotvornije zaštitilo prirodu i ljude od posljedica tih nepogoda. U tzv. dobrim godinama država bi trebala izdvajati sredstva u Fond solidarnosti, kako bi se moglo promptno reagirati i dodjeljivati pomoć tamo gdje je najpotrebnija. To bi trebalo regulirati izmjenom Zakona koji ne bi smio ostavljati nikakve dvojbe ni u pogledu strukture, ni visine sredstava za tu namjenu.

Zdravko Sočković (HDZ) nije se složio s tvrdnjom zastupnice Zgrebec, da su spomenuta sredstva podijeljena bez kriterija. Naprotiv, Državno povjerenstvo je - kaže - korektno odradilo svoj posao. Ovom Odlukom predlaže dodjelu pomoći za 22 grada i općine na području Splitsko-dalmatinske i Dubrovačko-neretvanske županije, u ukupnom iznosu od 2 milijuna 397 tisuća kuna (to je 5 posto od verificiranog iznosa cjelokupne štete). Predviđa se da cjelokupni iznos bude doznačen pojedinim lokalnim jedinicama odjednom, a one su dužne ta sredstva odmah isplatiti fizičkim i pravnim osobama koje su pretr-

pjele štete od elementarnih nepogoda. Nažalost, većinom su stradala poljoprivredna domaćinstva koja, u pravilu, ne osiguravaju svoju imovinu, pa je samim time šteta znatno veća.

Zastupnik se u nastavku založio za to da za iduću proračunsku godinu Vlada osigura znatno veći iznos sredstava za otklanjanje posljedica elementarnih nepogoda. Ujedno je zahvalio na brzjoj pomoći na uklanjanju posljedica velikih poplava koje su se prije nepuna dva mjeseca dogodile na području Brodsko-posavske županije.

Odobrena sredstva simbolična

Unatoč bombastičnom nazivu ove Odluke, njome se ništa ne rješava, jer su odobrena sredstva minimalna, smatra **Pero Kovačević (HSP)**. Po njegovu mišljenju skuplji je bio postupak utvrđivanja šteta, od iznosa pomoći za njihovo ublažavanje. Primjerice, oštećenici na području općine Kula Norinska dobivaju svega 2 796,00 kuna, a oni na području općine Brela 3 314,00 kn (svaki će dobiti po dvadesetak ili tridesetak kuna). To znači da cijeli sustav nije dobro postavljen i da treba ići na bitne promjene u okviru Zakona o zaštiti od elementarnih nepogoda, odnosno na donošenje novog Zakona, kojim bi se regulirao sustav osiguranja od elementarnih nepogoda. Pored toga, treba uspostaviti sustav zaštite i spašavanja koji sada ne djeluje ili funkcionira slabo. Doduše, formirana je Državna uprava za zaštitu i spašavanje, ali ona nema dovoljno novca ni za plaće svojih djelatnika.

Podsjetivši na činjenicu da se ova rasprava vodi upravo na Svjetski dan zaštite od elementarnih nepogoda, **Željko Pavlic (MDS)** je konstatirao da su te pojave danas globalni problem. Naime, svakodnevno smo svjedoci različitih kataklizmi širom svijeta u kojima pogiba mnoštvo ljudi i nastaje ogromna materijalna šteta. Nažalost, ni Hrvatska nije pošteđena ovakvih klimatskih promjena koje su ne samo sve učestalije nego i snažnije nego ranijih godina. Primjerice, ljetos se na Murteru pojavila pijavica, a u Međimurskoj županiji je u četiri

navrata proglašena elementarna nepogoda (u lipnju ih je pogodilo olujno nevrieme s tučom, u kolovozu tuča, a najveće štete uzrokovala je poplava rijeke Mure u listopadu). Tom prilikom Vlada je intervenirala s milijun kuna iz proračunske rezerve, ali to nije bilo dovoljno, budući da su ukupne štete procijenjene na 7, 8 mln. kuna.

S obzirom na to da je iznos planiran Proračunom za ublažavanje šteta od elementarnih nepogoda "samo kap u moru", iduće godine trebalo bi osigurati izdašnija sredstva za tu namjenu, ali i za unaprijeđenje cjelokupnog sustava za borbu protiv elementarnih nepogoda, napominje zastupnik. Naime, u Hrvatskoj je već nekoliko godina blokirana protugradna zaštita, navodnjava se svega oko 1,5 posto poljoprivrednog zemljišta, a slabo smo pripremljeni i za obranu od poplava. Ne funkcionira ni civilna zaštita, a nisu usklađene ni aktivnosti MUP-a i dobrovoljnih vatrogasnih društava, itd.

Taj princip solidarnosti koji pokazuje Hrvatski sabor dodjelom pomoći za ublažavanje posljedica elementarnih nepogoda imat će smisla samo bude li se promptnije reagiralo, primijetio je **Zlatko Kramarić (LS)**. Apelirao je na Državno povjerenstvo da ubrza proceduru isplate tih sredstava, kako bi ona bila doznačena ubrzo nakon nastanka štete. Dakako, u Državnom proračunu valja predvidjeti više novca za tu namjenu te što prije staviti na dnevni red sanaciju šteta u gradovima i općinama koji su pretrpjeli elementarne nepogode tijekom ljeta 2005.

Predvidjeti sustavne mjere

S obzirom na to da su proračunska sredstva za sanaciju spomenutih šteta ograničena, Hrvatski sabor se ovom Odlukom neće posebno iskazati, napomenuo je **Božidar Pankretić (HSS)** (trošak procjene štete i poštarine veći je od odštete koju trebaju dobiti oštećenici). Nakon isplate pomoći temeljem ove Odluke, u Proračunu ostaje svega 3 mln. i 600 tisuća kuna, a samo evidentirane štete od poplave u našim županijama procjenjuju se na gotovo

milijardu kuna. Tu ne pomažu nikakve vatrogasne mjere Vlade, ma kako bile dobronamjerne, tvrdi zastupnik. U prvom redu treba podebljati proračunsku stavku na kojoj su planirana sredstva za ublažavanje šteta od elementarnih nepogoda, te predvidjeti sustavne mjere kojima bi se na djelotvoran način pomoglo poljoprivrednicima koji su pretrpjeli te štete. Primjerice, korisnike novčanih poticaja za proizvodnju žitarica i dr. treba osloboditi predaje i dokazivanja minimalnih prinosa tih kultura roda 2005. Nadalje, županijskim skupštinama i gradskim vijećima valja preporučiti da zakupce državnog poljoprivrednog zemljišta, koji su stradali od poplava, oslobode plaćanja zakupnine, te razmotriti mogućnost odgode otplate kredita koje koriste poljoprivredni proizvođači na području zahvaćenom elementarnim nepogodama. Zastupnik se založio i za pojeftinjenje plave nafte, te za poduzimanje konkretnih mjera za smanjenje prekomjernog uvoza poljoprivrednih proizvoda. Ako je 2003., kad je ukupna šteta od elementarnih nepogoda iznosila oko 2 mlrd. kuna, u proračunu pronađeno 400 milijuna kuna za njeno ublažavanje, ove godine moramo za tu namjenu osigurati najmanje 200 mln. kuna, zaključio je na kraju.

S obzirom na to da su posljednjih godina učestale "nevere" na moru, **Ante Markov** je upozorio na to da naš sustav zaštite i spašavanja ne funkcionira kako bi trebalo. Naime, u Jadranu plovi dva i pol puta više brodova nego što ima mjesta u marinama /pristaništa, na otocima nema potrebne infrastrukture, a zakazali smo i u preventivi. Postavlja se pitanje gdje će se ta plovila usidriti u slučaju elementarne nepogode i tko će ih obavijestiti o nadolazećem nevremenu. Dakako, obalna straža je samo jedan od modela za osiguranje cjelovite i svrsishodne zaštite, kaže zastupnik. Na kraju se založio za to da se ispravi nepravda prema Šibensko-kninskoj županiji te za formiranje fonda solidarnosti u kojem bi se nalazila ne samo sredstva državnog proračuna, nego i ona koja bi se ubirala od tzv. pozicijske rente.

Pomoć bi trebali dobiti svi oštećenici

Predložena Odluka je ne samo zakašnjela, nego i nepotpuno i nejasno obrazložena, prigovorila je **Ljubica Lalić (HSS)**. Državno povjerenstvo, očito, smatra nepotrebnim izvijestiti zastupnike o tome zbog čega je šteta priznata samo dijelu općina i gradova na području dviju županija. Što ćemo reći stotinama tisuća drugih oštećenih građana - pita zastupnica. Kako reče, prostora za nagađanje ima dovoljno, razloga za razvijanje međužupanijske netrpeljivosti previše, a nema mjesta ni zadovoljstvu oštećenika, budući da će im biti nadoknađeno svega 5 posto od priznate štete. Kada bismo raspolagali podacima o broju oštećenika i površinama na kojima je nastala šteta, bolje bismo shvatili zbog čega pojedine općine i gradovi izbjegavaju isplatu pomoći. Naime, neki od oštećenih trebali bi dobiti svega par kuna, što je sramotan iznos. Po njenom mišljenju predložena Odluka je i kontradiktorna. Naime, u njoj piše da su sredstva pomoći strogo namjenska, ali se istodobno Državno povjerenstvo ovlašćuje za davanje uputa o raspoređivanju tih sredstava, njihovoj namjeni, itd.

Zastupnica se, kako reče, zalaže za to da pomoć dobiju svi koji su pretrpjeli štetu od bilo koje elementarne nepogode, te da im se onda nadoknadi u značajnijem postotku od predloženih 5 posto.

Iako su Hrvatsku tijekom 2005. pogodile razne elementarne nepogode (oluje, bure, mrazevi, poplave, tuče) koje su uzrokovale ogromne štete na usjevima, nasadima, te stambenim i gospodarskim objektima, danas, pred kraj godine, donosimo odluku o simboličnom ublažavanju posljedica šteta u samo dvije županije i ukupno 23 općine i grada.

Već dvije godine - kaže - slušamo o tome kako je sustav navodnjavanja za Hrvatsku strateški projekt, no izvršenje Proračuna to opovrgava. Potpuno zapuštena kanalska mreža predana je na održavanje lokalnoj samoupravi, a naknada se i dalje plaća Hrvatskim vodama. Uz ovakvu politiku stalno ćemo trpjeti štete

od suša i poplava, i imati opravdanje za proizvodnju nedostatnu za vlastite potrebe, koje se moraju pokriti uvozom hrane. Na djelu je i prešutno ukidanje kakvog-takvog sustava obrane od tuče, a promašaje političkih moćnika plaćaju proizvođači. Ovogodišnje štete od elementarnih nepogoda procjenjuju se na oko 860 mln. kuna, a mi nemamo odgovora kako i kada ćemo ih ublažiti.

Ispravljajući njene navode, **Krunoslav Markovinović (HDZ)** je napomenuo da su lokalnoj samoupravi predani na održavanje, dok veće u dobroj mjeri čiste Hrvatske vode (od njih se ni ne može očekivati puno, budući da im je malo plaćeno). Nažalost, nitko ne spominje osiguranje.

Oformiti fond solidarnosti

Zakonskim ograničavanjem sredstava za ublažavanje posljedica štete od elementarnih nepogoda sami sebi smo svezali ruke i doveli se pred gotov čin, konstatirao je **Ivan Kolar (HSS)**. Po njegovom mišljenju ovo Izvješće je dobar predložak za raspravu o tome kako dalje. Smatra da bi ovo trebalo biti zadnje takvo izvješće, te da bi Sabor trebao inicirati da se u Državnom proračunu za 2005. osigura znatno više sredstava za sanaciju šteta od elementarnih nepogoda, kako bi se pokrili svi podneseni zahtjevi. U svakom slučaju, moramo se organizirati na način da štujemo poljoprivrednu proizvodnju, koliko god je mala. To podrazumijeva stavljanje u funkciju protugradne obrane, uvođenje sustava osiguranja, održavanje kanalske mreže, itd. S obzirom na mali dohodak i limitirane cijene teško je plaćati i osiguranje i vodnu nadoknadu, itd. Stoga treba oformiti svojevrstni fond solidarnosti (takav fond je postojao i ranije) u koji bi se izdvajao dio sredstava iz cijene proizvoda i koristio za intervencije u slučaju elementarne nepogode (ne možemo se osloniti samo na državni proračun).

Pero Kovačević se slaže s tim da je ovo Izvješće dobra osnova za izradu novog, cjelovitog Zakona o zaštiti od elementarnih nepogoda, koji bi Vlada

hitno trebala podnijeti Hrvatskom saboru. Njime bi se, među ostalim, reguliralo pitanje osiguranja od elementarnih nepogoda te preciziralo u kojem dijelu će troškove snositi općine, gradovi, i županije, a u kojem država. Nažalost, imali smo se prilike osvjedočiti u to da država, odnosno Vlada "uskače" proračunskim sredstvima tek onda ako je riječ o izbornoj godini. **Ruža Tomašić** je u završnom osvrtu rezimirala stajališta Kluba zastupnika HSP-a.

Riječ predlagatelja

Niko Rebić je na kraju izjavio da su i u Povjerenstvu nezadovoljni visinom dodijeljenih sredstava i kašnjenjem s njihovom isplatom, zbog čega i predlažu promjenu. Kako reče, svaka država ima svoj model sanacije šteta od elementarnih nepogoda, no svaki od njih je bolji od našega. Izrazio je uvjerenje da će ovo biti zadnja godina u kojoj će se pomoć dijeliti po dosadašnjem modelu (metodologija nije promijenjena od 97. godine). Naime, posebna radna grupa radi na novoj metodologiji koja bi trebala osigurati učinkovitiju dodjelu tih

sredstava, putem učešća u plaćanju police osiguranja. Povjerenstvo predlaže da Državni proračun sudjeluje u podmirivanju 25 posto tih troškova (na brdsko-planinskim i područjima od posebne državne skrbi do 50 posto), županijski s isto toliko sredstava, a općinski i gradski prema mogućnostima. U svakom slučaju, poljoprivredno gospodarstvo ne bi smjelo sudjelovati u plaćanju police osiguranja više od 50 posto, a na područjima od posebne državne skrbi više od 25 posto.

Predloženu Odluku više ne možemo mijenjati, ali zato moramo promijeniti ovaj preživjeli model, naglasio je Rebić, te najavio da će Povjerenstvo, u suradnji s resornim Ministarstvom, izaći s izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti od elementarnih nepogoda.

Potaknut primjedbama iz rasprave, pojasnio je da su elementarne nepogode na području Šibenika uglavnom pričinile štete pravnim osobama i na infrastrukturi, a ne u poljoprivredi. Zbog toga Povjerenstvo nije ni zaprimilo zahtjeve za dodjelu pomoći (zastupnik Markov je ustajao na tvrdnji da su oštećena i obiteljska gospodarstva). U nastavku je

naveo da su iz obrade izostavljene i štete čija potvrđena vrijednost ne prelazi 20 posto visine proračuna pojedinog grada ili općine. Nije uzeta u obzir ni indirektna šteta, odnosno osigurana imovina koja je pretrpjela štetu, kao i štete na komunalnoj i regionalnoj infrastrukturi te u građevinarstvu. Te su štete sanirane odmah ili su ih bili dužni sanirati drugi sustavi, odnosno društva, ili sami vlasnici.

Nakon što je predsjednik Šeks zaključio raspravu o ovoj točki dnevnog reda, uslijedilo je izjašnjavaње. Ishod - predložena Odluka izglasana je većinom glasova nazočnih zastupnika (85 glasova "za" i 5 "suzdržanih"). Njeno donošenje popraćeno je i posebnim zaključkom kojim je Sabor, na prijedlog Odbora za lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu, zadužio Vladu RH da u što kraćem roku propiše novu Metodologiju za procjenu štete od elementarnih nepogoda, te ubrza postupak isplate pomoći za ublažavanje posljedica prouzročenih elementarnim nepogodama.

M.Ko.

IZVJEŠĆE O RADU VIJEĆA ZA REGULACIJU ENERGETSKIH DJELATNOSTI I ZAPAŽANJIMA KOJA SU OD ZNAČAJA ZA RAZVOJ ENERGETSKOG TRŽIŠTA I JAVNIH USLUGA U 2004. GODINI

Daljnja razrada zakonodavnoga i regulacijskog okvira

Hrvatski je sabor nakon kraće rasprave prihvatio jednoglasno ovo Izvješće. Iz njega proizlazi da je rad Vijeća za regulaciju energetske djelatnosti obilježio rad na daljnjoj razradi zakonodavnoga i regulacijskog okvira za energetski sektor odnosno energetsko tržište u RH.

Izvješće je podnijelo Vijeće za regulaciju energetske djelatnosti 1. lipnja 2005.

O IZVJEŠĆU

Izvješće je pripremljeno na temelju Zakona o regulaciji energetske djelat-

nosti odnosno zakonskoj obvezi godišnjeg izvješćivanja Hrvatskoga sabora i Vlade RH o radu Vijeća i zapažanjima značajnim za razvoj energetskog tržišta i javnih usluga.

Krajem 2004. provedena je rekonstrukcija energetskog zakonodavnog i regulacijskog okvira po kojem je radi-

lo Vijeće. Po novom Zakonu umjesto Vijeća za regulaciju energetskih djelatnosti uspostavlja se Hrvatska energetska regulatorna agencija - HEBA, kao neovisna i neprofitna javna ustanova bit će samostalna u poduzimanju svih organizacijskih i drugih mjera potrebnih za neometano obavljanje funkcija i ispunjavanja zakonskih obveza.

Izvešće navodi zadatke i rad Vijeća (do kraja 2004. zaprimilo je 208 zahtjeva za izdavanje dozvola za obavljanje energetskih djelatnosti i riješilo njih 190) uključujući i nadzor nad tarifnim sustavima za usluge elektroenergetske djelatnosti koje se obavljaju kao javne usluge itd., zapažanja u vezi s razvojem energetskog tržišta i javnih usluga, u vezi sa zakonodavnim okvirom, a prilog Izvešću je financijski dio Vijeća za 2004. godinu.

RADNA TIJELA

Odbor za gospodarstvo, razvoj i obnovu jednoglasno je Odlučilo bez rasprave predložiti Hrvatskom saboru prihvaćanje ovog Izvešća.

STAJALIŠTE VLADE

Vlada RH nije imala primjedbi na ovo Izvešće.

RASPRAVA

Na sjednici Hrvatskoga sabora uvodno je govorio predsjednik Vijeća za regulaciju energetskih djelatnosti dr.sc. **Miće Klepo**. Vijeće je aktivno sudjelovalo u aktivnostima u vezi s regionalnim energetskim tržištem, sudjelovalo je u radu međunarodnih skupova, konferencija, seminara i radionica u zemlji i inozemstvu, rješavalo je žalbe i prigovore kupaca i energetskih subjekata, vodilo postupke medijacije, primjerice u vezi s otokom Virom, te, među ostalim, svojim djelovanjem pridonijelo daljnjem poboljšanju zakonodavnoga i regulacijskog okvira energetskog sektora i tržišta u RH, naveo je, među ostalim.

U situaciji kada su procesi restrukturiranja energetskog sektora i otvaranja

energetskoga tržišta u RH došli na prekretnicu, da se ne kaže u zastoj, i kad je ubrzan proces stvaranja regionalnog tržišta električne energije u RH, pristupilo se bitnim promjenama energetskoga, zakonodavnoga a time i regulacijskog okvira. Sektor tržišta prirodnog plina značajno je usklađen sa zahtjevima direktiva EU, no dosta je problema u vezi s energetskom djelatnošću distribucije plina. Treba istaći da je najveća prepreka daljnjem razvoju i uvođenju tržišta u energetski sektor, a u vezi s tim na određeni način i povećanje kvalitete javnih usluga u RH, bilo je nedonošenje ili nepravovremeno donošenje podzakonskih akata, rekao je, među ostalim.

U situaciji kada su procesi restrukturiranja energetskog sektora i otvaranja energetskoga tržišta u RH došli na prekretnicu, da se ne kaže u zastoj, i kad je ubrzan proces stvaranja regionalnog tržišta električne energije u RH, pristupilo se bitnim promjenama energetskoga, zakonodavnoga a time i regulacijskog okvira.

Zatim su govorili predstavnici klubova zastupnika.

Jačati tvrtke

Dr.sc. **Krešimir Čosić (HDZ)** javio se u ime Kluba zastupnika HDZ-a koji nema primjedbe na ovo Izvešće i podržat će ga. Govorio je o radu Vijeća, njegovom financiranju te ukupnoj strategiji energetskog razvitka RH. Njen cilj treba biti poboljšanje učinkovitosti u energetskom sektoru, diversifikacija izvora energije, poticanje energetske učinkovitosti i razvoja obnovljivih izvora energije, poboljšanje sigurnosti opskrbe energijom, poticanje učinkovite politike cijena i osiguranje zaštite okoliša. Treba jačati institucije kao što je HERA, HEP i sve one tvrtke koje u tom segmentu imaju važnu ulogu u RH ali i moraju

imati značajniju ulogu na prostoru jugoistočne Europe. Izuzetno je važno osnažiti tvrtke kao što su "Končar", "Dalekovid" i mnoga druga srednja i mala poduzeća i pripremiti ih za moguće privatizacijske procese i promjenu vlasničkih odnosa, rekao je, među ostalim.

Jakša Marasović (HNS) govorio je u ime Kluba zastupnika HNS-a PGS-a naglasivši da se nema što posebno reći o radu Vijeća (sada je to mrtvo tijelo) jer očito da je mali broj ljudi uspješno obavljao posao. Ne misli da je previše pametno otvarati neke nove javne ustanove u kojima se zapošljava velik broj ljudi, uvijek je za to da u takvim ustanovama bude što manje ljudi, a stručni posao da se daje onima koji su na tržištu. Izvešće i uvodno izlaganje uglavnom su se osvrnuli na liberalizaciju tržišta energije, plina, nafte, a mi to nismo. Nema nikakvog tržišta, nema otvorenosti i imamo monopoliste.

Ne zna što se radi u smislu privatizacije odnosno prodaje tog sustava. Danas u Hrvatskoj imamo pola cijene energije od one u Italiji i sada treba promisliti što slijedi nakon priključenja EU. Upozorio je da je cijena proizvodnje hidroenergije minimalna a da su ti objekti u Hrvatskoj stari i amortizirani i misli da tome treba ozbiljno pristupiti jer standard ljudi raste a time i potrošnja električne energije. Dodao je da je još gora situacija s plinom.

Stručno Izvešće

Mr.sc. **Marko Širac (HDZ)** ističe da se radi o vrlo stručnom i kvalitetno napravljenom Izvešću. Interesantnim drži nalaz nadzora Vijeća o tarifnom sustavu za usluge energetskih djelatnosti koje se obavljaju kao javne usluge, odnosno da je utvrđeno da su cijene električne energije uređene jednom tarifom što nije u skladu sa zakonom, a da se za distributere plina može utvrditi da je to tržište već otvoreno privilegiranim kupcima gotovo 50 posto.

Govoreći šire o Izvešću istaknuo je osvrt Vijeća na energetsko tržište u Europi. Srednjoeuropske zemlje su tokom 2004. završile otvaranje tržišta

električne energije, (privilegirani i drugi kupci dobili su sniženu cijenu) kasnije se vratila na istu razinu, kod plina jedino Engleska, Irska, Danska i Nizozemska imaju do kraja otvoreno tržište.

Ivan Vučić (HDZ) navodi da se u Izvješću ističe da se ubrzano radilo na prilagodbi energetske zakonodavstva i regulacijskog okvira za energetske dje-

latnosti, otvaranju tržišta i njihovoj pripremi za integraciju u tržište EU. Ovo Izvješće mora biti korisna podloga i preporuka za uspješnu organizaciju i početak rada HERE, rekao je među ostalim.

U završnoj riječi predsjednik Vijeća dr. sc. **Miće Klepo** zahvalio je na raspravi. Ukazao je da je regionalno tržište područje koje doživljava strahovito

brz i dinamičan razvoj pa svaka sekunda izgubljena u tom segmentu definitivno Hrvatsku i njezina poduzeća, industriju, stavlja u drugorazredan, trećerazredan položaj.

Rasprava je zatim bila završena.

Hrvatski je sabor jednoglasno usvojio ovo Izvješće (82 glasa "za").

D.K.

IZVJEŠĆA MANDATNO-IMUNITETNOG POVJERENSTVA

Damir Sesvečan, predsjednik Mandatno-imunitetnog povjerenstva predstavio je slijedeće prijedloge izvješća:

- **Ivici Maštruku** 30. kolovoza 2005. godine prestaje mirovanje zastupničkog mandata, a **Željku Kurtovu** 30. kolovoza

2005. godine prestaje zastupnički mandata zamjenika zastupnika.

- **Damiru Špančiću** 21. rujna 2005. godine započinje mirovanje zastupničkog mandata, a **Vladimiru Štenglju** 23. rujna 2005. godine započinje obnašanje

zastupničke dužnosti zamjenika zastupnika.

Zastupnici su jednoglasno prihvatili ove prijedloge, nakon čega su zastupnici **Ivica Maštruko** i **Vladimir Štengl** dali prisegu.

A.F.

Izbori - imenovanja - razrješenja

Nevenka Majdenić, predsjednica Odbora za izbor imenovanja i upravne poslove predstavila je slijedeće prijedloge odluka:

- Dr. sc. **Mladen Žinić**, ravnatelj Instituta "Ruđer Bošković", na prijedlog javnih znanstveno-istraživačkih instituta, imenuje se za člana Upravnog odbora Nacionalne naklade za znanost, visoko školstvo i tehnološki razvoj Republike Hrvatske, a dr. sc. **Stjepan Marčelja** razrješuje se dužnosti na osobni zahtjev.

Zastupnici su većinom glasova, sa 96 glasova "za" i 2 "suzdržana", prihvatili ovaj Prijedlog.

- **Ana Lovrin** izabrana je za člana Odbora za Ustav, Poslovnik i politički sustav, a te dužnosti se razrješuje **Branimir Glavaš**.

Zastupnici su većinom glasova, sa 85 glasova "za", 11 "suzdržanih" i 3 "protiv", prihvatili ovaj Prijedlog.

- **Vladimir Štengl** izabran je za člana Odbora za financije i državni proračun,

a te dužnosti se razrješuje **Damir Špančić**.

Zastupnici su jednoglasno prihvatili ovaj Prijedlog.

- **Vladimir Štengl** izabran je za člana Odbora za poljoprivredu i šumarstvo, a s dužnosti se razrješuje **Damir Špančić**.

Zastupnici su većinom glasova, sa 95 glasova "za" i 2 "suzdržana" prihvatili ovaj Prijedlog.

A.F.

ODGOVORI NA ZASTUPNIČKA PITANJA

SOCIJALNA SKRB

Za zanemarivanje roditeljskih dužnosti - pravni instrumenti

Pitanje zastupnika **Dragutina Lesara (HNS): "Zašto je novčani iznos za dječji doplatak isti kod roditelja koji sam uzdržava djecu i gdje oba roditelja uzdržavaju djecu?", Vlada daje odgovor:**

"Zakonom o doplatku za djecu članom 21. propisano je: "(1) Za dijete bez oba roditelja ili ako su oba roditelja nepoznata ili nepoznatog prebivališta ili potpuno i trajno nesposobna za samostalan život i rad ili im je oduzeta poslovna sposobnost i za dijete s oštećenjem zdravlja prema propisima iz socijalne skrbi, iznos doplatka za djecu iz članka 17. i 18. ovoga Zakona uvećava se za 25%.

(2) Za dijete bez jednog roditelja ili za dijete čiji je jedan roditelj nepoznat ili nepoznatog prebivališta ili potpuno nesposoban za samostalan život i rad ili mu je oduzeta poslovna sposobnost, iznos doplatka za djecu iz članka 17. i 18. ovoga Zakona uvećava se za 15%."

Iz citirane odredbe Zakona razvidna je razlika između djece bez jednog ili oba roditelja i onog djeteta koje ima ili živi s oba roditelja.

Isto tako, Zakonom je propisana mogućnost da roditelj, za dijete s oštećenjem zdravlja, utvrđeno po propisima iz socijalne skrbi, ostvari pravo na dodatak od 25% na osnovni iznos doplatka.

Međutim, činjenica da jedan od roditelja, po razvodu braka roditelja, ne skrbi o zajedničkoj djeci ili zanemaruje svoje roditeljske dužnosti, sama po

sebi, ne povlači pravo drugog roditelja na uvećani iznos doplatka za djecu.

Obiteljskim zakonom ("Narodne novine", broj 116/03., 17/04. i 136/04.), člankom 91. do 99. propisano što se podrazumijeva pod roditeljskom skrbi, a u provedbenom dijelu (članak 100.-107.) postupanje za slučaj da roditelj zanemaruje svoja prava i dužnosti.

Zakonodavac, vezano za skrb i uzdržavanje djece, Obiteljskim zakonom izričito propisuje (članci 206., 208. do 216.):

roditeljsku skrb čine odgovornosti, dužnosti i prava roditelja, s ciljem zaštite dobrobiti djeteta, osobnih i imovinskih interesa;

roditelj se ne može odreći roditeljske skrbi;

uzdržavanje djeteta dužnost je i pravo roditelja;

odricanje od dužnosti i prava na uzdržavanje nema pravnog učinka;

roditelji su dužni uzdržavati svoje maloljetno dijete.

Slijedom odredbi Obiteljskog zakona, uzdržavanje i skrb o maloljetnom djetetu, djetetu koje se redovito školuje i punoljetnom djetetu koje zbog bolesti, mentalnog ili tjelesnog oštećenja nije sposobno za rad, dok ta nesposobnost traje, jedno je od temeljnih prava i dužnosti roditelja, bez obzira živi li dijete u zajednici oba roditelja ili ne.

Dakle, činjenica da su roditelji djeteta razvedeni ili ne žive u bračnoj zajednici ne znači da je dijete bez odgovarajuće roditeljske skrbi drugog roditelja.

Međutim, Zakon o doplatku za djecu dozvoljava mogućnost da roditelj, koji sam skrbi o djetetu, ostvari pravo na odgovarajući dodatak na doplatku ako u zakonom propisanom postupku dokaže

da je drugi roditelj, kao obveznik uzdržavanja "nepoznatog prebivališta ili potpuno nesposoban za samostalan život".

Nadalje, iz obrazloženja pitanja očito je da se u konkretnom slučaju radi o zanemarivanju roditeljskih prava i dužnosti od strane oca te je u ovom slučaju moguće primijeniti odgovarajuće mjere propisane Obiteljskim zakonom.

Roditelj koji sam skrbi o djetetu, odnosno djeci, kao i nadležni centar za socijalnu skrb, na traženje roditelja ili po službenoj dužnosti, može, za slučaj izostanka uzdržavanja djece od strane drugog roditelja, poduzeti odgovarajuće pravne mjere radi zaštite i ostvarivanja zakonom propisanih prava djeteta, ili primijeniti članak 352. Obiteljskog zakona: "Ako roditelj koji je na temelju pravomoćne sudske odluke ili nagodbe sklopljene pred centrom za socijalnu skrb dužan pridonositi za uzdržavanje djeteta, ne udovoljava svojoj obvezi duže od tri mjeseca, centar za socijalnu skrb dužan je na prijedlog drugog roditelja ili po službenoj dužnosti, ako ocijeni da bi zbog toga bilo ugroženo uzdržavanje djeteta, poduzeti mjere da se osiguraju sredstva za privremeno uzdržavanje sve dok roditelj - obveznik uzdržavanja ne počne ponovno udovoljavati svojoj obvezi."

Iz naprijed navedenog razvidno je da Zakon o doplatku za djecu daje mogućnost ostvarivanja prava na uvećani iznos doplatka za djecu, u slučaju da je dijete bez jednog ili oba roditelja, odnosno da su roditelji onemogućeni u ispunjavanju svojih roditeljskih obveza, ali da postoje i pravni instrumenti za slučaj kad jedan od roditelja zanemaruje svoja prava i dužnosti prema djeci.

URBANIZAM**Gradnja u okviru rješenja o uvjetima uređenja prostora**

Zastupničko pitanje dr. sc. **Josipa Sudeca (HSU)** zastupnika u Hrvatskom saboru glasi:

”Postoji li mogućnost da dio objekta, koji se sukladno nalogu inspekcijske službe graditeljstva i prostornog uređenja mora ukloniti jer ne udovoljava traženoj udaljenosti od lokalnog puta, može ostati u prostoru ako je udaljenost preostalog dijela objekta od lokalnog puta usklađena s građevinskom dozvolom?”

Vlada daje slijedeći odgovor:

”Gosp. Zvonko Kožić ishodio je 1985. godine Rješenje o uvjetima uređenja prostora za gradnju podruma (klijeti) tlocrtnih dimenzija 6,0x5,0 na k.č.br.1816/5 k.o. Ščepanje temeljem kojeg je mogao pristupiti gradnji. Prilikom gradnje investitor je odstupio od odobrene udaljenosti građevine od regulacione (građevinske) linije utvrđene 3,0 m na zapadnoj strani, odnosno 4,0 m na istočnoj strani građevine, tako da se izvedena građevina smještajem na građevinskoj čestici podudarala sa onom, koja bi bila izgrađena prema zadanim uvjetima položaja, samo za cca 2,0 m.

Rješenjem o obustavi gradnje podruma od 20.02.2002. određen je investitoru Kožić Zvonku rok od 60 dana za usklađenje izvedene gradnje s odredbama tada važećeg Zakona o gradnji. Budući da investitor protjekom tog roka nije uskladio postojeće stanje s odredbama Zakona, dana 15.05.2002. doneseno je i rješenje o uklanjanju cijele građevine. Investitor nije postupio niti po tom inspekcijском rješenju, te je sukladno članku 170. Zakona o gradnji (NN, broj 175/03 i 100/04) donesen 05.07.2005. godine zaključak o dozvoli izvršenja rješenja putem druge osobe na trošak i odgovornost izvršenika. Investitor je

koristio pravo na žalbu samo na rješenje o obustavi, a koja je odbijena rješenjem ovog Ministarstva.

Po donošenju zaključka o dozvoli izvršenja investitor je tijekom srpnja 2005. djelomično postupio po inspekcijском rješenju na način da je uklonio dio građevine (stropna ploča i nadstrešnica koja nije bila odobrena projektom na južnom dijelu građevine dimenzija svaka 1,20x6,0 m, južni vanjski zid i gornji dio zapadnog i istočnog zida podruma).

Takvim uklanjanjem dijela građevine nije postupljeno sukladno naredbi iz rješenja o uklanjanju čitave građevine, a dio građevine preostao nakon uklanjanja ne bi se mogao smatrati zasebnom konstruktivnom cjelinom, niti je takav dio sukladan izdanom odobrenju za gradnju podruma iz 1985. godine. Ovo iz razloga, jer niti preostali dio građevine još uvijek ne udovoljava uvjetima smještaja građevine u odnosu na regulacionu/građevinsku liniju.

U skladu s navedenim ne postoji mogućnost zadržavanja dijela objekta preostalog nakon djelomičnog izvršenja inspekcijского rješenja, a da bi isti bio sukladan Rješenju o uvjetima uređenja prostora za gradnju podruma iz 1985. godine.

ZAPOŠLJAVANJE**Sredstva za poticanje zapošljavanja**

Na zastupničko pitanje **Josipa Leke (SDP)**, u vezi s ukidanjem poticajnih mjera za zapošljavanje - odgovorila je Vlada RH.

”Hrvatski zavod za zapošljavanje je provodio Program poticanja zapošljavanja u ime i za račun Fonda za razvoj i zapošljavanje, te sklapao pojedinačne ugovore s poslodavcima u svrhu provedbe Programa poticanja zapošljavanja Vlade Republike Hrvatske (Narodne novine, broj 21/2002). Sredstva za ispla-

tu po ugovorima iz Programa poticanja zapošljavanja osiguravaju se u državnom proračunu na poziciji Fonda za razvoj i zapošljavanje.

Odlukom o prestanku provedbe Programa poticanja zapošljavanja, koju je Vlada Republike Hrvatske donijela na sjednici održanoj 4. kolovoza 2005. godine, svi zahtjevi zaprimljeni u Hrvatskom zavodu za zapošljavanje do stupanja na snagu navedene Odluke, kao i preuzete obveze temeljem potpisanih ugovora, realizirat će se prema uvjetima iz Programa.

Istom Odlukom zadužili su se nositelji mjera realizacije Nacionalnog akcijskog plana zapošljavanja, za razdoblje od 2005. do 2008. godine, da do kraja 2005. godine provode svoje planirane redovne programe i aktivnosti usmjerene poticanju zapošljavanja.

Navedenom Odlukom, također, je zadužen Hrvatski zavod za zapošljavanje za provedbu mjera obrazovanja i stručnog osposobljavanja nezaposlenih na temelju individualnih profesionalnih planova zapošljavanja s ciljem usklađivanja ponude i potražnje na tržištu rada.

Istom Odlukom zadužena je i međuresorna radna skupina iz točke 3. Zaključka Vlade Republike Hrvatske, da izradi programe realizacije provedbenih mjera Nacionalnog akcijskog plana zapošljavanja za 2006. godinu, koji su dužni uskladiti s planovima aktivnosti i projekcijama državnog proračuna Republike Hrvatske za 2006. godinu.

Za izradu programa realizacije provedbenih mjera za 2006. godinu, temeljem usvojenog Nacionalnog akcijskog plana zapošljavanja za razdoblje 2005 - 2008. godine, utemeljena je i radna grupa za koordinaciju pripreme materijala za međuresornu radnu skupinu imenovanu za izradu provedbenih mjera.

Rok za izradu programa realizacije provedbenih mjera za 2006. godinu je 31. listopada 2005. godine.

M. M.



izvješća
HRVATSKOGA
SABORA

GLAVNA I ODGOVORNA UREDNICA:
Ružica Šimunović

OSNIVAČ I IZDAVAČ: Hrvatski sabor, 10000 Zagreb, Trg sv. Marka 6

REDAKCIJA: Ivana Čerkez, Ana Favro, Mirjana Kozar, Marija Krakić (zamjenica glavne i odgovorne urednice), Đurda Krmpotić, Marta Micek, Jasenka Šarlija, Sanja Šurina i Vjekoslav Žugaj

GRAFIČKO - TEHNIČKI UREDNIK: Ivo Rada

TAJNICA REDAKCIJE: Gordana Petrović

ADRESA REDAKCIJE: 10000 Zagreb, Trg sv. Marka 6,

tel: 01/4569-722

fax: 01/6303-018

Web: <http://www.sabor.hr>

E-mail: sabor@sabor.hr

POŠTARINA: plaćena u pošti 10000 Zagreb

PRETPLATA NA ŽIRO-RAČUN BR: 2390001-1100016162
Hrvatski sabor, 10000 Zagreb, Trg sv. Marka 6

TISAK: Tiskara Hrvatskoga sabora